

คู่มือการจัดตั้งองค์กร
ความร่วมมือระหว่างท้องถิ่น
MANUAL FOR LOCAL COOPERATION SUPPORTED BY PAO

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	ก
องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น	ค
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	ง
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคืออะไร?	2
1.2 ข้อดีของความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3
1.2.1 ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะช่วยให้เกิดความประหยัด และความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้น	3
1.2.2 ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นเครื่องมือในการเพิ่ม ประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะและแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น	3
1.3 ข้อพิจารณาในการสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	5
1.3.1 กรอบความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเป็นการริเริ่มโดย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง	5
1.3.2 การวางรูปแบบของความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีการศึกษาข้อมูลและทางเลือกต่างๆ อย่างรอบด้าน	5
1.3.3 การส่งเสริมและผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งได้เข้ามามี ส่วนร่วมคิดร่วมทำตั้งแต่ในระยะเริ่มต้น	6
1.3.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมภาคีสมาชิกความร่วมมือระหว่าง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีจำนวนที่เหมาะสม	7
1.3.5 การบริหารงานขององค์กรความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีความโปร่งใสและตรวจสอบได้โดยภาคส่วนต่างๆ	7
บทที่ 2 บทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	9
2.1 บทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในฐานะหน่วยงานสนับสนุนองค์กร ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	9
2.1.1 บทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในฐานะผู้สนับสนุน	9
2.1.2 บทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในฐานะผู้ประสานงาน	11
2.2 บทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัด	13

2.2.1	บทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามกฎหมาย	13
2.2.2	วิธีการงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัด	16
	1) การดำเนินการให้	16
	2) การดำเนินการร่วม	19
	3) การให้เงินอุดหนุน	21
2.3	บทบาทของเทศบาลต่อการสร้างความร่วมมือระหว่างท้องถิ่น	24
2.4	บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการสร้างความร่วมมือระหว่างท้องถิ่น	27
2.5	บทบาทของสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด ต่อการสร้างความร่วมมือระหว่างท้องถิ่น	30
บทที่ 3	ขั้นตอนการสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	33
3.1	ขั้นตอนที่ 1: การประชุมหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ และประสบการณ์	33
	3.1.1 การประชุมหารือเพื่อรวมกลุ่ม	35
	3.1.2 การประชุมสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อพิจารณาเห็นชอบในการ เข้าร่วมกลุ่ม	38
	3.1.3 การประชุมรับฟังความคิดเห็นจากประชาคมท้องถิ่น	39
	3.1.4 การประชุมร่วมระหว่างคณะผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อ เตรียมการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ	40
3.2	ขั้นตอนที่ 2: การจัดทำบันทึกข้อตกลงและจัดตั้งศูนย์ความร่วมมือระหว่าง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	43
	3.2.1 การกำหนดรูปแบบของบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ	45
	3.2.2 การกำหนดสาระสำคัญของบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ	50
	3.2.3 กระบวนการอนุมัติบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ	59
	3.2.4 ตัวอย่างบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ	62
บทที่ 4	การจัดตั้งศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	74
4.1	ศูนย์ความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นคืออะไร ?	74
4.2	การประชุมคณะกรรมการศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	75
	4.2.1 การประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ ครั้งแรก	75
	4.2.2 การประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ ประจำเดือน	76

4.2.3 การประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ ในกรณีมีวาระเร่งด่วน	76
4.3 การจัดทำฐานข้อมูลเพื่อการบริหารงานของศูนย์ความร่วมมือระหว่าง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	78
4.4 การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์ความร่วมมือ ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	80
4.5 การจัดทำระเบียบศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	84
4.5.1 อะไรคือระเบียบศูนย์ฯ ?	84
4.5.2 วิธีการจัดทำระเบียบในการดำเนินกิจการของศูนย์ฯ	85
4.5.3 ตัวอย่างเนื้อหาระเบียบในการดำเนินกิจการของศูนย์ฯ	86
4.6 การจัดทำแผนการดำเนินงานของศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	90
4.6.1 แผนการดำเนินงานของศูนย์ฯ	91
4.6.2 ข้อมูลที่จำเป็นในการจัดทำแผนการดำเนินงานของศูนย์ฯ	94
4.6.3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนการดำเนินงานของศูนย์ฯ	101
4.6.4 การวิเคราะห์ปัญหา กำหนดกิจกรรม และอนุมัติแผนการดำเนินงานของศูนย์ฯ	102
4.6.5 การจัดทำแผนการดำเนินกิจกรรม หรือโครงการกิจกรรมของศูนย์ฯ	106
4.6.6 การนำแผนงบประมาณของศูนย์ฯ เสนอให้สภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ของภาคีสมาชิกให้ความเห็นชอบและประกาศเป็น “ข้อบัญญัติท้องถิ่น”	111
4.6.7 ตัวอย่างตารางแสดงรายละเอียดโครงการและกิจกรรมของศูนย์ฯ	111
4.7 การบริหารจัดการงบประมาณ และการจัดทำบัญชีของศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น	114
4.7.1 การบริหารจัดการงบประมาณของศูนย์ฯ	114
4.7.1.1 รูปแบบที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นที่ตั้งศูนย์ และมีการสมทบงบประมาณ	114
4.7.1.2 รูปแบบที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นที่ตั้งศูนย์ และไม่มีการสมทบงบประมาณ	117
4.7.2 ข้อมูลที่จำเป็นในการจัดทำแผนงบประมาณของศูนย์ฯ	119
4.7.3 ขั้นตอนการจัดทำแผนงบประมาณของศูนย์ฯ	120
4.7.4 ตัวอย่างการบริหารจัดการงบประมาณของศูนย์ฯ	121
4.7.5 การจัดทำบัญชีของศูนย์ฯ	128

	หน้า
4.8 การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	129
4.8.1 การประชาสัมพันธ์มีความสำคัญต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ อย่างไร	129
4.8.2 การประชาสัมพันธ์ศูนย์ฯ มีวิธีการอย่างไร	130
4.8.3 ขั้นตอนการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของศูนย์ฯ	135
4.8.4 กระบวนการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของศูนย์ฯ	137
4.9 การรายงานผลการปฏิบัติการของศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	138
4.10 การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	139
4.10.1 ประเมินผลไปเพื่ออะไร?	139
4.10.2 มีวิธีการติดตามและประเมินผลอย่างไร?	139
4.10.3 ใครเป็นผู้ติดตามและประเมินผล?	139
4.10.4 เครื่องมือในการติดตามและประเมินผล	140
4.10.5 เทคนิคในการประเมินผลโครงการ	148
4.11 การรับภาคีสมาชิกใหม่-การยกเลิกสมาชิกภาพ-การแก้ไขรายละเอียดบันทึกข้อตกลงและการยกเลิกศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	149
4.11.1 การรับภาคีสมาชิกใหม่	149
4.11.2 การยกเลิกสมาชิกภาพ	151
4.11.3 การแก้ไขรายละเอียดบันทึกข้อตกลง	153
4.11.4 การยกเลิกศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	156
บทที่ 5 การปฏิบัติที่ดีสู่ความเป็นเลิศ (Best Practice): กรณีตัวอย่าง	157
5.1 ข้อควรปฏิบัติในการจัดตั้ง และการดำเนินการของศูนย์ฯ: กรณีตัวอย่าง	157
5.2 ข้อพึงระมัดระวังในการจัดตั้ง และการดำเนินการของศูนย์ฯ: กรณีตัวอย่าง	161
ภาคผนวก	163
ภาคผนวกที่ 1 รายชื่อระเบียบที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	164
ภาคผนวกที่ 2 ประเด็นถาม-ตอบข้อหารือในการทำงานของศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	165

ภาคผนวกที่ 3 ข้อมูลหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของศูนย์ความร่วมมือ ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	168
ภาคผนวกที่ 4 รายชื่อคณะผู้จัดทำคู่มือความร่วมมือระหว่าง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	169
ภาคผนวกที่ 5 รายชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการ	171
ภาคผนวกที่ 6 พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2552	172
ภาคผนวกที่ 7 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542	178
ภาคผนวกที่ 8 ประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเรื่อง “กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการ สาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัด” ลงวันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ. 2546	180
ภาคผนวกที่ 9 ประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น “เรื่องหลักเกณฑ์การสนับสนุนขององค์การบริหารส่วน จังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลในการให้บริการสาธารณะ” ลงวันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2552	180
ภาคผนวกที่ 10 ประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเรื่อง “กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการ สาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ 2)” ลงวันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2552	182
ภาคผนวกที่ 11 กฎกระทรวง (พ.ศ. 2541) ซึ่งออกตามในพระราชบัญญัติ องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 ลงวันที่ 15 กันยายน 2541	184
ภาคผนวกที่ 12 กฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2541) ซึ่งออกตามในพระราชบัญญัติ องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 ลงวันที่ 15 กันยายน 2541	185
ภาคผนวกที่ 13 พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมจนถึง พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2552	185

ภาคผนวกที่ 14 พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537	191
แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2552	
ภาคผนวกที่ 15 กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2551	194

คำนำ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ได้ร่วมกับองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น (Japan International Cooperation Agency : JICA) ประเทศไทย ภายใต้การสนับสนุนทางวิชาการจากคณะที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้ดำเนินโครงการเสริมสร้างขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการให้บริการสาธารณะโดยอาศัยการประสานงานและความร่วมมือระหว่างท้องถิ่น (Enhancing the Local Capacity on Public Service Provision through Local Coordination and Cooperation) ระหว่างปี พ.ศ. 2548 – 2551 ในพื้นที่นำร่อง 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดลำปาง จังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดระยอง

จากความสำเร็จในการดำเนินโครงการดังกล่าว กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและองค์การ JICA ภายใต้การสนับสนุนทางวิชาการจากคณะที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จึงได้ร่วมดำเนินโครงการเสริมสร้างขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการให้บริการสาธารณะโดยอาศัยการประสานงาน และความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด (Enhancing the Local Capacity on Public Service Provision through Local Coordination and Cooperation by PAO) เพื่อขยายขอบเขตการประสานงานและความร่วมมือให้ครอบคลุมไปถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับบน เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารจัดการระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลที่ร่วมเป็นภาคีสมาชิก

โครงการเสริมสร้างขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการให้บริการสาธารณะโดยอาศัยการประสานงาน และความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีระยะเวลาดำเนินโครงการประมาณ 3 ปี ระหว่างปี พ.ศ. 2553 – 2556 ดำเนินการในพื้นที่นำร่อง 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอ่างทอง จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดอุบลราชธานี โดยพื้นที่นำร่องดังกล่าวได้คัดเลือกภารกิจตามสภาพปัญหาและความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นภาคีสมาชิก โดยจังหวัดอ่างทองได้เลือกดำเนินการด้านการบริหารจัดการแหล่งน้ำ จังหวัดฉะเชิงเทราเลือกดำเนินการส่งเสริมการท่องเที่ยว และจังหวัดอุบลราชธานีเลือกดำเนินการด้านชลประทานระบบท่อ

คู่มือฉบับนี้ ได้ระบุถึงโครงการเสริมสร้างขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการให้บริการสาธารณะโดยอาศัยการประสานงาน และความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยละเอียด ตั้งแต่กระบวนการในการสร้างความร่วมมือ บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นภาคีสมาชิกและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความสนใจจะดำเนินโครงการฯ ตลอดจนบุคคลทั่วไปที่มีความสนใจ

เกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นได้ศึกษาและใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนอันเป็นเป้าหมายสูงสุดต่อไป

(นายวิรัช เขียมอำภา)

อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

การจัดทำคู่มือการจัดตั้งองค์กรความร่วมมือระหว่างท้องถิ่น

ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำทรัพยากร เครื่องจักรอุปกรณ์ หรือ ข้อมูลมาร่วมมือสนับสนุนซึ่งกันและกัน เพื่อให้บริการสาธารณะร่วมกัน

รูปแบบความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นนั้น มีหลายประเภท เช่น การที่ท้องถิ่นนำงบประมาณมาร่วมสนับสนุนเพื่อบริหารจัดการหน่วยงานหนึ่ง ๆ ร่วมกัน หรือ อาจเป็นการที่ท้องถิ่นหนึ่ง ๆ สนับสนุนงบประมาณให้อีกท้องถิ่นหนึ่งเพื่อดำเนินงานกิจการให้ หรือ อาจเป็นการกำหนดข้อตกลงร่วมกันระหว่างท้องถิ่นผ่านการหารือร่วมกัน

การที่ท้องถิ่นหนึ่งมีงบประมาณ เครื่องจักรอุปกรณ์ และบุคลากรที่จำกัด ในหลาย ๆ ครั้ง อาจจะเกิดกรณีที่ไม่สามารถให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนทุกคนได้อย่างเพียงพอ ซึ่งจำเป็นจะต้องมีการการทำความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้การใช้ภาษีของประชาชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด และทำให้การให้บริการสาธารณะเพื่อประชาชนมีประสิทธิภาพดีขึ้นแม้เพียงเล็กน้อยก็ตาม

องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น ร่วมกับ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้เคยมีการจัดทำ “คู่มือความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ขึ้นในปี 2551 ซึ่งการดำเนินการนี้ก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นอย่างแพร่หลายในหลาย ๆ พื้นที่ในปัจจุบัน แต่อย่างไรก็ตามการดำเนินการความร่วมมือส่วนใหญ่ ยังคงประสบปัญหาเรื่องงบประมาณในทางปฏิบัติ

ดังนั้นจึงมีการพัฒนาคู่มือฉบับนี้ซึ่งมีมุมมองที่กว้างขึ้นเพื่อชี้แจงขั้นตอนในการดำเนินการความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็ก เช่น เทศบาลหรืออบต. กับองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ซึ่งมีศักยภาพมากกว่าด้านบุคลากร หรือองค์ความรู้ และสามารถประสานความร่วมมือกับหน่วยงานราชการในจังหวัดได้อย่างราบรื่น ซึ่งคู่มือฉบับนี้ได้รวบรวมตัวอย่างของจังหวัดในโครงการนำร่องไว้ด้วย

ในประเทศญี่ปุ่น ท้องถิ่นที่อยู่ใกล้เคียงกันจะมีการดำเนินกิจการร่วมกัน โดยจะเป็นการดำเนินการความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการหน่วยงานหรือบริการที่ประชาชนในพื้นที่ใช้ร่วมกันในชีวิตประจำวัน เช่น บริการเก็บขยะ ดับเพลิง ประปาและการบำบัดน้ำเสีย อาหารกลางวันนักเรียน และสถานที่ฌาปนกิจ เป็นต้น

เมื่อกว่าศตวรรษที่ผ่านมา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกว่า 7 หมื่นแห่งในประเทศญี่ปุ่นซึ่งอยู่ในรูปแบบตำบลหรือหมู่บ้านที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ ได้ประสบปัญหาเรื่องการถ่ายโอนอำนาจการศึกษาจากส่วนกลาง หรือปัญหาการดำเนินกิจการใหม่ (เช่น การกำจัดสิ่งปฏิกูล หรือ การประกันสังคม) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่จึงได้มีการรวบรวมเข้าด้วยกันเพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการเงินให้สูงขึ้น ซึ่งในปัจจุบันนี้ชื่อตำบลหรือหมู่บ้านก็ยังคงหลงเหลืออยู่ แต่เป็นเพียงชื่อที่แสดงถิ่นฐาน ในขณะที่ชุมชนชาวบ้านเองก็ได้สูญสิ้นไปในหลาย ๆ พื้นที่

ในช่วงที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหลาย ๆ แห่งได้มีการรวบรวมกันนั้น ก็มีองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอีกจำนวนหนึ่งซึ่งเลือกที่จะไม่รวบรวม โดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเหล่านี้ได้ร่วมกันจัดตั้งหน่วยงานซึ่งมีรูปแบบคล้ายคลึงกับศูนย์ความร่วมมือเพื่อบริหารจัดการกิจการ เช่น กิจการโรงเรียนประถมศึกษาร่วมกัน ซึ่งก็เป็นจุดเริ่มต้นของการทำความร่วมมือระหว่างองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั่นเอง

สำหรับประเทศไทยนั้น การดำเนินความร่วมมือระหว่างองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นรูปแบบที่ไม่มีมาก่อนแต่ดั้งเดิมนั้น ย่อมมีความยากลำบากในการดำเนินงาน ซึ่งการจะก้าวพ้นความยากลำบากนี้ นั้น น่าจะเริ่มจากการร่วมกันพูดคุยหรือกันถึงปัญหาที่ชาวบ้านต้องเผชิญในการดำเนินชีวิตก่อน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ใกล้เคียงกันคงกำลังประสบปัญหาเดียวกับท่านอย่างแน่นอน

ท้ายที่สุดนี้หวังว่า คู่มือการจัดตั้งองค์การความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์บ้างไม่มากก็น้อยในการเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน

นายชูอิชิ ฮิรายามา

ผู้เชี่ยวชาญ JICA

คำนำ

การสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการจัดตั้งองค์กรความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นด้วยกันเองขึ้นเพื่อทำหน้าที่จัดบริการสาธารณะอย่างใดอย่างหนึ่ง นับเป็นเรื่องที่มีความสำคัญทั้งในทางวิชาการ และเป็นเรื่องของแนวทางการปฏิบัติของสังคมสมัยใหม่นานาประเทศ ซึ่งประเทศไทยจำเป็นต้องมีพัฒนาการไปตามแนวทางดังกล่าว จะช้าหรือเร็วเท่านั้น

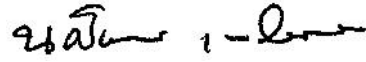
ความสำคัญที่จะมักกล่าวเน้นกันก็คือ เป็นการประสานความร่วมมือเพื่อการแลกเปลี่ยนทรัพยากร และการระดมสรรพกำลังในการบริหารจัดการอย่างหนึ่ง การแก้ไขสภาพปัญหาและข้อจำกัดในการจัดบริการสาธารณะของท้องถิ่นอีกอย่างหนึ่ง โดยมุ่งหมายก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดของการใช้ทรัพยากร เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ อีกทั้งยังเป็นการสร้างบรรยากาศของการมีส่วนร่วมกันของพลเมืองตามหลักการปกครองตนเองแบบประชาธิปไตย

หนังสือ “คู่มือการจัดตั้งองค์กรความร่วมมือระหว่างท้องถิ่น” เล่มนี้ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในอันที่จะส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการจัดบริการสาธารณะแบบร่วมมือกัน กล่าวคือ เมื่อเริ่มมีความตั้งใจที่จะสร้างความร่วมมือในรูปแบบขององค์กรความร่วมมือที่เป็นทางการด้วยกันแล้ว และมีพัฒนาการในระยะต่อมาโดยสร้างกลไกของการร่วมมือในการบริหารจัดการ อย่างเป็นทางการเป็นในระดับหนึ่งแล้ว ก็เป็นที่น่าเชื่อและพึงคาดหวังว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง จะได้รับประโยชน์เฉลี่ยร่วมกันทั้งจากการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน และมีการสร้างเสริมประสบการณ์จากการบริหารจัดการต่าง ๆ แบบใหม่ ซึ่งจะยังประโยชน์ให้บังเกิดขึ้นต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในทุกแห่งที่ร่วมกันเป็นภาคีสมาชิก

ฉะนั้น หนังสือเล่มนี้จึงน่าจะมีคุณประโยชน์ในการจุดประกายและก่อรูปร่างให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดตั้งองค์กรความร่วมมือให้แพร่กระจายต่อไป นำมาซึ่งประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดบริการสาธารณะของท้องถิ่น และเพิ่มขีดความสามารถในการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดต่อไปในภายหน้า

การถอดบทเรียนความรู้และแนวปฏิบัติการจัดตั้งองค์กรความร่วมมือระหว่างท้องถิ่น เกิดขึ้นได้ด้วยการสนับสนุนและความร่วมมือจากหลายฝ่าย ได้แก่ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น องค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น ตลอดจนผู้บริหาร ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ และประชาชนในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่นำร่องทั้งสามแห่ง ซึ่งคณะที่ปรึกษา ในนามของคณะทำงานจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ขอขอบคุณในความร่วมมือของทุกฝ่ายมา ณ ที่นี้ด้วย นอกเหนือไปจากความหวังของคณะที่ปรึกษาเองที่พอมีความหวังอยู่บ้างว่าผลงานนี้จะก่อให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้และ

แนวทางการจัดบริการสาธารณสุขแบบร่วมมือกันระหว่างท้องถิ่น รวมทั้งคงจะเป็นประโยชน์ต่อ
ความก้าวหน้าของการกระจายอำนาจและการจัดการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทยยิ่งขึ้นต่อไป

(ศาสตราจารย์ ดร. นครินทร์ เมฆไตรรัตน์)

ในนามของคณะที่ปรึกษา

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บทที่ 1

บทนำ

แม้ว่าภายหลังจากมีการบังคับใช้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 เป็นต้นมา ทำให้รัฐบาลเริ่มมีการถ่ายโอนภารกิจหน้าที่ ตลอดจนงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้นโดยลำดับ ส่งผลให้ภารกิจในการจัดทำ และให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันมีขอบเขตที่กว้างขวางและหลากหลายกว่าในอดีต อีกทั้งยังมีความสลับซับซ้อนและยากต่อการจัดการ เช่น ภารกิจด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการศึกษา เป็นต้น

ภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขอบเขตกว้างขวางมากขึ้นนี้ ได้ผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความจำเป็นต้องหันมาให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างขีดความสามารถในการจัดทำและให้บริการสาธารณะมากขึ้นกว่าในอดีตที่ผ่านมา โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องสำรวจและทบทวนขีดความสามารถของตนเองอยู่เสมอว่า ตนสามารถให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ หากพบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตนยังมีข้อจำกัด ก็ต้องพิจารณาถึงแนวทางต่างๆ ที่สามารถนำมาใช้เพื่อเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรต่อไป

โดยหลักการแล้ว การเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นสามารถดำเนินการได้ในหลายแนวทาง ซึ่งการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นับเป็นแนวทางหนึ่งในการบริหารจัดการบริการสาธารณะของท้องถิ่นที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในหลายประเทศ อาทิ ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส อังกฤษ เป็นต้น สำหรับประเทศไทยนั้น การจัดตั้งองค์กรความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าว กลับเป็นแนวทางที่ยังมิได้นำมาใช้ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ด้วยข้อจำกัดในทางข้อกฎหมาย และขาดการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในแนวทางปฏิบัติอย่างเพียงพอ

คู่มือการจัดตั้งองค์กรความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นฉบับนี้ จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอถึงแนวทางการปฏิบัติในการจัดตั้งศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำไปใช้เป็นแนวปฏิบัติในการจัดตั้งศูนย์ฯ ได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยเนื้อหาของคู่มือแบ่งออกเป็น 5 ส่วนหลัก กล่าวคือ ใน**ส่วนแรก** เป็นบทนำที่เสนอถึงกรอบความคิดเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น **ส่วนที่สอง** เป็นการนำเสนอบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่อยู่ในฐานะผู้สนับสนุนและผู้ประสานงานความร่วมมือระหว่างท้องถิ่น **ส่วนที่สาม** เป็นการนำเสนอถึง

แนวทางและขั้นตอนในการริเริ่มสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเริ่มจากการประชุมหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ และประสบการณ์เพื่อรวมกลุ่ม และเตรียมจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ อันนำไปสู่การจัดตั้งศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป **ส่วนที่ดี** เป็นการให้ข้อมูลและรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาทิ การจัดทำฐานข้อมูล การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ การจัดทำระเบียบและแผนการดำเนินงานของศูนย์ฯ การบริหารจัดการงบประมาณและบันทึกบัญชีของศูนย์ฯ การประชาสัมพันธ์และติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานของศูนย์ฯ ตลอดจนเงื่อนไขการรับภาคีสมาชิกใหม่ การยกเลิกสมาชิกภาพของภาคีสมาชิกเดิม การแก้ไขบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ และการยกเลิกศูนย์ฯ และ**ส่วนที่ห้า** เป็นการนำเสนอรายละเอียดที่เกี่ยวข้องและประเด็นถาม-ตอบข้อหารือในการดำเนินงานของศูนย์ฯ พร้อมข้อมูลหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของศูนย์ฯ

1.1 ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคืออะไร?

ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งแต่ 2 แห่งขึ้นไป ร่วมมือกันในการดำเนินกิจการใดกิจการหนึ่งหรือหลายกิจการ ซึ่งกิจการนั้น อาจเป็นกิจการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใดแห่งหนึ่งไม่สามารถดำเนินการได้โดยลำพัง หรือ หากดำเนินการได้ ก็ต้องอาศัยทรัพยากรต่างๆ เป็นจำนวนมาก อันเป็นภาระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น โดยลักษณะของความร่วมมือนี้อาจเป็นไปในลักษณะของความร่วมมือผ่านการจัดทำบันทึกข้อตกลงร่วมระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือในลักษณะขององค์กรความร่วมมือที่มีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายก็ได้

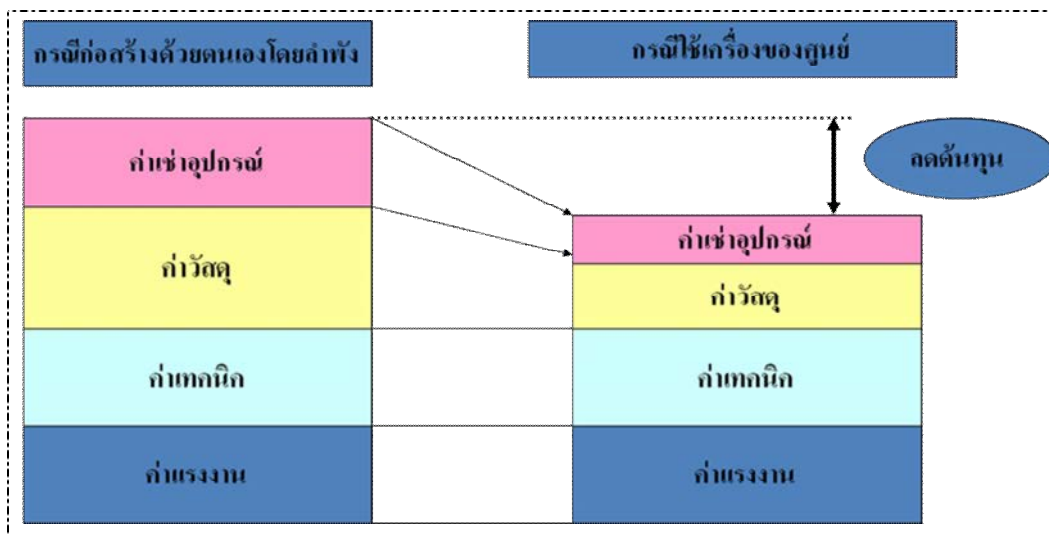
1.2 ข้อดีของความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นับได้ว่าเป็นแนวทางสำหรับการเพิ่มขีดความสามารถให้แก่ท้องถิ่นที่มีข้อดีอยู่หลายประการ กล่าวคือ

1.2.1 ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะช่วยให้เกิดความประหยัดและความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้น

การให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจำเป็นต้องมีการใช้ทรัพยากรในการดำเนินงาน แต่เนื่องจากวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดทำบริการสาธารณะอาจมีราคาแพง หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตัดสินใจจัดซื้อเพื่อนำอุปกรณ์นั้นมาใช้ อาจไม่คุ้มค่าได้ เช่น รถแบ็คโฮ หรือรถขุดขนาดใหญ่ แต่หากมีการร่วมมือกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กจะสามารถขอยืมเครื่องจักรขนาดใหญ่จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ที่มีศักยภาพมากกว่ามาดำเนินงานได้ ทำให้ช่วยประหยัดงบประมาณลงและเกิดความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากร

แผนภาพแสดงความประหยัดและความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรจากการเข้าร่วมองค์กรความร่วมมือฯ

1.2.2 ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นเครื่องมือในการเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะและแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น

การให้บริการสาธารณะเพื่อแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนในท้องถิ่นในปัจจุบันนั้นจำเป็นต้องมีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น เนื่องจากปัญหาในปัจจุบันมีความซับซ้อนมากขึ้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใดแห่งหนึ่งอาจไม่สามารถที่จะจัดการกับปัญหาเหล่านั้นได้เพียงลำพัง โดยเฉพาะ

อย่างยิ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดเล็ก ดังนั้น ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะช่วยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดการกับปัญหาเหล่านั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น ในกรณีการบริหารจัดการน้ำนั้นจำเป็นต้องมีการดำเนินงานร่วมกันระหว่างท้องถิ่นที่มีพื้นที่รับผิดชอบ แต่ด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กที่ร่วมรับผิดชอบอาจไม่มีศักยภาพเพียงพอในการดำเนินงาน จึงต้องขอความช่วยเหลือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด ในการดำเนินงานจนประสบความสำเร็จ

โดยปกติแล้ว การเสริมสร้างสมรรถนะหรือศักยภาพให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นสามารถดำเนินการได้ในหลายวิธีการ ในบางประเทศ การดำเนินการเพิ่มศักยภาพให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการโดยการยุบรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Amalgamation) ซึ่งการยุบรวมนี้อาจจะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีขนาดใหญ่และมีศักยภาพมากขึ้น แต่การดำเนินการเช่นนั้นจะส่งผลกระทบต่อโครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยตรง และประการสำคัญ การยุบรวมนี้อาจส่งผลกระทบต่อช่องว่างระหว่างประชาชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น อันจะส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสามารถในการสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนได้น้อยลง อย่างไรก็ตาม การสร้างองค์ความรู้ร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นวิธีการเสริมสร้างศักยภาพให้แก่ท้องถิ่นโดยไม่ส่งผลกระทบดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น เพราะองค์ความรู้ร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะไม่ส่งผลกระทบต่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างใดๆ ขององค์กรภาคีสมาชิก

1.3 ข้อพิจารณาในการสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แม้ว่าการสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีข้อดีหลายประการตามที่ได้กล่าวมาแล้ว แต่ทว่าในกระบวนการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็มีข้อที่ควรพิจารณาอยู่ด้วยเช่นกัน กล่าวคือ

1.3.1 กรอบความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเป็นการริเริ่มโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง

ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีเป้าหมายสำคัญ คือ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสานความร่วมมือกันและสามารถดำเนินกิจการบางอย่างเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาแก่ประชาชนในท้องถิ่นให้ลุกล่วงไปได้ ดังนั้น การริเริ่มกรอบความร่วมมือจึงไม่ควรเป็นกระบวนการที่รัฐหรือราชการส่วนกลางเป็นผู้ชี้แนะ (Top-down Process) ความร่วมมือที่เกิดขึ้นควรเกิดจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตระหนักถึงสภาพความสำคัญของปัญหา และมีความปรารถนาที่จะร่วมมือกันเพื่อจัดการกับสภาพปัญหาดังกล่าว จึงจะทำให้การแก้ปัญหาตอบสนองของความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

1.3.2 การวางรูปแบบของความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการศึกษาข้อมูลและทางเลือกต่างๆ อย่างรอบด้าน

เนื่องจากความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถกระทำได้ในหลายลักษณะ ดังนี้

ความร่วมมือในการบริหารจัดการบริการสาธารณะร่วมกันโดยยึดเอาจำนวนภารกิจ (Task Force) โดยสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การร่วมการดำเนินการเฉพาะภารกิจใดภารกิจหนึ่งเพียงประการเดียว และการร่วมกันในหลายๆ ภารกิจควบคู่กันไป ซึ่งไม่เพียงแต่สามารถสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเท่านั้น แต่อาจจะเป็นการสร้างความร่วมมือกับกับหน่วยงานอื่น (intergovernmental cooperation) เป็นการสร้างข้อตกลง (agreement) ในการจัดทำภารกิจร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับส่วนราชการอื่นๆ ได้อีกด้วย

จะเห็นได้ว่า รูปแบบในการกำหนดกรอบความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าวนี้มีความหลากหลายอย่างมาก ดังนั้นการสร้างความร่วมมือจึงมีความจำเป็นจะต้องมีการศึกษาถึงข้อมูลต่างๆ อย่างรอบคอบและรอบด้าน อาทิ สภาพปัญหาหรือความต้องการของแต่ละท้องถิ่นที่มีร่วมกัน ศักยภาพในการบริหารจัดการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่นแต่ละแห่ง แนวทางการแก้ไขปัญหและให้บริการสาธารณะที่ท้องถิ่นแต่ละแห่งเห็นร่วมกัน ตลอดจนบริบททางสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจของท้องถิ่น รวมไปถึงจุดดี จุดด้อย ของรูปแบบความร่วมมือในแต่ละแบบ เพื่อให้รูปแบบของความร่วมมือที่นำมาใช้มีลักษณะสอดคล้องกับท้องถิ่นมากที่สุด

อย่างไรก็ตาม มีความจำเป็นที่จะต้องคำนึงว่ารูปแบบความร่วมมือที่ได้เลือกนำไปปฏิบัติ นั้น จะมีลักษณะโครงสร้างการดำเนินการแบบ “คณะกรรมการบริหาร” หรือโครงสร้างแบบ “สหการ” เพราะจะมีผลต่อความเป็นนิติบุคคลขององค์กรความร่วมมือตามกฎหมายด้วย¹

1.3.3 การส่งเสริมและผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งได้เข้ามามีส่วนร่วมคิดร่วมทำตั้งแต่ในระยะเริ่มต้น

ความรู้ความเข้าใจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการสร้างเพื่อนั้น ถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญในการเริ่มต้นจัดตั้งองค์กรความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจาก หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งมีความรู้ความเข้าใจและเห็นประโยชน์จากการมีส่วนร่วม จะทำให้ท้องถิ่นแต่ละแห่งกระตือรือร้นในการเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อให้บริการสาธารณะมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้น ในการริเริ่มกรอบความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องคำนึงถึงการเข้ามามีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง ในกระบวนการประชุมเพื่อปรึกษาหารือ จำเป็นจะต้องทำให้แน่ใจว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งได้มีโอกาสนำเสนอถึงแนวคิด ความต้องการของตนเองอย่างกว้างขวาง เพื่อให้เกิดความต้องการที่แท้จริงและเป้าหมายของการมีส่วนร่วมร่วมกัน

¹ โปรดดูหัวข้อ 3.2.1 ประกอบ.

1.3.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมภาคีสมาชิกความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีจำนวนที่เหมาะสม

ในการริเริ่มองค์กรความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น จะต้องคำนึงถึงจำนวนภาคีสมาชิกที่จะเข้าร่วมด้วย โดยในระยะเริ่มต้นนั้น จำนวนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกไม่ควรมีมากเกินไป เช่น ไม่ควรมีจำนวนมากกว่า 8-9 องค์กรขึ้นไป เพราะหากในระยะเริ่มต้นมีภาคีสมาชิกเป็นจำนวนมาก จะส่งผลให้การประชุมเพื่อหารือถึงกรอบและแนวทางของความร่วมมือหาข้อสรุปร่วมกันดำเนินการได้ยาก เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งต่างมีความเห็นและความต้องการที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งสภาพเช่นนี้จะทำให้ไม่สามารถเริ่มต้นการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือได้

1.3.5 การบริหารงานขององค์กรความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีความโปร่งใสและตรวจสอบได้โดยภาคส่วนต่างๆ

การทำงานขององค์กรความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มักถูกตั้งข้อสังเกตว่าเป็นการทำงานที่มีความเป็นเอกเทศ โดยที่กลไกสภาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งไม่สามารถเข้าไปตรวจสอบการทำงานได้ ดังเช่นการตรวจสอบของสภาต่อฝ่ายบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้น ในการบริหารงานขององค์กรความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงกระบวนการ หรือช่องทางที่เปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่างๆ ภายในท้องถิ่น

สามารถตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์กรความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้อย่าง
โปร่งใสด้วย รวมทั้งในกรณีที่พบว่าการปฏิบัติงานขององค์กรความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นมีความผิดพลาด หรือไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ก็ควรต้องมีกระบวนการแสดงความรับผิดชอบ
ของผู้บริหารด้วย

บทที่ 2

บทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.1 บทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในฐานะหน่วยงานสนับสนุนองค์กรความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนจังหวัดถือเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทที่สำคัญในการพัฒนาและจัดทำบริการสาธารณะเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในจังหวัด ในขณะเดียวกันองค์การบริหารส่วนจังหวัดถือเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทหลักในการสนับสนุนองค์กรความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของจังหวัด โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดถือเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีพื้นที่รับผิดชอบในการพัฒนาและจัดทำบริการสาธารณะทั้งจังหวัดหรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการพัฒนาและจัดทำบริการสาธารณะในภาพรวมทั้งจังหวัด ซึ่งแตกต่างจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับล่างที่มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาและจัดทำบริการสาธารณะเฉพาะในเขตพื้นที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบเพียงพื้นที่เดียวซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดรับผิดชอบ และจากบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดดังกล่าวส่งผลให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นหน่วยงานสนับสนุนองค์กรความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในจังหวัด ดังนี้

2.1.1 บทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในฐานะผู้สนับสนุน

การพัฒนาและจัดทำบริการสาธารณะเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในจังหวัดถือเป็นอำนาจหน้าที่โดยตรงขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ในขณะเดียวกันองค์การบริหารส่วนจังหวัดยังมีอำนาจและหน้าที่ในการเป็น “ผู้สนับสนุน” องค์กรความร่วมมือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาและจัดทำบริการสาธารณะเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในจังหวัด ซึ่งบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในฐานะผู้สนับสนุนนั้นเป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศักยภาพในด้านต่างๆ อาทิ งบประมาณ บุคลากร เครื่องจักร อุปกรณ์และองค์ความรู้ที่มีศักยภาพมากกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับล่าง

และจากการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศักยภาพมากกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นนั้น ส่งผลให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการ

สนับสนุนองค์การความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยอำนาจหน้าที่ในการสนับสนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการสนับสนุนองค์การความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั้นเป็นอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546 มาตราที่ 45 ใน (3), (4) และ (8)² รวมทั้งกฎกระทรวง (พ.ศ.2541)³ ที่ระบุถึงอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการสนับสนุนองค์การความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในกิจการที่ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นสมควรให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดร่วมดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ

รวมทั้งการดำเนินการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในฐานะหน่วยงานสนับสนุนองค์การความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ยังเป็นการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ที่ได้บัญญัติถึงอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการสนับสนุนองค์การความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไว้ในมาตรา 17 ใน (2), (3), (24), (25), (26) และ (29)⁴ ส่งผลให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจในการดำเนินการสนับสนุนความร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกิดขึ้น

โดยจากพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 รวมทั้งกฎกระทรวง (พ.ศ.2541) ออกตามความในพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 ถือเป็นกฎหมายที่ได้บัญญัติถึงอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในฐานะหน่วยงานสนับสนุนองค์การความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาและจัดทำบริการสาธารณะเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในจังหวัด ตัวอย่างเช่น

“ความร่วมมือขององค์การความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด ในการจัดการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล โดยความร่วมมือขององค์การความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น มีองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ให้การสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับล่างในด้าน บุคลากร องค์ความรู้ งบประมาณ เครื่องจักรและพื้นที่ เพื่อให้องค์การความร่วมมือระหว่างองค์กร

² โปรดดูภาคผนวกที่ 6

³ โปรดดูภาคผนวกที่ 11

⁴ โปรดดูภาคผนวกที่ 7

ปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับล่างมีศักยภาพในการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลที่มีประสิทธิภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน”

ซึ่งกล่าวได้ว่าการเป็นผู้สนับสนุนองค์กรความร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดในการพัฒนาและจัดทำบริการสาธารณะเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในจังหวัดนั้นจึงถือเป็นอำนาจหน้าที่โดยตรงขององค์กรบริหารส่วนจังหวัด ที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติองค์กรบริหารส่วนจังหวัดและพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในขณะที่เดียวกันการเป็นผู้สนับสนุนองค์กรความร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดนั้นยังสร้างให้เกิดการใช้ทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพและการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ ในการพัฒนาและจัดทำบริการสาธารณะในเขตพื้นที่จังหวัด

2.1.2 บทบาทขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดในฐานะผู้ประสานงาน

บทบาทขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดในฐานะผู้ประสานงานองค์กรความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น อาจกล่าวได้ว่าความร่วมมือที่เกิดขึ้นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นถือเป็นการสร้างให้เกิดความร่วมมือของจังหวัดในการพัฒนาและจัดทำบริการสาธารณะเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน โดยการผสมผสานความร่วมมือที่เกิดขึ้นนั้น องค์กรบริหารส่วนจังหวัดถือเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบครอบคลุมทั้งพื้นที่จังหวัด ส่งผลให้องค์กรบริหารส่วนจังหวัดเข้ามามีบทบาทหลักในฐานะ “ผู้ประสานงาน” หลักขององค์กรความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดในการพัฒนาและจัดทำบริการสาธารณะร่วมกัน

โดยการที่องค์กรบริหารส่วนจังหวัดมีบทบาทหลักในฐานะผู้ประสานงานขององค์กรความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นการดำเนินการตามหน้าที่ขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัติองค์กรบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546 มาตรา 45 (4) ที่องค์กรบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น ในขณะที่เดียวกันอำนาจหน้าที่ดังกล่าวยังถูกบัญญัติในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ที่ระบุถึงอำนาจหน้าที่ขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดในฐานะผู้ประสานงานองค์กรความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในมาตรา 17 (3) ที่องค์กรบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ซึ่งการเป็นผู้ประสานงานขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดนั้นถือเป็นอำนาจ

หน้าที่โดยตรงขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและส่งผลให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็น “ศูนย์กลางในการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ซึ่งการเป็นศูนย์กลางขององค์การบริหารส่วนจังหวัดส่งผลให้ความร่วมมือที่เกิดขึ้นสามารถขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในจังหวัด

โดยเมื่อพิจารณาถึงพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดและพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วนั้น จะเห็นได้ว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการเป็น “ผู้ประสานงาน” ขององค์กรความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาและจัดทำบริการสาธารณะร่วมกันเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนภายในจังหวัด อาทิ

“การที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทองและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับล่าง 9 แห่ง และโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาชั้นสูงตร เข้ามาดำเนินการร่วมในการบริหารจัดการแหล่งน้ำในจังหวัดอ่างทอง โดยการบริหารจัดการแหล่งน้ำที่เกิดขึ้นนั้นได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์ความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการแหล่งน้ำ จังหวัดอ่างทอง ซึ่งถือเป็นศูนย์ความร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของจังหวัดอ่างทอง ที่มีพื้นที่ครอบคลุมหลายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับล่าง ส่งผลให้ความร่วมมือที่เกิดขึ้นนั้น้องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทองเข้ามามีบทบาทเป็น “ผู้ประสานงาน” ขององค์กรความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาและจัดทำบริการสาธารณะ ซึ่งการเข้ามามีบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทองในฐานะผู้ประสานงานนั้นส่งผลให้การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการแหล่งน้ำในจังหวัดอ่างทองเป็นการดำเนินงานที่มีลักษณะต่อเนื่องและครอบคลุมพื้นที่ ในขณะที่เดียวกันการเป็นผู้ประสานงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทองยังส่งผลให้องค์กรความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาและจัดทำบริการสาธารณะสามารถนำเอาศักยภาพในด้านต่างๆของหน่วยงานต่างๆมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า”

ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในฐานะผู้ประสานงานองค์กรความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถือเป็นบทบาทที่สร้างให้เกิดความร่วมมือของภาคส่วนต่างๆภายในจังหวัดในการพัฒนาและจัดทำบริการสาธารณะเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน ในขณะที่เดียวกันบทบาทดังกล่าวยังส่งผลให้การดำเนินงานในการผสมผสานความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกิดขึ้นมีการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง

2.2 บทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

องค์การบริหารส่วนจังหวัดถือเป็นหน่วยงานที่เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดถือเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดถูกจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดถือเป็นราชการส่วนท้องถิ่นที่มีบทบาทหลักในเขตจังหวัดนั้น โดยบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546 ได้บัญญัติถึงอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในหมวด 4 มาตรา 45 ถึง มาตรา 57 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งถือเป็นบทบาทและอำนาจหน้าที่โดยตรงขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการดำเนินการบริหารราชการแผ่นดินในเขตจังหวัดตามที่พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ตราไว้ ประกอบด้วย

2.2.1 บทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามกฎหมาย

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546 รวมทั้งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ถือเป็นพระราชบัญญัติที่มีการตราถึงอำนาจหน้าที่และบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งมีกฎกระทรวงซึ่งตราขึ้นตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดถึงบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในด้านต่างๆ โดยบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามกฎหมาย ถือเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการจัดทำบริการสาธารณะและพัฒนาท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดดังกล่าวคือ อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามกฎหมายนั้นถูกบัญญัติขึ้นไว้ในพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดและพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งพระราชบัญญัติทั้งสองถือเป็นพระราชบัญญัติที่บัญญัติถึงอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามกฎหมาย โดยอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546 ได้บัญญัติถึงอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดไว้ในหมวด 4 มาตรา 45 ถึง มาตรา 57 ได้มีการบัญญัติถึงอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดไว้อย่างชัดเจน โดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด ทั้ง 4 ฉบับ รวมทั้งมีกฎกระทรวงซึ่งตราขึ้นตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้ระบุถึงอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

“ ที่มีอำนาจหน้าที่ในการในการดำเนินกิจการตราข้อบัญญัติและจัดทำแผนในการพัฒนาจังหวัด รวมทั้งสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและราชการส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาท้องถิ่น ในขณะที่เดียวกันยังมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำกิจการใดๆที่ราชการส่วนท้องถิ่นเห็นสมควรให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำภายในเขตพื้นที่จังหวัด รวมทั้งได้บัญญัติถึงขั้นตอนและวิธีการใช้อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ของประชาชนในจังหวัด ”

รวมทั้งยังมีการบัญญัติอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขึ้นในกฎกระทรวง (พ.ศ. 2541) และกฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2541)⁵ ออกตามความในพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 ได้บัญญัติถึงกิจการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสามารถดำเนินการและจัดทำได้

“ โดยกิจการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสามารถจัดทำได้ อาทิ จัดให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคและการเกษตร, การกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล, จัดให้มีและการบำรุงรักษาทางน้ำ, รักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนและส่งเสริมการท่องเที่ยว เป็นต้น รวมทั้งยังได้บัญญัติถึงหลักเกณฑ์ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดจะสามารถดำเนินกิจการต่างๆต้องดำเนินงานเพื่อประโยชน์แก่ประชาชนในองค์การบริหารส่วนจังหวัดและได้รับความยินยอมจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง”

และนอกจากพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546 ที่ได้บัญญัติถึงอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามกฎหมาย ยังมีพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ที่ได้บัญญัติถึงอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามกฎหมาย ในมาตรา 17 ที่ระบุไว้ว่า

“ องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ในด้านต่างๆ อาทิ การสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น, การประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น, การจัดการศึกษาและการสนับสนุนหรือช่วยเหลือส่วนราชการ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น”

⁵ โปรดดูภาคผนวกที่ 12

รวมทั้งคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ถูกต้องตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 นั้นได้มีประกาศ “กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัด” ได้ประกาศไว้

“ โดยระบุถึงลักษณะอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการดำเนินงานในเขตจังหวัดเพื่อให้เกิดความเรียบร้อย ไม่เกิดความซ้ำซ้อนในการดำเนินการกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานราชการอื่น การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการให้บริการสาธารณะในเขตจังหวัดจะสามารถดำเนินงานในโครงการที่มีขนาดใหญ่ที่เกินศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในเขตจังหวัดและเป็นการดำเนินงานที่ปรากฏถึงกิจกรรมที่เป็นภาพรวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด รวมทั้งการให้การสนับสนุนแก่ประชาคมองค์กรประชาชน ควรเป็นไปในลักษณะของการส่งเสริมความสามารถดำเนินการโดยไม่ให้การสนับสนุนในลักษณะของการให้สิ่งของ หรือการเข้าไปดำเนินการแทน⁶”

โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่าอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ถูกบัญญัติขึ้นตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 นั้นได้แสดงให้เห็นถึงอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการภายในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยมีอำนาจในการตราข้อบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย รวมทั้งสนับสนุนสภาพตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น ในขณะเดียวกันยังมีหน้าที่ประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาพตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น รวมทั้งแบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายให้แก่สภาพตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นเพื่อคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น รวมทั้งมีหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง อาทิ การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง, การสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น, การจัดการศึกษา, การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน, การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น, ส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสม, การจัดตั้งและดูแลระบบบำบัดน้ำเสียรวม, การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลรวม, การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่าง ๆ, การส่งเสริมการท่องเที่ยว, ส่งเสริมการกีฬา จารีตประเพณี

⁶ โปรดดูภาคผนวกที่ 8

และวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น, จัดให้มีพิพิธภัณฑ์และหอจดหมายเหตุ, การจัดทำมีระบบรักษาความสงบเรียบร้อยในจังหวัดและสนับสนุนหรือช่วยเหลือส่วนราชการ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

ซึ่งอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ถูกลบญัตินั้นจะส่งเสริมให้การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสามารถดำเนินงานไปในแบบแผนเดียวกัน รวมทั้งการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจะส่งผลให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้รับรู้ถึงอำนาจหน้าที่ที่เป็นอำนาจโดยตรงขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ในขณะเดียวกันอำนาจหน้าที่ดังกล่าวยังแสดงให้เห็นถึงบทบาทที่ชัดเจนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานที่เกิดขึ้นนั้นมีประสิทธิภาพและสามารถตอบสนองของความต้องการของประชาชนในเขตพื้นที่จังหวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดถือเป็นอำนาจหน้าที่ที่ส่งเสริมต่อการดำเนินงานในด้านความร่วมมือขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ในขณะที่เดียวกันอำนาจหน้าที่ดังกล่าวยังเป็นกรอบที่มีหน้าที่ควบคุมการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการจัดทำบริการสาธารณะเพื่อตอบสนองของความต้องการของประชาชนในจังหวัด

2.2.2 วิธีการงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

วิธีการงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดถือเป็นส่วนที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นและจัดทำบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อตอบสนองของความต้องการของประชาชนในจังหวัด โดยวิธีการงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดประกอบด้วย

1) การดำเนินการให้

องค์การบริหารส่วนจังหวัดถือเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับบนที่มีบทบาทหลักในการพัฒนาและจัดทำบริการสาธารณะในท้องถิ่นจังหวัดของตนซึ่งถือเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำบริการสาธารณะนั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นหน่วยงานที่มีศักยภาพในการสนับสนุนหรือจัดทำบริการสาธารณะ ทั้งในมิติของ

บุคลากร องค์ความรู้ เครื่องจักรและงบประมาณ ที่มีศักยภาพมากกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับล่าง

อย่างไรก็ตามการดำเนินการพัฒนาและจัดทำบริการสาธารณะในท้องถิ่นของจังหวัดนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับล่างสามารถมอบหมายภารกิจดังกล่าว นั้นให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆหรือหน่วยงานอื่นที่มีศักยภาพในมิติต่างๆในการดำเนินการภารกิจนั้นๆเพื่อสร้างให้เกิดการพัฒนาและจัดทำบริการสาธารณะในท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพและสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน ซึ่งการดำเนินการให้ที่เกิดขึ้นถือเป็นการดำเนินการในส่วนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับล่างไม่มีศักยภาพในด้านต่างๆในการดำเนินการพัฒนาและจัดทำบริการสาธารณะในท้องถิ่น

ซึ่งการดำเนินงานในการพัฒนาและจัดทำบริการสาธารณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับล่างมอบหมายให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดดำเนินการแทนนั้น การดำเนินงานที่เกิดขึ้นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดถือเป็นการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 หมวด 4 มาตรา 45 ที่ระบุถึงการดำเนินการในการพัฒนาและจัดทำบริการสาธารณะให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับล่างที่มอบหมายให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการให้ไว้ว่า

“ องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการภายในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดในการสนับสนุนสภาพตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่นรวมทั้งประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาพตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น รวมทั้งยังเป็นอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกระทรวง (พ.ศ.2541)

ในขณะที่เดียวกันการดำเนินการให้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยังเป็นการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่บัญญัติในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติถึงอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามกฎหมายในการพัฒนาและจัดทำบริการสาธารณะ ในมาตรา 17 ที่ระบุถึงการให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการพัฒนาและจัดทำบริการสาธารณะในท้องถิ่นของตนเองได้ภายใต้การรองรับของกฎหมาย

อย่างไรก็ตามการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับล่างในการมอบหมายภารกิจในการพัฒนาและจัดทำบริการสาธารณะในท้องถิ่นให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการแทนนั้น สามารถดำเนินการแทนได้ก็ต่อเมื่อเป็นไปประกาศคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดไว้เรื่อง “อำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัด” ได้ประกาศไว้โดยระบุถึงอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดไว้เพื่อให้เกิดความเรียบร้อย ไม่เกิดความซ้ำซ้อนในการดำเนินการกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานราชการอื่น

ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วอาจกล่าวได้ว่าการดำเนินการในการพัฒนาและจัดทำบริการสาธารณะให้กับท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นสามารถดำเนินการได้ โดยมีกฎหมายและหลักเกณฑ์รองรับ ซึ่งการดำเนินการในลักษณะดังกล่าวถือเป็นการดำเนินการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดดำเนินการแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับล่าง โดยการดำเนินการที่เกิดขึ้นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นการดำเนินงานที่สร้างให้เกิดการพัฒนาและจัดทำบริการสาธารณะเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในจังหวัดหรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการดำเนินการเพื่อผลประโยชน์ของจังหวัด ยกตัวอย่างเช่น

“ การที่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กมีการมอบหมายให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเข้ามามีบทบาทในการดำเนินการขุดลอกคลองแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็ก โดยการดำเนินการที่เกิดขึ้นเป็นการดำเนินการแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กที่มีศักยภาพไม่เพียงพอในด้านต่างๆ อาทิ บุคลากร, เครื่องจักร, งบประมาณและองค์ความรู้ เมื่อเปรียบเทียบกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีศักยภาพในด้านต่างๆที่พร้อม ส่งผลให้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กมีการมอบหมายให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเข้ามาเข้ามาดำเนินการในการขุดลอกคลองแทน”

โดยการดำเนินการดังกล่าวถือเป็นการดำเนินการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับล่าง ซึ่งการดำเนินการที่เกิดขึ้น เป็นไปตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546 มาตรา 45 (3), (4), (7) และ (8) มาตรา 45/1 และกฎกระทรวง (พ.ศ.2541) (1), (4) และ (7) รวมทั้งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 17 (2), (3), (5), (10), (12), (16), (24), (25) และ (29) รวมทั้งเป็นไปประกาศคณะกรรมการกระจายอำนาจ

ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดไว้เรื่อง “อำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัด” ได้กำหนดไว้

โดยอาจกล่าวได้ว่าการดำเนินการในการพัฒนาและจัดทำบริการสาธารณะให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับกลางที่มอบหมายให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาและจัดทำบริการสาธารณะให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับล่างที่มีศักยภาพไม่เพียงพอ โดยการดำเนินการแทนที่เกิดขึ้นเป็นการดำเนินการที่มีกฎหมายรองรับอย่างชัดเจน ในขณะที่เดียวกันยังส่งเสริมบทบาทให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเข้าไปมีส่วนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับล่างเพื่อสร้างให้เกิดการพัฒนาขึ้นในจังหวัด รวมทั้งยังเป็นการตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

2) การดำเนินการร่วม

การดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาท้องถิ่นที่มีศักยภาพอีกรูปแบบหนึ่งคือ “การดำเนินการร่วม” ซึ่งการดำเนินการร่วมถือเป็นการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งแต่สองแห่งขึ้นไป ตกลงที่จะพัฒนาและจัดทำบริการสาธารณะร่วมกันภายใต้โครงสร้างการดำเนินการแบบ “คณะกรรมการบริหาร” โดยการดำเนินการร่วมที่เกิดขึ้นจะมีการ “สร้างข้อตกลง” (Agreement) ในการจัดทำภารกิจร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง รวมทั้งอาจจะมีหน่วยงานภาครัฐเข้ามาร่วมดำเนินการร่วม โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นภาคีสมาชิกจะมีการเลือกตัวแทนในจำนวนที่เท่าๆ กันเข้ามาเป็นคณะกรรมการบริหาร โดยคณะกรรมการดังกล่าวจะมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการและร่วมมือกันจัดทำภารกิจที่ได้ตกลงจะจัดทำร่วมกัน โดยการดำเนินการร่วมที่เกิดขึ้นถือเป็นการดำเนินการที่มีอิสระมากพอสมควรในการพัฒนาและจัดทำบริการสาธารณะ โดยการดำเนินการร่วมที่เกิดขึ้นอาจมีการดำเนินการตั้ง “คณะอนุกรรมการ” เข้ามาเป็นผู้ดำเนินการในการพัฒนาและจัดทำบริการสาธารณะ และการดำเนินการที่เกิดขึ้นนั้นจะต้องมีการรายงานผลการดำเนินงานให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นภาคีร่วมกันได้รับทราบเป็นประจำ

โดยการดำเนินการในรูปแบบการดำเนินการร่วมนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับล่างอาจเข้ามาดำเนินการร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดในการพัฒนาท้องถิ่นและจัดทำบริการสาธารณะ หรืออาจเป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับล่างด้วยกัน หรืออาจเป็นการดำเนินการที่มีหน่วยงานภาครัฐเข้ามาร่วมเป็นภาคีในการดำเนินการ ซึ่งการดำเนินการที่เกิดขึ้นได้สร้างให้เกิดการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคส่วนต่างๆ ในการพัฒนาท้องถิ่นและจัดทำบริการสาธารณะเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและพัฒนาท้องถิ่น

โดยการดำเนินการร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาและจัดทำบริการ สาธารณะร่วมกันนั้นสามารถดำเนินการได้ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาตรา 45 ที่ได้บัญญัติถึงอำนาจหน้าที่ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการ ภายในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด ใน (3), (4) และ (8)

รวมทั้งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ที่รองรับการดำเนินการร่วมกันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับ องค์การบริหารส่วนจังหวัด ในมาตรา 17 ภายใต้บังคับมาตรา 16 ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมี อำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ใน (2),(3),(8), (24),(25)และ(26)

ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วอาจกล่าวได้ว่าการดำเนินการร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในระดับล่างกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด รวมถึงการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐหน่วยงาน อื่นสามารถดำเนินการได้ โดยมีขีดต่อกฎหมาย ซึ่งการดำเนินการร่วมที่เกิดขึ้นนั้นถูกรองรับด้วย พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาตรา 45 และพระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 17 ซึ่งทำให้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการดำเนินการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในระดับล่างและหน่วยงานภาครัฐ ในการพัฒนาและจัดทำบริการสาธารณะเพื่อตอบสนองความ ต้องการของประชาชน อาทิ...

“การที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทองและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน ระดับล่าง 9 แห่ง และโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาชั้นสูตร เข้ามาดำเนินการร่วมใน การบริหารจัดการแหล่งน้ำในจังหวัดอ่างทอง โดยการบริหารจัดการแหล่งน้ำที่เกิดขึ้น นั้นได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์ความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นด้านการ บริหารจัดการแหล่งน้ำ จังหวัดอ่างทองซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากองค์การบริหารส่วน จังหวัด, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับล่างและหน่วยงานภาครัฐเข้ามามีบทบาทใน การดำเนินการจัดการแหล่งน้ำในจังหวัดอ่างทอง โดยการดำเนินการร่วมมุ่งไปที่การ จัดการคลองสีบัวทองซึ่งเป็นแหล่งน้ำที่มีความสำคัญในจังหวัดอ่างทอง โดยการ ดำเนินการร่วมที่เกิดขึ้นนั้นที่ประชุมมีการวางแผนงานในการจัดการกับวัชพืชที่มี จำนวนมากในแหล่งน้ำ โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทองจะเป็นผู้ดำเนินการใน การกำจัดวัชพืชรวมทั้งประสานหน่วยงานภาครัฐต่างๆในการสนับสนุนเครื่องมือใน การกำจัดวัชพืช โดยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับล่างจะเป็นผู้จ่ายค่าน้ำมัน ให้กับเครื่องจักรในการกำจัดวัชพืชในพื้นที่รับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ซึ่งการดำเนินการในลักษณะดังกล่าวถือเป็นการดำเนินการร่วมกันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานภาครัฐ ในรูปแบบ “คณะกรรมการบริหารศูนย์ความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการแหล่งน้ำ” ซึ่งการดำเนินการที่เกิดขึ้นถือเป็นการดำเนินการตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้”

โดยอาจกล่าวได้ว่าการดำเนินการร่วมมือที่เกิดขึ้นนั้นเป็นการดำเนินการร่วมกันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาทิ องค์การบริหารส่วนจังหวัด, เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐในการดำเนินการพัฒนาและจัดทำบริการสาธารณะเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน โดยการดำเนินการร่วมที่เกิดขึ้นนั้นมีการดำเนินการตั้งคณะกรรมการเพื่อวางแผนการดำเนินการและดำเนินการในการพัฒนาและจัดทำบริการสาธารณะ โดยการดำเนินการร่วมที่เกิดขึ้นนั้นสามารถดำเนินการได้และมีการรองรับโดยกฎหมายในการดำเนินการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินการร่วมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ที่มีการบัญญัติถึงการดำเนินการร่วมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับล่าง รวมถึงหน่วยงานภาครัฐ ในขณะเดียวกันการดำเนินการร่วมที่เกิดขึ้นยังถือเป็นการรวมบริการที่หลากหลายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาดำเนินการร่วมกันเพื่อสร้างให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้ทรัพยากรเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน รวมทั้งการดำเนินการร่วมยังสร้างให้เกิดการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างแท้จริง ซึ่งได้สร้างให้เกิดศักยภาพของท้องถิ่นในการพัฒนาท้องถิ่นซึ่งจะส่งผลให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินโครงการ

3) การให้เงินอุดหนุน

องค์การบริหารส่วนจังหวัดถือเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศักยภาพในด้านต่างๆ อาทิ งบประมาณ บุคลากร เครื่องจักรและองค์ความรู้ โดยการดำเนินการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาและจัดการบริการสาธารณะให้เกิดขึ้น ในขณะเดียวกันองค์การบริหารส่วนจังหวัดยังมีบทบาทหน้าที่ในการสนับสนุนด้านงบประมาณให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับล่างในการพัฒนาและจัดทำบริการสาธารณะเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน

ซึ่งการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีบทบาทในการให้การสนับสนุนนั้นถือเป็นการดำเนินการตามหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับ

ล่าง โดยการสนับสนุนในด้านงบประมาณหรือให้เงินอุดหนุนนั้นถือเป็นการดำเนินการเพื่อ
เสริมสร้างการพัฒนาและการจัดทำบริการสาธารณะให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับล่าง
โดยการสนับสนุนด้านงบประมาณหรือให้เงินอุดหนุนนั้นถือเป็นการดำเนินงานตามอำนาจและหน้าที่
ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาตรา 45
ที่ระบุถึงอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการให้การสนับสนุนการดำเนินกิจการภายใน
เขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด ใน (3), (4) และ (5) ซึ่งได้แสดงให้เห็นถึงการให้การสนับสนุนองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินกิจการภายในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดถือเป็นอำนาจหน้าที่
โดยตรงขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

นอกเหนือจากพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ได้ระบุถึงบทบาทของ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดในการสนับสนุนงบประมาณหรือเงินอุดหนุนแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ระดับล่างแล้วนั้น พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ยังได้ระบุถึงอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการสนับสนุน
งบประมาณกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับล่าง ในมาตรา 17 ที่ระบุถึงอำนาจและหน้าที่ของ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดในการให้เงินอุดหนุนแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับล่างในการ
จัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ตาม (2), (4) และ (25)

จากพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติกำหนด
แผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ที่ได้ระบุถึงอำนาจ
หน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการสนับสนุนงบประมาณหรือการให้เงินอุดหนุนแก่องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับล่างและส่วนราชการอื่นๆ ในการพัฒนาท้องถิ่นและจัดการบริการ
สาธารณะเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน ซึ่งการให้เงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วน
จังหวัดแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับล่างและหน่วยงานราชการอื่นๆนั้น ต้องดำเนินการตาม
ประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง “หลักเกณฑ์การ
สนับสนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลในการให้บริการ
สาธารณะ” ที่กำหนดถึงหลักเกณฑ์การสนับสนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การ
บริหารส่วนตำบลในการให้บริการสาธารณะแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ส่วนราชการ หรือ
หน่วยงานอื่นของรัฐ ที่สามารถให้การสนับสนุนงบประมาณจะต้องเป็นการสนับสนุนตามอำนาจหน้าที่
ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งสามารถสนับสนุนได้ในภารกิจด้านการศึกษาหรือด้านการ
สาธารณสุข ซึ่งถ้าเป็นภารกิจในด้านอื่นนั้นจะสนับสนุนได้ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจาก

คณะอนุกรรมการอำนวยการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัดเป็นรายการนี้ไป⁷

เมื่อพิจารณาถึงประกาศคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง หลักเกณฑ์การสนับสนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลในการให้บริการสาธารณะ แล้วนั้นอาจกล่าวได้ว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดสามารถให้เงินอุดหนุนแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับล่างและหน่วยงานราชการอื่นๆ ได้ในภารกิจด้านการศึกษาหรือด้านการสาธารณสุขได้ ซึ่งหากเป็นการให้เงินอุดหนุนภารกิจอื่นๆ นอกจากภารกิจด้านการศึกษาหรือด้านการสาธารณสุขนั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดจะสนับสนุนได้ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะอนุกรรมการอำนวยการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัดเป็นรายการนี้ไป อีกทั้งการสนับสนุนงบประมาณหรือการให้เงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นจะดำเนินการได้เมื่อภารกิจที่จะสนับสนุนจะต้องเป็นภารกิจที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และการให้เงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับล่าง หรือส่วนราชการอื่น ต้องเสนอโครงการที่จะขอรับการสนับสนุนต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดและบอกถึงเหตุผลและรายละเอียดว่าโครงการมีงบประมาณไม่เพียงพอในการดำเนินการและมีความจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนเพื่อดำเนินการพัฒนาและจัดทำบริการสาธารณะ อาทิ

“การที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีการให้เงินอุดหนุนโรงพยาบาลประจำจังหวัด ในการก่อสร้างอาคารศูนย์มะเร็งประจำจังหวัดเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนภายในจังหวัด โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีการสนับสนุนโดยการให้เงินอุดหนุน รวมทั้งสนับสนุนบุคลากร วัสดุ ครุภัณฑ์เพื่อดำเนินการก่อสร้างอาคารศูนย์มะเร็งประจำจังหวัด ซึ่งการให้เงินอุดหนุนที่เกิดขึ้นเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการอุดหนุนภารกิจด้านสาธารณสุข”

อาจกล่าวได้ว่าการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีบทบาทในการให้เงินอุดหนุนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับล่างและส่วนราชการอื่นนั้น สามารถดำเนินการให้เงินอุดหนุนได้ในภารกิจด้านการศึกษาหรือด้านการสาธารณสุข ซึ่งหากเป็นการให้เงินอุดหนุนภารกิจอื่นๆ ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะอนุกรรมการอำนวยการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด ซึ่งการให้เงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540

⁷ โปรดดูภาคผนวกที่ 9

มาตรา 45 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 17

2.3 บทบาทของเทศบาล

เทศบาลถือเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ถูกจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 โดยเทศบาลถือเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่นในการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งถือเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน โดยเทศบาลสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท ซึ่งขึ้นอยู่กับจำนวนประชากรและรายได้ โดยการจัดแบ่งประเภทของเทศบาลถูกบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 โดยแบ่งประเภทของเทศบาลไว้ 3 ประเภท ได้แก่ เทศบาลตำบล, เทศบาลเมืองและเทศบาลนคร^๑ โดยเทศบาลถือเป็นหน่วยงานหลักที่มีบทบาทหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะและพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งถือเป็นหน่วยงานหลักอีกหน่วยงานหนึ่งที่เข้าถึงประชาชน ในขณะที่เดียวกันการกระทำต่างๆของเทศบาลจะส่งผลกระทบต่อประชาชนในท้องถิ่นโดยตรง โดยการกระทำที่เกิดขึ้นของเทศบาลจะเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติเทศบาลและพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งถือเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่สุดในการจัดทำบริการสาธารณะและพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล

ซึ่งอำนาจหน้าที่ของเทศบาลในการจัดทำบริการสาธารณะและพัฒนาท้องถิ่นได้ถูกบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 ที่ได้บัญญัติถึงอำนาจหน้าที่ของเทศบาลไว้ใน ส่วนที่ 3 และส่วนที่ 4 มาตรา 50 ถึง 64 ได้ระบุถึงอำนาจหน้าที่ของเทศบาล

“เทศบาลมีอำนาจในการตราเทศบัญญัติเพื่อบังคับใช้ในเขตเทศบาลโดยมีขีดต่อ
กฎหมาย ในขณะเดียวกันยังมีหน้าที่ในการบำรุงรักษาทางบก, ทางน้ำและการไฟฟ้า
รวมทั้งจัดให้มีน้ำสะอาดและมีหน้าที่ในการรักษาความสะอาดและกำจัดมูลฝอยและ
สิ่งปฏิกูล ตลอดจนบำรุงรักษาสถานที่สาธารณะและส่งเสริมการพัฒนาประชาชน อีก
ทั้งยังมีหน้าที่ในการจัดทำกิจการซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข รวมทั้งจัดให้มีและ
บำรุงรักษาโรงพยาบาล ในขณะเดียวกันยังมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมสุลักษณะ
และอนามัยในสถานที่ให้บริการ ตลอดจนการจัดการที่อยู่อาศัยและปรับปรุงแหล่ง
เสื่อมโทรม ในขณะเดียวกันยังมีหน้าที่ในการควบคุมการก่อสร้างและการวางผังเมือง
รวมทั้งยังมีหน้าที่ในการส่งเสริมกิจการการท่องเที่ยว โดยใช้วิธีการบริหารกิจการ

^๑ โปรดดูภาคผนวก 13

บ้านเมืองที่ดีและให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา
เทศบาล”

โดยอาจกล่าวได้ว่าพระราชบัญญัติเทศบาลถือเป็นกฎหมายที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการ
ระบุถึงอำนาจหน้าที่ของเทศบาลในการพัฒนาและจัดทำบริการสาธารณะเพื่อตอบสนองความ
ต้องการของประชาชนในการจัดทำบริการสาธารณะและพัฒนาท้องถิ่น ในขณะที่เดียวกันการจัดทำ
บริการสาธารณะและการพัฒนาท้องถิ่นที่เกิดขึ้นของเทศบาลตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496
แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 ยังเปิดโอกาสให้เทศบาลสามารถผสมผสานความร่วมมือกับ
เทศบาลอื่นและสามารถทำกิจการนอกเขตพื้นที่เทศบาลได้ โดยอาศัยอำนาจหน้าที่ตามที่ระบุไว้ใน
พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2511 ที่ระบุไว้ในส่วนที่ 3
บทที่ 3 ทวิ มาตรา 57 ที่ระบุถึงการทำกิจการนอกเขตพื้นที่เทศบาลไว้

“เทศบาลอาจทำกิจการนอกเขตเมื่อการดำเนินการที่เกิดขึ้นนั้นจำเป็นต้องทำ
และเป็นการที่เกี่ยวข้องกับกิจการที่ดำเนินตามอำนาจหน้าที่อยู่ภายในเขตของตน
รวมทั้งได้รับความยินยอมจากสภาเทศบาลและคณะกรรมการสุขภาพภิบาล สภาจังหวัด
หรือสภาตำบลแห่งท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงมหาดไทย”

ซึ่งตามพระราชบัญญัติดังกล่าวได้แสดงให้เห็นถึงอำนาจหน้าที่ของเทศบาลที่สามารถทำกิจการ
นอกเขตพื้นที่เทศบาลได้โดยการกระทำที่เกิดขึ้นจะต้องมีความจำเป็นและอยู่ในอำนาจหน้าที่ของ
เทศบาลในขณะที่เดียวกันเทศบาลสามารถผสมผสานความร่วมมือกับเทศบาลอื่นในการพัฒนาและจัดทำ
บริการสาธารณะได้ โดยอำนาจหน้าที่ในการผสมผสานความร่วมมือกับเทศบาลอื่นได้ถูกระบุไว้ใน
พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ส่วนที่ 3 บทที่ 4 มาตรา 58 และมาตรา 59 ที่ระบุถึงความร่วมมือ
ของเทศบาลในการจัดทำบริการสาธารณะและพัฒนาร่วมกันตั้งแต่สองแห่งขึ้นไป ซึ่งสามารถจัดตั้ง
“สหการ” ของเทศบาลขึ้นเป็นการเฉพาะไว้ว่า

“ถ้ามีกิจการใดอันอยู่ภายในอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตั้งแต่สองแห่งขึ้นไปที่จะ
ร่วมกันทำเพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่ง ก็ให้จัดตั้งเป็นองค์การขึ้นเรียกว่าสหการมี
สภาพเป็นทบวงการเมือง และมีคณะกรรมการบริหาร ประกอบด้วยผู้แทนของ
เทศบาลที่เกี่ยวข้องอยู่ด้วย โดยการจัดตั้งสหการจะทำได้โดยตราเป็นพระราช
กฤษฎีกาซึ่งจะได้กำหนดชื่อ อำนาจหน้าที่ และระเบียบการดำเนินงานไว้ ซึ่งสหการ
อาจได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลและอาจกู้เงินได้ โดยหากมีการยุบเลิกสหการให้ตรา
เป็นพระราชกฤษฎีกาโดยกำหนดวิธีการจัดทรัพย์สินไว้”

ในขณะที่เดียวกันเทศบาลยังมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 หมวด 2 มาตรา 16 ที่ระบุถึงอำนาจหน้าที่ของเทศบาลในการจัดทำบริการสาธารณะและพัฒนาท้องถิ่นภายในพื้นที่รับผิดชอบของเทศบาล ซึ่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ระบุถึงอำนาจหน้าที่ของเทศบาลไว้ว่า

“โดยเทศบาลมีอำนาจหน้าที่การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง รวมทั้งจัดทำบริการสาธารณะและพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่างๆ อาทิ สาธารณูปโภค, การสาธารณสุข, การศึกษา, สาธารณสุขและการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในท้องถิ่น รวมทั้งยังมีหน้าที่ในการส่งเสริมการลงทุนและการท่องเที่ยว ในขณะที่เดียวกันยังมีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชนตลอดจนการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น”

อีกทั้งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นยังมีการส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมมือกันในการจัดทำบริการสาธารณะและพัฒนาท้องถิ่น โดยได้ระบุไว้ในหมวด 2 มาตรา 21 ที่ระบุไว้ว่า

“บรรดาอำนาจและหน้าที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบของรัฐตามกฎหมายรัฐอาจมอบอำนาจและหน้าที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการแทนได้ ในการดำเนินงานตามอำนาจและหน้าที่ที่ระบุไว้ในมาตรา 16 มาตรา 17 มาตรา 18 และมาตรา 19 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจร่วมมือกันดำเนินการหรืออาจร้องขอให้รัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น แล้วแต่กรณี ดำเนินการแทนได้”

ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ได้แสดงให้เห็นถึงการส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมมือกันในการจัดทำบริการสาธารณะและพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้งยังสามารถให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นดำเนินการแทนได้ ซึ่งถือเป็นการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่นและจัดทำบริการสาธารณะเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน

โดยอาจกล่าวได้ว่าเทศบาลมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะและพัฒนาท้องถิ่นในเขตพื้นที่เทศบาล รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่ในการตราเทศบัญญัติเพื่อบังคับใช้ในพื้นที่เทศบาล รวมทั้งมีอำนาจในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง เพื่อสร้างให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่เทศบาลในมิติต่างๆ ทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ตลอดจนการส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน รวมทั้งการมีส่วนร่วมของ

ราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งการดำเนินการที่เกิดขึ้นเป็นไปตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 รวมทั้งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งการดำเนินการที่เกิดขึ้นนั้นเทศบาลสามารถดำเนินการนอกเขตเทศบาลได้โดยการกระทำที่เกิดขึ้นจะต้องมีความจำเป็นและอยู่ในอำนาจหน้าที่ของเทศบาล ในขณะที่เดียวกันเทศบาลสามารถร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการจัดทำบริการสาธารณะและพัฒนาท้องถิ่น โดยจะต้องได้รับความยินยอมจากสภาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องและได้รับการอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในขณะเดียวกันการจัดทำบริการสาธารณะและพัฒนาของเทศบาลที่มีการผสมผสานความตั้งแต่สองแห่งขึ้นไปสามารถจัดตั้งเป็นสหการ โดยมีคณะกรรมการบริหารในการดำเนินการพัฒนาและจัดทำบริการสาธารณะร่วมกัน รวมทั้งสามารถได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาล รวมทั้งยังสามารถให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นดำเนินการแทนได้เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

2.4 บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 โดยเป็นการยกฐานะขึ้นมาจากสภาตำบลที่มีอยู่แต่เดิม โดยองค์การบริหารส่วนตำบลถือเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งถือเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดในการและมีบทบาทหลักในการจัดทำบริการสาธารณะและพัฒนาท้องถิ่นซึ่งจะเป็นหน่วยงานหลักที่จะเข้าถึงและมีผลกระทบต่อประชาชนโดยตรง โดยสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดทำบริการสาธารณะและพัฒนาท้องถิ่นในเขตพื้นที่ตำบลคือ อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ โดยอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลถูกบัญญัติขึ้นในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลและพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยพระราชบัญญัติทั้งสองถือเป็นพระราชบัญญัติที่ได้บัญญัติถึงอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมาย

โดยอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ที่ได้บัญญัติถึงอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในหมวด 2 ส่วนที่ 3 มาตรา 66 ถึง มาตรา 73 รวมทั้งยังบัญญัติถึงอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจาย

อำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ที่ได้บัญญัติถึงอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ในหมวด 2 มาตรา 16 ซึ่งถือเป็นบทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินการบริหารราชการแผ่นดิน รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะและการพัฒนาท้องถิ่นในเขตตำบลตามที่พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการปกครองส่วนท้องถิ่นและพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้บัญญัติไว้

ซึ่งการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดทำบริการสาธารณะและพัฒนาท้องถิ่นในเขตพื้นที่ตำบลตามที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นได้บัญญัติถึงอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในหมวด 2 ส่วนที่ 3 มาตรา 66 ถึง มาตรา 73 ที่ได้ระบุถึงอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

“ที่มีอำนาจหน้าที่ในการในการดำเนินกิจการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม รวมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลยังมีหน้าที่ในการบำรุงรักษาทางน้ำทางบกและการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลและคุ้มครอง ดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในขณะที่เดียวกันยังมีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมและส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน รวมถึงองค์การบริหารส่วนตำบลยังมีบทบาทหน้าที่ในการจัดให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร รวมไปถึงบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร รวมทั้งอาจจัดทำกิจการด้านการท่องเที่ยวและการผังเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ในขณะเดียวกันยังมีหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย นอกจากนี้้องค์การบริหารส่วนตำบลยังมีอำนาจหน้าที่ในการออกข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อใช้บังคับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย และยังมีอำนาจหน้าที่ในการรับทราบข้อมูลและข่าวสารจากทางราชการในเรื่องที่เกี่ยวกับการดำเนินกิจการของทางราชการในตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถทำกิจการนอกเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหรือร่วมกับสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่น เพื่อกระทำกิจการร่วมกันได้ โดยต้องได้รับความยินยอมจากหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องและการดำเนินกิจการที่เกิดขึ้นจะเป็นกิจการที่จำเป็นต้องทำและเป็นการเกี่ยวเนื่องกับกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการ

เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ซึ่งการดำเนินการที่เกิดขึ้นขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น
ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน⁹”

ในขณะเดียวกันอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลนอกจากถูกบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ที่ได้บัญญัติถึงอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามกฎหมายแล้วยังมีพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ที่ได้บัญญัติถึงอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมาย ไว้ในหมวด 2 มาตรา 16

“ที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น โดยมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง รวมทั้งมีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว, การจัดการศึกษา, การกีฬา, การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย, การสาธารณสุขโรค, การสาธารณสุขการ, การสาธารณสุขและการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง ในขณะเดียวกันยังมีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่เกิดขึ้นเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น¹⁰”

โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลถือเป็นหน่วยงานหลักที่มีบทบาทหน้าที่จัดบริการสาธารณะและพัฒนาท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด โดยอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ถูกบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 รวมทั้งยังบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยกฎหมายทั้งสองฉบับได้บัญญัติถึงอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการกิจการภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีอำนาจในการจัดทำบริการสาธารณะและการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม อีกทั้งยังมีอำนาจหน้าที่ในการออกข้อบัญญัติขององค์การบริหาร

⁹ โปรดดูภาคผนวก 14

¹⁰ โปรดดูภาคผนวก 7

ส่วนตำบลเพื่อใช้บังคับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และยังมีอำนาจหน้าที่ในการรับทราบข้อมูลและข่าวสารจากทางราชการในเรื่องที่เกี่ยวกับการดำเนินกิจการของทางราชการในตำบล ในขณะที่เดียวกันยังมีอำนาจหน้าที่ในการบำรุงรักษาทางน้ำทางบกและการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล รวมทั้งส่งเสริมการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมและส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ, การสาธารณสุขโรค, การสาธารณสุขการ, การสาธารณสุขรวมทั้งการส่งเสริมการท่องเที่ยว, และยังมีหน้าที่ในการการส่งเสริมประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมของราษฎร ซึ่งการดำเนินการที่เกิดขึ้นนั้นทางองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถทำกิจการนอกเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหรือร่วมกับสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่น เพื่อกระทำกิจการร่วมกันได้ ซึ่งการดำเนินกิจการที่เกิดขึ้นจะเป็นกิจการที่จำเป็นต้องทำและอยู่ในอำนาจหน้าที่ของตน ในขณะที่เดียวกันการดำเนินงานที่เกิดขึ้นซึ่งอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาและจัดทำบริการสาธารณะที่เกิดขึ้นนั้นเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น

2.5 บทบาทของสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดถือเป็นส่วนราชการบริหารส่วนภูมิภาคของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (พ.ศ. 2551) ซึ่งอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 ฉ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2543¹¹ ซึ่งสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดถือเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่จังหวัด โดยสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดถือเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทหลักในการทำหน้าที่ประสานงานและปฏิบัติหน้าที่ในฐานะตัวแทนของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในราชการส่วนภูมิภาค รวมทั้งให้ความช่วยเหลือสนับสนุนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด, เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่รับผิดชอบให้มีการดำเนินการตามกฎหมายและนโยบายของรัฐบาล ในการจัดทำบริการสาธารณะและพัฒนาท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัด

ซึ่งสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนั้นมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (พ.ศ. 2551) ที่ระบุถึง

¹¹ กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2551 ลงวันที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ. 2551.

อำนาจหน้าที่ของสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดไว้ในข้อ 16 และหมายเหตุของการประกาศใช้ที่ระบุถึงอำนาจหน้าที่ไว้ว่า

“สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของกรมในเขตพื้นที่จังหวัด รวมทั้งมีหน้าที่ในการอำนวยความสะดวก ประสานปฏิบัติงานและสนับสนุนงานอันเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งยังมีหน้าที่ในการปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย ในขณะเดียวกันสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดยังมีอำนาจหน้าที่ในการสนับสนุนผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอในการกำกับ ดูแล ตลอดจนสนับสนุนการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ดำเนินการได้อย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ¹²”

โดยอำนาจหน้าที่ของสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดตามที่บัญญัติไว้ในกฎกระทรวงได้แสดงให้เห็นว่าสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่หลักในการสนับสนุนผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งยังมีหน้าที่ในการสนับสนุนการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ดำเนินการในการจัดทำบริการสาธารณะและพัฒนาที่เกิดขึ้นเป็นไปได้อย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน ซึ่งถือเป็นบทบาทหน้าที่หลักของสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดในการประสานความร่วมมือและสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาและจัดทำบริการสาธารณะให้เกิดประสิทธิภาพ

ในขณะเดียวกันสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดยังมีอำนาจหน้าที่ตามคำสั่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ 176/2547 ลงวันที่ 26 เมษายน พ.ศ. 2547 เรื่อง การกำหนดภารกิจของส่วนราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ได้กำหนดถึงอำนาจหน้าที่ของสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด รวมทั้งได้แสดงให้เห็นถึงอำนาจหน้าที่ในการประสานความร่วมมือและสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาและจัดทำบริการสาธารณะ ที่ระบุไว้

“ที่สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายและนโยบายของรัฐบาล รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่ในการประสานงานและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการ

¹² โปรดดูภาคผนวก 15

พัฒนาท้องถิ่น แผนพัฒนาท้องถิ่น งบประมาณ ระเบียบ กฎหมายและการบริหารงานทั่วไป ตลอดจนการประสานการอำนวยความสะดวกกับส่วนราชการอื่นๆ ที่มีภารกิจอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินงานในการพัฒนาและจัดทำบริการสาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ¹³”

โดยสรุปอำนาจหน้าที่ของสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดถือเป็นอำนาจหน้าที่ในการสนับสนุนผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายและนโยบายของรัฐบาล รวมทั้งมีบทบาทหลักในการสนับสนุนและประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการปฏิบัติงานเพื่อให้ดำเนินการในการจัดทำบริการสาธารณะและพัฒนาที่เกิดขึ้นเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน โดยจากอำนาจหน้าที่ดังกล่าวส่งผลให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดมีหน้าที่ในการสนับสนุนความร่วมมือที่เกิดขึ้นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดในการพัฒนาและจัดทำบริการสาธารณะเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึง ซึ่งถือเป็นภารกิจหลักประการหนึ่งของสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด

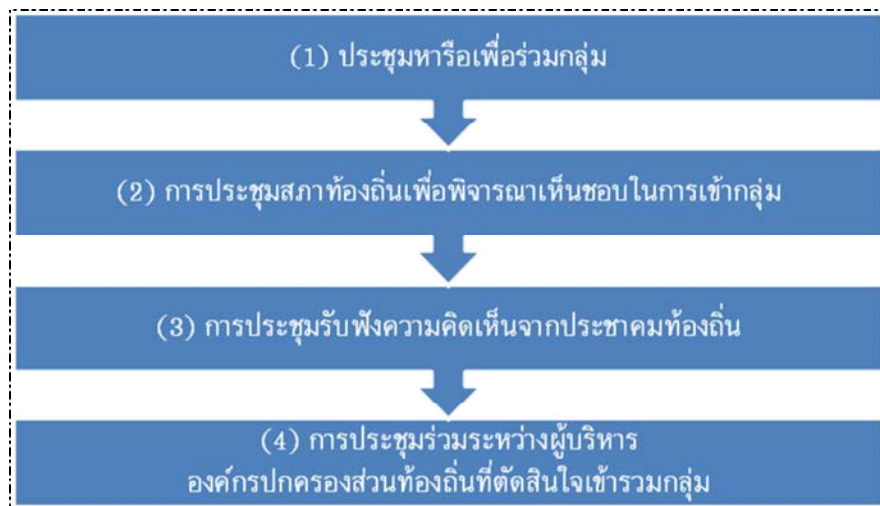
¹³ คำสั่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ 176/2547 เรื่อง การกำหนดภารกิจของส่วนราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ลงวันที่ 26 เมษายน พ.ศ. 2547.

บทที่ 3

ขั้นตอนการสร้างความร่วมมือระหว่าง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หลังจากที่มีการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว ขั้นตอนต่อไป คือ ขั้นตอนการสร้างความร่วมมือที่ตัวแทนคณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งจำเป็นต้องร่วมกันดำเนินการจัดประชุมกลุ่ม มีดังนี้

3.1 ขั้นตอนที่ 1 : การประชุมหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ และประสบการณ์

ขั้นตอนแรกของการสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การจัดประชุมร่วมกันระหว่างตัวแทนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ และประสบการณ์ ตลอดจนสภาพปัญหาในการบริหารจัดการบริการสาธารณะที่แต่ละท้องถิ่นเผชิญ เพื่อที่จะนำไปสู่การหาทางแก้ปัญหาาร่วมกันในการสร้างความร่วมมือเพื่อจัดบริการสาธารณะในท้องถิ่น การประชุมหารือร่วมกลุ่มมีแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

การประชุมคืออะไร ?

การประชุม หมายถึง "บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมาร่วมปรึกษาหารือ ชี้แจง อธิบาย เสนอแนะ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันเพื่อดำเนินงานขององค์กรให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้

ทำไมต้องมีการประชุม ?

การสร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้นได้นั้นต้องมีการจัดการประชุม เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ภาคีสมาชิกเกิดความเข้าใจร่วมกัน และนำไปสู่แนวทางปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหาสาธารณะร่วมกัน

รูปแบบการประชุม

การจัดการประชุมมีหลากหลายรูปแบบและลักษณะเฉพาะแตกต่างกันไป ผู้ดำเนินการจัดประชุมควรเลือกรูปแบบที่เหมาะสมกับเนื้อหา งาน รูปแบบการประชุมมีดังนี้

- การประชุมระดมความคิดเห็น (Brain - Storming) เป็นการที่สมาชิกของที่ประชุม ช่วยแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีเรื่องใดเรื่องหนึ่งในเวลาจำกัด ให้ได้ปริมาณความคิดเห็นที่ต้องการ โดยที่ยังไม่คำนึงถึงคุณภาพและคุณค่าของความคิดเห็นนั้นๆ ใช้ในกรณีรวบรวมความคิดเห็นจากสมาชิกทุกคนให้ได้มากที่สุดในเวลาจำกัด เพื่อนำไปเลือกสรรต่อไป
- การประชุมปรึกษาหารือ (Conference) เป็นการประชุมกลุ่มใหญ่ หรือกลุ่มเล็กก็ได้ที่มีความสนใจร่วมกัน ประชุมและตกลงร่วมกัน ใช้ในกรณีกลุ่มซึ่งมีความสนใจอภิปรายในขอบข่ายทางด้านเทคนิคเฉพาะตน การวางแผนพัฒนา
- การประชุมคณะกรรมการ (Committee Meeting) เป็นการประชุมกลุ่มย่อยที่ได้รับการเลือกเป็นตัวแทนขององค์กร เช่น คณะกรรมการบริหารจัดการความรู้ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งหรือได้รับมอบหมายให้พิจารณาดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ
- การอภิปราย (Discussion) เป็นการที่สมาชิกตั้งแต่สองคน หรือมากกว่าพูดคุยกันอย่างไม่เป็นทางการ พิจารณาหัวข้อที่น่าสนใจร่วมกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิดเห็น ค้นหาทางเลือก วางแผนปฏิบัติ มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกแต่ละคน หรือระหว่างกลุ่ม
- การประชุมแบบกลุ่มย่อย (Syndicate) การประชุมแบบนี้เป็นการประชุมกลุ่มย่อยที่ค่อนข้างชัดเจนมาก หรือจำนวนผู้เข้าประชุมมีจำนวนมาก จะแบ่งผู้เข้าประชุมเป็นกลุ่มเล็กๆ แต่ละกลุ่มจะต้องไปดำเนินการกระบวนการกลุ่มเอง มีประธาน เลขานุการ ดำเนินการอภิปราย และศึกษาปัญหาเฉพาะเรื่องเพื่อหาข้อยุติจากกลุ่ม เมื่อได้แล้วนำผลมาเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ เปิดโอกาสให้ที่ประชุมใหญ่ ชักถามจนตกลงกันได้ ถ้าตกลงกันได้ก็เป็นทีพอใจ ยอมรับได้ งานนั้นก็ยุติ

3.1.1 การประชุมหารือเพื่อรวมกลุ่ม

การประชุมหารือในลำดับแรกสุดในกระบวนการสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรเริ่มต้นจากการประชุมหารือกันระหว่างตัวแทนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความประสงค์จะเข้าร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งอื่นๆ ในการจัดทำความตกลงเพื่อดำเนินภารกิจการจัดบริการสาธารณะร่วมกัน ซึ่งการประชุมหารือในลำดับแรกนี้จะมีเป้าหมายหลักเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งได้แสดงเหตุผล ความจำเป็นและความต้องการในการเข้าร่วมกลุ่มกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งอื่นๆ อันจะนำไปสู่การกำหนดกรอบและแนวทางในการรวมกลุ่มระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในลำดับต่อไป

1) ประเด็นในการประชุมหารือ

ประเด็นในการประชุมเป็นเรื่องสำคัญอันดับแรกที่ต้องพิจารณา เนื่องจากเป็นสิ่งเริ่มต้นวาระการประชุม ดังนั้น การประชุมหารือในขั้นตอนการรวมกลุ่มระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนี้ จึงควรให้ความสำคัญกับประเด็นการประชุม ดังต่อไปนี้

(1) ควรเปิดโอกาสให้ตัวแทนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความประสงค์จะเข้าร่วมกลุ่มแต่ละแห่งได้นำเสนอสภาพปัญหาเกี่ยวกับการจัดบริการสาธารณะในท้องถิ่นของตนเอง ตลอดจนความจำเป็น และความต้องการในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

(2) ภาคีสมาชิกร่วมกันพิจารณา ว่าปัญหาใดบ้างที่เป็นปัญหาร่วมกัน มีความจำเป็นและต้องการแก้ไขปัญหาดังกล่าวร่วมกัน ปัญหาใดบ้างที่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถร่วมมือกันแก้ไขปัญหาร่วมกันได้ พิจารณาแนวทาง และความเป็นไปได้ในการสร้างความร่วมมือ

ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อบริหารจัดการภารกิจร่วมกัน ในการแก้ไขปัญหาที่สามารถช่วยกันแก้ไขได้ ซึ่งสาระสำคัญในส่วนนี้อาจจำเป็นต้องขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นอำเภอหรือเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นจังหวัดช่วยชี้แจง ทำความเข้าใจในหลักการสร้างความร่วมมือ ตามแนวทางการจัดบริการสาธารณะร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้มีการจัดทำประกาศโดยกระทรวงมหาดไทย¹⁴

(3) ร่วมกันพิจารณากำหนดขอบข่ายภารกิจที่จะร่วมกันดำเนินการ วัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินงาน ตลอดจนประโยชน์ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งคาดหวังว่าจะได้รับการสร้างความร่วมมือ

(4) ร่วมกันพิจารณาหาข้อสรุปเบื้องต้นในการรวมกลุ่มความร่วมมือ ประกอบด้วย ภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งเห็นพ้องต้องกันและเต็มใจที่จะร่วมมือกันดำเนินการ จำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกที่สมัครใจเข้าร่วมกลุ่ม และกระบวนการดำเนินการภารกิจ

2) วิธีการจัดการประชุม

ในส่วนของวิธีการจัดการประชุมนั้น ขั้นตอนแรกที่ต้องพิจารณาคือ เจ้าภาพในการจัดการประชุมหรือผู้อำนวยการจัดประชุม ซึ่งในบทที่หนึ่ง ข้อ 1.4 ได้กล่าวไปแล้วว่าเจ้าภาพจัดการประชุม ศูนย์ความร่วมมือควรมีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนระหว่างภาคีสมาชิกในกลุ่ม โดยอาศัยสถานที่ประชุมภายในสำนักงานที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง ทั้งนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับ

¹⁴ ดูรายละเอียดได้ใน หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0810.4/ว 4524 ลงวันที่ 27 ธันวาคม 2549 เรื่องแนวทางการจัดบริการสาธารณะร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

อาสาเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมควรเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมในการอำนวยความสะดวกแก่ผู้เข้าร่วมประชุมมากที่สุดในกลุ่ม เช่น การมีห้องจัดประชุมที่พร้อมอำนวยความสะดวก มีบุคลากรเพียงพอ หรือตั้งอยู่ไม่ไกลจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งอื่นๆ มากนัก

เทคนิคการจัดประชุมที่มีประสิทธิภาพ

เทคนิคการจัดประชุมที่มีประสิทธิภาพและเกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ผู้เข้าร่วมประชุมควรมีความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

- **ประเด็นเรื่องของการจัดประชุม** ต้องมีความชัดเจนและผู้เข้าร่วมประชุมต้องเข้าใจหัวข้อประชุมร่วมกัน
- **วัตถุประสงค์ในการจัดประชุม** ผู้เข้าร่วมประชุมต้องมีความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่จะได้รับจากการประชุม วัตถุประสงค์ควรมีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม
- **ผู้ที่เกี่ยวข้องในการประชุม** ใครเป็นผู้ดำเนินการจัดประชุม ผู้เข้าร่วมประชุมเป็นใครบ้าง มีความเกี่ยวข้องหรือมีผลอย่างไรต่อประเด็นการประชุม
- **สถานที่และระยะเวลาในการจัดประชุม** ควรมีความเหมาะสมกับลักษณะการประชุม มีความพร้อมในการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการประชุม
- **กระบวนการดำเนินการประชุม** กระบวนการควรมีความต่อเนื่องและชัดเจน มีการจัดทำวาระการประชุม(Agenda)เพื่อเป็นหลักฐานในการประชุมครั้งต่อไป

3) เป้าหมายของการประชุมหรือ

สำหรับผลลัพธ์ที่พึงปรารถนาหลังจากการดำเนินการประชุมหรือเพื่อการรวมกลุ่มในขั้นตอนแรกนี้ ควรประกอบด้วย

- (1) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดความเข้าใจร่วมกันในหลักการสร้างความร่วมมือระหว่างท้องถิ่น
- (2) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนหนึ่งมีความเห็นพ้องต้องกันที่จะจัดทำบริการสาธารณะร่วมกัน
- (3) เกิดการรวมกลุ่มบนพื้นฐานความสมัครใจของภาคีสมาชิกที่ประสบปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการบริการสาธารณะในท้องถิ่นร่วมกัน

3.1.2 การประชุมสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบในการเข้าร่วมกลุ่ม

ภายหลังจากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความสนใจเข้าร่วมกลุ่มกัน ได้ร่วมประชุมหารือเพื่อตัดสินใจรวมกลุ่มกันเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งจำเป็นต้องมีการนำผลการประชุมหารือเพื่อรวมกลุ่มความร่วมมือมารายงานต่อสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตนเอง เพื่อให้สภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาเห็นชอบต่อการตัดสินใจของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการเข้าร่วมกลุ่มความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งอื่น เพื่อจัดทำบริการสาธารณะร่วมกัน

1) ประเด็นในการประชุมหารือ

(1) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำเสนอหลักการ และแนวทางในการรวมกลุ่มระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อจัดบริการสาธารณะร่วมกัน ให้สมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดความเข้าใจ และเล็งเห็นถึงความจำเป็น ตลอดจนประโยชน์ที่ประชาชนในท้องถิ่นจะได้รับจากการรวมกลุ่มความร่วมมือ

(2) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เปิดโอกาสให้สมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชักถามข้อสงสัย ตลอดจนอภิปรายแสดงความคิดเห็นต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มความร่วมมือ

(3) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขอความเห็นชอบจากที่ประชุมสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มความร่วมมือ หากที่ประชุมสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีมติอย่างถึงที่สุดว่าไม่เห็นชอบ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าวก็มีความจำเป็นต้องแจ้งต่อผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งอื่นๆ รับทราบ และถอนตัวจากกระบวนการรวมกลุ่มความร่วมมือ

2) วิธีการจัดประชุม

การประชุมหารือระหว่างผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพิจารณาตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มความร่วมมือนี้ เป็นการจัดประชุมในลักษณะเดียวกับการประชุมสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดำเนินการอยู่เป็นประจำ โดยอาจบรรจุให้เรื่องการพิจารณาตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มความร่วมมือเป็นวาระหนึ่งในการประชุมสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ได้

3) เป้าหมายของการประชุมหารือ

สำหรับผลลัพธ์ที่พึงปรารถนาหลังจากการดำเนินการประชุมสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อพิจารณาการตัดสินใจรวมกลุ่มในขั้นตอนนี้ ควรประกอบด้วย

(1) สมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดความเข้าใจร่วมกันในหลักการสร้างความร่วมมือระหว่างท้องถิ่น และรับทราบวัตถุประสงค์ ตลอดจนผลที่จะได้รับการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มความร่วมมือ

(2) สภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นลงมติเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบในหลักการของการเข้าร่วมกลุ่มความร่วมมือ

3.1.3 การประชุมรับฟังความคิดเห็นจากประชาคมท้องถิ่น

หลังจากตัวแทนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ประชุมหารือในเบื้องต้นเกี่ยวกับความจำเป็นในการสร้างความร่วมมือระหว่างกัน และมีข้อสรุปร่วมกันชัดเจนว่าจะเข้าร่วมกลุ่มความร่วมมือเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ตัวแทนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งที่ตกลงเข้าร่วมกลุ่มความร่วมมือ จะต้องนำข้อสรุปจากการประชุมหรือเกี่ยวกับการรวมกลุ่มความร่วมมือในการจัดทำบริการสาธารณะ รายงานให้ประชาคมท้องถิ่นในพื้นที่บริการของตนเองได้รับทราบ และมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยน ชักถาม และแสดงความคิดเห็นต่อการตัดสินใจรวมกลุ่มความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งอื่นๆ

1) ประเด็นในการประชุมหารือ

ประเด็นที่คณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องชี้แจงต่อประชาคมท้องถิ่น ควรครอบคลุมสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

(1) การรายงานให้ประชาชนในท้องถิ่นรับทราบถึงการตัดสินใจของคณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกกลุ่มความร่วมมือ

(2) การชี้แจงให้ประชาชนในท้องถิ่นเกิดความเข้าใจ และเล็งเห็นถึงความสำคัญ ตลอดจนประโยชน์ที่ประชาชนในท้องถิ่นจะได้รับจากการสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการบริการสาธารณะร่วมกัน

(3) การเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดบริการสาธารณะร่วมกัน และชักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มความร่วมมืออย่างเต็มที่ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน และนำไปสู่ฉันทามติทางการเมือง

(4) การเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้คัดเลือกและแต่งตั้งตัวแทนประชาคมท้องถิ่นขึ้นมาจำนวนหนึ่ง เพื่อเป็นตัวแทนประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำลังจะเกิดขึ้นในลำดับต่อไป

2) วิธีการจัดประชุม

ตัวแทนคณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งร่วมกับประชาชนในท้องถิ่นจัดเวทีประชาคมท้องถิ่นขึ้น โดยมีวาระสำคัญเพื่อชี้แจงให้ประชาชนในท้องถิ่นรับทราบเกี่ยวกับแนว

ทางการจัดบริการสาธารณะโดยการรวมกลุ่มระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งอาจมีการจัดทำ เอกสารเผยแพร่เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์ที่ประชาชนในท้องถิ่นจะได้รับจากการ จัดบริการสาธารณะร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3) เป้าหมายของการประชุมหารือ

สำหรับผลลัพธ์ที่พึงปรากฏหลังจากการดำเนินการประชุมหารือร่วมกันระหว่างตัวแทน ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับประชาคมท้องถิ่นในชั้นนี้ ควรประกอบด้วย

(1) ประชาชนในท้องถิ่นเกิดความเข้าใจและรับรู้ถึงความสำคัญและประโยชน์ที่จะได้รับ จากการสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อดำเนินการจัดบริการสาธารณะใน ท้องถิ่นร่วมกัน

(2) มีการแต่งตั้งบุคคลผู้ทำหน้าที่เป็นตัวแทนประชาคมท้องถิ่น เพื่อเข้าไปมีส่วนร่วมใน กระบวนการสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในลำดับต่อไป

3.1.4 การประชุมร่วมระหว่างคณะผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อ เตรียมการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ

หลังจากตัวแทนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนหนึ่งมีความเห็นพ้องต้องกันใน หลักการสร้างความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นและตัดสินใจเข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกกลุ่มความร่วมมือแล้ว ตัวแทนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกจำเป็นต้องร่วมกันจัดประชุมหารือเพื่อระดม ความคิดเห็น แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ตลอดจนข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการวางแนวทางการ ออกแบบร่างบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในลำดับต่อไป ซึ่งการประชุมหารือในขั้นตอนการ เตรียมการก่อนจะไปสู่กระบวนการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือนี้ ควรมีการจัดประชุมร่วมกัน อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

1) ประเด็นในการประชุมหารือ

การประชุมหารือระหว่างตัวแทนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในขั้นตอนการเตรียม ความพร้อมสำหรับการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ ควรมีการประชุมหารือโดยมีลำดับประเด็น ในการประชุมหารือ ดังต่อไปนี้

(1) ตัวแทนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกรวบรวมข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตนเองให้ที่ประชุมรับทราบ เพื่อนำข้อมูลพื้นฐานทั้งหมดมารวบรวม จัดทำเป็นฐานข้อมูลรวมของกลุ่มความร่วมมือสำหรับใช้ในการวิเคราะห์และกำหนดรูปแบบความ ร่วมมือที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในขั้นตอนการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในลำดับต่อไป

สำหรับข้อมูลพื้นฐานที่ตัวแทนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกต้องนำมา เสนอต่อที่ประชุม ประกอบด้วย

➤ แผนที่แสดงเขตพื้นที่ให้บริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงให้เห็น ตำแหน่งที่ตั้งของสำนักงานที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เส้นทางคมนาคมหลักในพื้นที่ พื้นที่ หมู่บ้านในเขตรับผิดชอบ ตำแหน่งที่ตั้งแหล่งน้ำดิบ คลองชลประทาน แหล่งกำจัดขยะในพื้นที่ บำบัดน้ำเสีย สถานศึกษา และสถานพยาบาลในเขตรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการสาธารณะในด้านที่ร่วมมือกัน

➤ ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของพื้นที่ ประกอบด้วย ข้อมูลด้านประชากร ข้อมูลด้านกายภาพ และสิ่งแวดล้อม ข้อมูลด้านสังคม และข้อมูลด้านเศรษฐกิจ ทั้งนี้ เพื่อให้การเก็บรวบรวมข้อมูลมีความ สมบูรณ์และมีรูปแบบเดียวกัน ตัวแทนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งสามารถ ดำเนินการเก็บข้อมูลดังกล่าว โดยอาศัยตัวอย่างแบบสำรวจข้อมูลพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ของหน่วยงานราชการประกอบได้

➤ ข้อมูลศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย ข้อมูลสถานะการเงิน และการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้อมูลอัตรากำลังบุคลากร และข้อมูลบัญชีพัสดุครุภัณฑ์ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

➤ แผนพัฒนาท้องถิ่น 3 ปี และแผนงบประมาณประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน ปีงบประมาณปัจจุบัน ซึ่งผ่านการอนุมัติจากสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและออกเป็นข้อบัญญัติ ท้องถิ่นเรียบร้อยแล้ว

(2) ตัวแทนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำเสนอสภาพปัญหาเกี่ยวกับการจัดบริการ สาธารณะในพื้นที่ของตนเอง และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการจัดการปัญหาดังกล่าวเทียบเคียงกับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งอื่นๆ เพื่อนำไปสู่การค้นหาทางออกที่เป็นไปได้ร่วมกันในการจัดการ ปัญหาผ่านการสร้างความร่วมมือ

(3) ที่ประชุมตัวแทนคณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกระดมความคิด เห็นเพื่อร่วมกันกำหนดเป้าหมายและวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนของการรวมกลุ่มความร่วมมือระหว่าง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำลังจะเกิดขึ้น

2) วิธีการจัดประชุม

การจัดประชุมหารือระหว่างคณะผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตัดสินใจเข้า ร่วมกลุ่มความร่วมมือในขั้นนี้ เป็นการประชุมเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนจะไปสู่ขั้นตอนการจัดทำ บ้านทึกข้อตกลงความร่วมมือ ซึ่งอาจมีการประชุมหารือร่วมกันมากกว่า 1 ครั้ง จนกว่าการเตรียมความพร้อมด้านข้อมูล การกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายของการสร้างความร่วมมือจะดำเนินการเสร็จ เรียบร้อย ดังนั้นในขั้นตอนการเตรียมความพร้อมนี้ ที่ประชุมอาจกำหนดให้มีการจัดประชุมเป็นประจำ

ทุกเดือนหรือมากกว่านั้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และความสะดวกในการเข้าร่วมประชุมของภาคีสมาชิกเป็นสำคัญ

สำหรับผู้เข้าร่วมการประชุมหรือในขั้นตอนการเตรียมความพร้อมสำหรับการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือนี้ ควรประกอบด้วย

- (1) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รวมกลุ่มความร่วมมือ
- (2) ประธานสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รวมกลุ่มความร่วมมือ
- (3) ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รวมกลุ่มความร่วมมือ
- (4) ตัวแทนประชาคมท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือตัวแทนกลุ่มทางสังคม

ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการบริการสาธารณะในชุมชน เช่น ตัวแทนธนาคารขยะ ตัวแทนอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เป็นต้น

3) เป้าหมายของการประชุมหารือ

สำหรับผลลัพธ์ที่พึงปรากฏหลังจากการดำเนินการประชุมหารือร่วมกันระหว่างตัวแทนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าเป็นภาคีสมาชิกกลุ่มความร่วมมือในขั้นนี้ ควรประกอบด้วย

- (1) เกิดฐานข้อมูลรวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกกลุ่มความร่วมมือ
- (2) รับทราบสภาพปัญหาเกี่ยวกับการจัดบริการสาธารณะในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกแต่ละแห่ง ตลอดจนความต้องการที่คาดว่าจะได้รับจากการสร้างความร่วมมือในการบริหารจัดการบริการสาธารณะในท้องถิ่นร่วมกัน
- (3) มีการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมที่ชัดเจนในการสร้างความร่วมมือ

สรุปขั้นตอนที่ 1

การประชุมหารือทั้งหมดที่เกิดขึ้นในขั้นตอนแรกนี้ กล่าวได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเริ่มจากการมีตัวแทนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนหนึ่งเล็งเห็นถึงความจำเป็นและความต้องการที่จะรวมกลุ่มกัน โดยมีเป้าหมายเพื่อร่วมมือกันบริหารจัดการบริการสาธารณะในท้องถิ่น บนเงื่อนไขของการมีสภาพปัญหาในท้องถิ่นร่วมกัน ซึ่งการร่วมมือกันดำเนินการแก้ปัญหาจะช่วยให้การบริหารจัดการบริการสาธารณะของแต่ละท้องถิ่นมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่ากว่าการดำเนินการเอง

ผลที่เกิดขึ้นจากการประชุมในขั้นตอนแรกนี้ ไม่ว่าจะเป็นฐานข้อมูลสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ข้อมูลด้านศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิก ตลอดจนวิสัยทัศน์ และเป้าหมายในการรวมกลุ่มความร่วมมือ จะเป็นข้อมูลที่สำคัญสำหรับการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ การจัดทำระเบียบ ตลอดจนแผนการดำเนินกิจกรรมของศูนย์ความร่วมมือ ในลำดับต่อไป

3.2 ขั้นตอนที่ 2 : การจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือและ จัดตั้งศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เมื่อตัวแทนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นภาคีสมาชิก และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย อาทิ หน่วยงานราชการ และองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้อง ประชาคมท้องถิ่นในพื้นที่ ได้ร่วมกันจัดประชุม เพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดทำบันทึกข้อตกลงเรียบร้อยแล้ว ในขั้นตอนที่ 2 นี้ จะเข้าสู่กระบวนการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ MOU (Memorandum Of Understanding) เพื่อกำหนดกฎเกณฑ์และกรอบกติกาของการสร้างความร่วมมือที่ทุกฝ่ายยอมรับร่วมกันขึ้น และบันทึกข้อตกลงความร่วมมือที่ได้จัดทำขึ้นนี้จะมีผลผูกมัดตามข้อตกลงหลังจากมีการลงนามโดยตัวแทนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นภาคีสมาชิกแล้ว

การลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นภาคีสมาชิกจะนำไปสู่การจัดตั้งศูนย์ความร่วมมือขึ้น โดยจะมีการจัดโครงสร้างองค์กรและมีระบบบริหารงานที่เป็นเอกเทศจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยศูนย์ความร่วมมือจะมีหน้าที่หลักในการบริหารจัดการบริการสาธารณะของท้องถิ่นในด้านที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นภาคีสมาชิกได้ตกลงกันไว้ว่าจะร่วมกันดำเนินการ โดยมอบหมายให้คณะกรรมการบริหารศูนย์ความร่วมมือเป็นเจ้าภาพในการดำเนินงานตามแผนการดำเนินงานที่ได้กำหนดร่วมกัน

การจัดตั้งศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความสำคัญอย่างไร?

นับแต่ประกาศใช้ “พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542” จนถึงปัจจุบัน ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยได้รับการถ่ายโอนภารกิจ และมีหน้าที่รับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น ทำให้จำเป็นต้องมีการปรับตัวเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของตนเองในการจัดทำบริการสาธารณะ โดยมีเป้าหมายอยู่ที่การจัดทำบริการสาธารณะอย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างสูงสุดภายใต้เงื่อนไขของข้อจำกัดด้านงบประมาณ และทรัพยากร ดังนั้นแนวทางการจัดบริการสาธารณะร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงนับเป็นตัวเลือกที่ดูรูปแบบหนึ่งในการเพิ่มศักยภาพให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน 😊

ทำไมต้องจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU)?

ในความเป็นจริงความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยนั้นมีมาแต่เดิมแล้ว แต่มักจะเกิดขึ้นอย่างไม่เป็นทางการ และส่วนใหญ่เกิดขึ้นบนความสัมพันธ์ส่วนบุคคลระหว่างผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากไม่มีกฎหมายมารองรับการทำงานร่วมกันระหว่างท้องถิ่น

ปัญหาการขาดระเบียบกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนแน่นอนในการกำหนดกรอบการสร้างความร่วมมือกันระหว่างท้องถิ่น ส่งผลให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความต้องการจะร่วมมือกันจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างเกิดความลังเล และไม่แน่ใจว่าการร่วมมือกันทำกิจกรรมจะเป็นการก้าวก้าวขบเขตพื้นที่ความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นหรือไม่? และที่สำคัญ หากร่วมมือกันแล้ว จะมีวิธีการระดมทรัพยากร -- วัสดุ ครุภัณฑ์ บุคลากร และงบประมาณ -- มาใช้ในการดำเนินกิจกรรมร่วมกันได้อย่างไร?

ด้วยเหตุนี้บันทึกข้อตกลงแนวทางการจัดบริการสาธารณะร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเกิดขึ้น เพื่อรับรองสถานะขององค์กรความร่วมมือ และเป็นการวางกรอบกติกาการดำเนินกิจกรรมร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเป็นทางการ **โดยที่ไม่ขัดต่อระเบียบข้อกฎหมายแต่ประการใด** 😊 😊 😊

3.2.1 การกำหนดรูปแบบของบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ

สิ่งสำคัญอันดับแรก ที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องร่วมกันสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนให้เกิดขึ้นก่อนจะดำเนินการจัดทำแบบบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก็คือการตกลงกันให้ชัดเจนแต่แรกว่า รูปแบบการจัดบริการสาธารณะร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำลังจะเกิดขึ้นนั้นเป็นการสร้างความร่วมมือในรูปแบบใด ในจำนวน 2 รูปแบบ ต่อไปนี้

1. รูปแบบที่หนึ่ง การจัดบริการสาธารณะร่วมกัน โดยศูนย์ความร่วมมือที่ตั้งขึ้นไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ดำเนินงานภายใต้ระเบียบกฎหมายที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติอยู่เดิม การสร้างความร่วมมือในรูปแบบนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องการร่วมมือกันสามารถดำเนินการรวมกลุ่มเพื่อสร้างความร่วมมือกันได้ที่ โดยได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง

2. รูปแบบที่สอง การจัดบริการสาธารณะร่วมกัน โดยการจัดตั้ง “สหการ” ซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคล และมีอำนาจในการบริหารจัดการภารกิจได้อย่างอิสระ หากจัดตั้งองค์กรความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบนี้จะต้องดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องเสียก่อน

ข้อสังเกต

โดยหลักการทั่วไป แบบบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทั้ง 2 รูปแบบจะมีรายละเอียดเหมือนกัน จะมีข้อแตกต่างกันในสาระสำคัญ 4 ประเด็นหลัก อันได้แก่ 1) ลักษณะทั่วไป 2) การบริหารงบประมาณ 3) การจัดซื้อจัดจ้าง และ 4) กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน (ดังตารางหน้าถัดไป)

ความแตกต่างระหว่างรายละเอียดของบันทึกข้อตกลงความร่วมมือรูปแบบที่หนึ่งและรูปแบบที่สอง

ประเด็นความแตกต่าง	บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ	
	รูปแบบที่หนึ่ง	รูปแบบที่สอง
1. ลักษณะทั่วไป	- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการร่วมกันได้ภายใต้ระเบียบกฎหมายที่ใช้ในปัจจุบัน โดยไม่ต้องมีการแก้ไขระเบียบกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการร่วมกันแต่อย่างใด โดยคณะกรรมการศูนย์ฯ จะมีหน้าที่เพียงบูรณาการแผนการดำเนินงานร่วมกัน และปฏิบัติให้บรรลุผลตามระเบียบที่มีอยู่ ไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล	- จะเป็นความร่วมมือที่มีลักษณะกำหนดว่ารูปแบบที่หนึ่ง กล่าวคือ ศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะมีฐานะเป็นนิติบุคคล และคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ จะมีอำนาจในการบริหารงานในหลายประการ เช่น การบริหารงบประมาณ การจัดการพัสดุและครุภัณฑ์
2. การบริหารงบประมาณ	- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นภาคีสมาชิกแต่ละแห่งจัดทำงบประมาณรายจ่ายทั่วไปเพื่อสนับสนุนการดำเนินการตามกิจกรรมโครงการของศูนย์ฯ ในส่วนความรับผิดชอบตามที่กำหนดเป็นกรอบไว้ในแผนพัฒนาของศูนย์ฯ โดยตั้งงบประมาณรายจ่ายในหมวดเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งศูนย์ฯ เพื่อใช้จ่ายเงินดังกล่าวตามกิจกรรมที่ได้ตกลงกันไว้ในแผนพัฒนากิจกรรมศูนย์ฯ	- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นภาคีสมาชิกแต่ละแห่ง ต้องจัดสรรงบประมาณอุดหนุนในทุกรอบปีงบประมาณตามสัดส่วนฐานะการคลังขั้นต่ำ อัตราที่กำหนดให้แก่ศูนย์ฯ โดยคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ จะเป็นผู้รับผิดชอบในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณเพื่อการดำเนินการตามกิจกรรมของศูนย์ฯ - การใช้เงินงบประมาณของศูนย์ฯ ให้เป็นไปตามงบประมาณเฉพาะการในด้านนั้นๆ

ประเด็นความแตกต่าง	บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ	
	รูปแบบที่หนึ่ง	รูปแบบที่สอง
	<p>- กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งศูนย์ฯ ให้ตั้งจ่ายเป็นเงินสมทบเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของศูนย์ฯ ไว้ในงบกลางประเภทรายจ่ายตามข้อผูกพันรายการค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของศูนย์ฯ</p> <p>- ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตกลงร่วมมือในกิจการที่ก่อให้เกิดรายได้ เช่น ความร่วมมือด้านการกำจัดขยะมูลฝอย เป็นต้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งศูนย์ฯ อาจจัดทำเป็นบงเฉพาะการแยกมารับรายจ่ายของศูนย์ฯ ออกต่างหากจากงบประมาณทั่วไป โดยปรับใช้รูปแบบงบเฉพาะการตามหนังสือกรมการปกครอง ด่วนมาก ที่ มท 0313.4/ว 2787 ลงวันที่ 18 พฤศจิกายน 2542 ได้</p> <p>อย่างไรก็ดี เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงานของศูนย์ฯ ขณะที่ศูนย์ฯ ยังไม่ได้มีสถานะนิติบุคคล ยังไม่มีระเบียบรองรับที่ชัดเจน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงกำหนดให้</p>	

ประเด็นความแตกต่าง	บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ	
	รูปแบบที่หนึ่ง	รูปแบบที่สอง
	ศูนย์ฯ บริหารจัดการงบประมาณในลักษณะเงินนอกงบประมาณเพียงรูปแบบเดียวไปก่อน ยังไม่ควรนำรูปแบบงบเฉพาะการมาใช้ ¹⁵	
3. การจัดซื้อจัดจ้าง	<p>- กระทำโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกแต่ละแห่งเป็นผู้ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตนเองตามระเบียบที่มีอยู่ในปัจจุบัน และนำมาบูรณาการใช้ประโยชน์ร่วมกัน</p> <p>- หากการจัดซื้อจัดจ้างนั้นได้มาในกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกตั้งงบประมาณรายจ่ายอุดหนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งศูนย์ฯ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งศูนย์ฯ ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบพัสดุที่ตนถือปฏิบัติอยู่</p> <p>ทั้งนี้ให้ทำการลงทะเบียนควบคุมพัสดุแยกไว้ต่างหากโดยใช้ชื่อ “ทะเบียนทรัพย์สินที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้ร่วมกัน”</p>	- กระทำโดยคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ

¹⁵ หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0808.2/102 ลงวันที่ 22 เมษายน 2551 เรื่องการประชุมหารือเพื่อส่งเสริมการจัดบริการสาธารณะร่วมกันระหว่าง อปท.

ประเด็นความแตกต่าง	บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ	
	รูปแบบที่หนึ่ง	รูปแบบที่สอง
4) กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน (พัสดุ-ครุภัณฑ์, บุคลากร และทรัพย์สินอื่นๆ)	<ul style="list-style-type: none"> - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกใดเป็นผู้จัดซื้อจัดจ้าง ให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นกรรมสิทธิ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น - ในกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกตั้งงบประมาณรายจ่ายอุดหนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งศูนย์ฯ ให้กรรมสิทธิ์ตกเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งศูนย์ฯ - ในกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกใดเป็นผู้สนับสนุนพัสดุหรือครุภัณฑ์เพื่อใช้ในการดำเนินการในกิจการของศูนย์ฯ ให้กรรมสิทธิ์เป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ให้การสนับสนุนพัสดุหรือครุภัณฑ์นั้น - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกใดนำทรัพย์สินไปใช้ ให้บำรุงรักษาทรัพย์สินนั้นตามข้อตกลงร่วมกันของภาคีสมาชิก 	<ul style="list-style-type: none"> - กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินตกเป็นของศูนย์ฯ ตลอดจนในกรณีที่เกิดความเสียหาย ศูนย์ฯ จะมีหน้าที่ซ่อมบำรุง

ในอดีต ภายใต้ความร่วมมือและการสนับสนุนของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น (JICA) และคณะที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในการดำเนินงาน “โครงการเสริมสร้างขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้มาตรฐานความร่วมมือระหว่างท้องถิ่น” ได้ผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการฯ ทั้ง 3 แห่ง ใน 3 ภารกิจหลัก อันได้แก่

1. ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พื้นที่อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
2. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน พื้นที่อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง
3. ด้านการจัดการขยะ พื้นที่อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง

และในปัจจุบันภายใต้ “โครงการเสริมสร้างขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำบริการสาธารณะ” ได้ผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการฯ ทั้ง 3 แห่ง ใน 3 ภารกิจหลัก อันได้แก่

1. ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว พื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. ด้านการบริหารจัดการแหล่งน้ำ พื้นที่จังหวัดอ่างทอง
3. ด้านการบริหารจัดการน้ำเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน พื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี

โดยพื้นที่ทั้ง 6 แห่ง ได้ดำเนินงานกิจกรรมความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายใต้กรอบบันทึกข้อตกลง รูปแบบที่หนึ่ง เพื่อให้การจัดบริการสาธารณะเป็นไปในแนวทางเดียวกัน และถูกต้องสอดคล้องกับระเบียบกฎหมายที่ถือปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน หากในอนาคตศักยภาพการดำเนินงานความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน 6 พื้นที่ มีแนวโน้มที่พัฒนาขึ้น อาจเปลี่ยนแปลงรูปแบบบันทึกข้อตกลงมาสู่รูปแบบที่ 2 ที่ศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะมีฐานะเป็นนิติบุคคลโดยกฎหมายได้ต่อไป 🙌

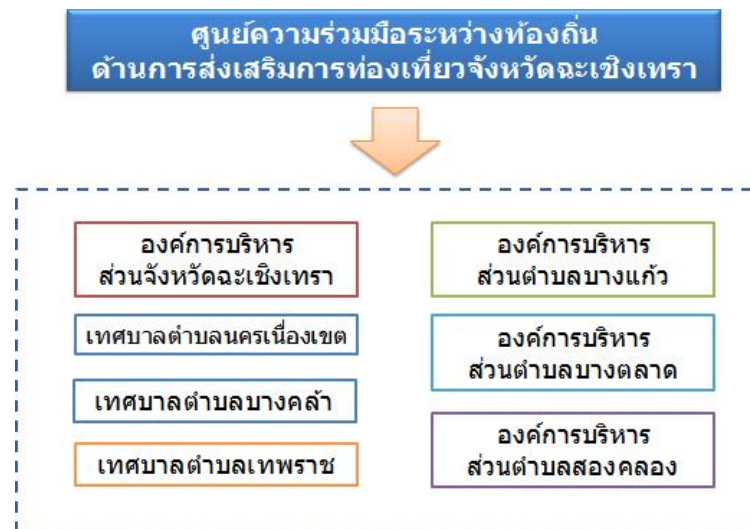
3.2.2 การกำหนดสาระสำคัญของบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ

เมื่อตัวแทนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นภาคีสมาชิกและฝ่ายที่เกี่ยวข้องในกระบวนการจัดทำบันทึกข้อตกลงได้ข้อสรุปร่วมกันเกี่ยวกับรูปแบบในการสร้างความร่วมมือแล้ว สิ่งที่จะต้องดำเนินการในขั้นตอนต่อไป ก็คือ การร่วมกันกำหนดสาระสำคัญของร่างบันทึกข้อตกลง ซึ่งจะกลายเป็นกรอบของการจัดตั้ง และการดำเนินการศูนย์ความร่วมมือต่อไป

สาระสำคัญในการร่างบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ ควรชี้ข้อกำหนดเบื้องต้นทั่วไปประกอบด้วย

1. ชื่อศูนย์ความร่วมมือ และสมาชิกที่เข้าร่วม (Name & Members) ให้ระบุชื่อเรียกของศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกิจกรรมที่จัดทำความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมไปถึงรายชื่อของหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิก ซึ่งต้องมีการระบุเงื่อนไขการเข้าร่วมศูนย์ฯ ผ่านการรับทราบ หรือเห็นชอบจากสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกทุกแห่งแล้ว และได้มีการประชาสัมพันธ์ในประชาชนในพื้นที่ที่ทราบโดยทั่วกัน

ตัวอย่างชื่อศูนย์ฯ และสมาชิกที่เข้าร่วมในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ข้อเสนอแนะ:

สำหรับสมาชิกที่จะร่วมเป็นภาคีสมาชิกของศูนย์ฯ นั้น ไม่จำเป็นต้องเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้น แต่ยังสามารถเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับบริการสาธารณะที่ศูนย์ฯ จะจัดทำด้วยก็สามารถกระทำได้ โดยหน่วยงานดังกล่าวสามารถเป็นได้ทั้งหน่วยงานราชการ และเอกชน เนื่องจากหน่วยงานเหล่านี้เป็นหน่วยงานที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในด้านบริการสาธารณะนั้นๆ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถที่จะขอคำแนะนำ คำปรึกษา ข้อเสนอแนะต่างๆ ได้ เช่น ศูนย์ความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการแหล่งน้ำจังหวัดอ่างทอง ได้มีการเชิญโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาชั้นสูงตร ซึ่งเป็นหน่วยงานของกรมชลประทานเข้าเป็นภาคีสมาชิกของศูนย์ฯ ด้วย เนื่องจากเป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่ดูแลรับผิดชอบคลองสี่บัวทองอันเป็นพื้นที่การดำเนินการของศูนย์ฯ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม การจะเชิญหน่วยงานอื่นๆ เข้าเป็นภาคีสมาชิกนั้น ต้องได้รับการเห็นชอบจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกทุกแห่งเสียก่อน

2. **วัตถุประสงค์ (Purpose)** ระบุถึงวัตถุประสงค์ของการดำเนินกิจกรรมร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ชัดเจน เพื่อเป็นทิศทางในการดำเนินการของศูนย์ฯ

3. **ระยะเวลาของบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (Term of agreement)** ระบุถึงระยะเวลาของบันทึกข้อตกลงว่า ควรจะดำเนินกิจกรรมภายในระยะเวลาเท่าใด ตั้งแต่ วัน/เดือน/ปี ถึง วัน/เดือน/ปี รวมถึงหลักเกณฑ์ในการขยายระยะเวลาเพิ่มเติม และหลักเกณฑ์ในการเปลี่ยนแปลงแก้ไข พร้อมทั้งระบุระยะเวลาในการแก้ไขบันทึกข้อตกลงภายหลังจากการดำเนินการไปแล้วเป็นเวลากี่ปี

4. **การวางแผนการดำเนินงาน (Planning)** ระบุถึงการจัดทำแผนการดำเนินงานสำหรับใช้เป็นกรอบและทิศทางสำหรับการบริหารจัดการ โดยระบุกิจกรรม ภารกิจ โครงการต่างๆ ที่จะดำเนินการร่วมกัน

5. **ขอบข่ายของการจัดทำบริการ (Scope of services/Service agreement)** ให้ระบุขอบข่ายและกิจกรรมของศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าจะครอบคลุมภารกิจใดบ้าง

ตัวอย่างการกำหนดขอบข่ายของการจัดทำบริการที่ดี

การกำหนดขอบข่ายของการจัดทำบริการที่ดีนั้น ควรมีการระบุรายละเอียดของโครงการ และกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับบริการสาธารณะของศูนย์ฯ อย่างชัดเจน เพราะจะเป็นการง่ายต่อการจัดทำแผน การกำหนดแนวทางในการดำเนินการ การติดตามประเมินผล ฯลฯ เป็นต้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ขอบข่ายและกิจกรรมการจัดทำบริการสาธารณะของศูนย์ความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการแหล่งน้ำจังหวัดอ่างทอง

1.1 โครงการด้านกำจัดวัชพืช เพื่อให้ประโยชน์จากแหล่งน้ำ ประกอบด้วย

(1) การกำจัดให้หมดไปโดยสมบูรณ์ (Eradication) โดยการกำจัดผักตบชวาให้หมดไปจากสถานที่แห่งใดแห่งหนึ่ง แบบไม่ให้เหลือซาก

(2) การกำจัดโดยวิธีควบคุม (Control) โดยการควบคุมผักตบชวาทางด้านปริมาณมิให้ระบาดแพร่หรือขยายปริมาณออกไปได้เองตามธรรมชาติ เป็นการควบคุมให้ผักตบชวาจำกัดตัวเองอยู่ในสถานที่แห่งใดแห่งหนึ่งโดยเฉพาะ

(3) การกำจัดโดยวิธีกล (Mechanical Control) คือการใช้แรงคน เครื่องมือ หรือ เครื่องจักรช่วยในการกำจัดวัชพืช เช่น โดยการถก ลาก ตึง ตัก หรือยก วัชพืชขึ้นจากแหล่งน้ำ

1.2 โครงการด้านการใช้ประโยชน์จากวัชพืช ประกอบด้วย

(1) การนำวัชพืชไปผลิตเป็นปุ๋ยชีวภาพ

(2) การนำวัชพืชไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์

ตัวอย่างการกำหนดขอบข่ายของการจัดทำบริการที่ดี (ต่อ)

1.3 โครงการด้านการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ สร้างจิตสำนึกเฝ้าระวัง และควบคุมวัชพืชในแหล่งน้ำ ประกอบด้วย

(1) การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ สร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนทางสื่อ สิ่งพิมพ์ ป้าย ประชาสัมพันธ์ ใบปลิว และอื่นๆ

(2) การสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังเพื่อมิให้มีวัชพืชในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิก

1.4 โครงการด้านการพัฒนาปรับปรุงเพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว และพักผ่อนหย่อนใจ

ประกอบด้วย

(1) การจัดงานประเพณีแข่งเรือเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

(2) การจัดงานประเพณีต่างๆ

6. ขอบเขตของพื้นที่การให้บริการ (Geographic service area) ระบุถึงขอบเขตพื้นที่ที่จะต้องมีการดำเนินการจัดทำบริการสาธารณะ ภายใต้บันทึกข้อตกลงความร่วมมือให้ชัดเจนว่าครอบคลุมเขตพื้นที่การให้บริการกว้างขวางเพียงใด ซึ่งโดยส่วนมากขอบเขตพื้นที่การให้บริการดังกล่าวมักจะเป็นเขตพื้นที่ทั้งหมดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นภาคีสมาชิก

7. โครงสร้างและระบบการบริหาร (Administrative structure) ควรระบุ 5 เนื้อหาสำคัญอันได้แก่ (1) รูปแบบการบริหารงาน (2) จำนวนของคณะกรรมการบริหารและวาระการดำรงตำแหน่ง (3) ที่มาของตัวแทน (4) เลขานุการของคณะกรรมการบริหาร และ (5) อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหาร (6) จำนวน ที่มา และอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการ (ถ้ามี)

ข้อเสนอแนะ:

โครงสร้างและระบบบริหารของศูนย์ฯ นั้นไม่จำเป็นที่จะต้องยึดรูปแบบตายตัวเพียงรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งเพียงอย่างเดียว หากแต่สามารถปรับเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นแต่ละแห่งได้ โดยมีรูปแบบที่สามารถนำไปปรับใช้ได้ 3 รูปแบบหลัก ดังนี้

1. คณะกรรมการบริหารศูนย์คณะเดียว กล่าวคือ มีคณะกรรมการบริหารเพียงชุดเดียวเท่านั้นในการบริหาร ดำเนินการ ตัดสินใจ ฯลฯ ของศูนย์ฯ โดยรูปแบบดังกล่าวนี้เหมาะสำหรับศูนย์ฯ ที่มีจำนวนภาคีสมาชิกจำนวนมาก (เกิน 10 แห่งขึ้นไป) และมีรายละเอียดของบริการสาธารณะที่จัดทำน้อย เพราะจะทำให้โครงสร้างการบริหารงานของศูนย์ฯ มีความคล่องตัว ไม่ใหญ่เทอะทะจนเกินไป และสะดวกต่อการขับเคลื่อนงานของศูนย์ฯ รูปแบบดังกล่าวนี้ คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ มักประกอบไปด้วยนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ

2. คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ และคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนศูนย์ฯ กล่าวคือ มีคณะกรรมการของศูนย์ฯ 2 ระดับ ได้แก่ ระดับคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ซึ่งทำหน้าที่ในการตัดสินใจอนุมัติการดำเนินการต่างๆ ของศูนย์ฯ และระดับคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนศูนย์ฯ ซึ่งส่วนมากจะเป็นบุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่อบริการสาธารณะต่างๆ ของศูนย์ฯ ที่ทำหน้าที่ในการเก็บข้อมูล จัดทำแผนกิจกรรม ฯลฯ ซึ่งมีรายละเอียดของบริการสาธารณะระดับปานกลาง เพราะจะทำให้คณะกรรมการบริหาร ซึ่งมักจะเป็นผู้บริหารทั้งฝ่ายการเมือง และฝ่ายข้าราชการท้องถิ่นไม่มีภาระเยอะจนเกินไป มีหน้าที่อนุมัติ และให้คำปรึกษาโครงการที่คณะอนุกรรมการซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติเป็นผู้เก็บข้อมูลเสนอมาเท่านั้น

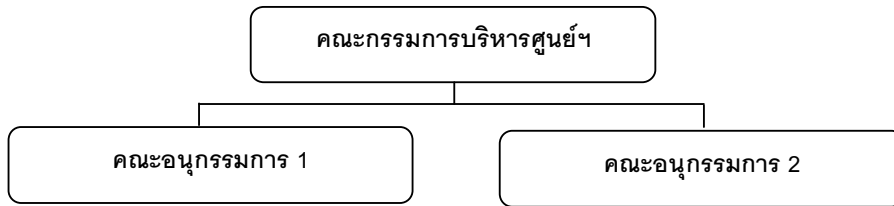
คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนศูนย์ฯ

ข้อเสนอแนะ (ต่อ)

3. คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ และคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนศูนย์ฯ มากกว่า 1 คณะ กล่าวคือ มีคณะกรรมการของศูนย์ฯ 2 เช่นเดียวกับแบบที่ 2 แต่ลักษณะของบริการสาธารณะที่ศูนย์ฯ จัดทำนั้นมีรายละเอียดสูง เป็นโครงการกว้างขวางกว่าหนึ่งเรื่อง ยกแก่การที่คณะอนุกรรมการฯ เพียงชุดเดียวจะดำเนินการได้ โดยกิจกรรมลักษณะนี้มักปรากฏในบันทึกข้อตกลงที่มีแผนการดำเนินการ และขอขยายกว้างขวางโดยมิได้ระบุรายละเอียดอย่างชัดเจนว่ามีอะไรบ้าง และจำเป็นต้องอาศัยความเชี่ยวชาญของบุคลากรมากกว่าหนึ่งฝ่ายขึ้นไป อาทิ บริการสาธารณะด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว อาจมีกิจกรรมย่อย 2 เรื่อง คือ การประชาสัมพันธ์ และการปรับปรุงภูมิทัศน์ ซึ่งกิจกรรมทั้ง 2 อย่างของศูนย์ฯ ต้องระดมบุคลากรจากกอง หรือฝ่ายต่างๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่า 1 หน่วยงาน เช่น ฝ่ายส่งเสริมการท่องเที่ยว และกองช่าง เป็นต้น ซึ่งศูนย์ฯ ที่มีกิจกรรมที่มีรายละเอียดเฉพาะเจาะจงในการดำเนินการมากกว่า 1 เรื่องเช่นนี้ เหมาะที่จะมีคณะอนุกรรมการมากกว่า 1 ชุด เพื่อความสะดวกในการดำเนินการ

8. การบริหารงบประมาณ (Financial administration) ในการดำเนินกิจกรรมความร่วมมือ จะต้องกำหนดให้ภาคีสมาชิกต้องมีการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนในทุกรอบปี ให้กับศูนย์ความร่วมมือ ตามจำนวนสัดส่วนของการรับบริการตามที่ภาคีสมาชิกได้ร่วมตกลงกัน โดยยึดเกณฑ์ด้านความพร้อม ศักยภาพทางการเงิน และความสมัครใจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกเป็นสำคัญ

9. การจัดการและบริหารทรัพยากรทางการบริหารอื่น (Administration resources management) ควรร่วมกันกำหนดผู้รับผิดชอบหลักในการจัดสรรทรัพยากรทางการบริหาร อาทิ พัสดุ ครุภัณฑ์ต่างๆ รวมถึงการคิดคำนวณเป็นตัวเงินในทุกๆ รอบปีงบประมาณ ได้แก่ การคิดค่าเสื่อมราคาของพัสดุ การคิดต้นทุนต่อหน่วยของการดำเนินกิจกรรมในแต่ละครั้ง เพื่อใช้ในการคิดสัดส่วนของความร่วมมือในการดำเนินงานครั้งต่อไป

10. การประชุมและการตัดสินใจ (Meeting and decision making) ควรระบุดัง การกำหนดรอบของการประชุมซึ่งจะต้องจัดให้มีขึ้นว่าจะมีความถี่มากน้อยเพียงใด รูปแบบการ ตัดสินใจ อาทิ มติเสียงส่วนใหญ่ มติเป็เอกฉันท์ ฯลฯ เป็นต้น รวมถึงการกำหนดการประชุมประจำปี เพื่อสรุปผลการดำเนินงานของศูนย์ความร่วมมือที่ผ่านมา

11. การจัดซื้อจัดจ้าง (Procurement) ควรร่วมกันกำหนดวิธีการและขั้นตอนในการจัดซื้อ จัดจ้าง

ข้อสังเกต

เนื่องจากในปัจจุบันยังไม่มีระเบียบ หรือกฎหมายที่รองรับการจัดซื้อจัดจ้างของศูนย์ฯ โดยตรง ดังนั้นให้นำเอาระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหาร ราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2553 มาใช้เป็นแนวทางใน การจัดซื้อจัดจ้างของศูนย์ฯ

12. การตรวจสอบและประเมินผลงาน (Inspection and assessment of the achievement) ควรร่วมกันกำหนดวิธีการและขั้นตอนตรวจสอบและประเมินผลงานในการดำเนินกิจกรรม ตัวชี้วัดในการประเมินผล เพื่อให้ได้ทราบว่าการดำเนินการของศูนย์ฯ มีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

13. การแก้ไขบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (Amendment) ควรร่วมกันกำหนดวิธีการ และขั้นตอนแก้ไขบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ

14. การยกเลิกบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (Cancellation) ควรร่วมกันกำหนดวิธีการ และขั้นตอนในการยกเลิกบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ

แนวทางในการกำหนดสาระสำคัญของบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ

การกำหนดสาระสำคัญของบันทึกข้อตกลงความร่วมมือนั้น ถือได้ว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญ ซึ่งต้องดำเนินการอย่างละเอียดรอบคอบ เพราะข้อความทั้งหมดที่ได้ระบุไว้ในบันทึกข้อตกลงจะมีผลผูกมัดต่อการดำเนินงานของศูนย์ความร่วมมือในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้อตกลงที่เกี่ยวข้องกับ เรื่องของการจัดโครงสร้างองค์กร การจัดระบบบริหาร การจัดสรรงบประมาณอุดหนุน ตลอดจนการใช้งานพัสดุครุภัณฑ์ในการจัดบริการสาธารณะร่วมกัน

ดังนั้น ข้อตกลงที่ดีที่สุดสำหรับทุกฝ่ายจึงควรเป็นข้อตกลงที่กำหนดขึ้นจากการพิจารณา ข้อมูลศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นภาคีสมาชิก รวมถึงการขอคำแนะนำจากท้องถิ่น จังหวัด หน่วยงานราชการ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับบริการสาธารณะที่ศูนย์ฯ ตัดสินใจจะจัดทำก็ได้ เช่น หากศูนย์ฯ ตัดสินใจที่จะดำเนินการด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว อาจขอคำปรึกษาจาก ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด สมาคมผู้ประกอบการการท่องเที่ยว ฯลฯ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้ข้อตกลงที่เกิดขึ้นมีความสมเหตุสมผล บนพื้นฐานของความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง และเป็นที่ยอมรับจาก ภาคีสมาชิกทุกที่แห่ง ในขณะเดียวกัน สาระสำคัญในบันทึกข้อตกลงนั้นจะต้องไม่ขัดแย้งกับระเบียบ และกฎหมายท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันด้วย

๒ จะนำฐานข้อมูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาใช้ในการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมืออย่างไร?

การสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความยั่งยืน ย่อมเกิดขึ้นบนฐานของการที่ทุกฝ่ายเล็งเห็นประโยชน์ที่จะได้รับร่วมกัน หลักการข้อนี้จึงเป็นสิ่งที่ทุกฝ่ายต้องคำนึงถึงอยู่ตลอดเวลาในการกำหนดสาระสำคัญของบันทึกข้อตกลง ซึ่งหนทางที่จะทำให้ข้อตกลงที่เกิดขึ้นตั้งอยู่บนฐานของความเป็นจริงที่เป็นกลาง โดยอาศัยฐานข้อมูลศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์และกำหนดข้อตกลงที่เหมาะสม และมีความเป็นไปได้มากที่สุด

ตัวอย่างเช่น การนำแผนที่แสดงการทอดตัวของแนวคลองสีบัวทองผ่านพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิก มาใช้ในการหาข้อตกลงว่าควรจะให้ศูนย์ความร่วมมือตั้งอยู่ที่ใดจึงจะเหมาะสมที่สุดสำหรับทุกฝ่าย, การนำข้อมูลศักยภาพด้านงบประมาณมาวิเคราะห์หาสัดส่วนเงินอุดหนุนที่เหมาะสมและเป็นธรรม, การนำข้อมูลศักยภาพด้านพัสดุครุภัณฑ์มาใช้ในการกำหนดแนวทางการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ตลอดจนการจัดซื้อพัสดุอุปกรณ์ร่วมกัน เป็นต้น

ตัวอย่างแผนที่แสดงเส้นทางน้ำสายต่างๆ ในพื้นที่จังหวัดอ่างทอง โดยเส้นทางน้ำที่อยู่ในขอบข่ายของศูนย์ความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการแหล่งน้ำในพื้นที่จังหวัดอ่างทอง คือ คลองสีบัวทอง ซึ่งมีระยะทาง 30.320 กิโลเมตร

ข้อสังเกต

การจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวข้องกับกฎหมายและระเบียบฉบับใดบ้าง?

ในปัจจุบัน การจัดทำบันทึกข้อตกลงมีกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย 9 ฉบับ อันได้แก่

- (1) หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0810.4/ว 4524 ลงวันที่ 27 ธันวาคม 2549 เรื่อง แนวทางการจัดบริการสาธารณะร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (2) หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท 0808.3/ว 819 ลงวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2547 เรื่อง ปรับระบบการบันทึกบัญชีขององค์การบริหารส่วนตำบล ก่อนเข้าสู่ระบบการบันทึกบัญชีด้วยระบบคอมพิวเตอร์
- (3) หนังสือกรมการปกครอง ด่วนมาก ที่ มท 0313.4/ว 2787 ลงวันที่ 18 พฤศจิกายน 2542 เรื่อง การพิจารณาระบบงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (4) หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0313.4/ว 72 ลงวันที่ 16 พฤษภาคม 2543 เรื่อง การบันทึกบัญชีการจัดทำทะเบียนและรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2543
- (5) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548
- (6) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 และ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2543
- (7) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547
- (8) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการศึกษาของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2553

3.2.3 กระบวนการอนุมัติบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ

เมื่อมีการกำหนดรายละเอียดในร่างบันทึกข้อตกลงครบถ้วนแล้ว ร่างบันทึกข้อตกลงดังกล่าวจะต้องผ่านกระบวนการอนุมัติร่างบันทึกข้อตกลงเสียก่อน จึงจะถือว่าเป็นบันทึกข้อตกลงความร่วมมือที่สมบูรณ์ และพร้อมสำหรับการลงนามในขั้นตอนต่อไป

สำหรับกระบวนการอนุมัติบ้านทึกข้อตกลงความร่วมมือ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้
ขั้นตอนที่ 1 เมื่อคณะจัดทำร่างบ้านทึกข้อตกลงมีฉันทามติเห็นชอบอย่างไม่เป็นทางการ
ขั้นตอนที่ 2 ให้ส่งร่างบ้านทึกข้อตกลงไปยังสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกแต่ละแห่ง เพื่อดำเนินการอนุมัติร่างบ้านทึกข้อตกลง

(1) หากสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกแต่ละแห่งเห็นชอบ คณะจัดทำร่างบ้านทึกข้อตกลงสามารถดำเนินการขั้นตอนต่อไปได้

(2) หากสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกแต่ละแห่งเห็นควรมีการแก้ไขร่างบ้านทึกข้อตกลง (สภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกแต่ละแห่งสามารถลงมติคัดค้านได้เพียงหนึ่งครั้ง แต่ไม่ควรมีอำนาจในการแก้ไขร่างบ้านทึกข้อตกลงด้วยตนเอง) คณะจัดทำร่างบ้านทึกข้อตกลงควรรวบรวมมาพิจารณาและแก้ไขใหม่อีกครั้ง พร้อมทั้งลงฉันทามติยืนยันอีกครั้งหนึ่ง จากนั้นสามารถดำเนินการในขั้นตอนต่อไปได้

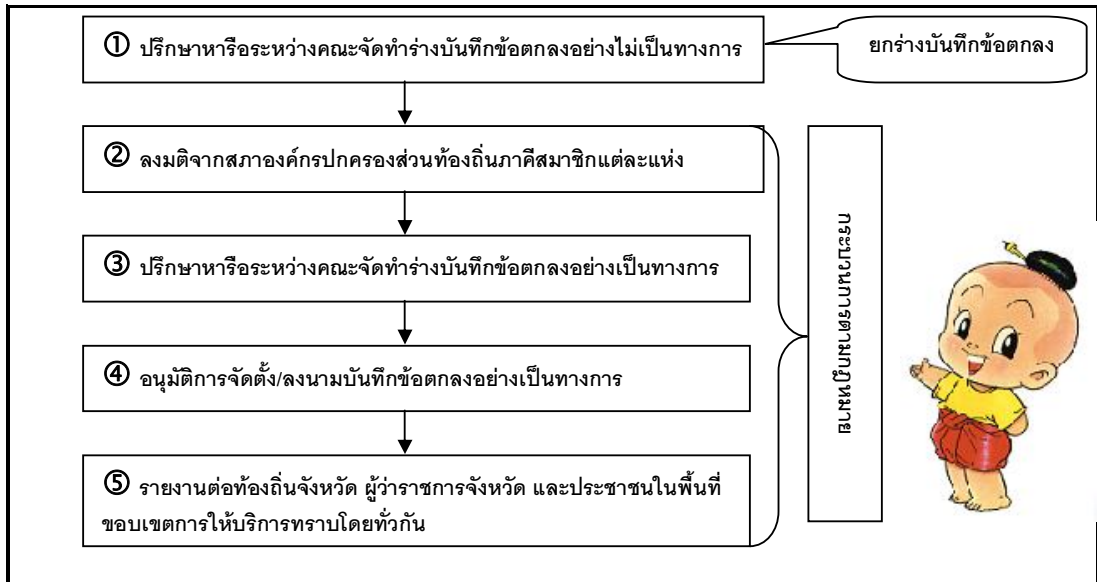
ขั้นตอนที่ 3 คณะจัดทำร่างบ้านทึกข้อตกลงประชุมเพื่อพิจารณาร่างบ้านทึกข้อตกลงรอบสุดท้าย โดยอาจเชิญผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นร่วมให้คำปรึกษา รวมถึงกรณีมีปัญหาที่อาจขอคำแนะนำจากท้องถิ่นจังหวัดของตนได้

ขั้นตอนที่ 4 การลงนามในบ้านทึกข้อตกลงอย่างเป็นทางการ โดยนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของภาคีสมาชิกแต่ละแห่งต่อหน้าพยาน อันได้แก่ ท้องถิ่นจังหวัด นายอำเภอ และตัวแทนภาคประชาชน และภาคีสมาชิกแต่ละแห่งต่างถือบ้านทึกข้อตกลงไว้ฝ่ายละ 1 ฉบับ

ขั้นตอนที่ 5 เมื่อได้รับการจัดตั้งอย่างเป็นทางการ ให้รายงานต่อท้องถิ่นจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัด และประชาชนในพื้นที่ขอบเขตการให้บริการทราบโดยทั่วกัน

กระบวนการอนุมัติบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ

3.2.4 ตัวอย่างบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ

**บันทึกข้อตกลงการจัดตั้งองค์กรความร่วมมือระหว่างท้องถิ่น
เพื่อจัดทำบริการสาธารณะด้าน.....
จังหวัด.....**

บันทึกข้อตกลงฉบับนี้ทำไว้ ณ ..... อำเภอ..... จังหวัด.....
เมื่อวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....
รายละเอียดข้อตกลงมีดังต่อไปนี้

1. ชื่อของศูนย์ฯ และสมาชิกที่เข้าร่วม

1.1 ให้การจัดตั้งองค์กรความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้าน
..... นี้ มีชื่อว่า “ศูนย์ความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นด้าน.....” โดยมี
ภาคีสมาชิก ประกอบด้วย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด.....จำนวน ..... องค์กร
(และหน่วยงานราชการจำนวน.....องค์กร)ดังต่อไปนี้

- 1) องค์กรบริหารส่วนจังหวัด.....
- 2) .....
- 3) .....
- 4) .....
- 5) .....

1.2 การเข้าร่วมเป็นสมาชิกศูนย์ดังกล่าว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งต้อง
ได้รับเสียงสนับสนุนมากกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกสภาทั้งหมดของแต่ละสภาองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น

1.3 การลงนามในบันทึกข้อตกลงต้องกระทำโดยหัวหน้าคณะผู้บริหารขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ

1.4 ให้มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่ดังกล่าวรับทราบถึงผลการลงนาม
เข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกศูนย์ฯ อย่างเป็นทางการ

1.5 ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งอื่นมีความประสงค์จะเข้าร่วมเป็นภาคี
สมาชิกของศูนย์ฯ ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์ความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นด้าน
..... มีอำนาจในการพิจารณาอนุมัติรับภาคีสมาชิกเพิ่ม

2. วัตถุประสงค์

2.1 บันทึกข้อตกลงนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้ศูนย์.....

ดำเนินการในด้าน..... ดังนี้

2.1.1 เพื่อ.....

2.1.2 เพื่อ.....

2.1.3 เพื่อ.....

2.1.4 เพื่อ.....

2.1.5 เพื่อ.....

2.2 บันทึกข้อตกลงนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การดำเนินงานของศูนย์

.....มีการดำเนินการกิจตามวัตถุประสงค์ เพื่อตอบสนองต่อความพึงพอใจ
ของประชาชน โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนเป็นสำคัญ

3. ระยะเวลาของบันทึกข้อตกลง

การดำเนินงานของ “ศูนย์ความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นด้าน
.....” ให้มีระยะเวลาการดำเนินงานตามบันทึกข้อตกลง ..... ปี นับแต่วัน
ลงนาม หากมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขระยะเวลาการดำเนินงานตามบันทึกข้อตกลงให้ถือตาม
มติของคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงแก้ไขใดๆ ให้กระทำได้หลังจากการ
ดำเนินงานผ่านไปแล้ว ..... ปี นับแต่วันลงนามบันทึกข้อตกลง

4. การวางแผนการดำเนินงาน

4.1 การกำหนดทิศทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ นำ
ข้อมูล สภาพปัญหา และความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่ มาวิเคราะห์เพื่อแสวงหา
แนวทางในการดำเนินการกิจด้าน.....ร่วมกัน

4.2 ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ มีหน้าที่ในการนำเอาข้อมูลของแต่ละองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นในข้อ 4.1 มาจัดทำเป็นแผนการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับ
วัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของศูนย์ฯ ประกอบด้วย

(1) แผน.....

(2) แผน.....

(3) แผน.....

(4) แผน.....

4.3 การดำเนินงานตามแผนด้านต่าง ๆ ให้ประธานกรรมการบริหารศูนย์ฯ เป็น
ผู้รับผิดชอบการประสาน กำกับ และติดตามการดำเนินงานของศูนย์ฯ

4.4 การจัดทำแผนการดำเนินงานดังกล่าว ให้รายงานต่อสภาของแต่ละองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาคมในท้องถิ่นนั้นๆ รับทราบ

5. ขอบข่ายและกิจกรรมของการจัดทำบริการ

ให้ศูนย์.....มีขอบข่ายและกิจกรรมของการจัดทำ
บริการสาธารณะด้าน.....ที่ครอบคลุมภารกิจดังนี้

- 5.1 .....
- 5.2 .....
- 5.3 .....
- 5.4 .....
- 5.5 .....

5.6 การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละ
แห่งในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เนื่องด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งมี
ทรัพยากรการบริหารไม่เท่ากัน ในการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบดังกล่าว จึงควร
คำนึงถึงศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งเป็นสำคัญ

5.7 ให้การดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมต้องคำนึงถึงความจำเป็นต่อ
การจัดบริการสาธารณะด้าน.....ที่สามารถจัดทำร่วมกันได้
และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งที่เข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกจะต้องไม่
ดำเนินกิจกรรมที่ได้ทำการตกลงร่วมกันแล้วไปดำเนินงานเอง เว้นแต่กิจกรรมนั้น
ได้ดำเนินการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นอยู่แล้ว และมีความสามารถในการ
บริหารจัดการคุ้มค่าและมีผลสัมฤทธิ์มากกว่าการดำเนินงานจัดทำบริการ
สาธารณะด้าน.....ดังกล่าวร่วมกัน

6. ขอบเขตของพื้นที่การให้บริการ

ให้ศูนย์.....มีขอบเขตพื้นที่ในการให้บริการ
ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วม
เป็นภาคีสมาชิกตามบันทึกข้อตกลงนี้

ข้อพึงระวัง !!

กิจกรรมในการจัดทำบริการสาธารณะใดก็ตามที่ดำเนินการในนามของ
ศูนย์ฯ แล้ว องค์กรส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกไม่ควรจะดำเนินการกิจกรรมนั้นอีก
เพราะจะเป็นการดำเนินการซ้ำซ้อน และอาจก่อให้เกิดปัญหาตามมาได้ อาทิ การ
ชี้แจงต่อสภาท้องถิ่น การชี้แจงต่อประชาชนในพื้นที่ และการชี้แจงต่อสำนักงาน
คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ฯลฯ เป็นต้น

7. โครงสร้างและระบบการบริหาร

7.1 โครงสร้างการบริหารงาน

7.1.1 ในการดำเนินงานของศูนย์.....ให้มีการบริหารงานในรูปแบบคณะกรรมการ และให้มีตัวแทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นสมาชิกเข้าร่วมเป็นกรรมการแห่งละ 2 คน คือนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ และมี.....ทำหน้าที่เป็นเลขานุการ รวมทั้งสิ้น.....คน

7.1.2 เมื่อได้ตัวแทนจากแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นภาคีสมาชิกครบแล้ว ให้จัดตั้งขึ้นเป็นคณะกรรมการศูนย์.....โดยมีนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นประธาน 1 คน และมีรองประธานคนที่ 1 และรองประธาน 2 คน ตามลำดับ ผู้ดำรงตำแหน่งรองประธาน อาจเป็นนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกก็ได้

ทั้งนี้ การแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 15 วันนับแต่วันที่มีการประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ เป็นครั้งแรก

7.1.3 ให้ผู้ได้รับคัดเลือกดำรงตำแหน่งตามข้อ 7.1.2 มีวาระการดำรงตำแหน่งวาระละ ... ปี เว้นแต่ในกรณีที่ผู้ได้รับการแต่งตั้งดำรงตำแหน่งดังกล่าวพ้นวาระการดำรงตำแหน่งทางการบริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวาระที่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชน หรือพ้นวาระการดำรงตำแหน่งด้วยเหตุผลอื่น ให้รองประธานคนที่ 1 และรองประธานคนที่ 2 ดำรงตำแหน่งรักษาการแทนตามลำดับ

7.1.4 ในกรณีวาระการดำรงตำแหน่งประธานศูนย์ฯ ว่างลง ให้คณะกรรมการศูนย์ฯ ดำเนินการเลือกใหม่ภายใน ..... วัน

7.1.5 ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดได้ลงนามในบันทึกข้อตกลงแล้ว ให้คณะกรรมการศูนย์ฯ ร่วมกันกำหนดรายละเอียดอำนาจหน้าที่ที่จะต้องกระทำร่วมกัน และอาจให้มีการปรับปรุงได้เป็นระยะในบัญชีรายการดังกล่าว พร้อมทั้งให้มีการรายงานให้สภาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งและประชาคมท้องถิ่นทราบ

7.1.6 ให้คณะกรรมการศูนย์ฯ มีอำนาจในการสั่งการ มอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นสมาชิกหรือบุคคลที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นภาคีสมาชิกปฏิบัติตามแผนการดำเนินงานต่างๆ ของศูนย์ฯ ภายใต้อำนาจหน้าที่ที่ได้ตกลงร่วมกันและเป็นมติของคณะกรรมการศูนย์ฯ ให้สามารถกระทำได้ ทั้งนี้ ต้องไม่กระทบต่ออำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งที่กำหนดให้ดำเนินการไปตามนั้น

7.1.7 คณะกรรมการศูนย์ฯ อาจจัดตั้งคณะอนุกรรมการศูนย์ฯ โดยให้มีตัวแทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นภาคีสมาชิกเข้าร่วมเป็นอนุกรรมการแห่งละ 2 คน ซึ่งผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นพิจารณาคัดเลือกจากบุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวข้องกับการทำงานด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

และเป็นผู้ที่สามารถแสดงบทบาทในการร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงานของคุณฯ ได้อย่าง
สม่ำเสมอและต่อเนื่อง

7.1.8 ในการดำเนินการด้าน.....ให้ดำเนินการ
ตามแนวนโยบายที่คณะกรรมการศูนย์ฯ ให้ความเห็นชอบในการปฏิบัติตาม
แนวนโยบายดังกล่าว คณะกรรมการศูนย์ฯ สามารถกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติ
เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกร่วมดำเนินการตาม
แนวนโยบาย หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติที่คณะกรรมการศูนย์ฯ กำหนดก็ได้

7.2 อำนาจหน้าที่

7.2.1 อำนาจหน้าที่การบริหารงาน

การบริหารจัดการด้าน.....ศูนย์ฯ จะต้องดำเนินงาน
ตามอำนาจหน้าที่ที่ได้ตกลงจัดทำบริการสาธารณะด้าน.....ร่วมกันให้
แล้วเสร็จโดยมุ่งให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของงาน ดังนี้

- ผลสัมฤทธิ์ด้านกรอบเวลาการให้บริการ ความรวดเร็วในการ
ให้บริการ
- ผลสัมฤทธิ์ด้านความพึงพอใจของประชาชน การตอบสนองต่อ
ปัญหาและแก้ไขปัญหาได้ทันต่อความต้องการของประชาชน การคำนึงถึงประโยชน์สูงสุด
ของประชาชน
- ผลสัมฤทธิ์ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ มีความประหยัด คุ่มค่า ต่อ
งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกแต่
ละแห่ง

ในผลสัมฤทธิ์ข้างต้น ศูนย์ฯ จะต้องดำเนินงานให้มีผลสัมฤทธิ์มากกว่า
ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งดำเนินการเอง ซึ่งผลสัมฤทธิ์ดังกล่าวมีผลต่อการ
ประเมินผลการดำเนินงาน โดยให้ถือเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ใน
การกำหนดตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ หลักเกณฑ์ เงื่อนไข การแก้ไขปัญหาของงาน พร้อมทั้ง
เป้าหมายการดำเนินงานของคุณฯ

7.2.2 ให้คณะกรรมการศูนย์ฯ กำหนดอำนาจหน้าที่ให้กับองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นใดสามารถกระทำการแทนศูนย์ฯ ได้ โดยให้คำนึงถึงศักยภาพและ
ความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นที่จะดำเนินงานที่ได้รับมอบหมายเป็น
สำคัญ

7.2.3 ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ กำหนดรายละเอียดและทำ
ข้อตกลงเกี่ยวกับบทบาทของแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของคุณฯ

7.2.4 ให้คณะกรรมการศูนย์ฯ สนับสนุนการสร้างเครือข่ายความ
ร่วมมือเพื่อจัดทำบริการสาธารณะของภาคประชาชนและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เข้าร่วม
เป็นภาคีสมาชิก

7.2.5 ในกรณีที่ไม่สามารถตกลงกันได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกใดจะรับดำเนินงานในกิจกรรมของศูนย์ฯ ให้ถือเป็นอำนาจของคณะกรรมการศูนย์ฯ ตัดสินชี้ขาดจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนคณะกรรมการศูนย์ฯ ทั้งหมด

7.3 ประธานศูนย์ฯ มีอำนาจในกำกับดูแล สั่งการ และมอบหมายงานด้าน.....ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นสมาชิกเพื่อดำเนินการโดยให้ปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ

7.4 ที่ตั้งของศูนย์ฯ.....ให้ตั้งอยู่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผู้ดำรงตำแหน่งประธานศูนย์ฯ สั่งกักอยู่ เว้นแต่ คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ มีมติร่วมกันให้มีสถานที่ทำการของศูนย์ฯ เป็นการถาวร การเลือกสถานที่ตั้งศูนย์ฯ ให้ถือตามมติของคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ

7.5 ให้ดำเนินการอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมายตามมติของคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ

ทั้งนี้ การกำหนดโครงสร้างและบริหารงานดังกล่าว ให้ท้องถิ่นจังหวัดเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำแก่คณะกรรมการศูนย์ฯ

8. การบริหารงบประมาณ

8.1 เนื่องจากการจัดแผนการดำเนินกิจกรรมร่วมกันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกยังคงอยู่ในช่วงเริ่มต้น ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการประสานความร่วมมือและบูรณาการแผนการดำเนินงานระหว่างกันอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การดำเนินงานของศูนย์ฯ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกต้องจัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ได้ตกลงกัน

8.2 ในกรณีที่จำเป็นต้องให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการดำเนินงานของศูนย์ฯ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกจัดสรรเงินอุดหนุนการดำเนินงานด้านสวัสดิการและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของศูนย์ฯ ในวงเงินตามสัดส่วนที่ได้ตกลงร่วมกัน ทั้งนี้ โดยยึดเกณฑ์ด้านความพร้อมศักยภาพทางการเงิน และความสมัครใจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกเป็นสำคัญ

8.3 การเบิกจ่ายเงินงบประมาณเพื่อการดำเนินการตามบันทึกข้อตกลง ให้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและสอดคล้องกับการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

ทั้งนี้ การบริหารงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานเพื่อกิจการของศูนย์ฯ ให้ท้องถิ่นจังหวัดเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำแก่คณะกรรมการศูนย์ฯ

9. การจัดการและบริหารทรัพยากรทางการบริหารอื่น

9.1 ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ เป็นผู้จัดสรรทรัพยากรทางการบริหารและทรัพยากรอื่นต่าง ๆ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกรับผิดชอบ เว้นแต่การจัดสรรและการบริหารทรัพยากรทางการบริหารนั้น เป็นการจัดสรรขึ้นมาใหม่ภายในศูนย์ฯ ให้ถือเป็นการมีส่วนร่วมกันของคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ว่าหน่วยงานใดควรเป็นผู้รับผิดชอบ

9.2 ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ มีมติว่าแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะสนับสนุนพัสดุ ครุภัณฑ์ใดบ้างเพื่อใช้ในกิจการของศูนย์ฯ และจะใช้ในลักษณะเช่นไร โดยให้ทำเป็นลายลักษณ์อักษร

9.3 พัสดุ ครุภัณฑ์ต่าง ๆ ที่แต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนเพื่อใช้ในกิจการของศูนย์ฯ นั้น เมื่อเกิดความเสียหายขึ้นในขณะที่ให้บริการ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่นำพัสดุ ครุภัณฑ์นั้นไปใช้แล้วเกิดความเสียหาย เป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซม หรือเมื่อเกิดความไม่แน่ชัดว่าความเสียหายดังกล่าวเกิดขึ้นอย่างไร ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ เป็นผู้ร่วมกันวินิจฉัย

9.4 ในการซ่อมบำรุงเพื่อให้พัสดุ ครุภัณฑ์ที่สนับสนุนในกิจการของศูนย์ฯ อยู่ในสภาพดีและพร้อมในการปฏิบัติงาน ให้เป็นความรับผิดชอบของศูนย์ฯ ในการจัดสรรงบประมาณเพื่อการซ่อมบำรุงพัสดุ ครุภัณฑ์ดังกล่าว

9.5 ให้พัสดุ ครุภัณฑ์ที่ได้มาจากรายได้ของศูนย์ฯ ตกเป็นของศูนย์ฯ และให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ในการกำหนดแนวทางการบริหารการใช้ประโยชน์จากพัสดุ ครุภัณฑ์นั้น

10. การประชุมและการตัดสินใจ

10.1 ให้การประชุมเพื่อปรึกษาหารือและตัดสินใจในกิจการของคณะกรรมการศูนย์ฯ.....อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง การวินิจฉัยชี้ขาดให้กระทำโดยการลงมติอาศัยเสียงข้างมาก ตลอดจนให้มีการติดตามและประเมินผล เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาการดำเนินงานร่วมกัน ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

10.2 การประชุมดังกล่าวเพื่อเป็นการอนุมัติ ติดตาม ประเมินผล ร่วมกันแก้ไขปัญหาด้าน.....ที่เกิดขึ้นและพัฒนาแนวทางการดำเนินงานร่วมกันให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

10.3 การตัดสินใจลงมติต่างๆ ให้ถือตามเสียงส่วนใหญ่ โดยมติดังกล่าวจะต้องมาจากการประชุมของคณะกรรมการศูนย์ฯ ครอบงำประชุม ยกเว้นในกรณีฉุกเฉินให้คำนึงถึงกรณีฉุกเฉินว่ามีระดับมากน้อย แรงด่วน เพียงใด ทั้งนี้ การวินิจฉัยและการตัดสินใจใด ๆ ให้เป็นดุลยพินิจของประธานศูนย์ฯ และให้ท้องถิ่นจังหวัดเป็นที่ปรึกษา

10.4 ให้..... ซึ่งทำหน้าที่เป็นเลขานุการของศูนย์ฯ เป็นผู้ประสานงาน
จัดเตรียมเอกสารและวาระการประชุม บันทึกการประชุมและจัดทำรายงานการประชุม

10.5 จัดให้มีการประชุมประจำปีเพื่อสรุปผลการดำเนินงานของศูนย์
..... ปีละ 1 ครั้ง โดยผู้เข้าร่วมประชุมได้แก่ คณะกรรมการศูนย์
..... ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นภาคีสมาชิก ท้องถิ่นจังหวัด
ประชาคมท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้าน.....

11. การจัดซื้อจัดจ้าง

11.1 การจัดซื้อจัดจ้างให้กระทำโดยคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ และให้เป็นไปตาม
ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.
2535 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2553

11.2 คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ มีหน้าที่จัดทำบัญชีพัสดุ ครุภัณฑ์ และทรัพย์สิน
ต่าง ๆ ที่ต้องมีไว้ใช้ในการดำเนินงานของศูนย์ฯ และเสนอแนะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
แต่ละแห่งบรรจุเรื่องการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อจัดหาพัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ ในการดำเนินงานด้าน
..... ไว้ในแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

11.3 ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นภาคีสมาชิกเป็นผู้จัดซื้อจัดจ้างพัสดุ
ครุภัณฑ์ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีฐานะเป็นผู้ครอบครองทรัพย์สิน แต่หากคณะ
กรรมการบริหารศูนย์ฯ เป็นผู้จัดซื้อจัดจ้างโดยใช้เงินงบประมาณของศูนย์ฯ ให้ถือว่าพัสดุ
ครุภัณฑ์และทรัพย์สินต่าง ๆ ที่จัดหามา นั้น เป็นกรรมสิทธิ์ร่วมกันของศูนย์ฯ

11.4 ประธานศูนย์ฯ มีอำนาจในการอนุมัติวงเงินในการจัดซื้อจัดจ้าง โดยต้องได้รับ
คะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งจากจำนวนคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ทั้งหมด

12. การตรวจสอบและประเมินผลงาน

12.1 ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ จัดหาองค์กรภายนอก ได้แก่
สถาบันการศึกษาหรือองค์กรบริหารจัดการสาธารณะ เพื่อทำการประเมินผลการดำเนินงาน
ของศูนย์ฯ เป็นประจำทุกปี และให้อนุมัติงบประมาณสำหรับใช้จ่ายในการนี้ พร้อมนี้ให้ผู้ทำ
การประเมินจัดส่งรายงานผลการประเมินเป็นลายลักษณ์อักษรให้แก่กรรมการบริหารศูนย์ฯ
ประธานสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นภาคีสมาชิก และท้องถิ่นจังหวัดทราบ

12.2 ให้องค์กรภายนอกตามข้อ 11.2 ทำการติดตามประเมินผลการปฏิบัติตาม
บันทึกข้อตกลงนี้ และแนวทางการปฏิบัติงานนี้ได้จัดทำขึ้นโดยให้คำนึงถึงแนวทางการปฏิบัติที่
ได้กำหนดไว้ในบันทึกข้อตกลง

12.3 ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกที่ได้รับ
มอบหมายดำเนินงานตามมติที่ประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ ไม่สามารถปฏิบัติตามบันทึก
ข้อตกลงนี้ได้ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าวแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค
รวมทั้งข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการศูนย์ฯ ทราบเพื่อแก้ไขบันทึกข้อตกลง และดำเนินการหา
แนวทางแก้ไขต่อไป

12.4 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ร่วมลงนามนี้ สามารถทำบันทึกถึงท้องถิ่น จังหวัด หรือส่งโดยตรงไปท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเมื่อพบว่า ไม่มีการปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงหรือแจ้งเหตุผลหรืออุปสรรคที่ไม่สามารถทำตามบันทึกข้อตกลง

12.5 ให้ประธานศูนย์ฯ จัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำปีเป็นลายลักษณ์อักษรส่งให้กับคณะกรรมการศูนย์ฯ ประธานสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นภาคีสมาชิก และท้องถิ่นจังหวัด

12.6 เมื่อครบรอบการดำเนินงาน 1 ปีของศูนย์ฯ.....ให้ประชาสัมพันธ์ และรายงานผลดำเนินงานของศูนย์ฯ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนทั่วไปรับทราบ

13. การแก้ไขบันทึกข้อตกลง

13.1 หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดที่เป็นภาคีสมาชิก มีความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขรายละเอียดของข้อตกลง จะต้องแจ้งให้คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ รับรู้ล่วงหน้าเป็นเวลาอย่างน้อย 30 วัน ก่อนที่ประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ จะดำเนินการพิจารณาตัดสินใจเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อตกลง เมื่อคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ เห็นชอบร่วมกัน ในประเด็นที่ขอเปลี่ยนแปลงแก้ไขแล้ว ให้บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรและมีผลใช้บังคับใช้ในเวลาที่สุดกลกันนั้น

13.2 ให้มีการจัดทำกรแก้ไขบันทึกข้อตกลงเมื่อบันทึกข้อตกลงได้ดำเนินการ หลังจากการลงนามผ่านไปแล้ว 1 ปี จึงสามารถกระทำการแก้ไขบันทึกข้อตกลงได้ เว้นแต่เกิด ปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการบริหารงานของศูนย์ฯ คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ สามารถแก้ไข ได้โดยมีมติเห็นชอบ 3 ใน 4 ของจำนวนคณะกรรมการทั้งหมดทั้งนี้ ควรให้ท้องถิ่นจังหวัดให้ความเห็นเพื่อประกอบการแก้ไขบันทึกข้อตกลง

14. การยกเลิกบันทึกข้อตกลง

14.1 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีความต้องการที่จะขอยกเลิกข้อตกลง จะต้องแจ้งให้คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ รับทราบเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างน้อย 30 วัน เพื่อให้โอกาสคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ตกลงในรายละเอียดการดำเนินงานตามขั้นตอนไปสู่ การจัดทำบันทึกข้อตกลงใหม่ร่วมกันต่อไป

14.2 หากมีการยกเลิกบันทึกข้อตกลงร่วมกันของคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกทุกแห่งแจ้งให้สภาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกรับทราบเป็นลายลักษณ์อักษรพร้อมเหตุผลประกอบการยกเลิก บันทึกข้อตกลงดังกล่าว เพื่อให้สภานุมัติ ทั้งนี้ ควรแจ้งให้ท้องถิ่นจังหวัดรับทราบ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ร่วมลงนาม

ลงนาม..... ลงนาม.....
(.....) (.....)

นายก..... นายก.....

ลงนาม..... ลงนาม.....
(.....) (.....)

นายก..... นายก.....

พยาน

ลงนาม..... ลงนาม.....
(.....) (.....)

ผู้ว่าราชการจังหวัด..... ที่้องถิ่นจังหวัด.....

ลงนาม.....
(.....)

ตัวแทนภาคประชาชน

ข้อเสนอแนะ:

บันทึกข้อตกลงข้างต้นเป็นเพียงแค่ร่างตัวอย่างเท่านั้นนะครับ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความประสงค์จะทำบันทึกข้อตกลง
การสร้างร่วมมือฯ สามารถปรับปรุง เปลี่ยนแปลงเนื้อหาภายใน
ร่างบันทึกข้อตกลงได้ เพื่อให้สอดคล้องกับท้องถิ่นของตนนะครับ

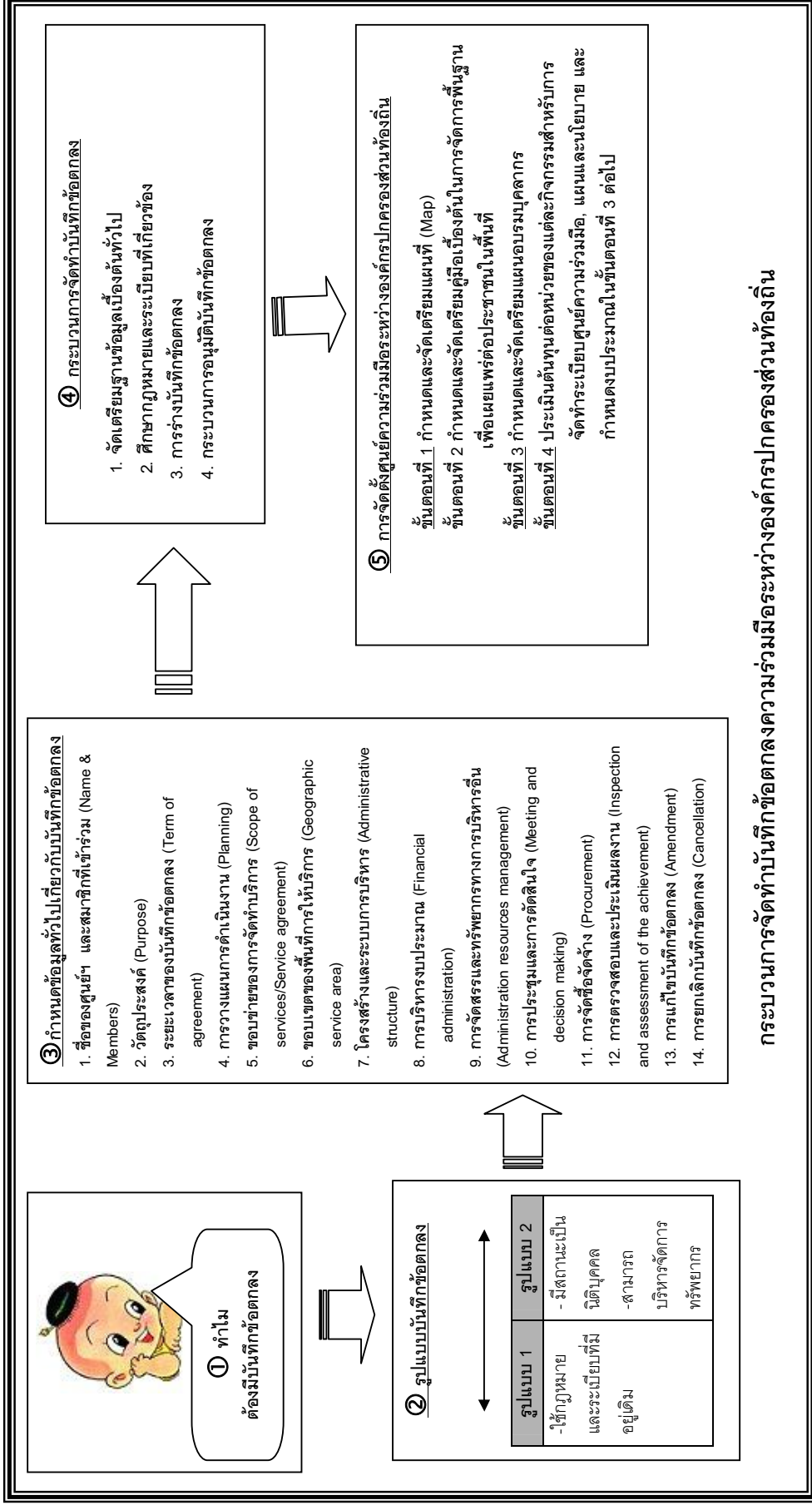
บทสรุป

บันทึกข้อตกลง หรือ Memorandum of Understanding (MOU) นับเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากบันทึกข้อตกลงนั้นมีฐานะเป็นกรอบในกำหนดแนวทางการดำเนินการร่วมกันในกิจการใดกิจการหนึ่งที่เกิดจากความตกลงระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิก ซึ่งเนื้อหาสาระภายในบันทึกข้อตกลงนั้นจะเป็นเครื่องมือในการกำหนดรายละเอียดของเนื้อหาสาระสำคัญ (contents) ต่างๆ ที่ภาคีสมาชิกได้ตกลงร่วมกัน อาทิ โครงการ แผนงาน รูปแบบและวัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่จะดำเนินการร่วมกัน โครงการสร้างและรูปแบบการบริหารงาน รูปแบบการตัดสินใจ การบริหารและจัดสรรงบประมาณ ฯลฯ เพื่อให้เป็นแนวทางในการดำเนินการร่วมกันเมื่อได้เข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกในบันทึกข้อตกลง

ดังนั้นการจะได้มาซึ่งเนื้อหาสาระสำคัญภายในบันทึกข้อตกลง ควรเกิดจากการทำความเข้าใจผ่านการแสดงความคิดเห็น ปรีกษาหารือ และอภิปรายอย่างกว้างขวางภายในกลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีเจตจำนงจะเข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิก ทั้งจากฝ่ายข้าราชการการเมือง ในฐานะผู้มีอำนาจตัดสินใจ และฝ่ายข้าราชการประจำ ในฐานะผู้ขับเคลื่อนการดำเนินงานในทางปฏิบัติ เพื่อให้ได้มาซึ่งบันทึกข้อตกลงที่เกิดจากความเข้าใจ และความต้องการร่วมกัน การสามารถนำไปปฏิบัติใช้ได้ในทางปฏิบัติ การยอมรับภายในหมู่ภาคีสมาชิก ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติตามพันธะที่ได้ร่วมตกลงกันได้

โดยสรุป กระบวนการในการจัดทำบันทึกข้อตกลงนั้น มีความสำคัญอย่างมากในการสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และจำเป็นต้องทำให้กระบวนการจัดทำดังกล่าวเป็นกระบวนการที่เปิดกว้าง พร้อมรับฟังความคิดเห็นที่ตระหนักอยู่บนศักยภาพในการดำเนินการงบประมาณและความต้องการจากทุกฝ่าย ซึ่งจะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและความรับรู้ว่าเป็นเจ้าของ และมีพันธะผูกพันต่อศูนย์ความร่วมมือฯ ที่จะจัดตั้งขึ้นร่วมกัน

บทที่ 4

การจัดตั้งศูนย์ความร่วมมือ ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หลังจากได้มีการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว ขั้นตอนต่อมาก็คือ การดำเนินการจัดตั้งศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องตามข้อตกลงที่ระบุไว้ในบันทึกข้อตกลงทั้งหมดจะต้องร่วมกันจัดประชุม เพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์ฯ ขึ้น โดยมีที่มาและจำนวนตามที่ได้ระบุไว้ในบันทึกข้อตกลง และเมื่อมีการแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์ฯ แล้ว จึงถือได้ว่าได้เกิด “ศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ขึ้นอย่างเป็นทางการ หลังจากนั้น คณะกรรมการศูนย์ฯ จะมีบทบาทหลักในการขับเคลื่อนกระบวนการบริหารงานของศูนย์ฯ โดยภารกิจในเบื้องต้นที่คณะกรรมการศูนย์ฯ ต้องร่วมกันดำเนินการ คือ การเตรียมความพร้อมของศูนย์ฯ ก่อนการบริหารจัดการกิจกรรมความร่วมมือ ซึ่งประกอบด้วย ขั้นตอนสำคัญ ดังต่อไปนี้

4.1 ศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคืออะไร ?

ศูนย์ความร่วมมือระหว่างท้องถิ่น หรือองค์กรความร่วมมือระหว่างท้องถิ่น หมายถึง การรวมตัวกันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งแต่ 2 แห่งขึ้นไปมารวมตัวกันผ่านการจัดทำบันทึกข้อตกลงที่มีพันธะผูกพันว่าจะจัดทำบริการสาธารณะด้านใดด้านหนึ่งร่วมกัน โดยการรวมตัวกันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อจัดตั้งเป็นศูนย์ฯ ดังกล่าวนี ในความเป็นจริงเป็นเพียงการรวมตัวกันของคณะตัวแทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าเป็นภาคีสมาชิกเพื่อการประชุมตัดสินใจในการกำหนดแนวทางในการจัดทำบริการสาธารณะร่วมกัน มีลักษณะเสมือนองค์กรเท่านั้น และไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล เนื่องจากยังไม่มีระเบียบ กฎหมายรองรับการจัดตั้งศูนย์ฯ อย่างเป็นทางการ ส่งผลให้ในปัจจุบัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังคงใช้ หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0810.4/ว 4524 ลงวันที่ 27 ธันวาคม 2549 เรื่องแนวทางการจัดบริการสาธารณะร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นแนวทางในการสร้างความร่วมมือเพื่อจัดตั้งศูนย์ฯ

4.2 การประชุมคณะกรรมการศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การประชุมคณะกรรมการศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกลไกการบริหารงานของศูนย์ฯ โดยเปิดโอกาสให้ตัวแทนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกสามารถมีบทบาทและมีส่วนร่วมตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของศูนย์ฯ ได้อย่างเท่าเทียมและเปิดกว้าง

เมื่อมีการจัดตั้งศูนย์ฯ ตัวแทนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิก ซึ่งมีสถานะเป็นคณะกรรมการศูนย์ฯ นับแต่มีการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ จะต้องมีการจัดประชุมร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายของการจัดตั้งศูนย์ฯ

การจัดประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ สามารถดำเนินการได้ตามแนวทางดังต่อไปนี้

4.2.1 การประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ ครั้งแรก

การประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ ครั้งแรก เป็นการประชุมเพื่อดำเนินการเลือกประธานศูนย์ฯ รองประธานศูนย์ฯ และเลขานุการศูนย์ฯ จากสมาชิกคณะกรรมการศูนย์ฯ เพื่อให้ทำหน้าที่ในการใช้อำนาจหน้าที่บริหารงานในนามของศูนย์ฯ ซึ่งการจัดประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ ครั้งแรกมีขั้นตอนดังนี้

1) หลังจากมีการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ ให้ตัวแทนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกร่วมกันกำหนดวันประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ ครั้งแรกขึ้นภายในเวลาอย่างน้อยหนึ่งเดือนนับแต่มีการลงนามบันทึกข้อตกลง

2) การจัดประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ ครั้งแรก ควรมีการเชิญตัวแทนฝ่ายสภาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิก ตัวแทนประชาคมท้องถิ่นในทุกพื้นที่ และท้องถิ่นอำเภอหรือท้องถิ่นจังหวัด เข้าร่วมการประชุมด้วย ในกรณีที่ตัวแทนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกยังมิได้ตกลงกันว่าจะให้ตัวแทนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคนใดทำหน้าที่ประธานการประชุม อาจมอบหมายให้ท้องถิ่นอำเภอหรือท้องถิ่นจังหวัดทำหน้าที่ประธานการประชุมครั้งแรกไปพลางก่อน

3) ในการประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ ครั้งแรก มีวาระที่สำคัญคือ การลงมติเลือกผู้ดำรงตำแหน่งประธานศูนย์ฯ รองประธานศูนย์ฯ และเลขานุการศูนย์ฯ รวมถึงการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการชุดต่างๆ เพื่อรับผิดชอบการขับเคลื่อนกิจกรรมของศูนย์ฯ เช่น คณะอนุกรรมการจัดทำแผน เป็นต้น

4) หลังจากมีการเลือกประธาน รองประธาน เลขานุการ และคณะอนุกรรมการชุดต่างๆ แล้ว ให้จัดทำแผนผังแสดงโครงสร้างการบริหารงานของศูนย์ฯ เพื่อติดตั้งแสดงไว้ภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งศูนย์ฯ

4.2.2 การประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ ประจำเดือน

การประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ ประจำเดือน เป็นกระบวนการหลักในการขับเคลื่อนการบริหารงานของศูนย์ฯ เพราะการตัดสินใจดำเนินกิจกรรมใดๆ ในนามของศูนย์ฯ จำเป็นต้องเกิดขึ้นจากความเห็นพ้องต้องกันของตัวแทนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิก ซึ่งมีสถานะเป็นกรรมการบริหารของศูนย์ฯ มติของที่ประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ จึงถือเป็นข้อยุติร่วมกัน และมีผลผูกพันต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกทุกแห่ง

สำหรับแนวทางการจัดการประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ ประจำเดือน มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) เลขานุการศูนย์ฯ จัดทำระเบียบวาระการประชุม พร้อมกำหนดวันประชุม แจ้งไปยังผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกทุกแห่งก่อนวันประชุมอย่างน้อย 15 วัน โดยอาจระบุเชิญตัวแทนสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนข้าราชการฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และตัวแทนประชาคมท้องถิ่น เข้าร่วมรับฟังการประชุมด้วย

2) การจัดประชุมอาจใช้ห้องประชุมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งศูนย์ฯ เป็นหลัก โดยมีนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งดังกล่าว ซึ่งดำรงตำแหน่งประธานศูนย์ฯ ทำหน้าที่ประธานการประชุม ในกรณีที่ต้องมีการลงมติในที่ประชุม ให้ยึดหลักเกณฑ์การลงมติตามที่ได้กำหนดไว้ในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ

3) หลังการประชุม เลขานุการศูนย์ฯ จัดทำรายงานการประชุมส่งไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกทุกแห่ง พร้อมแจ้งกำหนดวันประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ ในเดือนถัดไป

4.2.3 การประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ ในกรณีมีวาระเร่งด่วน

การประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ ในกรณีมีวาระเร่งด่วน เป็นการประชุมที่มีได้มีการกำหนดวันหรือนัดหมายล่วงหน้า แต่จำเป็นต้องมีการประชุมเพื่อพิจารณาตัดสินใจในเรื่องที่มีความจำเป็นเร่งด่วนเพื่อประโยชน์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิก การจัดประชุมในกรณีมีวาระเร่งด่วนสามารถดำเนินการได้ดังต่อไปนี้

1) ตัวแทนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิก ซึ่งมีฐานะเป็นกรรมการศูนย์ฯ จำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกคณะกรรมการศูนย์ฯ ร่วมกันแจ้งให้ประธานศูนย์ฯ ทราบถึงความจำเป็นที่ต้องเปิดการประชุมในวาระเร่งด่วน

2) ประธานศูนย์ฯ กำหนดวันประชุมและลงนามหนังสือแจ้งเปิดประชุมเร่งด่วน ให้เลขานุการศูนย์ฯ แจ้งไปยังผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกทั้งหมด

3) หลังการประชุม เลขานุการศูนย์ฯ จัดทำรายงานการประชุมส่งไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกทุกแห่ง และให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งแจ้งผลการประชุมไปยังสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาคมท้องถิ่นในพื้นที่ของตนเอง

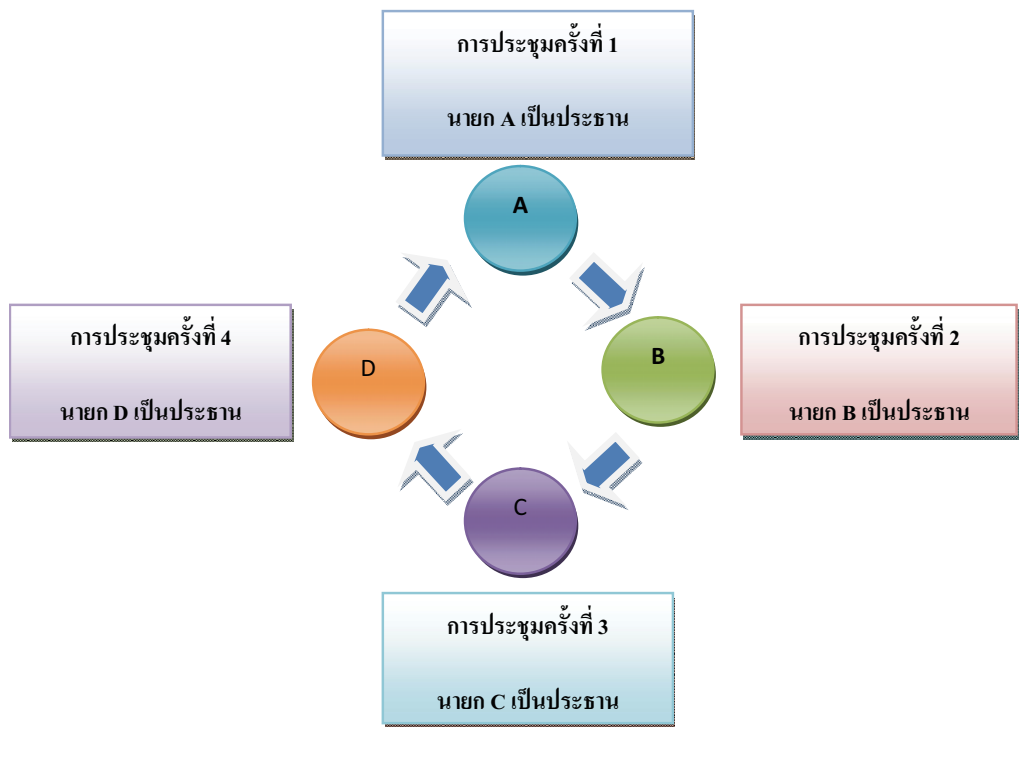

การประชุมช่วยเสริมสร้างภาวะผู้นำได้อย่างไร?

การจัดประชุมประจำเดือนของศูนย์ฯ ควรมีการหมุนเวียนสลับเปลี่ยนสถานที่และบทบาทการทำหน้าที่ประธานที่ประชุมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาบทบาทของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นคณะกรรมการศูนย์ฯ คนอื่นๆ ได้มีโอกาสแสดงบทบาทผู้นำอย่างเสมอภาค และเพื่อลดการผูกขาดบทบาทการนำที่ตัวประธานศูนย์ฯ เพียงผู้เดียว

แนวทางที่เป็นไปได้ในการพัฒนาบทบาทผู้นำสำหรับกรรมการศูนย์ฯ เช่น การหมุนเวียนกันรับผิดชอบในการจัดประชุมประจำเดือนของศูนย์ฯ โดยสลับเปลี่ยนหมุนเวียนไปจัดที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกแห่งอื่นๆ และมีการมอบบทบาทการนำในการประชุมของประธานศูนย์ฯ ให้แก่นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมครั้งนั้นๆ เพื่อเป็นการฝึกทักษะในการเป็นผู้นำ และเป็นโอกาสที่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นคณะกรรมการศูนย์ฯ จะได้เรียนรู้บทบาทการทำหน้าที่ของประธานศูนย์ฯ

ข้อดีของการหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพการประชุมก็คือ ในกรณีที่ประธานศูนย์ฯ ติดภารกิจไม่สามารถร่วมประชุมได้ หรือในกรณีที่หมดวาระลง กรรมการศูนย์ฯ คนอื่นๆ ก็สามารถแสดงบทบาทนำการขับเคลื่อนกิจกรรมของศูนย์ฯ ต่อเนื่องไปได้โดยไม่ต้องหยุดชะงัก หรือประสบปัญหาติดขัด

4.3 การจัดทำฐานข้อมูลเพื่อการบริหารงานของ ศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เมื่อมีการจัดตั้งศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว สิ่งสำคัญที่คณะกรรมการศูนย์ฯ ควรร่วมกันดำเนินการก็คือ การรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลเพื่อการบริหารงานของศูนย์ฯ โดยเฉพาะการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานในด้านที่เกี่ยวข้องกับภารกิจความร่วมมือของศูนย์ฯ จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิก เมื่อมีการรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลแล้ว ยังจำเป็นต้องมีการจัดทำสื่อแสดงข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญของศูนย์ฯ ได้แก่

- 1) การจัดทำแผนผังโครงสร้างองค์กรของศูนย์ฯ ซึ่งประกอบด้วย รูปถ่าย ระบุชื่อและนามสกุล รวมทั้งตำแหน่งในโครงสร้างการบริหารงานของศูนย์ฯ
- 2) การจัดทำบอร์ดแสดงข้อมูลพื้นฐานทางกายภาพของศูนย์ฯ ประกอบด้วย แผนที่ (Map) แสดงขอบเขตพื้นที่บริการของศูนย์ฯ โดยให้ระบุจุดสำคัญต่างๆ ลงในแผนที่ พร้อมทั้งคิดคำนวณระยะทางระหว่างจุดสำคัญต่างๆ
- 3) การจัดทำตารางแสดงข้อมูลศักยภาพด้านพัสดุครุภัณฑ์และบุคลากร ทั้งที่เป็นข้อมูลศักยภาพโดยรวมของศูนย์ฯ และข้อมูลศักยภาพทางการบริหารของภาคีสมาชิกแต่ละแห่ง

ตัวอย่างการนำเสนอข้อมูลศักยภาพด้านแหล่งท่องเที่ยวของภาคีสมาชิกภายในศูนย์ความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดฉะเชิงเทรา

<p>องค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา</p>	<p>การท่องเที่ยวของจังหวัดฉะเชิงเทรานั้น มีความโดดเด่นในฐานะเป็นศูนย์กลางของการท่องเที่ยวเชิงศิลปะ ศาสนา และวัฒนธรรมในระดับประเทศ และนานาชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์หลวงพ่อพุทธโสธรประดิษฐานอยู่ในพระอุโบสถหลังใหม่ ณ วัดโสธรวรารามวรวิหาร ซึ่งเป็นสถาปัตยกรรมทางพุทธศาสนาที่ใหญ่ที่สุดในโลก มีพุทธศาสนิกชนมากราบ</p>
--	--

<p>องค์การบริหารส่วนจังหวัด ฉะเชิงเทรา</p>	<p>ไหว้ นมัสการเจดีย์ปิลละไม่น้อยกว่า 1,200,000 คน นอกจากนี้ จังหวัดฉะเชิงเทรายังมีสถานที่ท่องเที่ยวอื่นๆ ที่สำคัญดังนี้</p> <p>(1) อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา : ศาลหลักเมืองจังหวัดฉะเชิงเทรา วัดอุภัยภาติการาม (วัดชำปอกง) วัดปีตุลาภิราชรังษฤษฎี (วัดเมือง) วัดจีนประชาสโมสร (วัดเล่งฮกยี่) กำแพงเมืองฉะเชิงเทรา ศาลารัฐบาลมณฑลปราจีน (ศาลากลางจังหวัดหลังเก่า) ตำนักรกรมหมื่นมรุพงษ์ศิริพัฒน์ สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ฉะเชิงเทรา สวนสุขภาพ เขื่อนทดน้ำบางปะกง ตลาดบ้านใหม่ วัดชมโพธิยาราม</p> <p>(2) อำเภอบางคล้า : วัดโพธิ์บางคล้า พระสถูปเจดีย์พระเจ้าตากสินมหาราช ตลาดน้ำบางคล้า และสวนมะม่วง</p> <p>(3) อำเภอพนมสารคาม : เขานินช้อน ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขานินช้อน</p> <p>(4) อำเภอบางปะกง : วัดปถวิปิตาราม (วัดเขาดิน) วัดหงส์ทอง โลมปากอ่าวแม่น้ำบางปะกง</p> <p>(5) อำเภอสนามชัยเขต : ศูนย์ศึกษาพัฒนาสังคมหมู่บ้าน (บ้านสวนติธรรม) อ่างเก็บน้ำลาดกระทิง อ่างเก็บน้ำแควระบม วัดพระธาตุวาโย วัดท้าวอุไทย</p> <p>(6) อำเภอท่าตะเกียบ : เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน อ่างเก็บน้ำคลองสิียด</p> <p>(7) อำเภอบ้านโพธิ์ : ตลาดเก่าคลองสวน 100 ปี ศูนย์ปฏิบัติธรรมพัฒนาจิตกาญจนานิกเชกเฉลิมพระเกียรติ วัดเทพราชปวาราราม</p> <p>(8) อำเภอคลองเขื่อน : เกาะลัด</p>
<p>เทศบาลตำบลนครเนื่องเขต</p>	<p>สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ตลาดโบราณนครเนื่องเขต</p>
<p>เทศบาลตำบลบางคล้า</p>	<p>สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญในพื้นที่ ได้แก่ ตลาดน้ำบางคล้า วัดโพธิ์บางคล้า เกาะลัด และพระสถูปเจดีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช</p>
<p>เทศบาลตำบลเทพราช</p>	<p>สถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่ที่สำคัญ ได้แก่ ตลาดเก่าคลองสวน 100 ปี วัดเทพราชปวาราราม วัดคลองสวน ฯลฯ เป็นต้น</p>
<p>องค์การบริหารส่วนตำบลบางแก้ว</p>	<p>สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ วัดสมานรัตนคาราม ซึ่งเป็นที่ประดิษฐานขององค์พระพิฆเนศปางนอนเสวยสุขที่ใหญ่ที่สุดในโลกในประเทศไทย</p>
<p>องค์การบริหารส่วนตำบลบางตลาด</p>	<p>สถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่ที่สำคัญ ได้แก่ องค์พระพิฆเนศที่ใหญ่ที่สุดในโลก วัดบางตลาด และเกาะลัด ซึ่งเป็นเกาะน้ำจืดขนาดใหญ่ มีแม่น้ำบางปะกงล้อมรอบ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวในการล่องเรือสำราญ</p>
<p>องค์การบริหารส่วนตำบลบางตลาด</p>	<p>สถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่ที่สำคัญ ได้แก่ วัดหงส์ทอง ล่องเรือชมโลมา</p>

ตัวอย่างเช่น

กิจกรรมด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ในภารกิจดังกล่าว ควรมีการจัดทำแผนที่ที่ตั้งของสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของภาคีสมาชิกทุกแห่ง พร้อมทั้งคำนวณระยะทาง จากแห่งหนึ่งไปยังแห่งอื่นๆ (กิโลเมตร/ชั่วโมง) เพื่อให้จะสามารถสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวร่วมกัน และง่ายต่อการประชาสัมพันธ์ของศูนย์ฯ ๑

กิจกรรมด้านการบริหารจัดการแหล่งน้ำ เเท่าใด ในกรณีการกำจัดวัชพืชในแหล่งน้ำ อาทิ ผักตบชวา จอกแหน ควรมีการจัดทำแผนที่ตั้งพื้นที่ที่ติดกับแหล่งน้ำของภาคีสมาชิกทุกแห่ง ว่ามีระยะทางของแหล่งน้ำที่ผ่านเขตพื้นที่ของภาคีสมาชิก มีความกว้าง ระยะทางเท่าใด และแผนที่บริเวณที่มีวัชพืชในแหล่งน้ำ ซึ่งจะทำให้สามารถคำนวณได้ว่ามีจำนวนวัชพืชมากน้อยเพียงใด ส่วนในกรณีการจัดทำระบบชลประทาน ควรมีการจัดทำแผนที่แหล่งน้ำสำคัญที่จะใช้เป็นพื้นที่ในการรวบรวมน้ำ และพื้นที่สำหรับการกระจายน้ำ และระยะทางจากแหล่งน้ำหนึ่งไปสู่อีกแหล่งหนึ่ง เพื่อประโยชน์ในการส่งน้ำออกไปสู่พื้นที่ภาคีสมาชิกอื่นๆ ๑

4.4 การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การเตรียมความพร้อมของศูนย์ฯ เพื่อรองรับการบริหารจัดการกิจกรรมความร่วมมือที่กำลังจะเกิดขึ้นใหม่นั้น ยังรวมถึงการเตรียมความพร้อมด้านการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของศูนย์ฯ อีกด้วย เนื่องจากศูนย์ฯ ถือเป็นองค์กรความร่วมมือที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป้าหมายในการบริหารจัดการภารกิจหลักบางประการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้น ก่อนจะมีการดำเนินกิจกรรมความร่วมมือ จึงจำเป็นต้องมีการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและความสำคัญในการดำเนินงานของศูนย์ฯ แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันเกี่ยวกับบทบาทของศูนย์ฯ และความสัมพันธ์กับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิก

การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและความสำคัญของศูนย์ฯ จำเป็นต้องดำเนินการทั้งในกลุ่มของบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงต่อการจัดการกิจกรรมความร่วมมือของศูนย์ฯ และการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน ผู้รับบริการ ซึ่งมีแนวทางดังนี้

1) คณะกรรมการศูนย์ฯ ควรร่วมกันกำหนดแนวทางและวางแผนการฝึกอบรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการกิจกรรมความร่วมมือแก่บุคลากรทุกฝ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมการให้บริการสาธารณะของศูนย์ฯ

2) คณะกรรมการศูนย์ฯ ควรมีการจัดทำเอกสารเผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าและประโยชน์ของการจัดตั้งศูนย์ฯ หรือคู่มือเบื้องต้นในการมีส่วนร่วมจัดบริการสาธารณะของท้องถิ่นเพื่อเผยแพร่ต่อประชาชนในพื้นที่ ตัวอย่างเช่น คู่มือการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์แหล่งน้ำฉบับประชาชน คู่มือข้อควรปฏิบัติของมัคคุเทศก์อาสาชุมชน เป็นต้น โดยเอกสารดังกล่าวนอกจากจะเป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการบริการสาธารณะแล้ว ยังเป็นการสอดแทรกสาระสำคัญเกี่ยวกับคุณค่าและประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากการดำเนินงานของศูนย์ฯ อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ:

การมีตราสัญลักษณ์ (Logo) รวมไปถึงตุ๊กตาสัญลักษณ์ (Mascot) ของศูนย์ฯ จะสามารถช่วยให้ศูนย์ฯ มีช่องทางที่ทำให้ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนสามารถที่จะจดจำศูนย์ฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งการจดจำการเกิดขึ้นของศูนย์ฯ นั้น จะสามารถช่วยให้ศูนย์ฯ สามารถเข้าถึงประชาชนในพื้นที่ได้ง่าย และรวดเร็วกว่า การมีเฉพาะชื่อของศูนย์ฯ เพียงอย่างเดียว เพราะสามารถใช้ตราสัญลักษณ์ หรือตุ๊กตาสัญลักษณ์ในการประชาสัมพันธ์การดำเนินการต่างๆ ของศูนย์ฯ ได้ เพราะฉะนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นช่วยกันคิดหาตราสัญลักษณ์ หรือตุ๊กตาสัญลักษณ์ให้ศูนย์ฯ ด้วย

ตัวอย่าง

ตราสัญลักษณ์ศูนย์ความร่วมมือระหว่างท้องถิ่น
ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดฉะเชิงเทรา

ตัวอย่างเอกสารเผยแพร่ประโยชน์ของการจัดตั้งศูนย์ฯ ของศูนย์ความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการแหล่งน้ำจังหวัดอ่างทอง

ตัวอย่างเช่น

แผนการอบรมบุคลากรในด้านการส่งการท่องเที่ยว ควรจัดให้มีการอบรมมัคคุเทศก์ เพื่อสร้างบุคลากรที่จะคอยทำหน้าที่ในการให้คำแนะนำแก่นักท่องเที่ยวชาวไทย และควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ เพื่อให้มัคคุเทศก์สามารถให้คำแนะนำแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติได้อีกด้วย

แผนการอบรมบุคลากรด้านการบริหารจัดการแหล่งน้ำ ควรจัดให้มีการอบรมประชาชนในพื้นที่ให้มีจิตสำนึกรักแหล่งน้ำธรรมชาติต่างๆ เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการช่วยกันอนุรักษ์และรักษาแม่น้ำลำคลองในท้องถิ่นของตนเองอย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

ภาพประกอบการอบรมเพื่อสร้างจิตสำนึก และชี้แจงความเป็นมาของ
โครงการด้านการบริหารจัดการน้ำแก่ประชาชนในพื้นที่ของ
ศูนย์ความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการแหล่งน้ำจังหวัดอ่างทอง

4.5 การจัดทำระเบียบศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.5.1 อะไรคือระเบียบศูนย์ ?

การลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกในขั้นตอนที่กล่าวมา เป็นผลให้เกิดองค์กรความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นที่เป็นทางการขึ้นในรูปแบบของ “ศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ซึ่งมีการจัดโครงสร้างการบริหารในรูปแบบคณะกรรมการตามแนวทางที่ภาคีสมาชิกได้ร่วมกันกำหนดไว้ในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ อย่างไรก็ตาม ข้อตกลงในประการต่างๆ ที่ปรากฏในบันทึกข้อตกลงนั้น ถือเป็นเพียงการกำหนดกรอบเงื่อนไขในการจัดตั้งองค์กรความร่วมมือในลักษณะของหลักการที่ทุกฝ่ายเห็นพ้องต้องกัน ซึ่งยังมีได้มีการกำหนดรายละเอียดแนวทางในการปฏิบัติที่เหมาะสมและเป็นไปได้ ดังนั้น เมื่อมีการจัดตั้งศูนย์ ขึ้นมาแล้ว ก่อนที่จะเริ่มดำเนินการจัดการกิจกรรมความร่วมมือใดๆ คณะกรรมการศูนย์ฯ จึงจำเป็นต้องร่วมกันดำเนินการจัดทำระเบียบการบริหารจัดการของศูนย์ฯ ขึ้นมาเป็นแนวทางสำหรับปฏิบัติเสียก่อน

คณะกรรมการศูนย์ฯ ควรกำหนดให้มีการจัดทำระเบียบศูนย์ฯ ในแต่ละด้านสำหรับเป็นระเบียบปฏิบัติภายในกระบวนการบริหารงานของศูนย์ฯ ตัวอย่างเช่น ระเบียบการเงิน ระเบียบการใช้พัสดุครุภัณฑ์ ระเบียบการบริหารจัดการบุคลากร ระเบียบการจัดซื้อจัดจ้าง เป็นต้น ทั้งนี้การกำหนดรายละเอียดในทางปฏิบัติของระเบียบศูนย์ฯ จะต้องไม่ขัดกับหลักการในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ และจะต้องอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายและระเบียบราชการที่เกี่ยวข้องในเรื่องนั้นๆ

ด้วยเหตุที่การตกลงดำเนินกิจการร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใต้ศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการดำเนินกิจการร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งแต่สองแห่งขึ้นไป ซึ่งยังไม่มีระเบียบกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางการปฏิบัติได้เป็นการเฉพาะ และระเบียบกฎหมายเท่าที่มีอยู่ในปัจจุบันก็เป็นเพียงระเบียบกฎหมายที่จะใช้ในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ภายในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งเท่านั้น ซึ่งหากนำมาใช้ในการดำเนินกิจการร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยตรงแล้วอาจเกิดปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานตามมาได้ ดังนั้นจึงควรต้องมีการตราเทศบัญญัติของเทศบาลหรือข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ในลักษณะของการมอบอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใดแห่งหนึ่งเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงาน กล่าวคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งศูนย์ฯ ควรต้องตราเทศบัญญัติหรือข้อบัญญัติเพื่อรับมอบอำนาจจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นภาคีสมาชิก โดยมีการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินกิจการของศูนย์ฯ เช่น การบริหารบุคลากร การจัดทำแผนดำเนินการ งบประมาณ พัสดุครุภัณฑ์ การเงินและบัญชี การบริหารจัดการ การยกเลิกความร่วมมือ และ

อื่นๆ ที่จำเป็น และที่สำคัญคือ ต้องกำหนดให้การบริหารกิจการของศูนย์ฯ ต้องผ่านความเห็นชอบของ คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ให้เรียบร้อยเสียก่อน ขณะที่องค์ประกอบของส่วนท้องถิ่นที่เป็นภาคีสมาชิกนั้น ก็ควรต้องตราเทศบัญญัติหรือข้อบัญญัติขึ้นเพื่อมอบอำนาจให้แก่องค์ประกอบส่วนท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้ง ศูนย์ฯ โดยกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินงานที่จะต้องผูกพันสนับสนุนงบประมาณ บุคลากร พัสตอร์ภักดิ์ และอื่นๆ ที่จำเป็นให้แก่องค์ประกอบส่วนท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งศูนย์ฯ และรายละเอียด เกี่ยวกับการมอบอำนาจให้องค์ประกอบส่วนท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งศูนย์ฯ ไปบริหารจัดการศูนย์ฯ แทนตน เช่น การใช้จ่ายเงิน การบริหารจัดการ การใช้บุคลากร และอื่นๆ ที่จำเป็น เพื่อให้การดำเนินกิจการร่วมกัน ระหว่างองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นมีระเบียบกฎหมายขององค์ประกอบส่วนท้องถิ่นรองรับการ ปฏิบัติงานที่ชัดเจน ซึ่งจะก่อให้เกิดความมั่นใจแก่องค์ประกอบส่วนท้องถิ่นที่ตกลงร่วมกันได้¹⁶

4.5.2 วิธีการจัดทำระเบียบในการดำเนินกิจการของศูนย์ฯ

ในการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินกิจการของศูนย์ฯ รวมถึงการที่จะต้องผูกพัน กับการดำเนินกิจการของศูนย์ฯ นั้น คณะกรรมการศูนย์ฯ ควรมีวิธีการจัดทำระเบียบในการดำเนิน กิจการของศูนย์ฯ ตามขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ประชุมหาหัวข้อหรือประเด็นที่ต้องการจัดทำเป็นระเบียบศูนย์ฯ เช่น การบริหารงบประมาณ, การจัดการพัสตอร์ภักดิ์, การประชุมและการตัดสินใจ, การจัดซื้อจัดจ้าง และการบันทึกบัญชี เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาข้อมูลและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตามหัวข้อที่ต้องการจัดทำเป็นระเบียบ ศูนย์ฯ อันได้แก่ ด้านข้อมูล เช่น จัดเตรียมแยกประเภทพัสตอร์ภักดิ์ขององค์ประกอบส่วนท้องถิ่น ต่างๆ เพื่อการลงบันทึกบัญชี หรือด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น ศึกษาระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 9) พ.ศ.

---

¹⁶ เทศบัญญัติและข้อบัญญัตินั้นมีสถานะเป็นกฎหมายลำดับรอง ออกมาโดยอาศัยอำนาจตาม พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 หรือพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แล้วแต่ กรณี เช่นเดียวกันกับระเบียบ ข้อบังคับอื่น ๆ ที่ออกมาโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติต่าง ๆ เช่น ระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2541 ออกมาโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติจัดตั้งองค์กร ประกอบส่วนท้องถิ่นในแต่ละรูปแบบ เป็นต้น ฉะนั้น เทศบัญญัติและข้อบัญญัติจึงมีสถานะเทียบเท่ากับระเบียบ ข้อบังคับอื่น ๆ ด้วย ดังนั้น ในการตราเทศบัญญัติของเทศบาลหรือข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบลจึงสามารถ กำหนดรายละเอียด หลักเกณฑ์ และวิธีปฏิบัติงานเกี่ยวกับการทำงานร่วมกันขององค์ประกอบส่วนท้องถิ่นไว้ เป็นการเฉพาะได้ (ข้อเสนอแนะนี้เป็นของผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่น คือนายรังสรรค์ เอี่ยมบุตรอบ ซึ่งคณะที่ปรึกษาใคร่ขอขอบคุณไว้ในที่นี้)

2553 ทั้งนี้ อาจตั้งคณะทำงานอีกชุดหนึ่ง เช่น คณะอนุกรรมการศูนย์ฯ เพื่อทำการศึกษาข้อมูลและกฎหมายก่อนนำเข้าสู่เสนอในที่ประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ

ขั้นตอนที่ 3 ยกร่างระเบียบศูนย์ฯ โดยคณะกรรมการศูนย์ฯ ร่างระเบียบศูนย์ฯ ตามหัวข้อและประเด็นที่ต้องการ โดยใช้ข้อมูลและกฎหมายต่างๆ ประกอบการพิจารณา

ขั้นตอนที่ 4 อนุมัติระเบียบศูนย์ฯ เมื่อคณะกรรมการศูนย์ฯ ยกร่างระเบียบเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้คณะกรรมการศูนย์ฯ อนุมัติระเบียบศูนย์ฯ อย่างไม่เป็นทางการก่อน แล้วควรนำไปให้สภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกแต่ละแห่งอนุมัติอย่างเป็นทางการ หากสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่เห็นชอบ ให้มีการแก้ไขร่างระเบียบศูนย์ฯ (สภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกสามารถลงมติคัดค้านหรือแก้ไขได้ แต่ไม่มีอำนาจในการแก้ไขโดยตนเอง) โดยคณะกรรมการศูนย์ฯ ควรนำกลับมาพิจารณาและแก้ไข พร้อมทั้งลงมติยืนยันอีกครั้งหนึ่ง

ต่อมา เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกเห็นชอบร่วมกันแล้ว จึงลงนามโดยประธานกรรมการศูนย์ฯ แล้วส่งมายังกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เพื่อรับทราบ พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ท้องถิ่นจังหวัด และตัวแทนภาคประชาคมของศูนย์ฯ รับทราบเป็นขั้นตอนสุดท้าย

ขั้นตอนที่ 5 ประกาศให้ประชาชนในเขตพื้นที่ศูนย์ฯ รับทราบโดยทั่วกัน ภายในกี่วันแล้วแต่ทางคณะกรรมการศูนย์ฯ จะพิจารณาเห็นชอบ อันได้แก่ การลงประกาศในบอร์ดหน้าตึกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิก หรือศูนย์ฯ, หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น, วิทยุชุมชน เป็นต้น

4.5.3 ตัวอย่างเนื้อหาของระเบียบในการดำเนินกิจการของศูนย์ฯ

เนื้อหาของระเบียบศูนย์ฯความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมี 16 ข้อ โดยประมาณ แต่ทางคณะกรรมการศูนย์ฯ อาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสมของแต่ละสภาพพื้นที่และกิจกรรมความร่วมมือ

ระเบียบศูนย์ฯ (ชื่อศูนย์ฯ).....

ข้อ 1 ระเบียบว่าด้วย "การจัดทำบริการสาธารณะด้าน.....พ.ศ. ....

ข้อ 2 ชื่อศูนย์ฯ (สำนักงานใหญ่).....และ (สำนักงานสาขา).....

ข้อ 3 ที่ตั้งศูนย์ฯ.....

ข้อ 4 ระเบียบนี้ใช้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ 5 คณะกรรมการศูนย์ฯ ประกอบด้วย (จัดเตรียมเป็นแผนผังองค์กร)

1. .... ประธาน
2. .... รองประธาน*
3. .... กรรมการและเลขานุการ
4. .... กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ*
5. .... ตัวแทนประชาคม*
6. .... ที่ปรึกษา

ข้อ 6 วาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการศูนย์ฯ

ข้อ 7 การจัดโครงสร้างการบริหารงาน**

ข้อ 8 การจัดทำแผนการดำเนินงาน**

ข้อ 9 การบริหารงบประมาณ**

ข้อ 10 การจัดการพัสดุและครุภัณฑ์**

ข้อ 11 การเก็บรักษาเงินและตรวจเงิน**

ข้อ 12 การบันทึกบัญชี**

ข้อ 13 การประชุมและการตัดสินใจ

ข้อ 14 การแก้ไขเพิ่มเติมและการยกเลิกระเบียบศูนย์ฯ**

ข้อ 15 ให้คณะกรรมการศูนย์ฯ เป็นผู้มีอำนาจวินิจฉัยสั่งการ เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบ ตลอดจนออกกฎ หรือข้อบังคับอื่นใดที่เกี่ยวข้องตามความจำเป็นและเหมาะสม

ข้อ 16 ให้ประธานศูนย์ฯ รักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่.....(เดือน).....(พ.ศ.).....

ลงชื่อ (.....)

ประธานศูนย์ฯ.....

* ในตำแหน่งนี้อาจจะมีมากกว่า 1 คนได้ขึ้นอยู่กับมติคณะกรรมการศูนย์ฯ

** ให้สอดคล้องกับหนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ มท 0810.4/ว 4524 ลงวันที่ 27 ธันวาคม 2549 เรื่องแนวทางการจัดบริการสาธารณะร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ยังไม่ปรากฏในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ

ระเบียบศูนย์.....(ชื่อศูนย์) ว่าด้วยเรื่องความถี่ในการปฏิบัติงาน
ด้านการกำจัดวัชพืชในแหล่งน้ำ พ.ศ. ....

1. ในการกำจัดวัชพืชในแหล่งน้ำของศูนย์.....(ชื่อศูนย์) ซึ่งจะดำเนินการกำจัดวัชพืชในแหล่งน้ำใน
เขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิก ... แห่ง ได้แก่

- เขตพื้นที่เทศบาล..... ซึ่งครอบคลุมพื้นที่หมู่ที่...., หมู่ที่...., หมู่ที่... รวม .... หมู่บ้าน
  - เขตพื้นที่เทศบาล..... ซึ่งครอบคลุมพื้นที่หมู่ที่...., หมู่ที่...., หมู่ที่... รวม .... หมู่บ้าน
  - เขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล..... ซึ่งครอบคลุมพื้นที่หมู่ที่...., หมู่ที่...., หมู่ที่... รวม .... หมู่บ้าน
  - เขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล..... ซึ่งครอบคลุมพื้นที่หมู่ที่...., หมู่ที่...., หมู่ที่... รวม .... หมู่บ้าน
- รวมทั้งสิ้น.....หมู่บ้าน ในอำเภอ.....

2. ศูนย์.....(ชื่อศูนย์) กำหนดระเบียบว่าด้วยเรื่องความถี่ในการปฏิบัติงานด้านการกำจัดวัชพืชใน
แหล่งน้ำในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิก ดังนี้

- ทุกวันที่หนึ่งของเดือน กำจัดในพื้นที่เทศบาล.....และพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล...
- ทุกวันที่สิบห้าของเดือน กำจัดในพื้นที่เทศบาล.....และพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล...

3. ระเบียบนี้ใช้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

4. ระเบียบนี้สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ตามสภาพปัญหาและปริมาณขยะของแต่ละพื้นที่

5. ให้ประธานศูนย์ฯ รักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่.....(เดือน).....(พ.ศ.).....

ลงชื่อ (.....)

ประธานศูนย์.....

ระเบียบศูนย์.....(ชื่อศูนย์)
ว่าด้วยเรื่องการปฏิบัติหน้าที่แทนประธานคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ

เนื่องจาก.....ในฐานะประธานศูนย์.....ได้พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากหมดวาระในทางการปกครองส่วนท้องถิ่น..... ซึ่งจะมีการเลือกตั้งใหม่ขึ้นในวันที่.....(เดือน).....(พ.ศ.)..... ส่งผลให้ในขณะนี้ตำแหน่งประธานศูนย์ฯ ว่างลง

ดังนั้น อาศัยความตามบันทึกข้อตกลงการจัดตั้งองค์ความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นด้าน.....ลงวันที่.....(เดือน).....(พ.ศ.)..... ข้อที่..... ความว่า “ผู้ได้รับการแต่งตั้งดำรงตำแหน่งประธานศูนย์ฯ พันวาระการดำรงตำแหน่งทางการบริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวาระที่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชน หรือพันวาระการดำรงตำแหน่งด้วยเหตุผลอื่น ให้รองประธานคนที่ 1 ดำรงตำแหน่งรักษาการ”

ที่ประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ จึงมีมติให้.....ในฐานะรองประธานคนที่ 1 ปฏิบัติหน้าที่รักษาการตำแหน่งประธานศูนย์ฯ จนกว่าคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ จะมีมติเป็นอื่น จึงแจ้งภาคีสมาชิกทุกแห่งมาเพื่อทราบ

ประกาศ ณ วันที่.....(เดือน).....(พ.ศ.).....

ลงชื่อ (.....)

รักษาการประธานศูนย์.....

4.6 การจัดทำแผนการดำเนินงานของศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แม้ว่าในทางกฎหมายแล้ว ศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกิดขึ้นจะมีได้มีสถานะเป็นองค์กรนิติบุคคล แต่สำหรับในแง่การบริหารจัดการแล้ว ศูนย์ความร่วมมือมีบทบาทไม่ต่างจากการทำหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะบทบาทในการบริหารจัดการบริการสาธารณะในท้องถิ่น แต่จุดแตกต่างที่สำคัญซึ่งเป็นคุณลักษณะเฉพาะของศูนย์ฯ ก็คือ การมีบทบาทในการบริหารจัดการบริการสาธารณะเฉพาะกิจกรรมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกเห็นพ้องต้องกันว่าจะร่วมมือกันดำเนินการ โดยมอบหมายให้คณะกรรมการศูนย์ฯ เป็นเจ้าภาพในการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวแทน

เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกร่วมกันจัดตั้งศูนย์ฯ ขึ้นแล้ว ก็จำเป็นต้องร่วมกันกำหนดแผนการดำเนินงานของศูนย์ฯ ขึ้น เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินกิจกรรมและการใช้จ่ายงบประมาณของศูนย์ฯ โดยแผนการดำเนินงานของศูนย์ฯ จะบรรจุรายการโครงการและกิจกรรมการจัดบริการสาธารณะ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกเห็นพ้องต้องกันที่จะร่วมมือกันดำเนินการ โดยผ่านการบริหารงานของคณะกรรมการศูนย์ฯ

ขั้นตอนการวางแผนการดำเนินงานขององค์กรความร่วมมือ

4.6.1 แผนการดำเนินงานของศูนย์ฯ

1) การจัดทำแผนสำคัญอย่างไร ?

เพื่อให้การดำเนินงานของศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีทิศทางที่ชัดเจนในการบรรลุเป้าหมายที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกได้ร่วมกันกำหนดไว้ โดยเฉพาะการมุ่งหวังให้ศูนย์ฯ ที่เกิดขึ้น ทำหน้าที่ในการบริหารจัดการบริการสาธารณะในท้องถิ่นในด้านใดด้านหนึ่งที่ตกลงกัน ดังนั้นคณะกรรมการศูนย์ฯ ซึ่งก็คือตัวแทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิก จะต้องร่วมกันจัดทำแผนการดำเนินงานของศูนย์ฯ ขึ้น ในลักษณะเดียวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งนั่นเอง

แผนการดำเนินงานของศูนย์ฯ จะกำหนดขอบเขตและรายละเอียดกิจกรรมการจัดบริการสาธารณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกเห็นพ้องต้องกันว่าจะร่วมกันดำเนินการ โดยกิจกรรมที่ร่วมกันมอบหมายให้ศูนย์ฯ ดำเนินการแทนนี้ อาจเป็นกิจกรรมที่คณะกรรมการศูนย์ฯ ร่วมกันคิดริเริ่มขึ้นมาใหม่ หรือบางกิจกรรมอาจเป็นกิจกรรมที่มีการบรรจุไว้ในแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งอยู่แล้วก็ได้ ซึ่งหากเป็นในกรณีหลัง ก็สามารถนำกิจกรรมที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นดังกล่าวมาบรรจุเป็นส่วนหนึ่งของแผนการดำเนินกิจกรรมของศูนย์ฯ ได้ทันที เพราะทุกกิจกรรมที่บรรจุอยู่ในแผนพัฒนาท้องถิ่นนั้น ล้วนผ่านกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งเป็นกระบวนการที่ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน กิจกรรมดังกล่าวจึงถือได้ว่าเป็นกิจกรรมที่สะท้อนถึงความต้องการของประชาชน

2) วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนคืออะไร ?

สำหรับวัตถุประสงค์หลักของการจัดทำแผนการดำเนินงานของศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก็คือ

(1) เพื่อให้การบริหารจัดการบริการสาธารณะของศูนย์ฯ สามารถตอบสนองต่อสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุด

(2) เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมของศูนย์ฯ มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง

(3) เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีของศูนย์ฯ

3) แผนการดำเนินงานของศูนย์ฯ มีองค์ประกอบอย่างไร ?

แผนการดำเนินงานของศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะมีองค์ประกอบที่ไม่แตกต่างจากกับแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าใดนัก นั่นคือโดยหลักแล้วจะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการ และกิจกรรมที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณ

แต่ละปี ทั้งนี้การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมดังกล่าว จะต้องเป็นไปเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กรเป็นสำคัญ

คณะกรรมการศูนย์ฯ สามารถจัดทำแผนการดำเนินงานของศูนย์ฯ โดยยึดแนวทางในการกำหนดรูปแบบและองค์ประกอบของแผน ดังนี้

- บทที่ 1 บทนำ
- บทที่ 2 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิก
- บทที่ 3 การวิเคราะห์ศักยภาพการดำเนินงานของศูนย์ฯ
- บทที่ 4 วิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายในการดำเนินงานของศูนย์ฯ
- บทที่ 5 ยุทธศาสตร์ และแนวทางการดำเนินกิจกรรม
- บทที่ 6 บัญชีโครงการและกิจกรรมความร่วมมือ
- บทที่ 7 การติดตามและประเมินผล

4) ใครบ้างที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผน?

กระบวนการจัดทำแผนนั้นถือได้ว่าเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญยิ่งต่อการกำหนดทิศทางการดำเนินงานของศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากแผนที่จัดทำขึ้นจะเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญว่าศูนย์ฯ ที่เหล่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกได้ร่วมมือร่วมใจกันจัดตั้งขึ้นนั้นจะประสบความสำเร็จ บรรลุเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด

กระบวนการจัดทำแผนจึงเป็นขั้นตอนที่มีความละเอียดพิถีพิถัน และต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย เพื่อให้แผนที่เกิดขึ้นนั้นสามารถนำไปสู่การตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของทุกภาคส่วนในท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึงรอบด้านมากที่สุด

บุคคลที่ควรมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนของศูนย์ฯ ได้แก่

(1) คณะกรรมการศูนย์ฯ ซึ่งอย่างน้อยที่สุด ประกอบด้วย

- ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นภาคีสมาชิก
- ประธานสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นภาคีสมาชิก
- ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นภาคีสมาชิก
- ตัวแทนประชาคมท้องถิ่นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นภาคีสมาชิก

(2) พนักงานท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ส่วนราชการอื่น ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการกำหนดแผนการดำเนินกิจกรรมด้านนั้นๆ ของท้องถิ่น เช่น เจ้าหน้าที่ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เจ้าหน้าที่ช่างวิศวกรรม เจ้าหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นต้น

(3) ประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ

(4) ในกรณีการจัดบริการสาธารณะที่ต้องอาศัยความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ควรมีการเชิญเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการสาธารณะด้านดังกล่าวมาช่วยให้คำปรึกษาในการจัดทำแผนด้วย

ทั้งนี้ ในกระบวนการจัดทำแผนของศูนย์ฯ นั้น จำเป็นที่จะต้องมี “เจ้าภาพ” เป็นผู้รับผิดชอบประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในแต่ละขั้นตอนของการจัดทำแผน ซึ่งเจ้าภาพในกระบวนการจัดทำแผนนี้ ก็คือ ฝ่ายเลขานุการของศูนย์ฯ

แต่อย่างไรก็ดี ในกรณีที่คณะกรรมการศูนย์ฯ เห็นว่า ฝ่ายเลขานุการของศูนย์ฯ มีภาระรับผิดชอบการประสานงานและการบริหารจัดการทั่วไปอยู่แล้ว ก็อาจให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมารับผิดชอบการจัดทำแผนของศูนย์ฯ โดยตรง เพื่อความคล่องตัวและรวดเร็ว อีกทั้งยังเป็นการแบ่งเบาภาระงานของฝ่ายเลขานุการได้อีกทางหนึ่งด้วย

☺ การตั้งคณะกรรมการยกร่างแผน

การจัดทำแผนการดำเนินงานของศูนย์ฯความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ต้องอาศัยการประสานและระดมความร่วมมือจากหลายฝ่าย ฉะนั้น การตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนขึ้นมารับผิดชอบโดยตรง จึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยขับเคลื่อนกระบวนการจัดทำแผนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แทนที่จะมอบให้เป็นความรับผิดชอบของฝ่ายเลขานุการศูนย์ฯ แต่เพียงฝ่ายเดียว

โดยฝ่ายเลขานุการศูนย์ฯ อาจเสนอให้ที่ประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ แต่งตั้งคณะกรรมการยกร่างแผนขึ้นมาจำนวนหนึ่ง ทำหน้าที่เป็นเจ้าภาพในกระบวนการจัดทำแผน ซึ่งคณะกรรมการฯ อาจมีที่มาจากปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นภาคีสมาชิก และตัวแทนประชาคมท้องถิ่นที่เป็นภาคีสมาชิก เป็นต้น ☺☺☺

4.6.2 ข้อมูลที่จำเป็นในการจัดทำแผนการดำเนินงานของศูนย์ฯ

แผนการดำเนินกิจกรรมที่ดีนั้นจะต้องเป็นแผนที่สามารถนำไปสู่การตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาได้เป็นอย่างดี ทั้งในแง่ของประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินกิจกรรม ซึ่งแผนการดำเนินกิจกรรมที่จะนำไปสู่เป้าหมายดังกล่าวได้นั้น จำเป็นต้องมีที่มาจากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นอย่างรอบด้าน เพราะการรวบรวมข้อมูลที่ดีย่อมส่งผลให้แผนการดำเนินกิจกรรมที่เกิดขึ้นมีความสอดคล้องต่อการตอบสนองต่อความต้องการและสภาพปัญหาที่เป็นจริงมากที่สุดด้วยเช่นกัน

ก่อนจะจัดทำแผนได้ต้องมีข้อมูลอะไรบ้าง?

สำหรับข้อมูลที่จำเป็นในการจัดทำแผนการดำเนินกิจกรรมของศูนย์ฯ ซึ่งฝ่ายเลขานุการศูนย์ฯ จะต้องรวบรวมมาใช้ในการวิเคราะห์แผนนั้น ควรประกอบด้วยข้อมูลดังต่อไปนี้

- 1) ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิก
  - ตำแหน่งที่ตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
  - แผนที่แสดงอาณาเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
  - อาณาเขตและขนาดของพื้นที่ให้บริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
  - จำนวนหมู่บ้านและเขตการปกครองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
  - ลักษณะภูมิประเทศ สภาพดิน

- ลักษณะภูมิอากาศ สถิติปริมาณน้ำฝน
  - ทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งน้ำ เหมืองแร่ และป่าไม้
- 2) ข้อมูลประชากรตามทะเบียนบ้านขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง
- 3) ข้อมูลด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิก
- จำนวน ระยะทาง และประเภทถนน เส้นทางคมนาคมในพื้นที่
  - หน่วยงานบริการไฟฟ้าสาธารณะในพื้นที่
  - จำนวนและตำแหน่งที่ตั้งแหล่งน้ำดิบ และระบบน้ำประปา
- 4) ข้อมูลด้านเศรษฐกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิก
- ประเภทแรงงานและการประกอบอาชีพในท้องถิ่น
  - อัตราค่าแรงขั้นต่ำและรายได้เฉลี่ยของประชากรในพื้นที่
  - การผลิตภาคเกษตรกรรม จำนวนพื้นที่เกษตรกรรม ประเภทพืชหลักในพื้นที่
  - การผลิตภาคอุตสาหกรรม จำนวนนิคมอุตสาหกรรม/เขตประกอบการ เนื้อที่ และจำนวนโรงงาน
  - การผลิตภาคพาณิชยกรรมและภาคบริการ จำนวนโรงสีข้าว ธนาคาร สถานีบริการน้ำมัน โรงแรม รีสอร์ท สนามกอล์ฟ
  - การท่องเที่ยว จำนวนและตำแหน่งที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว
- 5) ข้อมูลด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- จำนวนและประเภทโรงเรียน ศูนย์เด็กเล็ก
  - จำนวนห้องสมุดประชาชน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
  - จำนวนศาสนสถาน วัด โบสถ์ มัสยิด ศาลเจ้า
  - จำนวนพิพิธภัณฑ์ ศูนย์วัฒนธรรม
  - ประเพณีประจำปีของท้องถิ่นแต่ละแห่งในแต่ละช่วงเดือน
- 6) ข้อมูลด้านสาธารณสุข อนามัยชุมชน และสิ่งแวดล้อม
- จำนวนและประเภทสถานพยาบาล
  - จำนวนสถานที่ออกกำลังกาย และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
  - ระบบการรักษาความสะอาด จำนวนรถบรรทุกขยะ ปริมาณขยะต่อวัน จำนวนประเภท และตำแหน่งที่ตั้งแหล่งกำจัดขยะและน้ำเสีย
- 7) ข้อมูลด้านการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- จำนวนและตำแหน่งที่ตั้งสถานีตำรวจ
  - จำนวนและตำแหน่งที่ตั้งป้อมตำรวจในพื้นที่

- ตำแหน่งที่ตั้งสถานีดับเพลิง จำนวนรถดับเพลิง จำนวนรถกู้ภัย
- จำนวนเจ้าหน้าที่ดับเพลิง
- จำนวนและตำแหน่งที่ตั้งหน่วยกู้ภัย
- จำนวนอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

8) ข้อมูลองค์กรชุมชน สมาคม และองค์กรภาคประชาสังคม

- จำนวนกลุ่มแม่บ้าน กลุ่มสตรี กลุ่มเกษตรกร กลุ่มเยาวชน สหกรณ์การเกษตร กลุ่มอาชีพ สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์เครดิตยูเนียน

9) ข้อมูลศักยภาพด้านการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิก

- ข้อมูลด้านงบประมาณประจำปี
- ข้อมูลจำนวนและประเภทพัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์การปฏิบัติงาน
- ข้อมูลประเภทและจำนวนบุคลากร

10) ข้อมูลสภาพปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดบริการสาธารณะในท้องถิ่น

ในด้านที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกต้องการร่วมมือกันดำเนินการ

จากรายการข้อมูลที่สำคัญในการจัดทำแผนข้างต้น จะเห็นได้ว่า ข้อมูลพื้นฐานบางส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิคนั้น เป็นข้อมูลที่ได้มีการรวบรวมไว้แล้วตั้งแต่ขั้นตอนการประชุมหารือเพื่อรวมกลุ่ม (ดู ขั้นที่ 1 “การประชุมหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ และประสบการณ์”) ซึ่งข้อมูลดังกล่าวได้ถูกนำไปใช้ในการวิเคราะห์ความเป็นไปได้และกำหนดแนวทางการสร้างความร่วมมือก่อนจะนำไปสู่ขั้นตอนการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ ดังนั้นแล้ว ฝ่ายจัดทำแผนของศูนย์ฯ จึงสามารถนำฐานข้อมูลดังกล่าวมาใช้ประโยชน์ในการจัดทำแผนได้ทันที

ส่วนข้อมูลที่ฝ่ายจัดทำแผนของศูนย์ฯ จำเป็นต้องมีการจัดเก็บขึ้นใหม่ในขั้นตอนการจัดทำแผนนี้ ก็คือข้อมูลสภาพปัญหาในปัจจุบันและความต้องการเกี่ยวกับการจัดบริการสาธารณะในท้องถิ่น ซึ่งต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นในการให้ข้อมูลในส่วนนี้

ข้อเสนอแนะ:

ข้อมูลที่สำคัญที่สุดที่จะขาดไม่ได้เลยในการจัดทำแผนของศูนย์ฯ คือ ข้อมูลเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับบริการสาธารณะที่ศูนย์ฯ จัดทำ อาทิ ศูนย์ความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว ควรมีการจัดเก็บข้อมูลด้านการท่องเที่ยวโดยเฉพาะเป็นการเฉพาะมากกว่าข้อมูลทั่วไปด้านอื่นๆ เช่น การเก็บข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยว เส้นทางท่องเที่ยว ร้านอาหาร โรงแรมที่พัก ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ศูนย์ฯ อาจจะต้องประสานงานเพื่อขอความร่วมมือในการให้ข้อมูลจากหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญโดยตรง เช่น ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด สมาคมผู้ประกอบการการท่องเที่ยว ชมรมผู้ประกอบการร้านอาหาร ฯลฯ เป็นต้น

ตัวอย่าง การเก็บข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา
ในฐานะภาคีสมาชิกของศูนย์ความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดฉะเชิงเทรา

	องค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา
ที่ตั้ง	<p>จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นพื้นที่นำร่องโครงการเสริมสร้างขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำบริการสาธารณะโดยความร่วมมือในการบริหารงานระหว่างท้องถิ่นที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของประเทศ เส้นรุ้งที่ 13 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 100 องศาตะวันออก มีอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครทางทิศตะวันออก 75 กิโลเมตร ตามทางหลวงรถยนต์หมายเลข 304 (สุวินทวงศ์) หรือ 82 กิโลเมตร ตามทางหลวงรถยนต์หมายเลข 34 (บางนา-ตราด) แยกเข้าทางหลวงหมายเลข 314 (บางปะกง-ฉะเชิงเทรา) หรือ 60 กิโลเมตร ตามทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง (Motor Ways) และ 61 กิโลเมตร ตามทางรถไฟสายตะวันออก มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้</p> <p style="padding-left: 40px;">ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดนครนายก</p> <p style="padding-left: 40px;">ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดชลบุรี จังหวัดจันทบุรี และจระดทะเลอ่าวไทย</p> <p style="padding-left: 40px;">ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดสระบุรี</p> <p style="padding-left: 40px;">ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดปทุมธานี และกรุงเทพฯ</p> <p>การคมนาคม และการขนส่งของจังหวัดฉะเชิงเทรา สามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่</p> <p>1) ทางบก</p> <p>จังหวัดฉะเชิงเทรามีถนนราดยางเชื่อมติดต่อกันระหว่างจังหวัด ทุกอำเภอ และทุกตำบล ส่วนถนนที่เชื่อมกันระหว่างหมู่บ้านมีบางเส้นที่เป็นถนนลูกรัง ถนนสายสำคัญที่เชื่อมระหว่างจังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดใกล้เคียง มีดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (ถนนสุขุมวิท) และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 314 ติดต่อกับจังหวัดสมุทรปราการ และจังหวัดชลบุรี - ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) ติดต่อกับจังหวัดสมุทรปราการ กรุงเทพมหานคร และจังหวัดชลบุรี - ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 304 (สุวินทวงศ์) ติดต่อกับกรุงเทพมหานคร จังหวัดปราจีนบุรี (อำเภออินทร์บุรี) และจังหวัดนครราชสีมา และเชื่อมทางหลวงหมายเลข 3259 ติดต่อกับจังหวัดจันทบุรี และจังหวัดสระแก้ว - ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 315 ติดต่อกับจังหวัดชลบุรี (อำเภอพนัสนิคม) - ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 319 ติดต่อกับจังหวัดปราจีนบุรี (อำเภอศรีมโหสถ) - ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 331 ติดต่อกับจังหวัดชลบุรี (อำเภอสัตหีบ) - ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3245 ติดต่อกับจังหวัดชลบุรี - ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3347 ติดต่อกับจังหวัดปราจีนบุรี (อำเภอบ้านสร้าง) และจังหวัดนครนายก - ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3481 ติดต่อกับกรุงเทพมหานคร และจังหวัดปราจีนบุรี

ที่ตั้ง	<p>- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3701 ติดต่อกับจังหวัดสมุทรปราการ และจังหวัดชลบุรี (ทางคู่ขนานมอเตอร์เวย์)</p> <p>- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3702 ติดต่อกับจังหวัดสมุทรปราการ และจังหวัดชลบุรี (ทางคู่ขนานมอเตอร์เวย์)</p> <p>2) ทางน้ำ</p> <p>จังหวัดฉะเชิงเทรา มีแม่น้ำบางปะกงเป็นแม่น้ำสายสำคัญที่สุดของจังหวัด มีความยาวทั้งสิ้น 122 กิโลเมตร โดยไหลผ่านพื้นที่ตอนกลางของจังหวัดตั้งอำเภอบางน้ำเปรี้ยว อำเภอบางคล้า อำเภอดงเค็ง อ่างทอง ฉะเชิงเทรา อำเภอบ้านโพธิ์ และไหลลงสู่อ่าวไทยที่อำเภอบางปะกง เป็นแม่น้ำที่ใช้ประโยชน์ด้านการคมนาคมมากที่สุด ซึ่งนอกจากจะใช้เพื่อการคมนาคมภายในจังหวัดแล้ว ยังใช้เป็นเส้นทางขนส่งสินค้าทางการเกษตรที่สำคัญ อาทิ ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ข้าว ข้าวโพด จากบริเวณไซโลปากแม่น้ำบางปะกงไปถ่ายลงเรือใหญ่ที่เกาะสีชัง เพื่อส่งเป็นสินค้าออกไปยังต่างประเทศ ในขณะที่มีการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกที่แหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี และมาบตาพุด จังหวัดระยอง การขนส่งสินค้าทางน้ำเพื่อส่งสินค้าออกจากไซโลบริเวณปากแม่น้ำบางปะกง จะสามารถใช้บริการจากท่าเรือน้ำลึกทั้ง 2 ท่าได้โดยตรง</p> <p>สำหรับเส้นทางคมนาคมทางน้ำที่ใช้ประโยชน์ติดต่อระหว่างฉะเชิงเทรา กับกรุงเทพมหานคร และสมุทรปราการนั้น จะอาศัยคลองสำคัญ เช่น คลองลำโรง คลองแสนแสบ คลองท่าไข่ คลองบางขนาก และคลองประเวศบุรีรมย์ เป็นต้น และการคมนาคมขนส่งทางน้ำภายในจังหวัด การเดินทางหรือการติดต่อธุรกิจ ก็จะอาศัยทางเรือข้ามฝั่งไปมาหาสู่กันตามแม่น้ำบางปะกง และคลองที่สำคัญข้างต้น</p>
พื้นที่	เนื้อที่ 5,351 ตารางกิโลเมตร หรือ 3,344,375 ไร่
สภาพภูมิประเทศ	<p>ภูมิประเทศโดยทั่วไป เป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การเพาะปลูก พื้นที่ราบส่วนใหญ่ประมาณ 1,250,000 ไร่ อยู่ในเขตท้องที่อำเภอบางน้ำเปรี้ยว อำเภอบางคล้า อำเภอรสาธิต อำเภอดงเค็ง อ่างทอง ฉะเชิงเทรา อำเภอบ้านโพธิ์ และอำเภอบางปะกง มีแม่น้ำบางปะกงเป็นแม่น้ำสายหลักไหลผ่านอำเภอต่างๆ ดังกล่าว และไหลออกสู่อ่าวไทยที่อำเภอบางปะกง มีชายฝั่งทะเลยาวประมาณ 12 กิโลเมตร</p> <p>พื้นที่ทางด้านตะวันออกของจังหวัดเป็นบริเวณที่ดอน ป่า และภูเขา พื้นที่ส่วนใหญ่โดยประมาณ 1,786,976 ไร่ หรือกว่าครึ่งหนึ่งของพื้นที่จังหวัดอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอสนมชัยเขต อำเภอท่าตะเกียบ และพื้นที่บางส่วนของอำเภอนมสารคาม อำเภอแปลงยาว เป็นพื้นที่ราบสลับภูเขา มีสภาพดินเหมาะสำหรับการปลูกพืชไร่</p>
โครงสร้างทางเศรษฐกิจ	<p>โครงสร้างด้านเศรษฐกิจของจังหวัดฉะเชิงเทรามีพื้นฐานทางด้านเกษตรกรรม เป็นแหล่งผลิตอาหารเพื่อเลี้ยงประชากรในภูมิภาค และกรุงเทพมหานคร ประชากรร้อยละ 70 ประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรมที่สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรในจังหวัด คิดเป็นมูลค่าประมาณ 20,000 ล้านบาทต่อปี ผลผลิตทางการเกษตรหลักของจังหวัด ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อย มะม่วง มะพร้าว หมาก และยางพารา เป็นต้น ด้านปศุสัตว์ ได้แก่ ไข่ไก่ และสุกร ซึ่งเป็นแหล่งผลิตที่มากที่สุด</p>

โครงสร้าง ทาง เศรษฐกิจ	<p>ในประเทศ ใก่เนื้อ เป็ด และโคเนื้อ ด้านประมง มีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ อาทิ กุ้งทะเล ปลาน้ำจืด ปลาน้ำกร่อย และกิจการประมงทะเล สำหรับในด้านอุตสาหกรรมนับว่ามีศักยภาพค่อนข้างสูง โดยมีการเคลื่อนย้ายกิจการจากกรุงเทพมหานคร และจังหวัดใกล้เคียงมาลงทุนตั้งโรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 1,492 โรง ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องทางการเกษตร ไฟฟ้า ประกอบรถยนต์ ในท้องที่อำเภอบางปะกง อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา อำเภอพนมสารคาม อำเภอบ้านโพธิ์ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว และอำเภอแปลงยาว มีนิคมอุตสาหกรรม 2 แห่ง ทางด้านภาคบริการ ได้มีการลงทุนทางธุรกิจการค้า การจ้างแรงงาน การโรงแรม สถานบริการ เป็นต้น</p>																											
จำนวน ประชากร	<p>ประชากรทั้งสิ้น 670,257 คน มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 230,146 ครัวเรือน</p>																											
รายได้	<p>รายรับทั้งสิ้น ..... บาท จำแนกได้ดังนี้ (ประจำปี 2552)</p> <p>ก. รายได้จัดเก็บเอง</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 80%;">1. หมวดภาษีอากร</td> <td style="width: 10%; text-align: right;">.....</td> <td style="width: 10%; text-align: right;">บาท</td> </tr> <tr> <td>2. หมวดค่าธรรมเนียม ค่าปรับ และใบอนุญาต</td> <td style="text-align: right;">.....</td> <td style="text-align: right;">บาท</td> </tr> <tr> <td>3. หมวดรายได้จากทรัพย์สิน</td> <td style="text-align: right;">.....</td> <td style="text-align: right;">บาท</td> </tr> <tr> <td>4. หมวดรายได้เบ็ดเตล็ด</td> <td style="text-align: right;">.....</td> <td style="text-align: right;">บาท</td> </tr> <tr> <td>5. หมวดรายได้จากทุน</td> <td style="text-align: right;">.....</td> <td style="text-align: right;">บาท</td> </tr> </table> <p>ข. รายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บแล้วจัดสรรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 80%;">1. หมวดภาษีจัดสรร</td> <td style="width: 10%; text-align: right;">.....</td> <td style="width: 10%; text-align: right;">บาท</td> </tr> </table> <p>ค. รายได้ที่รัฐบาลอุดหนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 80%;">1. หมวดเงินอุดหนุน</td> <td style="width: 10%; text-align: right;">.....</td> <td style="width: 10%; text-align: right;">บาท</td> </tr> <tr> <td>2. หมวดเงินอุดหนุน (ระบุดัตถุประสงค์)</td> <td style="text-align: right;">.....</td> <td style="text-align: right;">บาท</td> </tr> <tr> <td>3. หมวดเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ</td> <td style="text-align: right;">.....</td> <td style="text-align: right;">บาท</td> </tr> </table>	1. หมวดภาษีอากร	.....	บาท	2. หมวดค่าธรรมเนียม ค่าปรับ และใบอนุญาต	.....	บาท	3. หมวดรายได้จากทรัพย์สิน	.....	บาท	4. หมวดรายได้เบ็ดเตล็ด	.....	บาท	5. หมวดรายได้จากทุน	.....	บาท	1. หมวดภาษีจัดสรร	.....	บาท	1. หมวดเงินอุดหนุน	.....	บาท	2. หมวดเงินอุดหนุน (ระบุดัตถุประสงค์)	.....	บาท	3. หมวดเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ	.....	บาท
1. หมวดภาษีอากร	.....	บาท																										
2. หมวดค่าธรรมเนียม ค่าปรับ และใบอนุญาต	.....	บาท																										
3. หมวดรายได้จากทรัพย์สิน	.....	บาท																										
4. หมวดรายได้เบ็ดเตล็ด	.....	บาท																										
5. หมวดรายได้จากทุน	.....	บาท																										
1. หมวดภาษีจัดสรร	.....	บาท																										
1. หมวดเงินอุดหนุน	.....	บาท																										
2. หมวดเงินอุดหนุน (ระบุดัตถุประสงค์)	.....	บาท																										
3. หมวดเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ	.....	บาท																										
รายจ่าย	<p>รายจ่ายรวมทั้งสิ้น .....บาท จำแนกได้ดังนี้ (ประจำปี 2552)</p> <p>ก. รายจ่ายงบกลาง</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 80%;">1. เงินงบกลาง</td> <td style="width: 10%; text-align: right;">.....</td> <td style="width: 10%; text-align: right;">บาท</td> </tr> </table> <p>ข. รายจ่ายของหน่วยงาน</p> <p>(1) รายจ่ายประจำ</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 80%;">1. หมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำ</td> <td style="width: 10%; text-align: right;">.....</td> <td style="width: 10%; text-align: right;">บาท</td> </tr> <tr> <td>2. หมวดค่าจ้างชั่วคราว</td> <td style="text-align: right;">.....</td> <td style="text-align: right;">บาท</td> </tr> <tr> <td>3. หมวดค่าตอบแทน ใช้สอย และวัสดุ</td> <td style="text-align: right;">.....</td> <td style="text-align: right;">บาท</td> </tr> <tr> <td>4. หมวดค่าสาธารณูปโภค</td> <td style="text-align: right;">.....</td> <td style="text-align: right;">บาท</td> </tr> <tr> <td>5. หมวดเงินอุดหนุน</td> <td style="text-align: right;">.....</td> <td style="text-align: right;">บาท</td> </tr> <tr> <td>6. หมวดรายจ่ายอื่น</td> <td style="text-align: right;">.....</td> <td style="text-align: right;">บาท</td> </tr> </table> <p>(2) รายจ่ายเพื่อการลงทุน</p>	1. เงินงบกลาง	.....	บาท	1. หมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำ	.....	บาท	2. หมวดค่าจ้างชั่วคราว	.....	บาท	3. หมวดค่าตอบแทน ใช้สอย และวัสดุ	.....	บาท	4. หมวดค่าสาธารณูปโภค	.....	บาท	5. หมวดเงินอุดหนุน	.....	บาท	6. หมวดรายจ่ายอื่น	.....	บาท						
1. เงินงบกลาง	.....	บาท																										
1. หมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำ	.....	บาท																										
2. หมวดค่าจ้างชั่วคราว	.....	บาท																										
3. หมวดค่าตอบแทน ใช้สอย และวัสดุ	.....	บาท																										
4. หมวดค่าสาธารณูปโภค	.....	บาท																										
5. หมวดเงินอุดหนุน	.....	บาท																										
6. หมวดรายจ่ายอื่น	.....	บาท																										

รายการจ่าย	<p>1. หมวดค่าครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง ..... บาท</p> <p>ค. รายการพิเศษ</p> <p>1. เงินสะสม ..... บาท</p>															
ข้อมูลเฉพาะ (ด้านการท่องเที่ยว)	<p>สำหรับการท่องเที่ยวของจังหวัดฉะเชิงเทรานั้น มีความโดดเด่นในฐานะเป็นศูนย์กลางของการท่องเที่ยวเชิงศิลปะ ศาสนา และวัฒนธรรมในระดับประเทศ และนานาชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์หลวงพ่อพุทธโสธร ประดิษฐานอยู่ในพระอุโบสถหลังใหม่ ณ วัดโสธรวรารามวรวิหาร ซึ่งเป็นสถาปัตยกรรมทางพุทธศาสนาที่ใหญ่ที่สุดในโลก มีพุทธศาสนิกชนมากราบไหว้ นมัสการเฉลี่ยปีละไม่น้อยกว่า 1,200,000 คน</p> <p>นอกจากนี้จังหวัดฉะเชิงเทรายังมีสถานที่ท่องเที่ยวอื่นๆ ที่สำคัญดังนี้</p> <p>(1) อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา : ศาลหลักเมืองจังหวัดฉะเชิงเทรา วัดอุภัยภาติการาม (วัดข้าปออง) วัดปีตุลาธิราชรังสฤษฎ์ (วัดเมือง) วัดจีนประชาสโมสร (วัดเล่งฮกยี่) กำแพงเมืองฉะเชิงเทรา ศาลารัฐบาลมณฑลปราจีน (ศาลากลางจังหวัดหลังเก่า) ตำนักรมมณีนมรุพงษ์ศิริพัฒน์ สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ฉะเชิงเทรา สวนสุขภาพ เขื่อนทดน้ำบางปะกง ตลาดบ้านใหม่ วัดชมโพธิาราม</p> <p>(2) อำเภอบางคล้า : วัดโพธิ์บางคล้า พระสถูปเจดีย์พระเจ้าตากสินมหาราช ตลาดน้ำบางคล้า และสวนมะม่วง</p> <p>(3) อำเภอพนมสารคาม : เขานินช้อน ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขานินช้อน</p> <p>(4) อำเภอบางปะกง : วัดปถวิปีตาราม (วัดเขาติน) วัดหงส์ทอง โดมปากอ่าวแม่น้ำบางปะกง</p> <p>(5) อำเภอสนามชัยเขต : ศูนย์ศึกษาพัฒนาสังคัมหมู่บ้าน (บ้านสวนดิศธรรม) อ่างเก็บน้ำลาดกระทิง อ่างเก็บน้ำควนระบม วัดพระธาตุนวโย วัดทำนุอุไทย</p> <p>(6) อำเภอท่าตะเกียบ : เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน อ่างเก็บน้ำคลองสี่ยัด</p> <p>(7) อำเภอบ้านโพธิ์ : ตลาดเก่าคลองสวน 100 ปี ศูนย์ปฏิบัติธรรมพัฒนาจิตกาญจนานิกเชกเฉลิมพระเกียรติ วัดเทพราชปวราราม</p> <p>(8) อำเภอคลองเขื่อน : เกาะลัด</p>															
โครงสร้างการบริหาร	<p>ปัจจุบันมีนายกิตติ เป้าเปี่ยมทรัพย์ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด</p> <p>สำหรับโครงสร้างการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในจังหวัดฉะเชิงเทรา แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 11 อำเภอ 91 ตำบล และตำบลในเขตเทศบาล 2 ตำบล มีหมู่บ้านรวมทั้งสิ้น 892 หมู่บ้าน มีและแบ่งส่วนราชการบริหารส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา ประกอบไปด้วย</p> <table border="0"> <tr> <td>1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา</td> <td>1</td> <td>แห่ง</td> </tr> <tr> <td>2. เทศบาล ทั้งหมด 29 แห่ง แบ่งออกเป็น</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>- เทศบาลเมือง</td> <td>1</td> <td>แห่ง</td> </tr> <tr> <td>- เทศบาลตำบล</td> <td>28</td> <td>แห่ง</td> </tr> <tr> <td>3. องค์การบริหารส่วนตำบล</td> <td>79</td> <td>แห่ง</td> </tr> </table>	1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา	1	แห่ง	2. เทศบาล ทั้งหมด 29 แห่ง แบ่งออกเป็น			- เทศบาลเมือง	1	แห่ง	- เทศบาลตำบล	28	แห่ง	3. องค์การบริหารส่วนตำบล	79	แห่ง
1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา	1	แห่ง														
2. เทศบาล ทั้งหมด 29 แห่ง แบ่งออกเป็น																
- เทศบาลเมือง	1	แห่ง														
- เทศบาลตำบล	28	แห่ง														
3. องค์การบริหารส่วนตำบล	79	แห่ง														

4.6.3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนการดำเนินงานของศูนย์ฯ

เนื่องจากแผนการดำเนินกิจกรรมที่ดีนั้นจะต้องสามารถสะท้อนปัญหาและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ตรงตามสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการนำเสนอปัญหาและข้อเรียกร้องต้องการจึงเป็นอีกหนึ่งขั้นตอนที่มีความสำคัญในการจัดทำแผน เพราะข้อมูลสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนี้เองที่จะเป็นจุดเริ่มต้นของการกำหนดว่า ในแผนการดำเนินงานของศูนย์ฯ นั้นจะต้องประกอบไปด้วยกิจกรรมใดบ้าง

ประชาชนจะมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนอย่างไร?

เวทีประชาคมหมู่บ้าน จะเป็นกลไกสำคัญในการเปิดให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนการดำเนินกิจกรรมของศูนย์ฯ ผ่านการนำเสนอสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น ตลอดจนความต้องการที่ประชาชนต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ

ในขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นในการจัดทำแผนนั้น ฝ่ายจัดทำแผนของศูนย์ฯ จำเป็นต้องร่วมกับประชาชนในท้องถิ่นจัดเวทีประชาคมหมู่บ้านขึ้น เพื่อรับฟังสภาพปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการบริหารจัดการบริการสาธารณะในท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาเกี่ยวกับการจัดบริการสาธารณะในด้านที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมมือกันดำเนินการ

📌 การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นในการพัฒนาท้องถิ่น

ครอบคลุมความหมายหลักๆ 4 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในขั้นตอนการตัดสินใจว่าควรจะทำโครงการเรื่องอะไร และมีวิธีการดำเนินการอย่างไร
- 2) การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการ โดยอาจเป็นการให้การสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ การเข้าร่วมดำเนินกิจกรรม หรือการให้ความร่วมมือกับกลุ่มที่ดำเนินการ
- 3) การที่ประชาชนมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์จากโครงการพัฒนานั้นๆ
- 4) การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของโครงการนั้นๆ

จะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านเวทีประชาคมหมู่บ้าน ในการนำเสนอปัญหาและความต้องการให้ฝ่ายจัดทำแผนของศูนย์ฯ นำไปวิเคราะห์กำหนดแผนกิจกรรมนั้น ก็คือการมีส่วนร่วมในขั้นตอนที่ 1 นั่นเอง 🌸🌸🌸

4.6.4 การวิเคราะห์ปัญหา กำหนดกิจกรรม และอนุมัติแผนการดำเนินงานของศูนย์ฯ

โดยขั้นตอนการรับฟังข้อมูลสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนก่อนจะนำไปสู่การจัดทำแผนนั้น ประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ฝ่ายจัดทำแผนของศูนย์ฯ ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกแต่ละแห่งจัดเวทีประชาคมหมู่บ้านขึ้น เปิดให้ประชาชนในท้องถิ่นได้อภิปราย นำเสนอปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการบริการสาธารณะของท้องถิ่นในช่วงที่ผ่านมา

2) ฝ่ายจัดทำแผนของศูนย์ฯ รวบรวมข้อมูลปัญหา ทั้งปัญหาที่เกิดจาก “ความจำเป็น” และปัญหาที่เป็น “ความต้องการ”

3) ฝ่ายจัดทำแผนของศูนย์ฯ ทำการวิเคราะห์ปัญหา เพื่อระบุสาเหตุของปัญหาดังกล่าว ทั้งสาเหตุโดยตรงและปัจจัยแวดล้อมอื่นๆ ซึ่งจะทำให้สามารถพิจารณาได้ว่าจุดใดเป็นจุดสำคัญที่ควรแก้ไขก่อน

4) ฝ่ายจัดทำแผนของศูนย์ฯ นำผลการวิเคราะห์ปัญหาดังกล่าวมาวิเคราะห์หาความเชื่อมโยงกับข้อมูลศักยภาพในการบริหารจัดการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกนั้นๆ

5) ฝ่ายจัดทำแผนของศูนย์ฯ นำเสนอยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหา และแนวทางในการสร้างเสริมศักยภาพในการจัดการปัญหาของศูนย์ฯ

6) ฝ่ายจัดทำแผนของศูนย์ฯ นำเสนอยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาต่อที่ประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ เพื่อร่วมกันแปรข้อเสนอนโยบายการแก้ไขปัญหาในแต่ละยุทธศาสตร์ให้ออกมาเป็น “แผนการดำเนินกิจกรรม หรือแผนโครงการกิจกรรม” (Action Plan) ของศูนย์ฯ

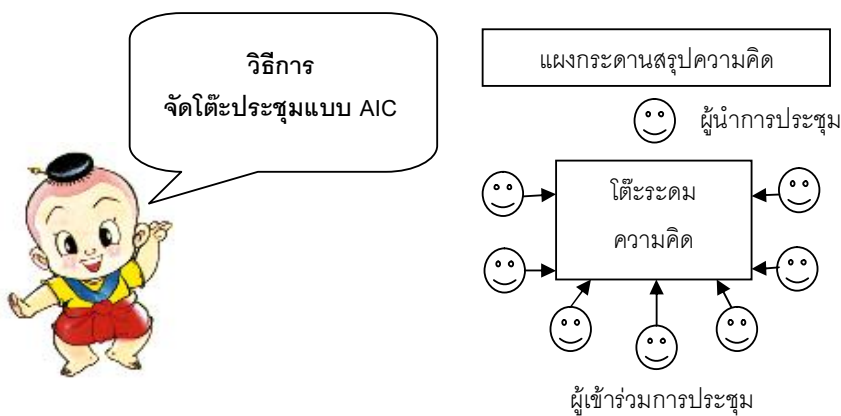

7) ฝ่ายจัดทำแผนนำแผนกิจกรรมที่ผ่านเสนอโดยที่ประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ มาทำการวิเคราะห์หาต้นทุนในการดำเนินการของแต่ละกิจกรรม เพื่อเปรียบเทียบความคุ้มค่าและประสิทธิภาพ ตลอดจนประโยชน์ที่ท้องถิ่นจะได้รับ ระหว่างการร่วมมือกันดำเนินการกับการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งดำเนินการเอง

8) เมื่อคณะกรรมการศูนย์ฯ อนุมัติแผนกิจกรรมที่ผ่านการวิเคราะห์ความคุ้มค่าในเชิงต้นทุนต่อหน่วยกิจกรรมแล้ว ฝ่ายจัดทำแผนจะต้องนำข้อสรุปเกี่ยวกับแผนการดำเนินกิจกรรมของศูนย์ฯ รายงานให้ประชาคมท้องถิ่นรับทราบ โดยอาจมีการจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่แก่ประชาชนในท้องถิ่นควบคู่ไปด้วย

การวิเคราะห์ปัญหา การกำหนดกิจกรรม และสร้างการมีส่วนร่วม ด้วยเทคนิค AIC

เทคนิค AIC คือ เทคนิคการจัดประชุม โดยมีผู้นำการประชุมที่เป็นคนกลางในการดำเนินการประชุม เพื่อที่จะเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมทุกคนได้แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ตลอดจนข้อมูลข่าวสารต่างๆ แก่กันและกัน ส่งผลให้ผู้เข้าร่วมประชุมทุกคนเข้าใจสภาพปัญหา ข้อจำกัด ความต้องการ และศักยภาพของทุกฝ่ายร่วมกัน เป็นการประชุมแบบระดมสมอง (Brain Storm) เพื่อระบุ และหาวิธีแก้ปัญหาลดจน แนวทางการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ และยั่งยืน โดยอาศัยพลังจากความคิดความรู้จากผู้เข้าร่วมประชุมทุกคนเป็นแรงขับเคลื่อนไปสู่การแก้ปัญหา และพัฒนาร่วมกันผ่านกระบวนการประชาธิปไตย ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการประชุม 3 ขั้นตอน ดังนี้

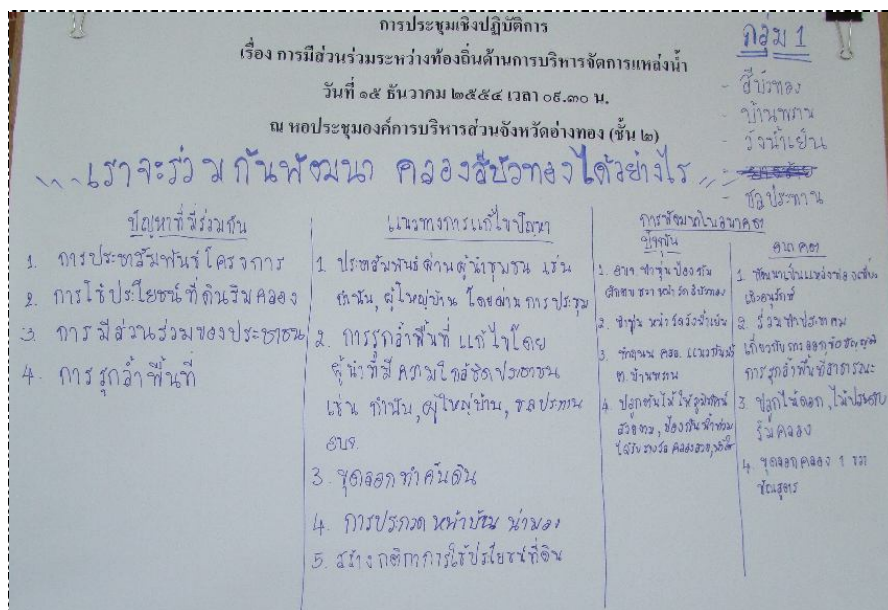

1. A (Appreciation) : การสร้างจินตนาการร่วม คือ การแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ความคิดเห็น และข้อมูลข่าวสารระหว่างกันและกันอย่างทั่วถึงในที่ประชุมผ่านกระบวนการรับฟังอย่างตั้งใจ ยอมรับและให้เกียรติซึ่งกันและกัน ซึ่งจะช่วยให้ทุกฝ่ายที่เข้าร่วมประชุมเกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน เกิดความอบอุ่น ไว้วางใจซึ่งกันและกัน ส่งผลให้เกิดเป็น “พลัง” ในการสร้าง “จินตนาการร่วม” กัน รับรู้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้น ร่วมกันว่าทุกฝ่ายกำลังประสบปัญหาอะไรบ้าง? อะไรบ้างที่เป็นปัญหาร่วมกันที่สามารถช่วยกันแก้ไขได้

2. I (Influence) : การสร้างแนวทางร่วม คือ การใช้ความรู้ ความคิด ประสบการณ์ และข้อมูลของทุกคนในที่ประชุมในการเสนอแนวทางร่วมกันในการแก้ไขปัญหาผ่านกระบวนการปรึกษาหารือ พิจารณาร่วมกันด้วยเหตุผลจนกระทั่งได้ “แนวทางร่วม” กัน สำหรับการแก้ไขปัญหาที่เกิดจาก “จินตนาการร่วม” ในกระบวนการ

3. C (Control) : การกำกับให้ปฏิบัติการตามแผน คือ การนำแนวทางร่วมที่ได้จากการสังเคราะห์ทางความคิดไปปฏิบัติใช้จริงให้เกิดผล โดยนำมากำหนดเป็นแผนปฏิบัติการ (Action Plan) อย่างละเอียด (โปรดดูการจัดทำแผนกิจกรรม) เพื่อเป็นข้อผูกพัน “ควบคุมกำกับ” ให้ทุกฝ่ายได้ปฏิบัติตาม “แนวทางร่วม” ที่ได้สร้างขึ้นร่วมกันจากกระบวนการ |

4.6.5 การจัดทำแผนการดำเนินงานกิจกรรม หรือโครงการกิจกรรมของศูนย์ฯ

การจัดทำแผนการดำเนินงานกิจกรรม หรือแผนโครงการกิจกรรมของศูนย์ฯ นับเป็นเครื่องมือสำคัญชิ้นหนึ่งที่จะช่วยบรรยายละเอียดให้แก่โครงการภายใต้แผนการดำเนินงานของศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ในกรณีที่ศูนย์ฯ มีการเขียนแผนไว้อย่างกว้างๆ โดยไม่ลงรายละเอียด) ซึ่งการจัดทำโครงการกิจกรรมที่ดีของศูนย์ฯ นั้นไม่เพียงแต่จะช่วยให้การวางแผนอย่างละเอียดในการดำเนินการโครงการกิจกรรมต่างๆ เท่านั้น หากแต่ศูนย์ฯ ยังสามารถใช้โครงการกิจกรรมที่ดีในการของบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกศูนย์ฯ ก็เป็นไปได้ อาทิ หน่วยงานราชการ และหน่วยงานเอกชนต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานภาคเอกชนที่ดำเนินธุรกิจด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR : Corporate Social Responsibility)

คณะกรรมการศูนย์ฯ สามารถจัดทำโครงการกิจกรรมของศูนย์ฯ โดยยึดแนวทางในการกำหนดรูปแบบและองค์ประกอบของแผน ดังนี้

- บทที่ 1   หลักการและเหตุผล
- บทที่ 2   วัตถุประสงค์
- บทที่ 3   เป้าหมายในการดำเนินการ
- บทที่ 4   แผนการดำเนินการ
- บทที่ 5   ตัวชี้วัดความสัมฤทธิ์ผล
- บทที่ 6   สถานที่ดำเนินการ
- บทที่ 7   ผู้เข้าร่วมโครงการ
- บทที่ 8   งบประมาณ
- บทที่ 9   แผนงานโครงการ

ตัวอย่างการจัดทำแผนการดำเนินงานกิจกรรม หรือโครงการกิจกรรมของศูนย์ฯ

โครงการ “พิทักษ์วิถีชีวิตชุมชนลุ่มน้ำบางปะกง” ศูนย์ความร่วมมือด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา โครงการเสริมสร้างขีด ความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำบริการสาธารณะ

หลักการและเหตุผล

โครงการเสริมสร้างขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำบริการสาธารณะโดยความร่วมมือในการบริหารงานระหว่างท้องถิ่นที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วน มีวัตถุประสงค์เพื่อผลักดันให้เกิดความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะร่วมกันให้เกิดผลสัมฤทธิ์ขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

ซึ่งศูนย์ความร่วมมือด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งประกอบไปด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา เทศบาลตำบลเทพราช เทศบาลตำบลบางคล้า เทศบาลตำบลนครเนื่องเขต องค์การบริหารส่วนตำบลบางแก้ว องค์การบริหารส่วนตำบลบางตลาด และองค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง โดยได้รับความสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น (JICA) และคณะที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตามโครงการเสริมสร้างขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำบริการสาธารณะโดยความร่วมมือในการบริหารงานระหว่างท้องถิ่นที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้เล็งเห็นความสำคัญของการร่วมมือกันจัดทำบริการสาธารณะ ภายใต้วัตถุประสงค์ของศูนย์ฯ ในการร่วมกันดำเนินการด้าน การฟื้นฟู ปรับปรุง ทรัพยากรการ

ท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืน และเกิดมูลค่าเพิ่ม โดยจะได้ริเริ่ม “โครงการพิทักษ์วิถีชีวิตลุ่มน้ำบางปะกง” โดยการอนุรักษ์วิถีชีวิต และฟื้นฟูสภาพแวดล้อมบริเวณแหล่งน้ำต่างๆ อันได้แก่ แม่น้ำลำคลอง ร่วมกันของภาคีสมาชิก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แม่น้ำบางปะกง ซึ่งเป็นแม่น้ำที่เปรียบเสมือนหัวใจหลักของชาวแปดริ้ว อันจะนำไปสู่การดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวจังหวัดฉะเชิงเทราเพิ่มมากขึ้น เพื่อสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างภาคีสมาชิกของศูนย์ความร่วมมือด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม
2. เพื่ออนุรักษ์วิถีชีวิตของชาวแปดริ้ว ให้เป็นมรดกแก่เยาวชนรุ่นหลัง
3. เพื่อฟื้นฟูสภาพแวดล้อมสายน้ำให้สะอาดมากขึ้น และเพื่อให้สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวต่อไปในอนาคตได้

4. เพื่อสร้างจิตสำนึกในการร่วมมือของชาวบ้านบริเวณฝั่งคลองในการดูแลแม่น้ำลำคลองให้สะอาด อยู่เสมอ

เป้าหมายในการดำเนินการ

1. ภาควิชาสังคมศึกษาระดมวางแผนเพื่อหาแนวทางในการพัฒนา และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองร่วมกัน
2. ภาควิชาสังคมศึกษาและประชาชนในพื้นที่ทำการรณรงค์อนุรักษ์วิถีชีวิตของชาวแปดริ้ว ให้เป็นมรดกแก่เยาวชนรุ่นหลัง
3. ภาควิชาสังคมศึกษาและประชาชนในพื้นที่ทำการฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองให้สะอาด
4. พัฒนาสายน้ำให้สามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวตามวัตถุประสงค์ของโครงการต่อไป

แผนการดำเนินการ

1. ติดต่อประสานงาน ภาควิชาสังคมศึกษา หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง
2. ประชุมชี้แจงวางแผนการรณรงค์เพื่ออนุรักษ์วิถีชีวิตของชาวแปดริ้ว และฟื้นฟูพัฒนาแหล่งน้ำภายใต้ศูนย์ความร่วมมือด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว
3. ดำเนินการโดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
4. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ

ตัวชี้วัด

1. ประชาชนในพื้นที่ที่มีจิตสำนึกรักษารักษาบ้านเกิด โดยชี้วัดจากจำนวนประชาชนผู้เข้าร่วมกิจกรรม เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10
2. แม่น้ำลำคลองในพื้นที่ของภาควิชาสังคมศึกษาสะอาดขึ้น มีการกำจัดวัชพืชในแหล่งน้ำ
3. การร่วมมือกันดำเนินการและการแลกเปลี่ยนทรัพยากรร่วมกันของภาควิชาสังคมศึกษาในการดำเนินการ

สถานที่ดำเนินการ

บริเวณโดยรอบแม่น้ำบางปะกง แม่น้ำสาขา และลำคลองที่เชื่อมต่อกันของภาควิชาสังคมศึกษาของศูนย์ความร่วมมือด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

ผู้เข้าร่วมโครงการ

- องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นภาควิชาสังคมศึกษาทั้ง 7 แห่ง
- ประชาชนโดยทั่วไปในพื้นที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นภาควิชาสังคมศึกษา
- เครือข่ายกลุ่มรักษามะน้ำบางปะกง

งบประมาณ

- งบประมาณของภาควิชาสังคมศึกษา
- งบประมาณที่ขอรับการสนับสนุนจากองค์กรเอกชน และภาคประชาชน

แผนงานโครงการ

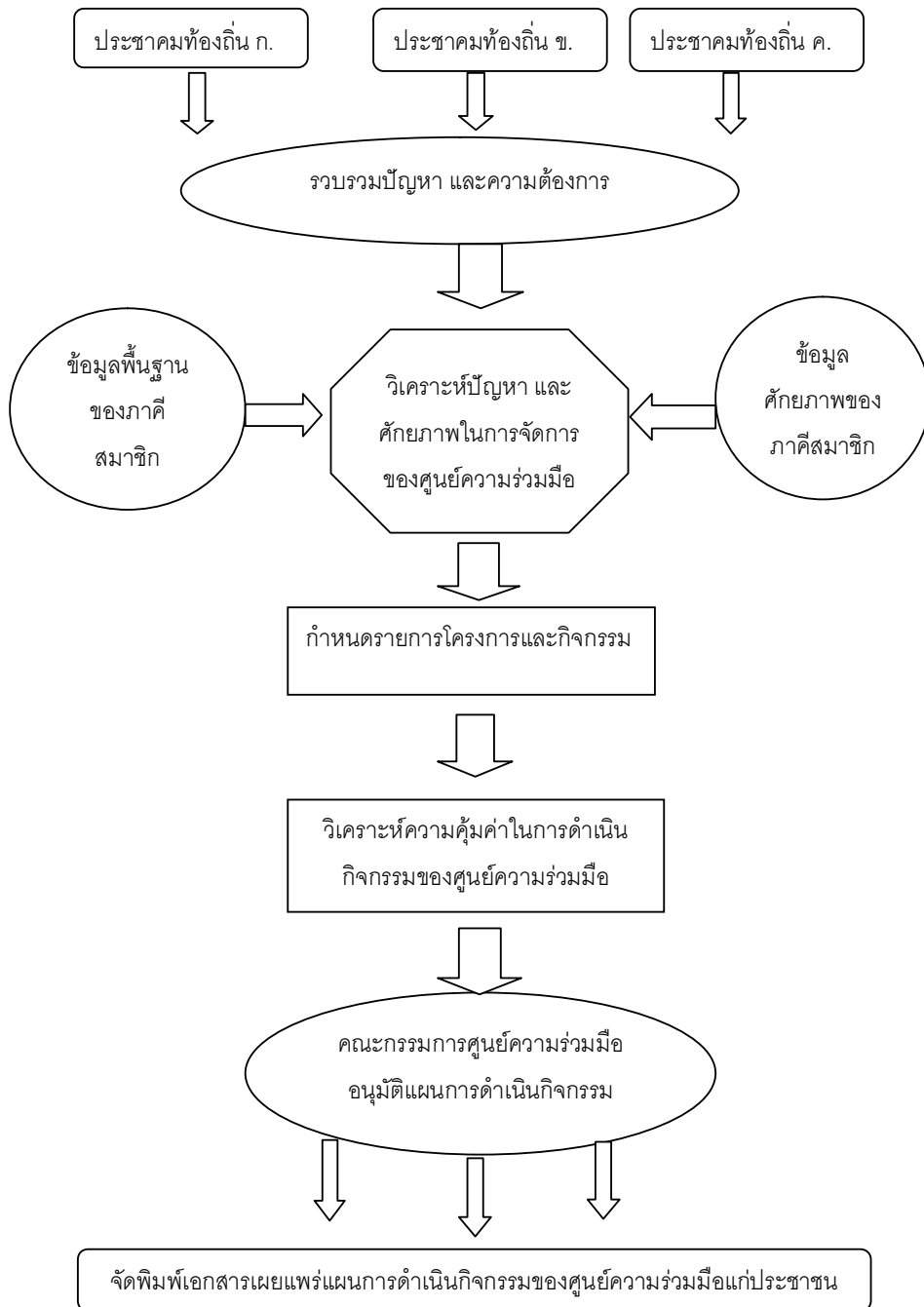
- เป็นไปตามเอกสารบัญชีสรุปโครงการ

หมายเหตุ : * คัดลอกจาก แผนการดำเนินการของโครงการ “พิทักษ์วิถีชีวิตชุมชนลุ่มน้ำบางปะกง” ศูนย์ความร่วมมือด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา (2554-2555)

แผนผังแสดงกระบวนการจัดทำแผนการดำเนินกิจกรรม
ของศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.6.6 การนำแผนงบประมาณของศูนย์ฯ เสนอให้สภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของภาคีสมาชิกให้ความเห็นชอบและประกาศเป็น “ข้อบัญญัติท้องถิ่น”

เมื่อคณะกรรมการศูนย์ฯ จัดทำแผนงบประมาณประจำปีของศูนย์ฯ เรียบร้อยแล้ว ก่อนการดำเนินการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อดำเนินกิจกรรมตามแผน นายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งศูนย์ฯ อาจยื่นเสนอแผนงบประมาณของศูนย์ฯ ต่อสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตน เพื่อให้สภาพิจารณาอนุมัติแผนงบประมาดังกล่าวให้มีฐานะเป็น “ข้อบัญญัติท้องถิ่น” หรือ “เทศบัญญัติ” และประกาศให้สาธารณชนรับทราบ เพื่อความรัดกุมในการใช้จ่ายงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมในนามของศูนย์ฯ และเพื่อให้การบริหารงบประมาณของศูนย์ฯ เป็นไปด้วยความโปร่งใสและตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอน

4.6.7 ตัวอย่างตารางแสดงรายละเอียดโครงการและกิจกรรมของศูนย์ฯ

รายการโครงการและกิจกรรมของศูนย์ฯ ซึ่งเกิดขึ้นจากการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น และผ่านการอนุมัติของคณะกรรมการศูนย์ฯ เรียบร้อยแล้วจะถูกนำไปจัดทำเป็น “ตารางแสดงรายละเอียดโครงการและกิจกรรมของศูนย์ฯ” เพื่อบรรจุไว้ในแผนการดำเนินกิจกรรมของศูนย์ฯ ในส่วนของ “บัญชีโครงการและกิจกรรมความร่วมมือ” ต่อไป

สำหรับรูปแบบตารางแสดงรายละเอียดโครงการและกิจกรรมของศูนย์ฯ นั้น ฝ่ายจัดทำแผนสามารถอาศัยรูปแบบตารางจากตัวอย่างที่ได้นำมาแสดงในที่นี้ หรืออาจจะมีการออกแบบตารางให้มีความยืดหยุ่นและเหมาะสมยิ่งขึ้นก็ได้

ตัวอย่าง แผนการดำเนินการของโครงการนำร่องการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน จังหวัดอุบลราชธานี ภาย 3 ปี (2554-2556)
 - ยุทธศาสตร์ที่ 1 การรวมน้ำ แผนงานที่ 1 การขุดลอกแหล่งน้ำสาธารณะ รวมทั้งสิ้น 34 โครงการ โดยมีการคัดเลือกโครงการจากที่ภาคีสมาชิกนำเสนอแห่งละ 1 โครงการ

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ)	งบประมาณและที่มา			ผลที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
				2554 (บาท)	2555 (บาท)	2556 (บาท)		
1	โครงการขุดลอกหนองใหญ่ หมู่ที่ 8 บ้านหัวสะพาน ต.คอนสาย อ.ตระการพืชผล	- เพื่อแก้ปัญหาภัยแล้งให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์ในฤดูแล้ง เช่น การอุปโภคบริโภค การปลูกพืชนอกฤดู ฯลฯ	- ขุดลอกหนองใหญ่ หมู่ที่ 8 บ้านหัวสะพาน ต.คอนสาย อ.ตระการพืชผล ขนาดกว้าง 150 เมตร ยาว 200 เมตร ลึก 4 เมตร พร้อมอาคารคอนกรีตระบายน้ำ	.....	-	-	- ประชาชนมีแหล่งน้ำต้นทุนเพื่อใช้ประโยชน์ในฤดูแล้ง เช่น การอุปโภคบริโภค การปลูกพืชนอกฤดู ฯลฯ	- อบต.คอนสาย - อบจ. อุบลฯ
2	โครงการขุดลอกสระน้ำสาธารณะประโยชน์ หมู่ที่ 2 ต.โคกจาน อ.ตระการพืชผล	- เพื่อแก้ปัญหาภัยแล้งให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์ในฤดูแล้ง เช่น การอุปโภคบริโภค การปลูกพืชนอกฤดู ฯลฯ	- ขุดลอกสระน้ำสาธารณะประโยชน์ หมู่ที่ 2 ต.โคกจาน อ.ตระการพืชผล ขนาดกว้าง 160 เมตร ยาว 160 เมตร ลึก 4 เมตร	.....	-	-	- ประชาชนมีแหล่งน้ำต้นทุนเพื่อใช้ประโยชน์ในฤดูแล้ง เช่น การอุปโภคบริโภค การปลูกพืชนอกฤดู ฯลฯ	- อบต. โคกจาน - อบจ. อุบลฯ

หมายเหตุ : * คัดลอกตัดต่อจาก แผนการดำเนินการของโครงการนำร่องการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน จังหวัดอุบลราชธานี ภาย 3 ปี (2554-2556)

ตัวอย่าง แผนการดำเนินการของโครงการนำร่องการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน จังหวัดอุบลราชธานี ภาย 3 ปี (2554-2556) (ต่อ)

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 การรวมน้ำ แผนงานที่ 1 การขุดลอกแหล่งน้ำสาธารณะ รวมทั้งสิ้น 34 โครงการ โดยมีการคัดเลือกโครงการจากที่ภาคีสมาชิกนำเสนอแห่งละ 1 โครงการ

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ)	งบประมาณและที่มา			ผลที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
				2554 (บาท)	2555 (บาท)	2556 (บาท)		
3	โครงการขุดลอก บ้านโนนสูง หมู่ 3 ต.โนนสูง อ.ตระการพิเศษ	- เพื่อแก้ปัญหาให้ประชาชนได้ ใช้ประโยชน์ในฤดูแล้ง เช่น การอุปโภคบริโภค การปลูกพืช นอกฤดูการ ๓๕๓	- ขุดสระเก็บน้ำบ้านโนนสูง หมู่ 3 ต.โนนสูง อ.ตระการพิเศษ ขนาดกว้าง 100 เมตร ยาว 160 เมตร ลึก 3 เมตร	.....	-	-	- ประชาชนมีแหล่งน้ำต้นทุน เพื่อใช้ประโยชน์ในฤดูแล้ง เช่น การอุปโภคบริโภค การปลูกพืชนอกฤดูการ ๓๕๓	- อบต.โนนสูง - อบจ. อุบลฯ
4	โครงการขุดลอก ลำห้วยเกี๋ยง ม.9 บ้านโพธิ์แสง ต.ตาก แดด อ.ตระการพิเศษ	- เพื่อแก้ปัญหาให้ประชาชนได้ ใช้ประโยชน์ในฤดูแล้ง เช่น การอุปโภคบริโภค การปลูกพืช นอกฤดูการ ๓๕๓	- ขุดลอกลำห้วยเกี๋ยง ม.9 บ้านโพธิ์แสง ต.ตากแดด อ.ตระการพิเศษ ขนาดกว้าง 20 เมตร ยาว 1,000 เมตร ลึก 3 เมตร	.....	-	-	- ประชาชนมีแหล่งน้ำต้นทุน เพื่อใช้ประโยชน์ในฤดูแล้ง เช่น การอุปโภคบริโภค การปลูกพืชนอกฤดูการ ๓๕๓	- อบต.ตาก แดด - อบจ. อุบลฯ

หมายเหตุ : * คัดลอกตัดต่อจาก แผนการดำเนินการของโครงการนำร่องการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน จังหวัดอุบลราชธานี ภาย 3 ปี (2554-2556)

4.7 การบริหารจัดการงบประมาณ และการจัดทำบัญชีของ ศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.7.1 การบริหารจัดการงบประมาณของศูนย์ฯ

หลังจากได้มีการจัดทำแผนการดำเนินกิจกรรมของศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้กำหนดรายละเอียดจำนวนโครงการและงบประมาณสำหรับใช้ในแต่ละกิจกรรมขึ้นมาแล้ว ก่อนจะมีการนำแผนดังกล่าวไปสู่การปฏิบัตินั้น คณะกรรมการศูนย์ฯ จำเป็นจะต้องกำหนดแผนการใช้งบประมาณของศูนย์ฯ ขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการใช้จ่ายงบประมาณสำหรับจัดทำกิจกรรมต่อไป

แผนการใช้งบประมาณ จะเป็นเครื่องมือในการกำกับควบคุมการดำเนินงานของศูนย์ฯ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ทุกฝ่ายสามารถใช้จ่ายเงินในการดำเนินกิจกรรมได้ตรงตามแผนที่ได้วางไว้ และที่สำคัญ แผนงบประมาณยังเป็นเครื่องมือที่ประชาชนในท้องถิ่นสามารถใช้ในการควบคุมตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์ฯ ให้มีความโปร่งใสอีกด้วย สำหรับการบริหารจัดการงบประมาณของศูนย์ฯ นั้นสามารถจำแนกได้เป็น 2 รูปแบบ ได้แก่

4.7.1.1 รูปแบบที่องค์กรบริหารส่วนจังหวัดเป็นที่ตั้งศูนย์ฯ และมีกรมทบ งบประมาณ

หลังจากที่ได้มีการจัดทำแผนการดำเนินงานโดยระบุโครงการที่จัดทำร่วมกันของศูนย์ฯ แล้ว ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกทุกแห่งบรรจุแผนการดำเนินงานตามโครงการที่จัดทำร่วมกันลงในแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตนเอง เพื่อที่จะทำการตั้งงบประมาณ โดยตั้งงบประมาณดังต่อไปนี้

- องค์กรบริหารส่วนจังหวัดในฐานะหน่วยงานที่ตั้งของศูนย์ฯ ให้ตั้งงบประมาณของโครงการที่จัดทำร่วมกันของศูนย์ฯ ไว้ในรายจ่ายงบกลาง ประเภทรายจ่ายตามข้อผูกพันรายการค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของศูนย์ฯ โดยให้คำนึงถึง

- 1) กฎกระทรวง (พ.ศ. 2541) ว่ากิจการที่จะจัดทำร่วมกันต้องเป็นกิจการที่ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นสมควรให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดร่วมดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ 15 กันยายน 2541

- 2) ประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง กำหนดอำนาจ และหน้าที่ ในการจัดระบบบริการสาธารณะขององค์การบริหาร ส่วนจังหวัด 13 สิงหาคม 2546
- เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลภาคีสมาชิกของศูนย์ฯ ให้ตั้งงบประมาณหมวด เงินอุดหนุนให้แก่ องค์ปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งศูนย์ฯ ซึ่งในที่นี้คือ องค์การบริหาร ส่วนจังหวัด มิใช่ตั้งงบประมาณหมวดเงินอุดหนุนไปยังศูนย์ฯ โดยให้คำนึงถึง
    - 1) ประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง หลักเกณฑ์การสนับสนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลแผนการให้บริการสาธารณะ 23 พฤศจิกายน 2552 หากเป็นการ ตั้งเงินอุดหนุนที่มีใช้ภารกิจในด้านการศึกษาหรือด้านสาธารณสุข หรือ เงินอุดหนุนนั้นเกินกำหนดเพดานร้อยละที่ระบุไว้ในประกาศให้เสนอต่อ คณะอนุกรรมการอำนวยการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นระดับจังหวัดพิจารณาอนุมัติเป็นรายการณเสียก่อน
    - 2) หนังสือ ที่ มท. 0810.4/ว 4524 เรื่อง แนวทางการจัดบริการสาธารณะร่วมกัน ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ลว. 27 ธันวาคม 2549¹⁷
    - 3) หนังสือ ที่ มท. 0808.2/ว 74 เรื่อง การตั้งงบประมาณรายจ่ายและการใช้จ่าย งบประมาณหมวดเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ลว. 8 มกราคม 2553
  - เนื่องจากศูนย์ฯ ยังไม่ได้มีสถานะนิติบุคคล ดังนั้น เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการ บริหารงานของศูนย์ฯ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วน จังหวัด ในฐานะหน่วยงานที่ตั้งของศูนย์ฯ บันทึกบัญชีในลักษณะของ เงินนอก งบประมาณ โดยนำระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน เบิกจ่ายเงิน การปาก เงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547 และ ที่แก้ไขเพิ่มเติม มาใช้โดยอนุโลม¹⁸

¹⁷ สามารถดาวน์โหลดได้ที่ http://www.thailocaladmin.go.th/work/e_book/local_co/supplement1.pdf

¹⁸ ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ มท 0810.4/ว 4524 ลงวันที่ 27 ธันวาคม 2549 เรื่องแนวทางการจัดบริการ สาธารณะร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหนังสือ สน.คท. (สจจ.) ที่ มท 0808.2/102 ลงวันที่ 22 เมษายน 2551 เรื่องการประชุมหารือเพื่อส่งเสริมการจัดบริการสาธารณะร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รูปแบบที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นที่ตั้งศูนย์ และมีการสมทบงบประมาณ

ข้อพึงระวัง

หากเป็นการตั้งเงินอุดหนุนที่มีใช้ภารกิจในด้านการศึกษาหรือด้านการสาธารณสุข หรือเงินอุดหนุนนั้นเกินกำหนดเพดานร้อยละที่ระบุไว้ในประกาศให้เสนอต่อคณะกรรมการอำนวยการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัดพิจารณาอนุมัติเป็นรายกรณีเสียก่อน

4.7.1.2 รูปแบบที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นที่ตั้งศูนย์ และไม่มีกรมสมทบงบประมาณ

หลังจากที่ได้มีการจัดทำแผนการดำเนินงานโดยระบุโครงการที่จะดำเนินการร่วมกันของศูนย์ฯ แล้ว ให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกทุกแห่งบรรจุแผนการดำเนินงานตามโครงการที่จัดทำร่วมกันลงในแผนพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของตนเอง เพื่อที่จะทำการตั้งงบประมาณ

อย่างไรก็ตามการให้เงินอุดหนุนระหว่างองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องดำเนินการตามประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น “เรื่อง หลักเกณฑ์การสนับสนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลในการให้บริการสาธารณะ” ลงวันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2552 ซึ่งใจความสำคัญของประกาศฉบับดังกล่าวนี้ส่งผลให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดสามารถให้เงินอุดหนุนกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับล่างและส่วนราชการอื่นนั้น สามารถดำเนินการให้เงินอุดหนุนได้ในภารกิจด้านการศึกษาหรือด้านสาธารณสุขเท่านั้น ซึ่งหากเป็นการให้เงินอุดหนุนภารกิจอื่นๆ ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะอนุกรรมการอำนวยการการกระจายอำนาจให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด ทำให้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่สามารถจัดสรรเงินอุดหนุนในภารกิจด้านอื่นๆ ได้อย่างสะดวก

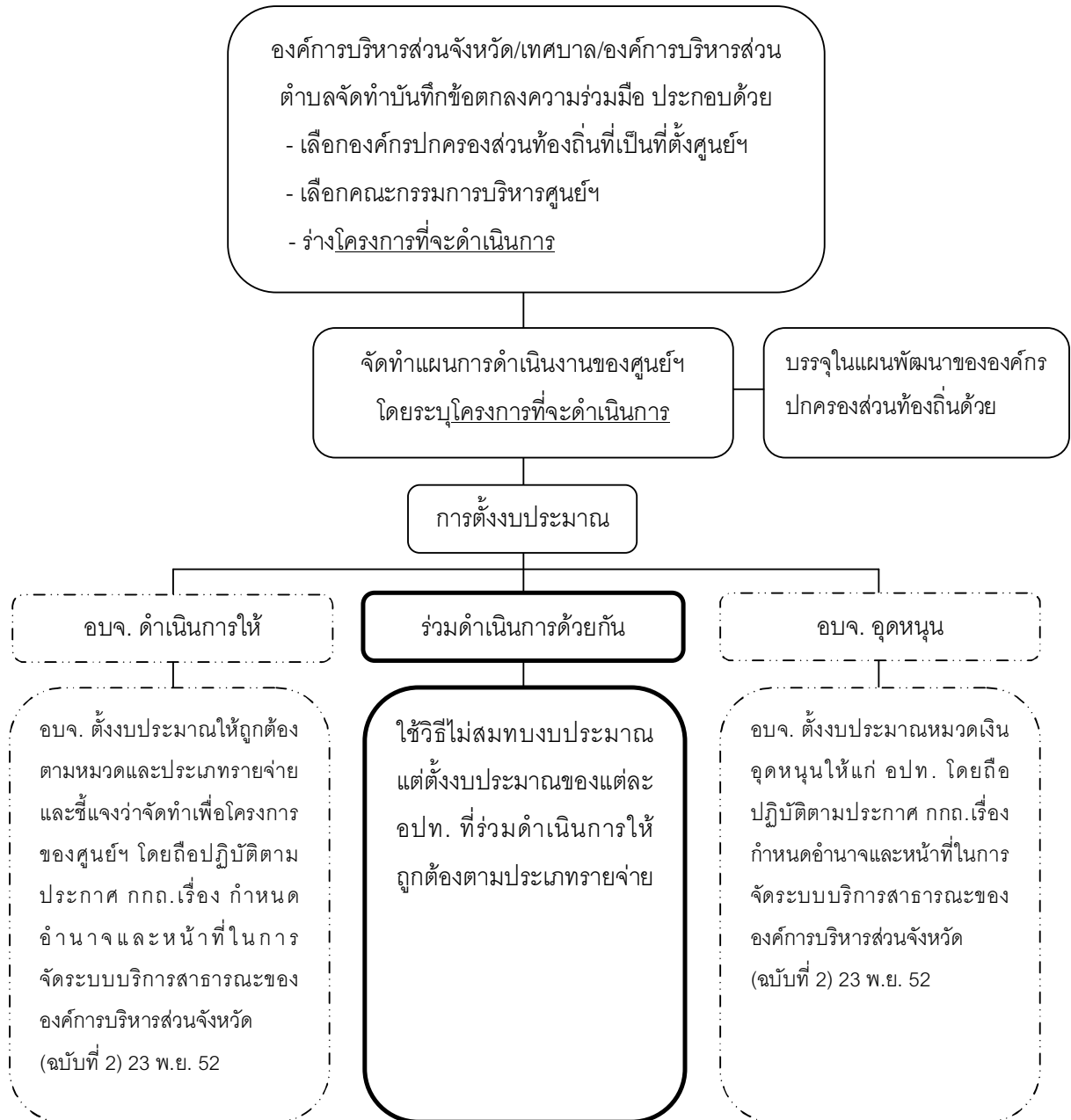
ดังนั้น แนวทางการบริหารงบประมาณของศูนย์ฯ ในปัจจุบันจึงมักใช้รูปแบบที่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นที่ตั้งศูนย์ และไม่มีกรมสมทบงบประมาณ โดยให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกทุกแห่งตั้งงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมของศูนย์ฯ ภายในพื้นที่ของตนเองตามแผนโครงการกิจกรรมให้ถูกต้องตามประเภทรายจ่าย และเสนอแผนโครงการกิจกรรม พร้อมจำนวนงบประมาณดังกล่าวของตนแก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพื่อจัดทำการบูรณาการแผนของภาคีสมาชิกแต่ละแห่งให้เป็นแผนโครงการ และงบประมาณของศูนย์ฯ ต่อไป

ข้อพึงระวัง

การตั้งงบประมาณในรูปแบบไม่มีกรมสมทบงบประมาณนี้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ร่วมดำเนินการต้องตั้งงบประมาณให้ถูกต้องตามประเภทรายจ่ายด้วย

รูปแบบที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นที่ตั้งศูนย์ และไม่มีกรมสมทบงบประมาณ

บุคคลที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการงบประมาณของศูนย์ฯ

กระบวนการบริหารจัดการงบประมาณ นับเป็นหัวใจสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมของศูนย์ฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดสรรงบประมาณสำหรับผลักดันแผนการดำเนินกิจกรรมให้ปรากฏผลเป็นรูปธรรมตามเป้าหมายที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้ตั้งแต่แรก กระบวนการบริหารจัดการงบประมาณที่ดี จึงควรตั้งอยู่บนหลักความโปร่งใสและมีมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งบุคคลที่ควรมีบทบาทในกระบวนการบริหารจัดการงบประมาณ ควรประกอบด้วย

1) คณะกรรมการศูนย์ฯ ประกอบด้วย ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิก ตัวแทนสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิก ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิก และตัวแทนประชาคมท้องถิ่นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิก

2) เจ้าหน้าที่การคลัง และเจ้าหน้าที่ฝ่ายนโยบายและแผนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิก ซึ่งมีความรู้ความชำนาญ และมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงด้านงบประมาณ การเงิน การคลัง และการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3) เจ้าหน้าที่ในสวนราชการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการด้านงบประมาณ ซึ่งมีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญโดยตรงในการให้คำปรึกษาแนะนำด้านงบประมาณที่ถูกต้อง โดยคณะกรรมการศูนย์ฯ

4.7.2 ข้อมูลที่จำเป็นในการจัดทำแผนงบประมาณของศูนย์ฯ

แผนการใช้จ่ายงบประมาณที่ดีนั้น ควรจะเป็นแผนที่กำหนดขึ้นบนพื้นฐานของการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน เพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพในการดำเนินของศูนย์ฯ ซึ่งข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการพิจารณาจัดทำแผนงบประมาณ ควรประกอบด้วย

1) ข้อมูลศักยภาพด้านการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิก ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบและงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้สำหรับวิเคราะห์สัดส่วนงบประมาณรายรับ-รายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิก ซึ่งจะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดสัดส่วนที่เหมาะสมของเงินสนับสนุนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นภาคีสมาชิกต้องจัดสรรเพื่อดำเนินกิจกรรมของศูนย์ฯ

2) แผนการดำเนินงานและโครงการของศูนย์ฯ ใช้ในการวิเคราะห์เพื่อจัดลำดับความสำคัญในการจัดสรรงบประมาณ โดยพิจารณาในรายละเอียดสัดส่วนค่าใช้จ่ายควบคู่ไปกับการพิจารณาลำดับความสำคัญและเร่งด่วนของแต่ละกิจกรรม

4.7.3 ขั้นตอนการจัดทำแผนงบประมาณของศูนย์ฯ

การจัดทำแผนงบประมาณของศูนย์ฯ มีแนวทางเช่นเดียวกับการกำหนดแผนการดำเนินงาน กิจกรรม นั่นคือ การเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้านศักยภาพด้านการเงิน และข้อมูลรายการ กิจกรรมที่ได้วางแผนไว้ ทั้งนี้แนวทางในการจัดทำแผนงบประมาณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนด สัดส่วนของเงินจัดสรรจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นภาคีสมาชิกนั้นจำเป็นต้องกำหนดขึ้น ภายใต้กรอบข้อตกลงความร่วมมือที่ได้ลงนามไปแล้ว ซึ่งแผนการบริหารงบประมาณที่จัดทำขึ้นนี้ จะสามารถนำไปปฏิบัติได้เมื่อมีการอนุมัติจากสภาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกเป็นที่ เรียบร้อยแล้ว

สำหรับขั้นตอนการจัดทำแผนงบประมาณของศูนย์ฯ ประกอบด้วย

1) เจ้าหน้าที่ด้านการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกแต่ละแห่งทำการ สืบหาข้อมูลการใช้จ่ายเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตน ทั้งในภาพรวมและในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ กิจกรรมที่ทำร่วมกับศูนย์ฯ เพื่อเสนอเป็นประมาณการรายรับและรายจ่ายตามปกติขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นตน นำเสนอแก่ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตน ซึ่งร่วมเป็นคณะกรรมการศูนย์ฯ

2) ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกแต่ละแห่ง ในฐานะกรรมการศูนย์ฯ ทำการวิเคราะห์งบประมาณของหน่วยงานต่างๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตน และทำร่าง ประมาณการรายจ่ายที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตนจะทำการจัดสรรเพื่อดำเนินกิจการของศูนย์ฯ บน พื้นฐานศักยภาพด้านการเงินการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตน แล้วนำเสนอต่อคณะ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตน

3) คณะผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกแต่ละแห่งจัดทำร่างงบประมาณรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตนในการที่จะสนับสนุน หรือ จัดสรรให้แก่การดำเนินงานของศูนย์ฯ เสนอเพื่อขออนุมัติจากสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตนเอง โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ประสานงานในการจัดทำโครงการของศูนย์ฯ นำเสนอแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิก เพื่อประกอบการนำเสนอสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งพิจารณาอนุมัติ ขณะเดียวกันก็แนบโครงการที่จะจัดทำในนามของศูนย์ฯ เสนอต่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดด้วย

4) หลังจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกแต่ละแห่งได้รับอนุมัติงบประมาณเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ฯ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกปฏิบัติดังนี้

4.1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิก จัดสรรงบประมาณให้ศูนย์ฯ จากงบประมาณรายจ่ายในหมวดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินภารกิจกรมของศูนย์ฯ จากงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ

4.2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งศูนย์ฯ ซึ่งในทางปฏิบัติ คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด สนับสนุนการดำเนินการของศูนย์ฯ เป็นเงินสมทบ จากงบกลาง งบประมาณรายจ่ายในหมวดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินภารกิจกรมของศูนย์ฯ

5) องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ทำหน้าที่ช่วยประสานงานในการบริหารจัดการงบประมาณของศูนย์ฯ ที่ได้รับให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

4.7.4 ตัวอย่างการบริหารจัดการงบประมาณของศูนย์ฯ

ในการบริหารจัดการงบประมาณของศูนย์ฯ นั้น โดยหลักการแล้วสามารถทำได้ 2 ลักษณะ คือ

1) การบริหารจัดการงบประมาณรายจ่ายทั่วไป ใช้สำหรับการบริหารจัดการงบประมาณของศูนย์ฯ ปกติทั่วไป ที่การดำเนินงานของศูนย์ฯ ไม่เกี่ยวพันถึงรายได้หรือประโยชน์ในรูปตัวเงิน เช่น การดำเนินงานของศูนย์ฯ ประสานงานและบริหารจัดการร่วมด้านโครงสร้างพื้นฐาน หรือ ด้านบรรเทาสาธารณภัย เป็นต้น

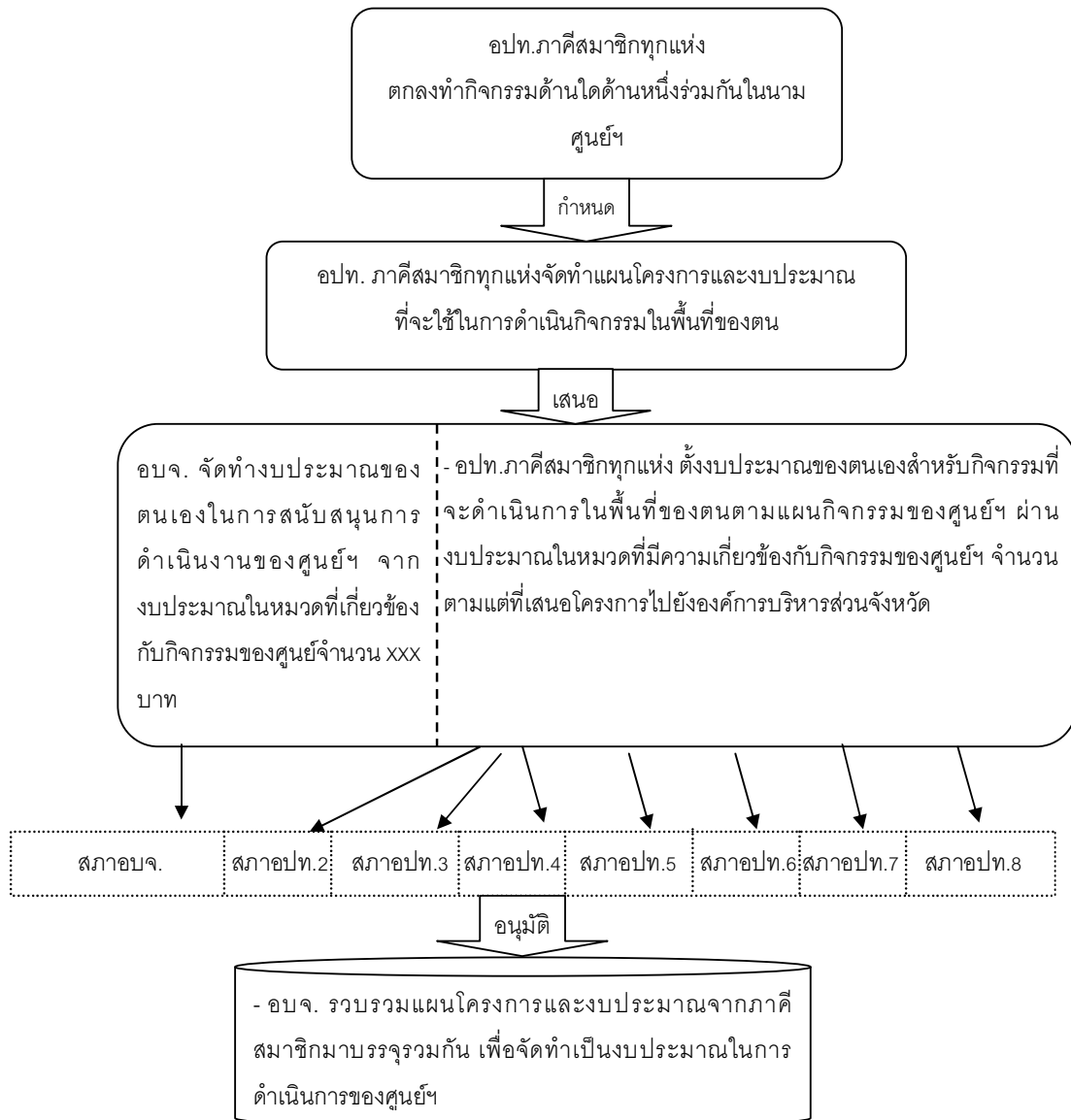
2) การบริหารจัดการงบประมาณเฉพาะการ จะมีได้ในกรณีที่การดำเนินงานของศูนย์ฯ นั้นก่อให้เกิดรายได้หรือประโยชน์อื่นในรูปตัวเงินเท่านั้น

อย่างไรก็ดี เนื่องจากศูนย์ฯ ยังไม่ได้มีสถานะนิติบุคคล จึงยังไม่มีระเบียบรองรับการบริหารจัดการศูนย์ฯ ที่ชัดเจน ดังนั้น เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงานของศูนย์ฯ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงได้กำหนดให้ศูนย์ฯ บริหารจัดการระบบงบประมาณและการบันทึกบัญชีในลักษณะ

ของเงินนอกงบประมาณ โดยได้กำหนดแนวทางการบริหารงานโดยนำระเบียบพัสดุและระเบียบเบิกจ่ายเงินมาใช้ในการบริหารศูนย์ฯ โดยอนุโลม¹⁹

ตัวอย่างการบริหารจัดการงบประมาณทั่วไป

¹⁹ ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ มท 0810.4/ว 4524 ลงวันที่ 27 ธันวาคม 2549 เรื่องแนวทางการจัดบริการสาธารณะร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหนังสือ สน.คท. (สจจ.) ที่ มท 0808.2/102 ลงวันที่ 22 เมษายน 2551 เรื่องการประชุมหารือเพื่อส่งเสริมการจัดบริการสาธารณะร่วมกันระหว่าง อปท.

ตัวอย่างการรวบรวมแผนโครงการและงบประมาณเพื่อการค้าดำเนินการของศูนย์ความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการน้ำจังหวัดอ่างทอง							
ที่	แผนดำเนินงาน	เป้าหมายการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน	เมื่อวัน/เดือน/ปี	งบประมาณ	การมีส่วนร่วมของประชาชน (จำนวน:คน)	ปัญหา/อุปสรรคหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
3	แผนรองรับภัยพิบัติ 3.2 สร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนทางสังคม	วารสารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นรายไตรมาส / 1 เรื่อง	1. <u>อบจ.อ่างทอง</u> จัดทำวารสารประชาสัมพันธ์ และรายงานผลการดำเนินงานไตรมาส ดังนี้ 1.1 ไตรมาสที่ 1 เดือน ตุลาคม - ธันวาคม 1.2 ไตรมาสที่ 2 เดือน มกราคม - มีนาคม 1.3 ไตรมาสที่ 3 เดือน เมษายน - มิถุนายน 1.4 ไตรมาสที่ 4 เดือน กรกฎาคม - กันยายน	ธันวาคม, มีนาคม, มิถุนายน, กันยายน	.....	ประชาสัมพันธ์ตามส่วนราชการ, อบท., โรงเรียน, อบจ.ทั่วประเทศ, สมาชิกสภา อบจ... ห้องสมุดประชาชน, ผู้บริหาร อบจ. อ่างทอง	<u>เบิกจ่ายจากโครงการ อบจ.ส่งสารเพื่อสื่อสัมพันธ์ทั่วทุกท้องถิ่น</u>
4	แผนการพัฒนาปรับปรุงเพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว และพักผ่อนหย่อนใจ	จัดงานลอยกระทงประจักษ์ปี - อบต.วังน้ำเย็น - ทต.รำมะสัก	1. <u>อบต.วังน้ำเย็น</u> จัดงานประเพณีลอยกระทง และแข่งขันเรือโปง	9 - 10 พฤศจิกายน 2554	.....	2,000	<u>เบิกจ่ายจากโครงการจัดงานลอยกระทงประจักษ์ปีของ อบต.วังน้ำเย็น</u>

ตัวอย่างการรวบรวมแผนโครงการและงบประมาณเพื่อการค้าดำเนินการดำเนินงานของศูนย์ความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการน้ำจังหวัดอ่างทอง							
ที่	แผนดำเนินงาน	เป้าหมายการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน	เมื่อวัน/เดือน/ปี	งบประมาณ	การมีส่วนร่วมของประชาชน (จำนวน.คน)	ปัญหา/อุปสรรคหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
			2. <u>ทต.ร่ำมะสัก</u> ดำเนินการจัดงานลอยกระทงประจำปี เสร็จเรียบร้อยแล้ว	9 - 10 พฤศจิกายน 2554	.....	500	<u>เบิกจ่ายจากโครงการจัดงานลอยกระทงประจำปีของ ทต.ร่ำมะสักเอง</u>
4.3 สร้างเอกลักษณ์ของภาคีสมาชิกแต่ละแห่งบริเวณริมคลองดีบัวทอง	1. <u>ทต.ร่ำมะสัก</u> - ปลุกต้นมะพร้าว น้ำหอมบริเวณริมคลองดีบัวทอง - ปรับปรุงภูมิทัศน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวหน้าวัดโพธิ์เอน	1. <u>ทต.ร่ำมะสัก</u> ดำเนินการปลูกต้นมะพร้าวหน้าหอมเสร็จเรียบร้อยแล้ว จำนวน 3,000 ต้น	1. <u>ทต.ร่ำมะสัก</u> ดำเนินการปลูกต้นมะพร้าวหน้าหอมเสร็จเรียบร้อยแล้ว จำนวน 3,000 ต้น	กุมภาพันธ์ 2554	.....		<u>เบิกจ่ายจากโครงการ JICA และค่าวัสดุอุปกรณ์ของ ทต.ร่ำมะสัก</u>

หมายเหตุ : คัดลอกตัดต่อจนจากสรุปผลการดำเนินงานศูนย์ความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการน้ำจังหวัดอ่างทองของภาคีสมาชิกทั้ง 11 แห่ง

**ตัวอย่างการตั้งงบประมาณเพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน
โครงการกิจกรรมของศูนย์ฯ โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัด**

**โครงการเสริมสร้างขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในการจัดทำบริการสาธารณะโดยความร่วมมือในการบริหารงานระหว่างท้องถิ่นที่
ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด**

*****

1. หลักการและเหตุผล

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศญี่ปุ่น (JICA) ร่วมกับสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้จัดทำโครงการเสริมสร้างขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำบริการสาธารณะโดยความร่วมมือในการบริหารงานระหว่างท้องถิ่นที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในพื้นที่นำร่อง ระหว่างปี 2553 – 2554 ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง ได้รับการคัดเลือกให้เป็นพื้นที่นำร่องตามโครงการเสริมสร้างขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ จาก 76 จังหวัดทั่วประเทศ โดยมีพื้นที่นำร่องคือ คลองสีบัวทอง ตำบลสีบัวทอง อำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง และได้มีการลงนามบันทึกข้อตกลง (MOU) ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และส่วนราชการที่เป็นภาคีสมาชิก จำนวน 11 แห่ง เพื่อร่วมกันจัดทำบริการสาธารณะด้านการบริหารจัดการแหล่งน้ำขององค์การความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นในพื้นที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง

องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทองได้เล็งเห็นความสำคัญของการส่งเสริมสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และส่วนราชการต่างๆ จึงได้จัดทำโครงการเสริมสร้างขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำบริการสาธารณะโดยความร่วมมือในการบริหารงานระหว่างท้องถิ่นที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดขึ้นเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และส่วนราชการต่างๆ เพื่อร่วมกันพัฒนาแหล่งน้ำ คลองสีบัวทอง ตำบลสีบัวทอง อำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อสนับสนุน ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และส่วนราชการในการจัดทำบริการสาธารณะ ด้านการบริหารจัดการแหล่งน้ำ

2.2 เพื่อจัดทำบริการสาธารณะด้านการบริหารจัดการแหล่งน้ำโดยความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และส่วนราชการ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในจังหวัดอ่างทอง

2.3 เพื่อเป็นหน่วยงานหลักในการให้การสนับสนุน ส่งเสริม เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล ในการจัดทำบริการสาธารณะ ด้านการบริหารจัดการแหล่งน้ำ และตามอำนาจหน้าที่

3. เป้าหมาย

- 3.1 พัฒนาแหล่งน้ำ คลองสีบัวทอง ตำบลสีบัวทอง อำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง
- 3.2 ภาควิชากร จำนวน 11 แห่ง ดังนี้
  - 3.2.1 องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง
  - 3.2.2 เทศบาลตำบลรั้วมะส็ก
  - 3.2.3 เทศบาลตำบลม่วงคัน
  - 3.2.4 เทศบาลตำบลม่วงเตี้ย
  - 3.2.5 เทศบาลตำบลสามโก้
  - 3.2.6 องค์การบริหารส่วนตำบลสีบัวทอง
  - 3.2.7 องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านพราน
  - 3.2.8 องค์การบริหารส่วนตำบลวังน้ำเย็น
  - 3.2.9 องค์การบริหารส่วนตำบลยางซ้าย
  - 3.2.10 องค์การบริหารส่วนตำบลศาลเจ้าโรงทอง
  - 3.2.11 โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาชั้นสูตร
- 3.3 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
- 3.4 องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น (JICA)
- 3.5 คณะที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

4. วิธีการดำเนินการ

ดำเนินการตามบันทึกข้อตกลง (MOU) เพื่อจัดทำบริการสาธารณะด้านการบริหารจัดการแหล่งน้ำขององค์การความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นในพื้นที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง และแผนการดำเนินงานของศูนย์ความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการแหล่งน้ำ จังหวัดอ่างทอง

5. ระยะเวลาดำเนินการ

ระหว่างเดือนตุลาคม 2553 – เดือนกันยายน 2554

6. สถานที่ดำเนินการ

พื้นที่น้ำร่อง คลองสีบัวทอง ตำบลสีบัวทอง อำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง

7. งบประมาณ

ตามข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2554 รายจ่ายกองแผนและงบประมาณ หมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ ลำดับที่ 1.3.9 ค่าใช้จ่ายโครงการเสริมสร้างขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำบริการสาธารณะ โดยความร่วมมือในการบริหารงานระหว่างท้องถิ่นที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง ตั้งไว้ ..... บาท (-..... บาทถ้วน-) (รายละเอียดตามภาคผนวก ก)

8. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กองแผนและงบประมาณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

9.1 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และส่วนราชการร่วมมือกันในการจัดทำบริการสาธารณะ

9.2 ได้จัดทำบริการสาธารณะโดยความร่วมมือระหว่างองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และส่วนราชการ ในการพัฒนาแหล่งน้ำคลองสีบัวทอง เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้ใช้ประโยชน์จากน้ำ ปู้น้ำดื่มจากฝักตบชวา และจากการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว

9.3 เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล จัดทำบริการสาธารณะตามอำนาจหน้าที่ โดยได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง

10. การประเมินผลโครงการ

ประเมินผลโดยการแจกแบบสอบถามแก่ผู้เข้าร่วมโครงการ

ภาคผนวก ก

1. ค่าจัดทำป้ายเพื่อใช้ในโครงการเสริมสร้างขีดความสามารถขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำบริการสาธารณะโดยความร่วมมือในการบริหารงานระหว่างท้องถิ่นที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด และการประชุมของศูนย์ความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการแหล่งน้ำ จังหวัดอ่างทอง เป็นเงิน ..... บาท

2. ค่าจัดกิจกรรม ทัศนศึกษา ประชาสัมพันธ์ การพัฒนาแหล่งน้ำจังหวัดอ่างทอง เป็นเงิน ..... บาท

3. ค่าวัสดุ อุปกรณ์ กระดาษ เครื่องเขียน และอื่นๆ ที่จำเป็น เป็นเงิน ..... บาท

4. ค่าบำรุงสถานที่ เช่าเต็นท์ เช่าเครื่องขยายเสียง และอื่นๆ ที่จำเป็น เป็นเงิน ..... บาท

5. ค่าอาหารว่าง เครื่องดื่ม และอาหารกลางวัน เป็นเงิน ..... บาท

6. ค่าจัดทำหุ่น และอุปกรณ์อื่นๆ ที่จำเป็น เป็นเงิน ..... บาท

7. ค่าวัสดุ อุปกรณ์ สำหรับการจัดทำปู้น้ำดื่มจากฝักตบชวา เป็นเงิน ..... บาท

8. ค่าวัสดุน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่นเพื่อการพัฒนา เป็นเงิน ..... บาท

9. ค่าอุปกรณ์อื่นๆ ที่จำเป็น เป็นเงิน ..... บาท

รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น เป็นเงิน ..... บาท (-..... บาทถ้วน-)

*หมายเหตุ ค่าใช้จ่ายสามารถถัวเฉลี่ยจ่ายได้ทุกรายการ

4.7.5 การจัดทำบัญชีของศูนย์ฯ

เนื่องจากยังไม่มีระเบียบ กฎหมายที่รองรับการจัดตั้งศูนย์ความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นอย่างเป็นทางการ จึงให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกแต่ละแห่งจัดทำบัญชีของตนเองตามแนวทางของหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท. 0313.4/ว 72 ลงวันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2543 และหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท. 0808.3/ว 819 ลงวันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547 โดยอนุโลม

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นวางแนวทางการจัดระบบบัญชีของศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้อย่างไร?

ในการอุดหนุนงบประมาณเพื่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ นั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกแต่ละแห่ง จะต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายของตนตามกิจกรรมที่ระบุไว้ในแผนงานของศูนย์ฯ ในหมวดเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งศูนย์ฯ

ขณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งศูนย์ฯ สนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ฯ โดยการตั้งจ่ายเงินสมทบในงบกลาง ประเภทรายจ่ายตามข้อผูกพัน รายการค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของศูนย์ฯ โดยคณะกรรมการศูนย์ฯ สามารถบริหารงบประมาณในกิจกรรมของศูนย์ฯ ภายใต้กรอบกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง

โดยเฉพาะระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 และ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547

ทั้งนี้ในส่วนของการทำและบันทึกบัญชีของศูนย์ฯ นั้น ได้ยึดตามหลักการของวิธีการงบประมาณของศูนย์ฯ ตามแนวทางของหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0313.4/ว 72 ลงวันที่ 16 พฤษภาคม 2543 เรื่องการบันทึกบัญชี การจัดทำทะเบียน และรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2543 และ หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท 0808.3/ว 819 ลงวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2547 เรื่องปรับระบบการบันทึกบัญชีขององค์การบริหารส่วนตำบล ก่อนเข้าสู่ระบบการบันทึกบัญชีด้วยระบบคอมพิวเตอร์โดยพิจารณาระเบียบพัสดุที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิก ถือเป็นปฏิบัติประกอบด้วย

4.8 การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของ ศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.8.1 การประชาสัมพันธ์มีความสำคัญต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ อย่างไร?

การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารระหว่างคณะกรรมการศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับประชาชนในท้องถิ่นนั้น จะเป็นช่องทางที่สำคัญในการเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในฐานะผู้ที่มีส่วนได้รับประโยชน์โดยตรงจากการจัดบริการสาธารณะของศูนย์ฯ ให้สามารถร่วมรับรู้ความก้าวหน้าในการดำเนินกิจกรรม และมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงานของศูนย์ฯ อีกทางหนึ่งด้วย

ศูนย์ฯ จำเป็นต้องมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารสู่ประชาชนในท้องถิ่นเพื่อวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อเผยแพร่และชี้แจงความเป็นมา เหตุผล และความจำเป็นในการมีศูนย์ฯ
2. เพื่อชี้แจงข่าวสารเกี่ยวกับนโยบาย แผน กิจกรรม และความก้าวหน้าในการดำเนินงานหรือผลงานของศูนย์ฯ
3. เพื่อสร้างความนิยมหรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างเจ้าหน้าที่ในศูนย์ฯ ตั้งแต่ผู้บริหารจนถึงผู้ปฏิบัติการ และระหว่างผู้บริหารกับประชาชนผู้เป็นเจ้าของพื้นที่
4. เพื่อเปิดโอกาสและช่องทางให้ประชาชนเสนอความคิดเห็นแก่คณะกรรมการศูนย์ฯ
5. เพื่อดึงดูดให้ประชาชนสนใจและมีส่วนร่วมสนับสนุนกิจกรรมของศูนย์ฯ ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม

การประชาสัมพันธ์เป็นช่องทางในการสื่อสารกับประชาชนในท้องถิ่น

การประชาสัมพันธ์เป็นการสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้สื่อสารกับผู้รับสาร ระหว่างฝ่ายบริหารกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง ด้วยการให้ข่าวสารข้อเท็จจริงและความถูกต้อง โดยเฉพาะการประชาสัมพันธ์ที่มีการตรวจสอบทัศนคติ ความคิดเห็น ค่านิยมของประชาชนก่อนจะทำให้เป็นข้อมูลสำคัญในการกำหนดนโยบาย วางแผนการทำงานของหน่วยงาน ที่ตรงกับความต้องการของประชาชน และทำให้หน่วยงานสามารถดำเนินงานได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพซึ่งระบบการประชาสัมพันธ์ที่ดีที่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดนั้นเป็นการประชาสัมพันธ์แบบสองทาง (Two-ways communication) คือ เป็นการบอกกล่าวให้ประชาชนได้ทราบถึงนโยบายและการดำเนินงานตามนโยบาย วัตถุประสงค์ และแผนของหน่วยงาน ขณะเดียวกันก็รับฟังความคิดเห็นของประชาชนด้วย เพื่อให้ทั้งประชาชนและคณะผู้บริหาร ได้ปรับแนวความคิดให้ตรงกัน ทำให้เกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมในการพัฒนาหน่วยงาน และการดำเนินงานของหน่วยงานเป็นไปอย่างราบรื่น ด้วยความสนับสนุนจากประชาชน

ข้อเสนอแนะ:

การจัดทำปฏิทินกิจกรรมของศูนย์ฯ จะช่วยให้ศูนย์ฯ สามารถดำเนินการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์ฯ ได้ดียิ่งขึ้น เพราะจะทำให้ศูนย์ฯ ทราบว่ามีกิจกรรมใดที่จะจัดขึ้นในช่วงเวลาใด ทำให้สะดวกต่อการวางแผนในระยะยาวในการจัดทำการประชาสัมพันธ์ สำหรับการจัดทำปฏิทินกิจกรรมของศูนย์ฯ นั้น เพียงแค่นำแผนกิจกรรมมาพิจารณาว่ากิจกรรมใดของภาคีสมาชิกแต่ละแห่งจะจัดขึ้นในช่วงเวลาใด แล้วจึงนำมาเรียบเรียงร่วมกันอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เห็นเป็นภาพคร่าวๆ ว่าในแต่ละเดือนศูนย์ฯ ต้องดำเนินงานใดบ้าง

4.8.2 การประชาสัมพันธ์ศูนย์ฯ มีวิธีการอย่างไร?

การประชาสัมพันธ์ของศูนย์ฯ นั้น อาจจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ได้ 2 ระดับ คือ

1) **การประชาสัมพันธ์ภายในศูนย์ฯ (Internal Public Relations)** ซึ่งเป็นการสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างคณะกรรมการศูนย์ฯ กับบุคลากรภายในศูนย์ฯ เอง ตั้งแต่ระดับผู้บริหารไปจนถึงระดับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติการ ตั้งแต่ระดับบนถึงล่างสุด เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีภายในศูนย์ฯ และจะส่งผลให้การดำเนินงานของศูนย์ฯ ดำเนินไปด้วยความราบรื่น คล่องตัว มีประสิทธิภาพ การประชาสัมพันธ์ภายในศูนย์ฯ นั้น สามารถทำได้โดยผ่านช่องทางต่างๆ เช่น

- การติดต่อสื่อสารด้วยวาจาแบบซึ่งหน้า (Face to face)
- หนังสือเวียน
- จดหมายภายใน
- วารสารภายใน
- หรือการสื่อสารผ่านบอร์ดประกาศภายในสำนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งศูนย์ฯ เป็นต้น

2) **การประชาสัมพันธ์ภายนอกศูนย์ฯ (External Public Relations)** อันเป็นการสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีกับประชาชนภายนอกกลุ่มต่างๆ อันได้แก่ ประชาชนทั่วไป และประชาชนที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงาน ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ผู้นำท้องถิ่น ประชาคมท้องถิ่น รวมถึงชุมชนในละแวกใกล้เคียง ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่มีขนาดใหญ่หรือจำนวนมาก ซึ่งการจะทำให้กลุ่มประชาชนดังกล่าวมีความรู้ ความเข้าใจศูนย์ฯ และให้ความร่วมมือด้วยดี จึงอาจต้องใช้เครื่องมือการสื่อสารต่างๆ เข้ามาช่วยเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและประชาสัมพันธ์ อันได้แก่

- ป้ายประชาสัมพันธ์

ตัวอย่างป้ายประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวภายใต้การดำเนินงานของศูนย์ความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดฉะเชิงเทรา

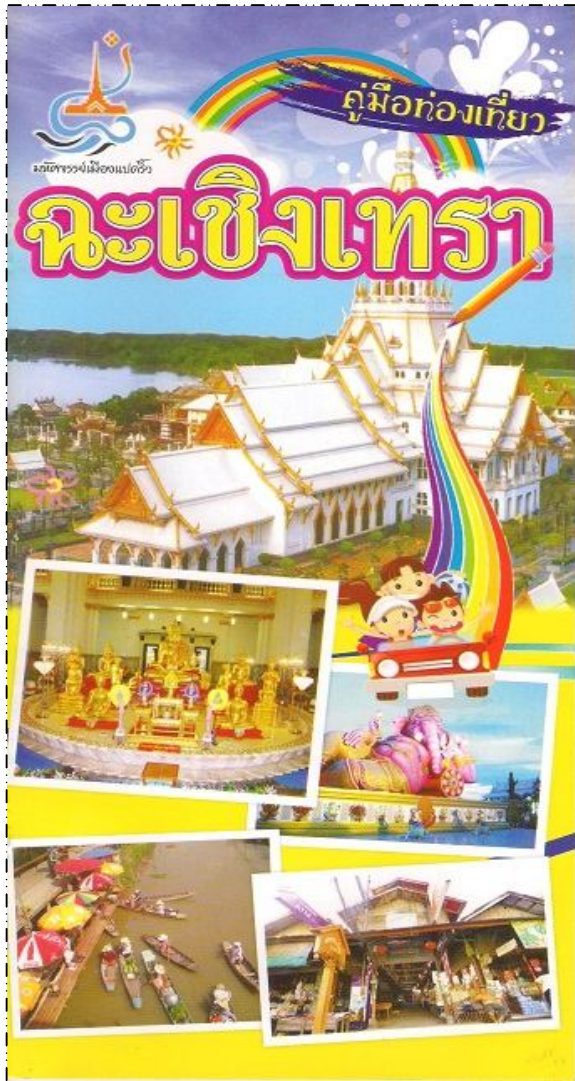
- จดหมายข่าว
- จุลสาร
- ไปสเตอร์

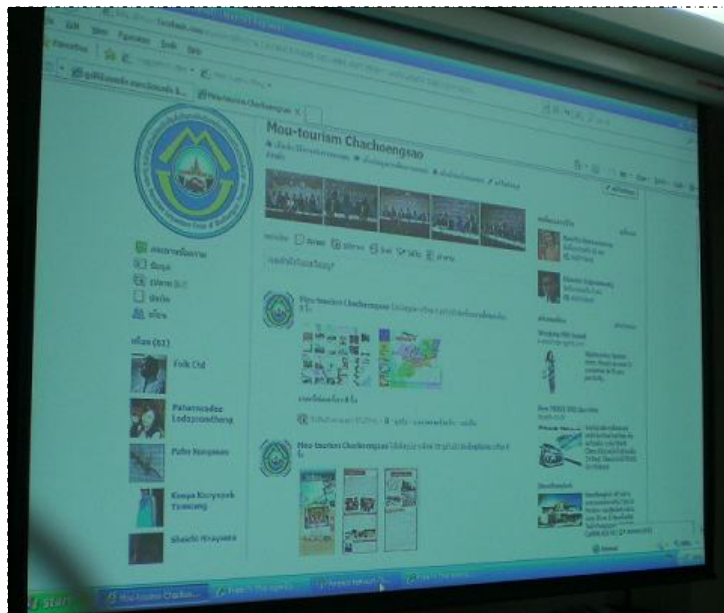
- แผ่นพับ

ตัวอย่างแผ่นพับคู่มือการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวภายใต้การดำเนินงานของศูนย์ความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดฉะเชิงเทรา

- การออกเดินสายทำประชาคมหมู่บ้าน
- การประชาสัมพันธ์ผ่านหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน (เสียงตามสาย)
- หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น
- อินเทอร์เน็ต ผ่าน Website ของหน่วยงาน หรือผ่านทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail)

ตัวอย่างเว็บไซต์ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวภายใต้การดำเนินงานของ ศูนย์ความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดฉะเชิงเทรา และเว็บไซต์ประชาสัมพันธ์โครงการนำร่องบริหารจัดการแหล่งน้ำอย่างยั่งยืน จังหวัดอุบลราชธานี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี

4.8.3 ขั้นตอนการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของศูนย์ฯ

กระบวนการประชาสัมพันธ์ของศูนย์ฯ เป็นกระบวนการที่ไม่เพียงแต่มุ่งเผยแพร่ข่าวสารจากศูนย์ฯ แต่เพียงด้านเดียวเท่านั้น หากแต่ยังส่งเสริมให้กลุ่มต่างๆ เข้ามาพิจารณาผลงานของศูนย์ฯ ช่วยให้ความคิดและเป้าหมาย รวมทั้งความต้องการร่วมกันแก่ศูนย์ฯ เพื่อบรรลุทิศทางเดียวกันในที่สุด โดยมีกระบวนการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของศูนย์ฯ ดังนี้

1. รวบรวมข้อมูล สำรองความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับโครงการที่ศูนย์ฯ จะดำเนินการ
2. วิเคราะห์ข้อมูล
3. วางแผนการประชาสัมพันธ์ โดยมีหลักการสำคัญดังนี้

3.1 การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective) ให้ชัดเจนว่าต้องการสร้างความเข้าใจหรือให้ความรู้เกี่ยวกับศูนย์ฯ ในเรื่องใดบ้าง

3.2 การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย (Target Group) ให้แน่ชัดว่าคือใคร มีภูมิหลังอย่างไร

3.3 การกำหนดหัวเรื่อง (Themes) ให้แน่นอนว่าแนวหัวเรื่องนั้นเน้นในทางใด โดยอาจกำหนดเป็นคำขวัญ ข้อความสั้นๆ ที่จดจำง่าย ดึงดูดความสนใจและเตือนใจได้ดี เช่น คำขวัญของศูนย์ฯ ประสานงานและบริหารจัดการร่วมด้านการจัดการขยะ ที่ว่า “เศษขยะทุกชิ้นเป็นสิ่งมีค่า เปลี่ยนเป็นเงินตรา เพิ่มคุณภาพชีวิต มลพิษไม่มี”

3.4 การกำหนดช่วงเวลา (Timing) ที่เหมาะสมที่สุดในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพว่าเมื่อใด อย่างไร เช่น การทำประชาคมหมู่บ้านเพื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโครงการฯ ในช่วงเวลาค่ำ ในพื้นที่ชนบทที่ประชาชนประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมที่สุด เพราะเป็นช่วงที่ประชาชนส่วนใหญ่เลิกงานแล้ว ขณะที่ชุมชนเมื่อนั้นอาจเลือกเวลาหยุดสุดสัปดาห์ เนื่องจากวันธรรมดาจะเป็นเวลาทำงานของประชาชนในชุมชนเมือง

3.5 การกำหนดวิธีการดำเนินงาน (สื่อและเทคนิคต่างๆ) ว่าใช้สื่อ เครื่องมือ หรือเทคนิคใดบ้าง เช่น การใช้หอกระจายข่าวของหมู่บ้านสำหรับแจ้งข่าวสารในชุมชนชนบท และการแจ้งประชาสัมพันธ์ศูนย์ฯ ผ่านหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น หรือ ป้ายโปสเตอร์ในชุมชนเมือง

3.6 การกำหนดงบประมาณซึ่งรวมถึงบุคลากรที่รับผิดชอบในการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน

4. การติดต่อเผยแพร่โดยการใช้สื่อต่างๆ ซึ่งแยกเป็น

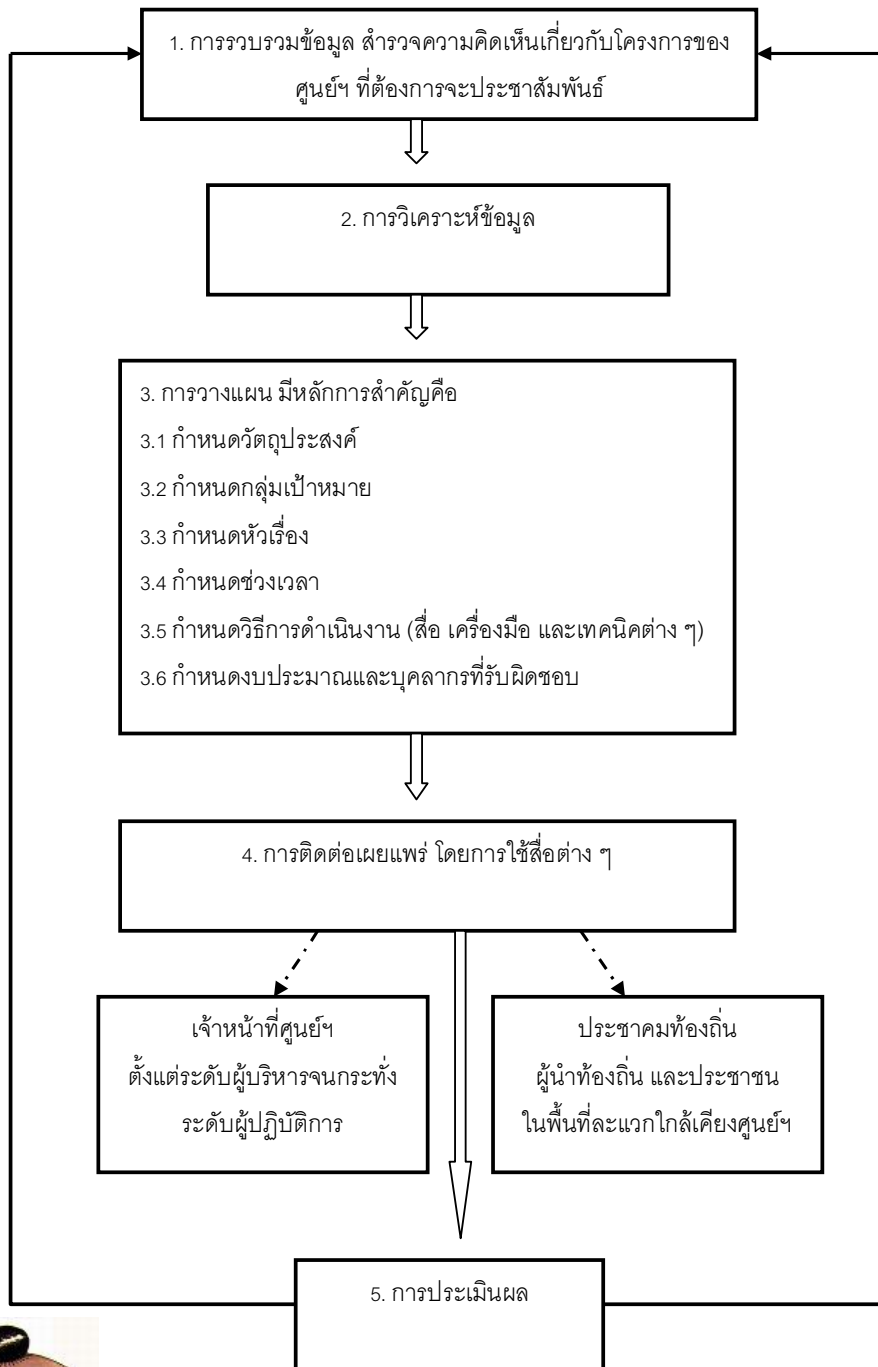
4.1 การประชาสัมพันธ์ให้เจ้าหน้าที่ของศูนย์ฯ ตั้งแต่ระดับผู้บริหารจนถึงระดับผู้ปฏิบัติการ

4.2 การประชาสัมพันธ์ให้ประชาคมท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่น และชุมชนละแวกใกล้เคียง

5. การประเมินผล สามารถทำได้หลายขั้นตอน หลายระดับ โดยสามารถจัดทำเป็นระยะ เช่น ประเมินผลหลังการประชาสัมพันธ์ไปแล้ว 1 สัปดาห์ และ ทุก 1 เดือน ทุก 3 เดือน ทุก 6 เดือน และเมื่อดำเนินการครบ 1 ปี

4.8.4 กระบวนการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของศูนย์ฯ

การประชาสัมพันธ์ช่วยสร้างช่องทางการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่นได้อย่างไร?

การประชาสัมพันธ์นอกจากจะเป็นช่องทางการสื่อสารข้อมูลการดำเนินกิจกรรมของศูนย์ฯ ไปสู่สาธารณชนแล้ว การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารควรดำเนินการโดยการจัดตั้งคณะทำงานของศูนย์ฯ เพื่อจะได้เดินทางลงพื้นที่ประชาคมหมู่บ้านในพื้นที่ของภาคีสมาชิกอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ ซึ่งจะได้เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบาทการดำเนินงานของศูนย์ฯ รายงานผลการดำเนินงานของศูนย์ฯ ตลอดจนเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ได้ซักถามและร่วมรับรู้รับทราบข้อมูลการบริหารงานของศูนย์ฯ รวมทั้งยังเป็นช่องทางการพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาคมท้องถิ่นในการบริหารงานของศูนย์ฯ อีกด้วย

การประสานความร่วมมือเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนหรือประชาคมท้องถิ่น อาทิ ผู้นำผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินกิจกรรมของศูนย์ฯ จะส่งผลให้การดำเนินงานของศูนย์ฯ มีความเชื่อมโยงกับชุมชน และสร้างความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของศูนย์ฯ ให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชนผู้รับบริการ อันจะนำไปสู่ความยั่งยืนในการดำเนินงานของศูนย์ฯ อีกด้วย

4.9 การรายงานผลการปฏิบัติการของศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รายงานผลการปฏิบัติงาน เป็นขั้นตอนสำคัญในกระบวนการติดตามและประเมินผลการบริหารงานของศูนย์ฯ ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อรายงานความก้าวหน้าและผลการปฏิบัติงานในรอบปีงบประมาณที่ผ่านมา สำหรับขั้นตอนการรายงานผลการปฏิบัติงานของศูนย์ฯ สามารถดำเนินการได้ดังต่อไปนี้

1) เมื่อสิ้นปีงบประมาณ ให้เลขานุการศูนย์ฯ รวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำรายงานการตรวจรับพัสดุประจำปี รายงานงบทดลองประจำปี และรายงานผลการดำเนินกิจกรรมตามแผนงบประมาณประจำปีของศูนย์ฯ เสนอต่อประธานศูนย์ฯ

2) ประธานศูนย์ฯ กำหนดวันประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ เพื่อชี้แจงผลการดำเนินงานประจำปีของศูนย์ฯ โดยเชิญตัวแทนสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิก ตัวแทนประชาคมท้องถิ่นทุกพื้นที่ เข้าร่วมรับฟังการประชุมชี้แจงผลการดำเนินการของศูนย์ฯ

3) คณะกรรมการศูนย์ฯ อาจจัดตั้งคณะอนุกรรมการทำงานในพื้นที่เพื่อชี้แจงผลการดำเนินการประจำปีของศูนย์ฯ ในเวทีประชุมประชาคมในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิก เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับทราบและซักถามผลการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในปีงบประมาณที่ผ่านมาได้อย่างเปิดกว้างและทั่วถึง

4) จัดทำเอกสารรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของศูนย์ฯ ส่งไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาควิชากร และส่วนราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานท้องถิ่นอำเภอ สำนักงานท้องถิ่นจังหวัด เป็นต้น รวมถึงอาจเปิดประกาศเอกสารสรุปผลการดำเนินงานกิจกรรมประจำปีของศูนย์ฯ ให้ประชาชนรับทราบ โดยเปิดประกาศ ณ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งศูนย์ฯ และป้ายประชาสัมพันธ์ จุดศูนย์รวมของชุมชน รวมถึงประกาศเสียงตามสายและหอกระจายข่าว

4.10 การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ทุกกิจกรรมที่ศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดำเนินกิจกรรมไปแล้วนั้น คณะกรรมการศูนย์ฯ ควรจัดให้มีกระบวนการติดตามและประเมินผลอย่างมีส่วนร่วมโดยฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและฝ่ายประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งอาจเป็นการประเมินผลในระหว่างการดำเนินโครงการ หรือการประเมินผลเมื่อโครงการสิ้นสุดลง

4.10.1 ประเมินผลไปเพื่ออะไร?

การประเมินผลนี้ไม่ได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อจะให้คะแนนว่า โครงการทำได้ดีหรือไม่ดีเพียงใด แต่เป็นกิจกรรมหนึ่งที่เกิดขึ้นเพื่อพิจารณาถึงผลที่ได้จากการดำเนินงาน ว่าสามารถแก้ไขปัญหาที่เป็นอยู่ และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้มากน้อยเพียงใด

ผลการประเมินจะนำไปใช้เป็นคำแนะนำเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงกิจกรรมที่ดำเนินการอยู่ หรือใช้ในการพิจารณากำหนดกิจกรรมที่ควรจะทำในอนาคต เช่น อาจจำเป็นต้องมีการดำเนินกิจกรรมเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้กำหนดไว้แต่แรก หรือจัดทำโครงการย่อยมาสนับสนุนเพื่อให้การดำเนินงานตามแผนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

4.10.2 มีวิธีการติดตามและประเมินผลอย่างไร?

การติดตามประเมินผลในเบื้องต้น เป็นการตรวจสอบว่าการดำเนินกิจกรรมตามโครงการหนึ่งๆ นั้น อยู่ภายใต้ระยะเวลาและงบประมาณที่กำหนดไว้ตามแผนหรือไม่ ส่วนการประเมินผลเชิงลึกนั้น เป็นการตรวจสอบว่า ผลของการดำเนินโครงการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ผู้จัดทำแผนได้วางไว้หรือไม่

4.10.3 ใครเป็นผู้ติดตามและประเมินผล?

การติดตามและประเมินผล จะต้องเป็นกระบวนการที่ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการของศูนย์ฯ โดยตรง โดยแต่ละฝ่ายสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการติดตามและประเมินผล การดำเนินงานของศูนย์ฯ โดยผ่านช่องทางที่หลากหลายแตกต่างกันไป อาทิ

1) คณะกรรมการศูนย์ฯ มีบทบาทโดยตรงในการเป็นผู้รับผิดชอบติดตามและประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรม โดยคณะกรรมการศูนย์ฯ อาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมาทำหน้าที่ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรมโดยเฉพาะ และนำผลการวิเคราะห์ประเมินรายงานต่อคณะกรรมการศูนย์ฯ อีกครั้งหนึ่ง

2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิก ในฐานะที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงจากการดำเนินงานของศูนย์ฯ จำเป็นต้องมีการประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรมการจัดบริการสาธารณะของท้องถิ่นที่ตนได้มอบหมายให้ศูนย์ฯ ดำเนินการแทน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประเมินผลในแง่ความคุ้มค่าของประโยชน์ที่ได้รับกับงบประมาณที่เสียไปในการอุดหนุนการดำเนินงานของศูนย์ฯ และการประเมินความเหมาะสมและควมมีประสิทธิภาพของรูปแบบความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะร่วมกัน

3) ประชาชนในท้องถิ่น ในฐานะผู้ที่ได้รับผลจากการดำเนินงานกิจกรรมโดยตรง จะต้องมีส่วนร่วมในการประเมินผลสำเร็จของกิจกรรมที่ศูนย์ฯ ได้ดำเนินการไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประเมินผลความพึงพอใจต่อการแก้ไขปัญหา และการสนองตอบต่อความต้องการอันเนื่องมาจากการดำเนินงานกิจกรรมของศูนย์ฯ

4.10.4 เครื่องมือในการติดตามและประเมินผล

การติดตามและประเมินผล จำเป็นต้องมีเครื่องมือสำหรับใช้เป็น “เกณฑ์ในการชี้วัด” ผลการดำเนินงานของศูนย์ฯ ซึ่งเกณฑ์ในการชี้วัด ประกอบด้วยเกณฑ์ 2 ระดับ คือ เกณฑ์ในการประเมินหน่วยงานและเกณฑ์การประเมินโครงการ

1) เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดการประเมินผลหน่วยงาน

เกณฑ์มาตรฐานในการประเมินผลหน่วยงาน ใช้สำหรับการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์ฯ หลังจากที่ได้เริ่มดำเนินงานไปแล้ว โดยอาจมีการประเมินเป็นประจำทุกปีงบประมาณ ผลจากการประเมินผลหน่วยงานจะทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับทราบถึงระดับความสำเร็จในการดำเนินงานของศูนย์ฯ ว่าสามารถบรรลุเป้าหมายในการจัดตั้งศูนย์ฯ มากน้อยเพียงใด ข้อมูลจากการประเมินผลหน่วยงานจะเป็นประโยชน์ต่อการหาแนวทางปรับปรุงรูปแบบและระบบการบริหารงานของศูนย์ฯ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

เกณฑ์การประเมินผลหน่วยงาน ประกอบด้วยเกณฑ์มาตรฐาน 7 ด้าน ได้แก่

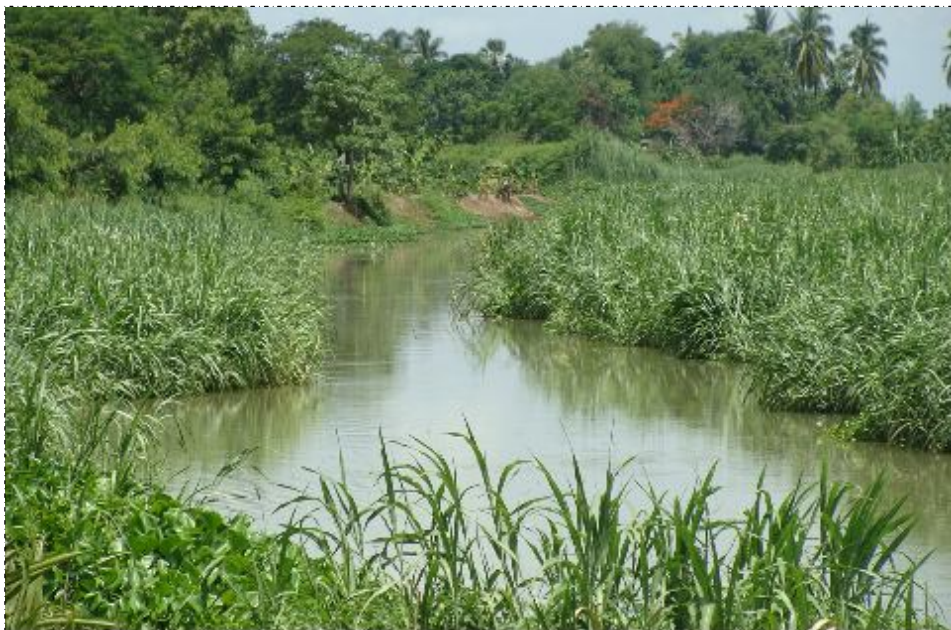
1.1) เกณฑ์สัมฤทธิ์ผลและการบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบาย ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด คือ

(1) ผลผลิตในภาพรวมของโครงการ

ตัวอย่างเช่น ผลผลิตที่เกิดขึ้นจากแต่ละโครงการที่ได้ดำเนินการไปในรอบปีงบประมาณ อาทิเช่น ปริมาณวัชพืชในแหล่งน้ำที่กำจัดได้ทั้งหมด จำนวนแหล่งน้ำที่ได้มีการขุดลอกทั้งหมด จำนวนครั้งของจัดฝึกอบรมมัคคุเทศก์ร่วมกัน เป็นต้น ผลผลิตจากการดำเนินโครงการเหล่านี้จะเป็นตัวชี้วัดถึงความสำเร็จผลในการดำเนินงานของศูนย์ฯ

สภาพคลองสีบัวทองก่อนการดำเนินงานของ

ศูนย์ความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการแหล่งน้ำจังหวัดอ่างทอง

สภาพคลองสีบัวทองหลังการดำเนินงานของ
ศูนย์ความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการแหล่งน้ำจังหวัดอ่างทอง

(2) ผลผลิตในระดับปฏิบัติการของหน่วยงาน

ตัวอย่างเช่น จำนวนโครงการและกิจกรรมทั้งหมดที่ศูนย์ฯ ได้ดำเนินการในรอบปีงบประมาณ เปรียบเทียบกับจำนวนโครงการและกิจกรรมที่ได้กำหนดไว้ในแผนการดำเนินงานของศูนย์ฯ ซึ่งผลผลิตในภาพรวมของหน่วยงานนี้จะเป็นตัวชี้วัดถึงระดับความสำเร็จในการแปรนโยบายสู่การปฏิบัติให้บรรลุตามเป้าหมายที่ได้วางไว้

1.2) เกณฑ์ความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคม ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด คือ

(1) การเข้าถึงการบริการสาธารณะของท้องถิ่น

ตัวอย่างเช่น จำนวนที่เพิ่มขึ้นของครัวเรือนที่สามารถเข้าไปใช้แหล่งน้ำสาธารณะ จำนวนที่ลดลงของขยะพื้นที่ชุมชน จำนวนที่เพิ่มขึ้นของครัวเรือนในการได้รับประโยชน์จากการส่งเสริมการท่องเที่ยว เป็นต้น

(2) การจัดสรรการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างเป็นธรรม

ตัวอย่างเช่น จำนวนพื้นที่ชุมชนที่ได้รับประโยชน์จากการอาศัยแหล่งน้ำดิบเพื่อการอุปโภคบริโภค หรือการสร้างระบบประปาหมู่บ้าน เป็นต้น

(3) การกระจายผลประโยชน์สู่ประชาชนอย่างทั่วถึง

ตัวอย่างเช่น จำนวนพื้นที่ชุมชนและครัวเรือนที่ได้รับประโยชน์จากชุดสระเพื่อเป็นแหล่งน้ำสาธารณะ หรือการสร้างสาธารณูปโภคต่างๆ ในท้องถิ่น เป็นต้น

(4) ความเสมอภาคในการจัดบริการสาธารณะ

ตัวอย่างเช่น จำนวนโครงการที่กระจายลงสู่พื้นที่แต่ละหมู่บ้านในเขตให้บริการทั้งหมดของศูนย์ฯ เป็นต้น

1.3) เกณฑ์ความสามารถและคุณภาพในการให้บริการ ประกอบด้วยตัวชี้วัด 4 ประการ

คือ

(1) สมรรถนะของหน่วยงานในการจัดบริการสาธารณะ

ตัวอย่างเช่น จำนวนงบประมาณ จำนวนพัสดุครุภัณฑ์ ตลอดจนเครื่องมืออุปกรณ์ และจำนวนบุคลากร เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนโครงการและกิจกรรมทั้งหมดที่ศูนย์ฯ ต้องดำเนินการ

(2) ความทั่วถึงของการบริการและความเพียงพอต่อความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ

ตัวอย่างเช่น ขอบเขตพื้นที่การให้บริการของเครื่องจักรกำจัดวัชพืช ขอบเขตพื้นที่การให้บริการของระบบประปาหมู่บ้านที่สร้างขึ้นใหม่ ขอบเขตพื้นที่การให้บริการในการส่งเสริมการท่องเที่ยว เป็นต้น

(3) ความถี่ในการให้บริการ

ตัวอย่างเช่น ความถี่ในการออกประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ความถี่ในการจัดฝึกอบรมมัคคุเทศก์ เป็นต้น

(4) ประสิทธิภาพการให้บริการ

ตัวอย่างเช่น จำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวของศูนย์ฯ ต้นทุนค่าเชื้อเพลิงของเครื่องจักรในการขุดลอกแหล่งน้ำที่ต่ำกว่าการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเองภายใต้มาตรฐานเดียวกัน เป็นต้น

1.4) เกณฑ์ความรับผิดชอบต่อหน่วยงาน ประกอบด้วยตัวชี้วัด 4 ประการ คือ

(1) การทำตามพันธกิจของหน่วยงานที่มีต่อสังคม

ตัวอย่างเช่น จำนวนและประเภทของโครงการที่บรรลุตามพันธกิจที่ตั้งไว้

(2) ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ

ตัวอย่างเช่น การมีมาตรการรองรับผลกระทบที่ประชาชนในท้องถิ่นจะได้รับจากการสร้างแหล่งน้ำสาธารณะ ซึ่งเป็นมาตรการที่ได้รับการยอมรับจากประชาชนที่เดือดร้อน เป็นต้น

(3) การให้หลักประกันความเสี่ยง

ตัวอย่างเช่น การมีมาตรการเป็นหลักประกันแก่ประชาชนที่มีความเสี่ยงต่อการได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากผลกระทบของโครงการจากการนำเครื่องจักรขนาดใหญ่ลงไปปฏิบัติงานในพื้นที่ เป็นต้น

(4) การยอมรับข้อผิดพลาด

ตัวอย่างเช่น การรับผิดชอบต่อความผิดพลาดเสียหายของโครงการที่ได้ดำเนินการไป หรือการรับผิดชอบต่อความเสียหายจากความล้มเหลวของโครงการ เป็นต้น

1.5) เกณฑ์การตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ประกอบด้วยตัวชี้วัด 4 ประการ คือ

(1) การกำหนดประเด็นปัญหาที่ตรงตามความต้องการของประชาชน

ตัวอย่างเช่น จำนวนโครงการที่มาจากกรรณการเรียกร้องต้องการของประชาชน

(2) การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่น

ตัวอย่างเช่น จำนวนโครงการที่มีการกำหนดและปรับเปลี่ยนโดยอาศัยข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นเป็นหลัก

(3) การเสนอมาตรการเชิงกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาที่ตรงกับความต้องการ

ตัวอย่างเช่น มาตรการในการแก้ปัญหาที่ได้รับการยอมรับจากประชาชน

(4) ความรวดเร็วในการแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน

ตัวอย่างเช่น ระยะเวลาในการดำเนินโครงการให้เสร็จสิ้นตามที่กำหนด เช่นกรณีมีวัชพืชในแหล่งน้ำเป็นจำนวนมากเนื่องจากน้ำท่วม ศูนย์ฯ ต้องสามารถกำจัดให้ใช้งานได้ภายใน 30 วัน เป็นต้น

1.6) เกณฑ์ความพึงพอใจของผู้รับบริการ ประกอบด้วยตัวชี้วัด 2 ประการ คือ

(1) ระดับความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการ

ตัวอย่างเช่น ระดับความพึงพอใจที่มีต่อการบริการของการกำจัดวัชพืชในแหล่งน้ำ เป็นต้น

(2) การยอมรับหรือคัดค้านจากประชาชน

ตัวอย่างเช่น จำนวนของประชาชนที่แสดงความไม่ยอมรับ หรือคัดค้านการดำเนินโครงการจัดสร้างแหล่งน้ำสาธารณะ เป็นต้น

1.7) เกณฑ์ความเสียหายต่อสังคม ประกอบด้วยตัวชี้วัด 2 ประการ คือ

(1) ผลกระทบภายนอกของการดำเนินโครงการต่อชุมชน

ตัวอย่างเช่น ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เช่น มลพิษทางอากาศ และมลพิษทางเสียง จากการดำเนินการของเครื่องจักรกลขนาดใหญ่ที่เกิดจากการกำจัดวัชพืชในแหล่งน้ำในชุมชน เป็นต้น

(2) ต้นทุนทางสังคมที่ต้องสูญเสียไปในการดำเนินโครงการ

ตัวอย่างเช่น ความแตกแยกเป็นฝักฝ่ายระหว่างประชาชนที่สนับสนุนการดำเนินโครงการกับฝ่ายที่คัดค้าน เป็นต้น

2) เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดการประเมินผลโครงการ

เกณฑ์มาตรฐานในการประเมินผลโครงการ เป็นเกณฑ์สำหรับติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการแต่ละโครงการอย่างละเอียด ผลจากการประเมินจะช่วยให้เห็นว่าแต่ละโครงการที่ได้ดำเนินการไปนั้นสามารถบรรลุประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากน้อยเพียงใด ซึ่งข้อมูลจากการประเมินผลการดำเนินโครงการนี้เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแนวทางการบริหารโครงการในอนาคต

เกณฑ์การประเมินผลโครงการ ประกอบด้วยเกณฑ์มาตรฐาน 8 ด้าน ได้แก่

2.1) เกณฑ์ความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการ ประกอบด้วยตัวชี้วัด 4 ประการ คือ

(1) ผลผลิตเทียบกับเป้าหมายรวมในช่วงเวลา

ตัวอย่างเช่น จำนวนแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมดที่ได้รับการปรับปรุงภูมิทัศน์แล้วเสร็จในช่วงเวลา 6 เดือนของการดำเนินโครงการ เป็นต้น

(2) จำนวนกิจกรรมแล้วเสร็จเทียบกับจำนวนเป้าหมายที่วางไว้

ตัวอย่างเช่น จำนวนกิจกรรมการฝึกอบรมให้ความรู้ในการทำปุ๋ยจากผักตบชวาแก่ประชาชนในพื้นที่ทั้งหมดที่ได้ดำเนินการไปในช่วง 1 ปี เมื่อเทียบกับจำนวนครั้งทั้งหมดที่ได้วางไว้ เป็นต้น

(3) ทรัพยากรที่ใช้ไปในช่วงเวลา

ตัวอย่างเช่น ต้นทุนทั้งหมดในการดำเนินโครงการของศูนย์ฯ ในช่วงเวลา 1 ปี เป็นต้น

(4) ระยะเวลาที่ใช้ไปทั้งหมดในการดำเนินโครงการ

ตัวอย่างเช่น ระยะเวลาทั้งหมดในการดำเนินโครงการจัดสร้างระบบประปาหมู่บ้าน เมื่อเทียบกับระยะเวลาโครงการที่ได้วางแผนไว้ เป็นต้น

2.2) เกณฑ์ประสิทธิภาพ ประกอบด้วยตัวชี้วัด 4 ประการ คือ

(1) สัดส่วนผลผลิตต่อค่าใช้จ่ายในแต่ละโครงการ

ตัวอย่างเช่น สัดส่วนต้นทุนค่าใช้จ่ายในการต่อท่อประปา 500 เมตรเข้าสู่ชุมชน หรือ ต้นทุนค่าใช้จ่ายต่อการขุดลอกคูคลองระยะทาง 1 กิโลเมตร ที่ศูนย์ฯ ต้องจ่ายไป เมื่อเทียบกับต้นทุนการดำเนินกิจกรรมในกรณีที่ต้องครบครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการเอง เป็นต้น

(2) ผลิตภาพต่อกำลังคนที่ใช้ในการดำเนินโครงการ

ตัวอย่างเช่น จำนวนบุคลากรของศูนย์ฯ ในการกำจัดผักตบชวาปริมาณ 1 ตันในพื้นที่บริการ เมื่อเทียบกับจำนวนบุคลากรที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งต้องใช้ในการกำจัดผักตบชวาปริมาณเท่ากัน เป็นต้น

(3) ผลิตภาพต่อหน่วยเวลา

ตัวอย่างเช่น ปริมาณผักตบชวาที่เครื่องจักรของศูนย์ฯ สามารถกำจัดได้ภายใน 1 วัน หรือ จำนวนป้ายประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวที่ศูนย์ฯ สามารถดำเนินการจัดทำได้ภายใน 1 เดือน เป็นต้น

(4) การประหยัดทรัพยากรการจัดการ

ตัวอย่างเช่น ค่าใช้จ่ายในการรณรงค์สร้างจิตสำนึกในการรักษาสถานที่ท่องเที่ยวที่ลดลง หลังจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมอบหมายให้ศูนย์ฯ ดำเนินการส่งเสริมการท่องเที่ยว จากเดิมที่ต้องว่าจ้างเอกชนจัดการประชาสัมพันธ์ให้ เป็นต้น

2.3) เกณฑ์ประสิทธิผล ประกอบด้วยตัวชี้วัด 4 ประการ คือ

(1) ระดับการบรรลุเป้าหมายของโครงการ

ตัวอย่างเช่น ระบบประปาหมู่บ้านที่สร้างขึ้น สามารถขจัดปัญหาการขาดแคลนน้ำในท้องถิ่นได้ตรงตามเป้าหมายที่วางไว้ บ่อน้ำสาธารณะที่ขุดขึ้นสามารถแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำของเกษตรกรในท้องถิ่นได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ เป็นต้น

(2) ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการของประชาชนในท้องถิ่น

ตัวอย่างเช่น ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูล การแสดงความคิดเห็น และการติดตามประเมินผลโครงการแต่ละโครงการอย่างน้อยเพียงใด เป็นต้น

(3) ระดับความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการ

ตัวอย่างเช่น ประชาชนมีความพึงพอใจต่อผลการดำเนินโครงการที่เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด เป็นต้น

(4) ความเสี่ยงของโครงการที่อาจส่งผลกระทบต่อสังคม

ตัวอย่างเช่น ระดับและประเภทของความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นตามมาจากการดำเนินโครงการ ทั้งความเสี่ยงด้านมลภาวะ สิ่งแวดล้อม และด้านสังคม เป็นต้น

2.4) เกณฑ์ผลกระทบ ประกอบด้วยตัวชี้วัด 3 ประการ คือ

(1) คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหรือลดน้อยถอยลงจากการดำเนินโครงการ

ตัวอย่างเช่น ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของคนในชุมชนจากรายได้ที่เพิ่มขึ้น หลังจากมีการส่งเสริมการท่องเที่ยว สุขภาพที่ดีขึ้นของประชาชนหลังจากมีระบบประปาหมู่บ้านใช้ เป็นต้น

(2) ทัศนคติและความเข้าใจของประชาชนที่มีต่อการดำเนินโครงการ

ตัวอย่างเช่น การสนับสนุนหรือการต่อต้านของประชาชนอันเป็นผลมาจากความเข้าใจ และการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ เป็นต้น

(3) การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของประชาชนที่เป็นผลจากการมีโครงการ

ตัวอย่างเช่น ประชาชนมีการช่วยกันรักษาความสะอาดของแหล่งน้ำในพื้นที่ของตนเอง โดยการหมั่นตักผักตบชวาขึ้นจากแหล่งน้ำก่อนที่จะขยายพันธุ์ เป็นต้น

2.5) เกณฑ์ความสอดคล้อง ประกอบด้วยตัวชี้วัด 3 ประการ คือ

(1) โครงการมีความสอดคล้องรองรับกับประเด็นปัญหาหลัก

ตัวอย่างเช่น เป้าหมายของโครงการที่ตรงกับความต้องการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น

(2) มาตรการในการแก้ปัญหาที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง

ตัวอย่างเช่น รูปแบบโครงการที่ดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาตั้งอยู่บนความเป็นไปได้ทั้งในเรื่องของงบประมาณและระยะเวลา เป็นต้น

(3) โครงการมีความสอดคล้องกับความต้องการหรือข้อเรียกร้องของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย

ตัวอย่างเช่น ระดับของความยอมรับของประชาชนที่มีต่อโครงการ เป็นต้น

2.6) เกณฑ์ความยั่งยืน ประกอบด้วยตัวชี้วัด 3 ประการ คือ

(1) ความอยู่รอดด้านเศรษฐกิจหลังจากการดำเนินโครงการเสร็จสิ้น

ตัวอย่างเช่น ศูนย์ฯ มีความสามารถในการรองรับค่าใช้จ่ายในอนาคตสำหรับการดูแลแหล่งน้ำสาธารณะที่ขุดขึ้น เป็นต้น

(2) สมรรถนะขององค์กรที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงหลังการดำเนินโครงการ

ตัวอย่างเช่น ความสามารถในการกำจัดวัชพืชทางน้ำในพื้นที่บริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้น หลังจากมอบหมายให้ศูนย์ฯ ดำเนินการแทน

(3) ความเป็นไปได้ในการขยายผลโครงการที่ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว

ตัวอย่างเช่น การขยายพื้นที่ในการดำเนินการกำจัดวัชพืชทางน้ำหลังจากมีการดำเนินการของศูนย์ฯ ขึ้นเรียบร้อยแล้ว เป็นต้น

2.7) เกณฑ์ความเป็นธรรม ประกอบด้วยตัวชี้วัด 3 ประการ คือ

(1) กลุ่มอาชีพต่างๆ ได้รับผลประโยชน์จากโครงการอย่างเป็นธรรม

ตัวอย่างเช่น สัดส่วนจำนวนประชาชนในแต่ละสาขาอาชีพที่ได้รับประโยชน์จากบริการสาธารณะที่ศูนย์ฯ ดำเนินการ เป็นต้น

(2) กลุ่มบุคคลทุกเพศในสังคม ได้รับผลประโยชน์จากโครงการอย่างเป็นธรรม

ตัวอย่างเช่น สัดส่วนจำนวนประชาชนในแต่ละเพศที่ได้รับประโยชน์จากบริการสาธารณสุขที่ศูนย์ฯ ดำเนินการ เป็นต้น

(3) กลุ่มบุคคลช่วงวัยต่างๆ ได้รับผลประโยชน์จากโครงการอย่างเป็นธรรม

ตัวอย่างเช่น สัดส่วนจำนวนประชาชนในแต่ละช่วงวัยที่ได้รับประโยชน์จากบริการสาธารณสุขที่ศูนย์ฯ ดำเนินการ เป็นต้น

2.8) เกณฑ์ความเสียหายของโครงการ ประกอบด้วยตัวชี้วัด 3 ประการ คือ

(1) ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่ตามมาจากการดำเนินโครงการ

ตัวอย่างเช่น ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมต่างๆ เช่น เส้นทางไหลของน้ำเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากขุดบ่อน้ำสาธารณะ เป็นต้น

(2) ผลกระทบด้านเศรษฐกิจที่ตามมาจากการดำเนินโครงการ

(3) ผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรมที่ตามมาจากการดำเนินโครงการ

4.10.5 เทคนิคในการประเมินผลโครงการ

ผู้ที่ทำหน้าที่ติดตามและประเมินผลโครงการ สามารถนำเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดทั้งหมดนี้มาใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลการติดตามและประเมินผลโครงการได้หลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการเก็บข้อมูลการติดตามและประเมินผลในรูปของ “แบบสอบถามความคิดเห็น”, “การสัมภาษณ์” หรือแม้แต่ “การจัดเวทีระดมความคิดเห็น” ซึ่งขึ้นอยู่กับว่า บุคคลกลุ่มเป้าหมายที่เราต้องการเก็บข้อมูลการประเมินผลโครงการนั้นเป็นกลุ่มใด

ตัวอย่างเช่น หากเป็นการประเมินผลด้านหน่วยงาน รูปแบบที่เหมาะสมอาจจะเป็นการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง ว่ามีความคิดเห็นต่อผลการดำเนินโครงการในประเด็นต่างๆ อย่างไร หรือหากเป็นการประเมินผลผลิตในระดับของผู้ปฏิบัติงาน อาจจำเป็นต้องใช้การเก็บข้อมูลสถิติที่สามารถวัดค่าได้ เช่น ปริมาณขยะที่สามารถจัดเก็บได้ในแต่ละวัน เป็นต้น ส่วนการเก็บข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนผู้รับบริการสาธารณสุขในการประเมินผลโครงการนั้น อาจจำเป็นต้องใช้แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อโครงการ เนื่องจากการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจะทำให้สามารถเก็บข้อมูลได้อย่างทั่วถึงมากที่สุด

ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวม เมื่อนำมาวิเคราะห์ประเมินผลการดำเนินโครงการโดยพิจารณาแต่ละตัวชี้วัดแล้ว ก็จะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับคณะกรรมการศูนย์ฯ ในการทบทวนและหาแนวทางปรับปรุงการดำเนินงานของศูนย์ฯ ต่อไป

4.11 การรับภาคีสมาชิกใหม่-การยกเลิกสมาชิกภาพ-การแก้ไขรายละเอียดบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ และการยกเลิกศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แนวทางในการรับภาคีสมาชิกใหม่-การยกเลิกสมาชิกภาพ-การแก้ไขรายละเอียดบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ และการยกเลิกศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งหมดที่เสนอเป็นแนวทางนี้เป็นแนวทางมาตรฐานที่ศูนย์ฯ ความร่วมมือทั่วไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการ อย่างไรก็ตาม กระบวนการต่างๆ สามารถปรับเปลี่ยนรายละเอียดปลีกย่อยได้ โดยต้องยึดเอาแนวทางปฏิบัติตามที่ระบุไว้ในบันทึกข้อตกลงการจัดตั้งศูนย์ฯ ของตนเองเป็นหลัก

4.11.1 การรับภาคีสมาชิกใหม่

ภายหลังการจัดตั้งศูนย์ฯ และดำเนินกิจกรรมความร่วมมือไปได้ระยะหนึ่งแล้ว หากมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งอื่นๆ ที่อยู่ข้างเคียง ประสงค์จะขอเข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกของศูนย์ฯ การรับภาคีสมาชิกใหม่ของศูนย์ฯ มีแนวทางดำเนินการดังต่อไปนี้

1) เมื่อมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใดแจ้งความประสงค์เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อขอเข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกของศูนย์ฯ คณะกรรมการศูนย์ฯ จะต้องจัดให้มีการประชุมเพื่อพิจารณาคำร้องขอเข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่แจ้งความประสงค์ โดยเชิญตัวแทนผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าวเข้าร่วมในการประชุม เพื่อชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ ความสมัครใจ และความจำเป็นของการขอเข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกความร่วมมือแก่ที่ประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ

2) เมื่อที่ประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ พิจารณาเห็นชอบข้อเสนอการรับภาคีสมาชิกใหม่แล้ว ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่แจ้งความประสงค์ขอเข้าร่วมภาคีสมาชิกความร่วมมือนำเสนอการตัดสินใจเข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกของศูนย์ฯ เข้าสู่การพิจารณาของสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตน โดยข้อเสนอดังกล่าวต้องได้รับเสียงสนับสนุนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

3) ในขณะเดียวกัน ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นภาคีสมาชิกของศูนย์ฯ จะต้องนำผลการพิจารณารับภาคีสมาชิกแห่งใหม่ของที่ประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ แจ้งต่อสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตนเพื่อพิจารณาให้การรับรอง โดยจะต้องได้รับเสียงสนับสนุนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

4) เมื่อสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้การรับรองต่อข้อเสนอขอเข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกใหม่แล้ว ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่รับทราบถึงการตัดสินใจเข้าร่วมภาคีสมาชิกความร่วมมือ ในขณะที่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นภาคีสมาชิกเดิมก็ต้องประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่ของตนได้รับทราบถึงการตัดสินใจรับภาคีสมาชิกใหม่ของคณะกรรมการศูนย์ฯ โดยการประชาสัมพันธ์จะต้องดำเนินการในระยะเวลาอย่างน้อย 15 - 30 วัน ก่อนจะมีการลงนามบันทึกข้อตกลงรับภาคีสมาชิกใหม่ของศูนย์ฯ

5) หลังจากดำเนินการตามขั้นตอนข้างต้นแล้ว คณะกรรมการศูนย์ฯ และผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประสงค์เข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกความร่วมมือ จึงร่วมกันลงนามบันทึกข้อตกลง หรือบันทึกแนบท้ายบันทึกข้อตกลงการรับรององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่เข้าเป็นภาคีสมาชิกของศูนย์ฯ โดยเงื่อนไขและ แนวทางการจัดการลงนามบันทึกข้อตกลงให้เป็นไปตามหลักการเดิมที่เคยปฏิบัติเมื่อครั้งการลงนามบันทึกข้อตกลงจัดตั้งศูนย์ฯ และเมื่อลงนามบันทึกข้อตกลงแล้ว จึงถือว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าวมีสถานะเป็นภาคีสมาชิกของศูนย์ฯ อย่างเป็นทางการ

บันทึกแนบท้ายข้อตกลงการจัดตั้งศูนย์ความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นด้าน.....(ชื่อศูนย์)

วันที่ .....

เรื่อง การเข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกศูนย์ความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นด้าน.....

เรียน คณะกรรมการบริหารศูนย์ความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นด้าน.....

ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์ความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นด้าน
..... ครั้งที่ ..... วันที่.....(เดือน).....(พ.ศ.)..... ให้องค์การ
ปกครองส่วนท้องถิ่น ก. ขอความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ในการเข้าร่วม
เป็นภาคีสมาชิกของศูนย์ความร่วมมือด้าน.....

บัดนี้ องค์การส่วนท้องถิ่น ก. ได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น
เป็นที่เรียบร้อยแล้ว คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ จึงมีมติที่ประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์
ความร่วมมือด้าน..... ครั้งที่ ..... วันที่.....(เดือน).....
(พ.ศ.)..... รับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ก. เข้าเป็นภาคีสมาชิกของศูนย์ความร่วมมือด้าน
.....โดยอาศัยความตามบันทึกข้อตกลงจัดตั้งองค์การความร่วมมือระหว่างท้องถิ่น
ด้าน..... ลงวันที่.....(เดือน).....(พ.ศ.)..... ข้อ.....
(ความตามบันทึกข้อตกลง).....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(.....)

(.....)

ประธานศูนย์ความร่วมมือฯ

นายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ก.

4.11.2 การยกเลิกสมาชิกภาพ

ภายหลังการจัดตั้งศูนย์ฯ และดำเนินกิจกรรมความร่วมมือไปได้ระยะหนึ่งแล้ว หากมีองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งหนึ่งแห่งใดในภาคีสมาชิกความร่วมมือประสงค์จะถอนตัวจากการเป็นภาคีสมาชิกของศูนย์ฯ การยกเลิกสมาชิกภาพของภาคีสมาชิกของศูนย์ฯ มีแนวทางดำเนินการดังต่อไปนี้

1) เมื่อมีภาคีสมาชิกแจ้งความประสงค์เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อขอถอนตัวจากการเป็นภาคีสมาชิกความร่วมมือ ให้คณะกรรมการศูนย์ฯ นำเรื่องดังกล่าวเข้าสู่การพิจารณาในที่ประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ เพื่อให้ตัวแทนผู้บริหารขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประสงค์จะถอนตัวได้ชี้แจงเหตุผลและความสมัครใจในการถอนตัวจากการเป็นภาคีสมาชิก จากนั้นที่ประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ จึงพิจารณาอนุมัติการ

ยกเลิกสมาชิกภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งดังกล่าว โดยเกณฑ์การออกเสียงของที่ประชุมให้ เป็นไปตามข้อตกลงว่าด้วยการประชุมตัดสินใจของคณะกรรมการศูนย์ฯ

2) เมื่อที่ประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ พิจารณาอนุมัติข้อเสนอการถอนตัวจากการเป็นภาคี สมาชิกดังกล่าวแล้ว ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่แจ้งความประสงค์ขอถอนตัวจากภาคีสมาชิก ความร่วมมือ นำข้อเสนอการตัดสินใจถอนตัวจากการเป็นภาคีสมาชิกของศูนย์ฯ เข้าสู่การพิจารณาของ สภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตน โดยข้อเสนอดังกล่าวต้องได้รับเสียงสนับสนุนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง ของสมาชิกสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

3) ในขณะเดียวกัน ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นภาคีสมาชิกของศูนย์ฯ ที่ เหลืออยู่ จะต้องนำผลการพิจารณาของที่ประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ เกี่ยวกับการอนุมัติข้อเสนอขอถอน ตัวจากสมาชิกภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าวข้างต้น แจ้งต่อสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ของตนเพื่อพิจารณารับรองผลการตัดสินใจของที่ประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ โดยจะต้องได้รับเสียง สนับสนุนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

4) เมื่อสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้การรับรองต่อการตัดสินใจถอนตัวจากการเป็นภาคี สมาชิกแล้ว ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง ต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่ รับทราบถึงการตัดสินใจถอนตัวจากการเป็นภาคีสมาชิกความร่วมมือ และผลการยกเลิกสมาชิกภาพของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ถอนตัว

5) หลังจากข้อเสนอการตัดสินใจถอนตัวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นภาคีสมาชิก ของศูนย์ฯ ผ่านการรับรองจากสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดแล้ว จึงถือว่าการอนุมัติการยกเลิก สมาชิกภาพของภาคีสมาชิกของที่ประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ มีผลในทางปฏิบัติ และเป็นผลให้จำนวน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นภาคีสมาชิกของศูนย์ฯ ลดลงโดยปริยาย ดังนั้น คณะกรรมการศูนย์ฯ ที่ เหลืออยู่จำเป็นต้องร่วมกันดำเนินการแก้ไขรายละเอียดในบันทึกข้อตกลงในส่วนที่เกี่ยวข้องกับจำนวน สมาชิกของศูนย์ฯ

6) กระบวนการยกเลิกสมาชิกภาพจะเสร็จสมบูรณ์เมื่อที่ประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ ร่วมกัน พิจารณาแนว และสะสางภารกิจที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ในส่วนที่เป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ ถอนตัวให้เป็นที่เรียบร้อย โดยแนวทางดังกล่าวต้องเป็นธรรมสำหรับภาคีสมาชิกทุกฝ่าย และได้รับความ ยินยอมและเห็นชอบอย่างเป็นทางการที่ประชุม และให้ถือว่าผลการตัดสินใจของที่ประชุมดังกล่าวมี ผลผูกพันในลักษณะเดียวกับการลงนามบันทึกข้อตกลง

บันทึกแนบท้ายข้อตกลงการจัดตั้งศูนย์ความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นด้าน.....(ชื่อศูนย์)

วันที่ .....

เรื่อง การยกเลิกสมาชิกภาพภาคีสมาชิกศูนย์ความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นด้าน.....

เรียน คณะกรรมการบริหารศูนย์ความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นด้าน.....

ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์ความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นด้าน
..... ครั้งที่ ..... วันที่.....(เดือน).....(พ.ศ.)..... ให้องค์การ
ปกครองส่วนท้องถิ่น ก. ขอการรับรองจากสภาองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ในการยกเลิกการเป็น
สมาชิกภาพของศูนย์ความร่วมมือด้าน.....

บัดนี้ องค์การส่วนท้องถิ่น ก. ได้รับการรับรองจากสภาองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเป็น
ที่เรียบร้อยแล้ว คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ จึงมีมติที่ประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์ความ
ร่วมมือด้าน..... ครั้งที่ ..... วันที่.....(เดือน).....
(พ.ศ.)..... ยกเลิกการเป็นสมาชิกภาพองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ก. จากศูนย์ร่วมมือ
ด้าน..... โดยอาศัยความตามบันทึกข้อตกลงจัดตั้งองค์การความร่วมมือระหว่าง
ท้องถิ่น ด้าน..... ลงวันที่.....(เดือน).....(พ.ศ.)..... ข้อ
.....(ความตามบันทึกข้อตกลง)..... โดยมีผลนับแต่วันที่.....(เดือน).....
(พ.ศ.)..... เป็นต้นไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(.....)

(.....)

ประธานศูนย์ความร่วมมือฯ

นายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ก.

4.11.3 การแก้ไขรายละเอียดบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ

การแก้ไขรายละเอียดบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ อาจมีสาเหตุและความจำเป็นในหลาย
ลักษณะ เช่น การรับภาคีสมาชิกใหม่เพิ่มเข้ามา การถอนตัวของภาคีสมาชิกเดิม ซึ่งเป็นเหตุให้เงื่อนไข
บันทึกข้อตกลงในส่วนที่เกี่ยวข้องกับจำนวนภาคีสมาชิกของศูนย์ฯ มีผลต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วย หรือใน
บางกรณีการแก้ไขรายละเอียดบันทึกข้อตกลงอาจเกิดขึ้นจากความประสงค์ของคณะกรรมการศูนย์ฯ ที่เห็น
พ้องกันว่าจำเป็นต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมเงื่อนไขว่าด้วยองค์ประกอบของคณะกรรมการหรือการเพิ่มจำนวน

และขอบเขตภารกิจที่ต้องการร่วมมือกันบริหารจัดการในนามของศูนย์ฯ สำหรับแนวทางการแก้ไข รายละเอียดฉบับที่กข้อตกลงสามารถดำเนินการได้ดังนี้

1) การเสนอแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายละเอียดในบันทึกข้อตกลงจะสามารถทำได้เมื่อศูนย์ฯ ได้ดำเนินการไปแล้วเป็นเวลาอย่างน้อย 1 ปี โดยการริเริ่มเสนอแก้ไขรายละเอียดฉบับที่กข้อตกลงต้องมาจากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นภาคีสมาชิก โดยยื่นขอเสนอการแก้ไขดังกล่าวต่อที่ประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ

2) เมื่อที่ประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ ร่วมกันพิจารณาขอเสนอแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายละเอียดในบันทึกข้อตกลงดังกล่าวแล้ว คณะกรรมการศูนย์ฯ จะต้องจัดส่งร่างแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายละเอียดฉบับที่กข้อตกลงที่ผ่านการพิจารณาของที่ประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ ไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นภาคีสมาชิกทุกแห่ง เพื่อนำเข้าสู่การพิจารณารับรองของสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเช่นเดียวกับการรับรองร่างบันทึกข้อตกลงเมื่อครั้งที่มีการจัดตั้งศูนย์ฯ โดยมีระยะเวลาการพิจารณารายละเอียดการแก้ไขบันทึกข้อตกลงเป็นเวลาอย่างน้อย 30 วัน จากนั้นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงนำผลการพิจารณาของสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งเข้าสู่การพิจารณาในที่ประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ

3) เมื่อสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งให้การรับรองขอเสนอแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายละเอียดในบันทึกข้อตกลงเรียบร้อยแล้ว ที่ประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ จึงร่วมกันอนุมัติการแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายละเอียดฉบับที่กข้อตกลงดังกล่าว โดยต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการศูนย์ฯ ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนคณะกรรมการศูนย์ฯ ทั้งหมด จากนั้นจึงถือว่าการแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายละเอียดฉบับที่กข้อตกลงมีผลโดยสมบูรณ์

4) ในกระบวนการพิจารณาแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายละเอียดฉบับที่กข้อตกลง คณะกรรมการศูนย์ฯ อาจมีการขอความคิดเห็นและคำปรึกษาแนะนำจากท้องถิ่นจังหวัด หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับรายละเอียดที่ต้องการแก้ไขเปลี่ยนแปลงประกอบด้วย

หากต้องการขยายขอบเขตภารกิจของศูนย์ฯ จะทำอย่างไร?

การขยายขอบเขตภารกิจของศูนย์ฯ ไปสู่การดำเนินกิจกรรมในด้านอื่น เช่น จากเดิม ศูนย์ฯ มีภารกิจความร่วมมือด้านการจัดการโครงสร้างพื้นฐาน แต่ต่อมาคณะกรรมการศูนย์ฯ เห็นพ้องกันว่าควรจะมีการร่วมมือกันจัดการขยะอีกภารกิจหนึ่งนั้น นับเป็นการดำเนินการที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดในบันทึกข้อตกลงที่ได้จัดทำขึ้น นับแต่เริ่มต้นสร้างความร่วมมือ

แต่การเปลี่ยนแปลงขอบเขตภารกิจนั้น แตกต่างจากการเปลี่ยนแปลงแก้ไขรายละเอียดอื่น ๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขด้านการเงิน หรือการเปลี่ยนแปลงจำนวนภาคีสมาชิก เป็นต้น เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงขอบเขตภารกิจ ถือเป็น การเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญของบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ ด้วยเหตุนี้ การขยายขอบเขตภารกิจของศูนย์ฯ จึงไม่อาจทำได้โดยการแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายละเอียดในบันทึกข้อตกลง แต่ควรดำเนินการโดยการจัดทำบันทึกข้อตกลงขึ้นมาใหม่

ดังนั้น ในกรณีนี้ที่ตัวแทนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิก เห็นพ้องต้องกันว่าศูนย์ฯ ควรจะขยายขอบเขตการจัดบริการสาธารณะร่วมกันในด้านอื่น ๆ นอกจากภารกิจที่ดำเนินการอยู่แล้ว คณะกรรมการศูนย์ฯ จำเป็นต้องร่วมกันจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการบริหารจัดการภารกิจใหม่ขึ้นอีกฉบับหนึ่ง โดยดำเนินการตามขั้นตอนการสร้างความร่วมมือในข้อ 2.1 และ 2.2 ตามลำดับเสียก่อน จากนั้นจึงทำการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในภารกิจดังกล่าว

การจัดทำและลงนามบันทึกข้อตกลงในการร่วมกันบริหารจัดการภารกิจใหม่ จะส่งผลให้ศูนย์ฯ มีภารกิจในความรับผิดชอบเพิ่มขึ้นอีกด้านหนึ่ง แต่การบริหารจัดการภารกิจแต่ละด้านนั้น ตั้งอยู่บนเงื่อนไขเฉพาะตามที่ได้กำหนดไว้ในบันทึกข้อตกลงแต่ละฉบับซึ่งแยกจากกัน ดังนั้น เมื่อมีการจัดทำความร่วมมือในภารกิจใหม่เพิ่มขึ้น ศูนย์ฯ จำเป็นต้องมีระบบการอุดหนุนงบประมาณ การจัดทำแผน และการจัดทำบัญชีสำหรับการบริหารจัดการภารกิจใหม่เพิ่มขึ้นอีกส่วนหนึ่ง แยกต่างหากจากระบบการบริหารจัดการที่มีอยู่เดิม

ตัวอย่างเช่น เมื่อมีการทำข้อตกลงในการจัดการภารกิจร่วมกันอีกด้านหนึ่ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกก็ต้องมีการจัดสรรงบประมาณให้แก่ศูนย์ฯ โดยแยกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นงบประมาณอุดหนุนการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจเดิม และอีกส่วนหนึ่งเป็นงบประมาณอุดหนุนการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจใหม่ ซึ่งสัดส่วนของอุดหนุนแต่ละภารกิจ อาจแตกต่างกันไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในบันทึกข้อตกลง ในขณะเดียวกัน ศูนย์ฯ จะต้องมีการจัดทำบัญชีการเงินขึ้นใหม่อีก 1 บัญชี เพื่อรองรับการอุดหนุนงบประมาณสำหรับการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจใหม่ที่เพิ่มเติมขึ้นมา เป็นต้น

เหตุผลสำคัญก็คือ เพื่อป้องกันมิให้มีการนำเงินงบประมาณอุดหนุน ซึ่งระบุวัตถุประสงค์สำหรับการดำเนินกิจกรรมในภารกิจด้านหนึ่ง ๆ ไปใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมในภารกิจอีกด้านหนึ่ง ซึ่งอาจสุ่มเสี่ยงต่อการละเมิดระเบียบปฏิบัติทางการเงินได้ ดังนั้น เพื่อความรอบคอบรัดกุม จึงควรมีการแยกระบบการบริหารงบประมาณสำหรับภารกิจในแต่ละด้านออกจากกันอย่างชัดเจน และการบริหารงบประมาณแต่ละส่วนจะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขข้อตกลงเฉพาะตามที่กำหนดไว้ในบันทึกข้อตกลงแต่ละฉบับ

4.11.4 การยกเลิกศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นภาคีสมาชิกมีความเห็นร่วมกันว่าควรมีการยกเลิกศูนย์ฯ ด้วยเหตุผลและความจำเป็นบางประการ เช่น มีสมาชิกที่เป็นภาคีสมาชิกความร่วมมือเหลืออยู่ไม่ถึงครึ่งหนึ่งจากจำนวนภาคีสมาชิกเมื่อแรกจัดตั้งศูนย์ฯ ซึ่งส่งผลให้ศักยภาพการบริหารจัดการกิจกรรมความร่วมมือลดลง หรือมีประสิทธิภาพต่ำและไม่คุ้มค่าพอ หรือในกรณีที่ประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ มีมติให้ยกเลิกศูนย์ฯ หรือกรณีที่ศูนย์ฯ ไม่อาจดำเนินการจัดกิจกรรมความร่วมมือได้เป็นผลตามเป้าหมายของการจัดตั้งศูนย์ฯ การดำเนินการยกเลิกศูนย์ฯ อาจดำเนินการได้ตามแนวทางดังต่อไปนี้

1) เมื่อที่ประชุมมีมติเห็นชอบอย่างเป็นทางการเป็นเอกฉันท์ให้มีการยกเลิกศูนย์ฯ ให้คณะกรรมการศูนย์ฯ จัดทำข้อเสนอชี้แจงเหตุผลและความจำเป็นในการยกเลิกศูนย์ฯ แจ้งไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นภาคีสมาชิกทุกแห่ง เพื่อให้สภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำข้อเสนอยกเลิกศูนย์ฯ เข้าสู่การพิจารณาและให้ความเห็นชอบ โดยมีเวลาพิจารณาข้อเสนอดังกล่าวอย่างน้อย 30 วัน จากนั้นจึงแจ้งผลการพิจารณารับรองข้อเสนอการยกเลิกศูนย์ฯ ของสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งศูนย์ฯ

2) ภายหลังจากสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งพิจารณาเห็นชอบข้อเสนอยกเลิกศูนย์ฯ ของคณะกรรมการศูนย์ฯ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ที่ประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ จึงร่วมกันกำหนดเงื่อนไขและรายละเอียดเกี่ยวกับการยกเลิกศูนย์ฯ โดยเฉพาะแนวทางการชำระบัญชี การระงับภารกิจที่ค้างอยู่ระหว่างดำเนินการ การรวบรวมและรับเงินหรือทรัพย์สินที่ศูนย์ฯ มีสิทธิจะได้รับจากองค์กรอื่น การชำระหนี้ การแบ่งเงินหรือทรัพย์สินที่เหลืออยู่หลังการชำระหนี้ จากนั้นจึงจัดทำข้อตกลงดังกล่าวเป็นลายลักษณ์อักษร และให้ถือว่ามติที่ประชุมดังกล่าวเป็นผลให้บันทึกข้อตกลงที่มีการลงนามกันไปแล้วหมดสภาพลง

3) คณะกรรมการศูนย์ฯ ต้องจัดทำรายงานชี้แจงเหตุผลประกอบการยกเลิกศูนย์ฯ รวมถึงแนวทางการจัดการภายหลังการยกเลิกศูนย์ฯ ดังกล่าวไปยังท้องถิ่นจังหวัดให้รับทราบอย่างเป็นทางการด้วย

4) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งนำข้อตกลงการยกเลิกศูนย์ฯ ไปประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่ของตนรับทราบ

บทที่ 5

การปฏิบัติที่ดีสู่ความเป็นเลิศ (Best Practice) : กรณีตัวอย่าง

ในการสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชั้นตอนที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการดำเนินการสร้างความร่วมมือ คือ การจัดตั้งศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนภารกิจความร่วมมือต่างๆ หากต้องการความสำเร็จของการดำเนินการสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศูนย์ฯจึงควรมีแนวทางการจัดตั้งและดำเนินงานของศูนย์ฯที่เหมาะสม ดังนั้น ข้อควรปฏิบัติและข้อควรพึงระวังในการจัดตั้งและดำเนินการของศูนย์ฯมีดังต่อไปนี้

5.1 ข้อควรปฏิบัติในการจัดตั้ง และการดำเนินการของศูนย์ฯ : กรณีตัวอย่าง

(1) การจัดตั้งศูนย์ฯควรมีรายละเอียดสาระสำคัญของบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ชัดเจน

ในการเริ่มต้นจัดตั้งศูนย์ฯ ควรมีบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นเครื่องมือในการดำเนินการของศูนย์ฯ โดยบันทึกข้อตกลงนั้นจะระบุรายละเอียดของรูปแบบและแนวทางการดำเนินงานร่วมกัน ดังนั้น หากบันทึกข้อตกลงมีความชัดเจนจะทำให้แนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯเป็นไปในทิศทางที่ชัดเจนแน่นอน ตัวอย่างเช่น บันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการจัดตั้งศูนย์ฯจังหวัดฉะเชิงเทรา บันทึกว่าคณะผู้บริหารศูนย์ฯจังหวัดฉะเชิงเทราประกอบด้วยสองชุด คือ คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯและคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานศูนย์ฯ อำนาจหน้าที่ตามกำหนดไว้ในบันทึกข้อตกลงของศูนย์ฯ ของคณะกรรมการศูนย์ฯ ได้แก่ อำนาจหน้าที่การบริหารงาน การดำเนินงานด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดฉะเชิงเทรา รวมถึงรายละเอียดต่างๆ ในที่บันทึกไว้

นอกจากนี้ การปฏิบัติตามพันธะผูกพันของบันทึกข้อตกลง ในฐานะของข้อตกลงที่ภาคีสมาชิกให้การยอมรับและยินยอมร่วมกัน ทำให้ภาคีสมาชิกมีกรอบที่ชัดเจนในการดำเนินงานร่วมกัน การปฏิบัติตามพันธะของบันทึกข้อตกลงดังกล่าว ไม่เพียงจะสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างภาคีสมาชิกเท่านั้น หากแต่ยังสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่ศูนย์ฯ ในการดำเนินการต่างๆ ทั้งต่อสายตาของบุคคลภายในและบุคคลภายนอกอีกด้วย

(2) บทบาทของนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีมากขึ้น

เนื่องจากนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกของศูนย์ฯ นับเป็นผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจทั้งในฐานะผู้บริหารสูงสุดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิก และคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องผลักดันให้บุคคลเหล่านี้เข้ามามีบทบาทในศูนย์ฯ มากยิ่งขึ้น ในฐานะผู้นำที่มีอำนาจในการตัดสินใจที่แท้จริง เพื่อให้ศูนย์ฯ จะได้สามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง รวดเร็ว ซึ่งในกรณีของพื้นที่นำร่องจังหวัดฉะเชิงเทรากำลังประสบปัญหาของการขาดผู้นำในการขับเคลื่อนศูนย์ฯ โดยพิจารณาจากการดำเนินงานที่ผ่านมา

โดยกระบวนการผลักดันให้นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกมีบทบาทมากยิ่งขึ้นนั้น สามารถทำได้ โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจให้นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกถึงเห็นถึงประโยชน์ที่จะได้จากการดำเนินงาน และเกิดแรงจูงใจที่จะเข้ามามีบทบาทในศูนย์ฯ มากยิ่งขึ้น ดังนี้

(2.1) การดำเนินงานของศูนย์ฯ ที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลเพิ่ม จะก่อให้เกิดการลดการใช้จ่ายงบประมาณในการดำเนินงาน แลผลสัมฤทธิ์ทางการบริหาร ซึ่งจะส่งผลให้ผู้บริหารท้องถิ่นเกิดความภาคภูมิใจในบทบาท และสถานะของผู้บริหารท้องถิ่นที่ใกล้ชิดประชาชนในพื้นที่

(2.2) ความพึงพอใจของประชาชนในพื้นที่จากการดำเนินงานของศูนย์ฯ นับเป็นแรงจูงใจที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่จะทำให้ผู้บริหารของท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทภายในศูนย์ฯ ซึ่งผลตอบรับจากประชาชนในพื้นที่ที่ดีจะเป็นการจุดประกาย และสร้างแรงจูงใจให้นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในนามของศูนย์ฯ ในอนาคตอย่างยั่งยืน

(3) การจัดประชุมศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีความสม่ำเสมอ

การจัดการประชุมศูนย์ฯ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีเวทีในการปรึกษาหารือร่วมกันและแลกเปลี่ยนข้อมูลพื้นฐานเพื่อการจัดทำบริการสาธารณะร่วมกัน รวมถึงมีการประชุมเบื้องต้นเพื่อจัดทำแผนการดำเนินการของศูนย์ความร่วมมือควรมีการจัดอย่างสม่ำเสมอ และผู้เข้าร่วมประชุมต้องเข้าร่วมงานเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอด้วย เพื่อให้การดำเนินงานมีความก้าวหน้า ตัวอย่างเช่น ภายหลังจากการลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการบริหารจัดการแหล่งน้ำ จังหวัดอ่างทอง และจัดตั้งศูนย์ฯ อย่างเป็นทางการในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2553 ได้มีการจัดประชุมทั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ และคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ทำให้ภารกิจ การกำจัดวัชพืชจากคลองสีบัวทองมีความคืบหน้าอย่างรวดเร็ว นอกจากนั้นยังถือเป็นการปฏิบัติตามพันธะของบันทึกข้อตกลงอีกด้วย

(4) รูปแบบการจัดประชุมศูนย์ฯควรเป็นการจัดแบบหมุนเวียนเจ้าภาพจัดประชุม

การจัดประชุมศูนย์ฯโดยเจ้าภาพในการจัดประชุมควรหมุนเวียนเปลี่ยนไปตามองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นสมาชิกภาคีแต่ละแห่ง โดยข้อดีของการจัดประชุมแบบหมุนเวียน คือ

(4.1) ส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่งเกิดความรู้สึกถึงการมีส่วนร่วมในโครงการความร่วมมือ เนื่องจากต้องเป็นเจ้าภาพในการจัดประชุมและต้องนำเสนอความคืบหน้าผลการดำเนินงานโครงการของพื้นที่ตนเอง

(4.2) ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่งได้รับรู้ปัญหาและสภาพทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลอื่น รวมถึงแนวทางแก้ไขของพื้นที่อื่นเพื่อนำไปปรับใช้กับพื้นที่ของตนเอง เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นเจ้าภาพมีการนำภาคีสมาชิกและผู้เข้าร่วมประชุมลงพื้นที่ดูการดำเนินงานจริง

ตัวอย่างเช่น ศูนย์ความร่วมมือการบริหารจัดการน้ำเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน จังหวัดอุบลราชธานี มีการลดเปลี่ยนหมุนเวียนการเป็นเจ้าภาพจัดประชุมศูนย์ฯตามองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นสมาชิกภาคีแต่ละแห่ง คือ การจัดประชุมศูนย์ฯครั้งที่หนึ่งจัดที่องค์การบริหารส่วนตำบลเซเป็ด การประชุมครั้งที่สองจัดที่องค์การบริหารส่วนตำบลถ้ำแซ่ การประชุมครั้งที่สามจัดที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง การจัดประชุมศูนย์ฯในแต่ละครั้งนั้นทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นเจ้าภาพจะนำคณะผู้บริหารศูนย์ฯและผู้เข้าร่วมประชุมเยี่ยมชมพื้นที่และความคืบหน้าของภารกิจ ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานและแนวทางแก้ไขที่แต่ละท้องถิ่นดำเนินการ

(5) บทบาทของข้าราชการประจำของภาคีสมาชิก ในการดำเนินงานของศูนย์ฯ

การดำเนินของศูนย์ฯ ที่ผ่านมา แม้จะมีตัวแสดง (Actors) หลายฝ่ายที่เข้าร่วมในการดำเนินการของศูนย์ฯ อาทิ นักการเมืองท้องถิ่น ข้าราชการการเมือง ข้าราชการส่วนภูมิภาค ฯลฯ แต่คงไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าตัวแสดงที่เป็นกลไกที่เข้มแข็ง (Mechanism) และเป็นผู้ขับเคลื่อนการดำเนินการของศูนย์ฯ ที่แท้จริง ก็คือ ข้าราชการประจำของภาคีสมาชิกทุกแห่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้าราชการประจำที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินการของศูนย์ฯ ที่เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ และขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์ฯ โดยตรง อาทิ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดเตรียมวาระการประชุม การติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ การเขียนแผนโครงการกิจกรรมต่างๆ ตลอดจนการนำแผนดังกล่าวไปปฏิบัติ ฯลฯ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากในแง่ระเบียบ กฎหมาย (Laws & Regulations) ยังคงไม่มีการรองรับการจ้างบุคลากรของศูนย์ฯ เป็นการเฉพาะ ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น คือ การที่ฝ่ายข้าราชการประจำของภาคีสมาชิกต้องสวมหมวก 2 ใบ กล่าวคือ ในฐานะบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และบุคลากรของศูนย์ฯ ไปในเวลาเดียวกัน ทำให้ข้าราชการประจำต้องมีภาระเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับการที่ฝ่ายข้าราชการ

ประจำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญด้านการให้บริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยว จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และมีความเชี่ยวชาญด้านองค์ความรู้ด้านการท่องเที่ยวเข้ามาให้คำแนะนำ เพื่อให้ข้าราชการประจำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ และเกิดการดำเนินการที่เป็นระบบในการส่งเสริมการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น เพื่อที่จะได้เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินการของศูนย์ฯ พร้อมทั้งถ่ายทอดองค์ความรู้เหล่านั้นแก่ภาคีสมาชิกใหม่ๆ ต่อไปในอนาคต เพื่อก่อให้เกิดการดำเนินการที่ยั่งยืนต่อไป และทำให้การดำเนินการของศูนย์ฯ เป็นไปได้อย่างเกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลเต็มที่

(6) การมีส่วนร่วมของประชาชน

เมื่อสามารถดำเนินการจัดตั้งศูนย์ฯ อย่างเป็นทางการแล้ว ในอนาคตข้างหน้าจะต้องดำเนินการบูรณาการแผนการดำเนินงานร่วมกันของภาคีสมาชิก ซึ่งในส่วนของ การบูรณาการแผนงานร่วมกันดังกล่าว มีความจำเป็นที่จะต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแผนร่วมกับศูนย์ฯ เพื่อที่จะให้การดำเนินการของศูนย์ฯ ไม่เพียงแต่จะประสบผลสำเร็จเท่านั้น แต่ยังสามารถทำให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินงานของศูนย์ฯ ไปในเวลาเดียวกัน โดยกระบวนการดังกล่าวสามารถทำได้ อาทิ การเชิญตัวแทนประชาคมท้องถิ่นเข้าร่วมประชุมศูนย์ฯ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อที่จะได้มีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ หรือการลงไปสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ ทั้งการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ ฯลฯ เป็นต้น

(7) การดึงภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวภายในจังหวัดให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์ฯ

การดำเนินการขององค์กรความร่วมมือระหว่างท้องถิ่น แม้จะเป็นการดำเนินการร่วมกันเฉพาะแต่เพียงฝ่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเท่านั้น แต่ด้วยความที่รูปแบบของการจัดทำบริการสาธารณะที่มีลักษณะเฉพาะ อาทิ การส่งเสริมการท่องเที่ยว การบริหารจัดการแหล่งน้ำ จำเป็นต้องใช้องค์ความรู้เฉพาะด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางเทคนิค ไม่เหมือนกับบริการสาธารณะที่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำเป็นประจำประเภทอื่นๆ อาทิ โครงสร้างพื้นฐาน การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูล การซ่อมบำรุง ฯลฯ ที่ท้องถิ่นทั่วไปต้องจัดทำเป็นประจำ ไม่เหมือนกับการจัดทำบริการสาธารณะเฉพาะทาง ที่สามารถจัดทำได้เฉพาะพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในบางพื้นที่เท่านั้น ดังนั้นจึงจำเป็นต้องใช้องค์ความรู้ในการจัดทำบริการสาธารณะมากกว่าบริการสาธารณะที่ต้องจัดทำให้ลักษณะภารกิจที่ต้องทำแบบเป็น “กิจวัตร” (Routine)

จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่การดำเนินการของศูนย์ฯ จำต้องมีการดึงภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กับบริการสาธารณะนั้นๆ ภายในจังหวัดจะเชิงเทราเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการของศูนย์ฯ ให้มาก

ยิ่งขึ้น เพราะภาคส่วนต่างๆ เหล่านี้จะมีความรู้เฉพาะทาง อาทิ ด้านการท่องเที่ยว การบริหารจัดการแหล่งน้ำ ทั้งในภาคส่วนเอกชน และภาคส่วนจากราชการ และรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง หรือแม้กระทั่งการขอคำแนะนำจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีประสบการณ์ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นการเฉพาะ เข้ามามีส่วนร่วมให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้คำแนะนำ ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่างๆ แก่ศูนย์ฯ ผ่านกระบวนการปรึกษาหารือร่วมกัน (Deliberative) เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือ (Collaborative) จากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง อันจะส่งผลให้ศูนย์ฯ สามารถดำเนินการได้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในกลุ่มภาคีสมาชิก

5.2 ข้อพึงระมัดระวังในการจัดตั้ง และการดำเนินการของศูนย์ฯ: กรณีตัวอย่าง

(1) ความซ้ำซ้อนกับศูนย์ความร่วมมืออื่นในพื้นที่เดียวกัน

ข้อพึงระวังในการจัดตั้งศูนย์ฯ คือ เกิดความซ้ำซ้อนกับศูนย์ความร่วมมืออื่นในท้องถิ่นเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นความซ้ำซ้อนด้านภารกิจ บุคลากรหรือทรัพยากรอื่นๆ เนื่องจากจะทำให้เกิดความสับสนต่อการดำเนินงานของศูนย์ฯ ตัวอย่างเช่น จังหวัดอุบลราชธานีได้จัดตั้งศูนย์เครือข่ายพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี (พทอ.) ตั้งแต่ปีพ.ศ.2549 โดยได้ยึดหลักการบริหารงานตามหนังสือสั่งการกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0810.42/ว4524 ลงวันที่ 27 ธันวาคม พ.ศ. 2549 เพื่อประสานงานความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด โดยศูนย์ พทอ.ดำเนินกิจกรรมหลักที่เป็นรูปธรรมใน 2 ภารกิจ คือ ภารกิจด้านโครงสร้างพื้นฐานและด้าน ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรกรรม ซึ่งในเบื้องต้นของการจัดตั้งศูนย์ฯ นั้น ที่ประชุมได้เสนอความคิดเห็นว่าควรเลือกกิจกรรมการพัฒนาแหล่งน้ำนี้มาเป็นกิจกรรมโครงการหลักของศูนย์ความร่วมมือภายใต้ร่างบันทึกข้อตกลง(MOU) ส่งผลให้เกิดปัญหาในการจัดตั้งศูนย์ฯและการดำเนินงานของศูนย์ฯ คือ เกิดกิจกรรมที่ซ้ำซ้อนกับศูนย์ พทอ. รวมถึงความซ้ำซ้อนของภาคีสมาชิก ดังนั้นข้อพึงระวังในการจัดตั้งศูนย์ฯคือ ควรเลือกกิจกรรมที่แยกออกจากการดำเนินการของศูนย์ความร่วมมือเดิมที่มีอยู่แล้ว เพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน และเพื่อให้มีจัดตั้งโครงสร้างองค์กรความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบูรณาการกิจกรรม และสร้างระบบความร่วมมืออย่างแท้จริง

(2) การมอบหมายตัวแทนเข้าร่วมประชุม

ข้อพึงระวังในการดำเนินการจัดการประชุมศูนย์ฯ คือ การที่คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯหรือ คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานศูนย์ฯมอบหมายให้ตัวแทนเข้าร่วมการประชุมแทนตนเอง ตัวแทนที่เข้าร่วมประชุมนั้นควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกรอบความร่วมมือหรือภารกิจการดำเนินงานของศูนย์ฯพอสมควร เพื่อให้การดำเนินงานมีความต่อเนื่องและขับเคลื่อนต่อไปได้ ตัวอย่างเช่น การประชุม คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯจังหวัดฉะเชิงเทรา คณะกรรมการบริหารมีการส่งตัวแทนมาเข้าร่วมประชุม แต่

ตัวแทนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยว ทำให้ไม่สามารถตัดสินใจในการร่วมมือดำเนินงานได้ ความก้าวหน้าจึงมีความล่าช้า

(3) การขาดปฏิสัมพันธ์ในการแสดงความคิดเห็นจากภาคีสมาชิก

แม้ว่าการมีเอกภาพทางการเมืองจะถูกพิจารณาให้เป็นจุดแข็งในแง่การทำงานของศูนย์ฯ ให้มีความสะดวก ราบรื่น และเป็นไปในทางเดียวกัน แต่ในขณะเดียวกัน ปัจจัยดังกล่าวนี้กลับส่งผลให้การพัฒนาในแง่ของการเป็นองค์กรความร่วมมือเชิงสถาบันนั้นถูกลดทอนลงไปไม่น้อย กล่าวคือ ในการประชุมที่ผ่านมานั้น ผู้แทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิกมักไม่ค่อยแสดงความคิดเห็นหรืออภิปรายใดๆ ต่อประเด็นที่กำลังร่วมหารือกันอยู่ การขาดปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างภาคีสมาชิกเช่นนี้ อาจส่งผลให้เกิดความไม่ชัดเจนในการดำเนินงาน หรืออาจทำให้แนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ ไม่ได้เกิดขึ้นจากข้อคิดเห็นที่ถูกเสนอขึ้นโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคีสมาชิก หากแต่จะเกิดขึ้นจากการนำเสนอโดยทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดฝ่ายเดียว

จบหลักสูตรคู่มือแล้วครับ
หวังว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะนำ
แนวทางจากคู่มือเล่มนี้ไปปฏิบัติกันนะครับ

ภาคผนวก

**ภาคผนวกที่ 1 รายชื่อระเบียบที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน
ของศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**

1. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0810.4/ว 4524 ลงวันที่ 27 ธันวาคม 2549 เรื่องแนวทางการจัดบริการสาธารณสุขร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท 0808.2/ว 1735 ลงวันที่ 6 กันยายน 2548 เรื่องการจัดระบบการบริหารเพื่อให้บริการสาธารณสุขแก่ประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท 0808.3/ว 819 ลงวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2547 เรื่องปรับระบบการบันทึกบัญชีขององค์การบริหารส่วนตำบลก่อนเข้าสู่ระบบการบันทึกบัญชีด้วยระบบคอมพิวเตอร์
4. หนังสือกรมการปกครอง ด่วนมาก ที่ มท 0313.4/ว 2787 ลงวันที่ 18 พฤศจิกายน 2542 เรื่องการพิจารณาระบบงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
5. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0313.4/ว 72 ลงวันที่ 16 พฤษภาคม 2543 เรื่องการบันทึกบัญชีการจัดทำทะเบียนและรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2543
6. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548
7. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2543
8. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547
9. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2553
10. ประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง หลักเกณฑ์การสนับสนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลฝนการให้บริการสาธารณสุข 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2552
11. บันทึกข้อตกลงการจัดตั้งองค์การความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดฉะเชิงเทรา
12. บันทึกข้อตกลงการจัดตั้งองค์การความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการแหล่งน้ำจังหวัดอ่างทอง
13. บันทึกข้อตกลงความร่วมมือโครงการนำร่องการบริหารจัดการน้ำเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน จังหวัดอุบลราชธานี โดย ศูนย์เครือข่ายพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี (พทอ.)

**ภาคผนวกที่ 2 ประเด็นถาม-ตอบข้อหารือในการทำงาน
ของศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**

ประเด็นหรือด้านการจัดทำงบประมาณ

1. ศูนย์ความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นมีวิธีการจัดทำงบประมาณอย่างไร

คำชี้แจง

โดยหลักแล้ว โครงการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในครั้งที่แล้ว เราได้ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย โดยใช้หนังสือที่ มท.0810.4/ว 4524 ลว. 27 ธันวาคม 2549 ก็สามารถดำเนินการมาได้ในระดับหนึ่ง

อธิบายในส่วนแรก กรณีที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นที่ตั้งศูนย์และมีการสมทบงบประมาณ ส่วนนี้หมายความว่ามีการนำงบประมาณมารวมกันที่ประชุมท้องถิ่น ที่มาเบื้องต้นของการจัดทำงบประมาณแบบนี้คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือร่วมกัน ประกอบด้วย การเลือกท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งศูนย์ มีคณะกรรมการบริหารศูนย์ซึ่งรายละเอียดขึ้นอยู่กับคู่มือการสร้างความร่วมมือ และต้องมีโครงการที่จัดทำร่วมกัน จากนั้นจะเป็นการจัดทำแผนการดำเนินงานของศูนย์โดยระบุโครงการที่จัดทำร่วมกันและต้องบรรจุในแผนพัฒนาของท้องถิ่นที่มาร่วมด้วย จนกระทั่งมาถึงวิธีการตั้งงบประมาณ ในส่วนนี้จะเป็นการตั้งงบประมาณแบบสมทบงบประมาณร่วมกัน โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะต้องตั้งงบประมาณสมทบโครงการให้กับศูนย์ ตั้งไว้ในรายจ่ายงบกลางประเภทรายจ่ายตามข้อผูกพัน รายการค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของศูนย์ฯ สำหรับข้อควรคำนึงสำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัด คือ ต้องคำนึงกฎกระทรวง พ.ศ.2541 ที่ระบุว่ากิจการที่สมทบงบประมาณนั้นต้องเป็นกิจการที่ท้องถิ่นอื่นให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดร่วมดำเนินการ หรือเป็นกิจการที่องค์การบริหารส่วนตำบลให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ แต่เนื่องจากโครงการนี้เป็นความร่วมมือจึงต้องคำนึงถึงกฎกระทรวงเรื่องกิจการที่ท้องถิ่นให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดร่วมดำเนินการ ส่วนวิธีการที่ท้องถิ่นให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดร่วมดำเนินการนั้น จะต้องเป็นความเห็นร่วมกันระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสภาท้องถิ่นเพื่อให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเข้าร่วมดำเนินการ นอกจากนี้้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจะต้องพิจารณาประกาศคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กกด.) เรื่องอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดด้วยว่าโครงการที่ตกลงร่วมกันอยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือไม่

ส่วนเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลที่เข้าร่วมโครงการก็ตั้งงบประมาณหมวดเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งศูนย์ แต่ไม่ใช่อุดหนุนศูนย์ฯ แต่เป็นการอุดหนุนองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น เพราะฉะนั้นการจัดทำขององค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องเป็นไปตามประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การสนับสนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งอาจเป็นการสนับสนุนเงิน วัสดุอุปกรณ์หรือบุคลากรก็ได้ ส่วนโครงการจัดทำอาจไม่ใช่เรื่องของการศึกษาหรือสาธารณสุขตามประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะฉะนั้นต้องขออนุมัติจากอนุกรรมการการกระจายอำนาจท้องถิ่น รวมถึงวงเงินที่จัดตั้งร่วมกันก็ต้องขออนุมัติด้วย ส่วนหนังสือที่ มท.0810.4/ว 4524 ลว. 27 ธันวาคม 2549 ระบุว่าให้องค์การบริหารส่วนตำบลอุดหนุนเงินไปที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งศูนย์ไม่ใช่อุดหนุนศูนย์ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งศูนย์ต้องออกไปเสร็จรับเงินเมื่อจ่ายเงิน และไม่ต้องเอาเข้าในวงเงินรายได้ ส่วนหนังสือที่ มท.0808.2/ว 74 ลว.8 มกราคม 2553 ระบุเรื่องการทำงานประมาณของศูนย์

ในส่วนที่สองนั้นเป็นกรณีที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นที่ตั้งศูนย์และไม่มีการสมทบงบประมาณเป็นในแง่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดการงบประมาณแทนองค์การบริหารส่วนตำบล หรือเทศบาลที่มาของการจัดทำโครงการความร่วมมือนั้นจัดทำเช่นเดียวกับแบบแรก คือจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ มีการเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งศูนย์ เลือกคณะกรรมการบริหารศูนย์ แต่ต่างจากแบบแรกคือ โครงการแบบแรกเป็นโครงการที่จัดทำร่วมกัน แต่โครงการของแบบสองจะเป็นโครงการที่จะดำเนินการ ต่อมาคือจัดทำแผนการดำเนินงานโดยบรรจุในแผนพัฒนา มาถึงส่วนของการจัดตั้งงบประมาณ มีด้วยกันสามแบบ แบบแรกคือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดดำเนินการให้ คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดตั้งงบประมาณตามหมวดและประเภทรายจ่าย โดยถือปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 23 พฤศจิกายน 2552 และเข้าดำเนินการให้ท้องถิ่นทั้งหมดโดยท้องถิ่นต้องยอมรับและอนุมัติผ่านนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสภาท้องถิ่น ในแบบที่สองคือ ร่วมดำเนินการด้วยกันซึ่งมีสองส่วน ส่วนแรกคือใช้วิธีสมทบงบประมาณร่วมกันก็คือวิธีการในแบบแรกคือการสมทบงบประมาณร่วมกัน และส่วนที่สองคือ ใช้วิธีไม่สมทบงบประมาณแต่ตั้งงบประมาณแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมดำเนินการให้ถูกต้องตามประเภทรายจ่าย หมายความว่าต่างคนต่างตั้งงบแต่ดำเนินการร่วมกัน เช่น โครงการชุดบ่อ โดยแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งงบประมาณของตนเอง ยืมเครื่องจักรกลจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดแล้วองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลออกค่าน้ำมันและค่าจ้าง แบบที่สามคือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดหนุนเงินให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยตั้งงบในหมวดเงินอุดหนุน ถือปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 23 พฤศจิกายน 2552 ยกตัวอย่างโครงการของจังหวัดจะเชิงเทรา ยังไม่มีวิธีการจัดสรรงบประมาณแต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ตั้งงบประมาณในการดำเนินการของตนเองอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นวิธีการงบประมาณของจะเชิงเทราเป็นไปในแบบร่วมดำเนินการด้วยกันโดยไม่สมทบงบประมาณ จังหวัดนนทบุรีก็มีโครงการลักษณะนี้แล้ว คือโครงการบริหารจัดการขยะ แต่ยังไม่สมบูรณ์แบบ อาจนำไปปรับใช้โดยการสมทบงบประมาณร่วมกันเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ในกรณีนี้ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสนับสนุนเครื่องจักรและองค์การบริหารส่วนตำบลสนับสนุนค่าน้ำมัน อยากสอบถามวิธีการงบประมาณ เนื่องจากหากเป็นแบบแรกมีการสมทบงบประมาณ แต่ปัญหาคือหากเป็นโครงการในพื้นที่เดียวกันจะไม่ใช้หน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่จะอุดหนุนเงินได้ ส่วนแบบที่สองที่ต่างคนต่างตั้งควรจะทำอย่างไร เช่น หากองค์การบริหารส่วนตำบลตั้งเงินค่าน้ำมันแต่ในพื้นที่ไม่มีปั้มน้ำมัน อาจมีปัญหาเรื่องการขนส่งว่าใครควรเป็นผู้จัดส่ง

คำชี้แจง

โครงการในเฟสแรกต่างจากเฟสสอง ในเฟสสองนี้มีองค์การบริหารส่วนจังหวัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร่วมดำเนินการ โดยจะเป็นผู้ดูแลโครงการที่คาบเกี่ยวเป็นหลัก ดูภาพกว้าง จะไปทำองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งใดแห่งหนึ่งไม่ได้ เช่น โครงการกำจัดขยะของนนทบุรีสามารถทำได้เพราะองค์การบริหารส่วนจังหวัดทำทั้งจังหวัด ถ้าหากทำถนนต้องดูว่าถนนสายยาวหรือไม่คาบเกี่ยวหรือไม่ ส่วนเรื่องน้ำมันเป็นปัญหาเรื่องทางปฏิบัติ

3. การจัดทำงบประมาณของแบบสมทบงบเข้าสู่ศูนย์ฯ จำเป็นต้องทำจัดรายรับหรือไม่

คำชี้แจง

ไม่ต้องทำรายรับ ตามหนังสือที่มท. ศูนย์ฯไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ไม่ต้องทำรายรับ แต่ต้องแยกบัญชีศูนย์ฯและบัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งศูนย์ฯ

ประเด็นหรือด้านกฎหมาย

1. อยากสอบถามว่าหากร่างประมวลกฎหมายท้องถิ่นเสร็จสิ้น จะสามารถจัดส่งให้ท้องถิ่นทั่วประเทศให้อ่านและแสดงความคิดเห็นร่วมได้หรือไม่ อีกเรื่องหนึ่งคือปัญหาจากการร่วมมือกันมีปัญหาเพียงสองเรื่อง คือ ปัญหาเรื่องกฎหมายและปัญหาเรื่องงบประมาณ สิ่งหนึ่งที่เป็นปัญหาคือ เราจัดทำโครงการบริหารร่วมกัน มีการอนุมัติโครงการจากคณะอนุกรรมการและขออนุมัติจากสภาจังหวัดแล้ว ผิดต่อข้อระเบียบหรือไม่

คำชี้แจง

สำหรับคำถามแรก ร่างประมวลกฎหมายได้ร่างร่วมกันกับสมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมาคมเทศบาล สมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลร่วมกันทั้งหมด และเป็นไปตามขั้นตอนร่างกฎหมาย แต่ตอนนี้ไม่ผ่านสภาจังหวัดมาอยู่ที่กรมฯ โครงการของอุบลไม่ใช่เรื่องการศึกษาหรือสาธารณสุข เพราะฉะนั้นต้องผ่านความเห็นชอบของคณะอนุกรรมการ ต้องดูว่าเงินที่อนุมัติเกินวงเงินหรือไม่

**ภาคผนวกที่ 3 ข้อมูลหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน
ของศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**

*ข้อมูลทั่วไป

ส่วนวิชาการและวิเทศสัมพันธ์

สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น (นโยบายและแผน)

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

โทร. 02-241-9000 ต่อ 2212

*ข้อมูลด้านกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

ส่วนกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น

สำนักกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

โทร. 02-241-9000 ต่อ 5221

*ข้อมูลด้านการบริหารจัดการการเงินและงบประมาณ

ส่วนการจัดสรรเงินอุดหนุนและพัฒนางบประมาณ

สำนักบริหารการคลังท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

โทร. 02-241-9000 ต่อ 1531

*ข้อมูลด้านการบันทึกบัญชี

ส่วนพัฒนาระบบบัญชีท้องถิ่น

สำนักบริหารการคลังท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

โทร. 02-241-9000 ต่อ 1601-2

*ข้อมูลด้านบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

2 ถนนพระจันทร์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200

โทร. 02-613-2301 / 02-613-2338

ภาคผนวกที่ 4 คณะผู้จัดทำคู่มือการจัดตั้งองค์การความร่วมมือระหว่างท้องถิ่น

คณะที่ปรึกษา

นายสุรชัย ชันอาสา	อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ต.ค. 53 – ธ.ค. 53)
นายขวัญชัย วงศ์นิติกร	อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ธ.ค. 53 – พ.ย. 54)
นายวีระยุทธ เขี่ยมอำภา	อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (พ.ย. 54 – ปัจจุบัน)
นายจรินทร์ จักกะพาก	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (พ.ย. 50 – ก.ย. 53)
นายวสันต์ วรรณวโรทร	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (พ.ย. 48 – ก.ย. 54)
นายวีระวัฒน์ ชื่นวาริน	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ก.ย. 52 – ธ.ค. 54)
นายชาญนะ เขี่ยมแสง	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (มี.ค. 54 – ปัจจุบัน)

คณะทำงานกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

นายวินัย อูยางกูร	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาและส่งเสริมการ บริหารงานท้องถิ่น
นายธนา ยันตรโกวิท	เลขานุการกรม
นายดุขฎิ สุวัฒนิตยากร	ผู้อำนวยการสำนักบริหารการคลังท้องถิ่น
นายวรพัฒน์ พงศบุตร	ผู้อำนวยการส่วนแผนพัฒนาท้องถิ่น
นางวัฒนา ไผ่สุรัตน์	ผู้อำนวยการส่วนวิชาการและวิเทศสัมพันธ์
นายบรมเมศร์ ธีระคำศรี	ผู้อำนวยการส่วนกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
นายสมเกียรติ จองจิตรมั่น	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลละหาร จังหวัดระยอง
นายสกล เหลืองไพฑูรย์	ปลัดเทศบาลนครอ้อมน้อย จังหวัดสมุทรสาคร
นายอนันต์ ดิษฐศิริ	รองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา

นายสุรศักดิ์ เป็นนาม	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
นางสาวนฤมล แซ่ใจ้ว	นิติกรปฏิบัติการ
นายณัฐพล เพชรฉกรรจ์	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6

องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น (JICA)

Mr. Shuichi HIRAYAMA	JICA long-term expert
นายวรภัทร รัตนชัย	เลขานุการผู้เชี่ยวชาญใจแก้ว
	และประสานงานโครงการ

คณะที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ศาสตราจารย์ ดร. นครินทร์ เมฆไตรรัตน์	หัวหน้าคณะที่ปรึกษาโครงการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์	คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ ดร. วสันต์ เหลืองประภัสร์	ที่ปรึกษาโครงการ
อาจารย์ ดร. วรณภา ตีระสังขะ	คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
นายสรนันท์ สรณานูภาพ	ที่ปรึกษาโครงการ
นางสาวกนกกร คงมนต์	คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
นายสุทธิเกียรติ อังกาบุรณะ	ผู้ช่วยวิจัยและประสานงานโครงการ
	คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
	ผู้ช่วยวิจัย
	คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
	ผู้ช่วยวิจัย
	คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ภาคผนวกที่ 5 รายชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการ

พื้นที่นำร่องจังหวัดฉะเชิงเทรา

องค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา	เทศบาลตำบลนครเนื่องเขต
เทศบาลตำบลบางคล้า	เทศบาลตำบลเทพราช
องค์การบริหารส่วนตำบลบางแก้ว	องค์การบริหารส่วนตำบลบางตลาด
องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง	

พื้นที่นำร่องจังหวัดอ่างทอง

องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง	เทศบาลตำบลม่วงคัน
เทศบาลตำบลสามโก้	เทศบาลตำบลรามะสัก
เทศบาลตำบลม่วงเตี้ย	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านพราน
องค์การบริหารส่วนตำบลวังน้ำเย็น	องค์การบริหารส่วนตำบลสีบัวทอง
องค์การบริหารส่วนตำบลยางซ้าย	องค์การบริหารส่วนตำบลศาลเจ้าโรงทอง
โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาชั้นสูตร กรมชลประทาน	

พื้นที่นำร่องจังหวัดอุบลราชธานี

องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี	องค์การบริหารส่วนตำบลคอนสาย
องค์การบริหารส่วนตำบลถ้ำแซ่	องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง
องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแดง	องค์การบริหารส่วนตำบลตากแดด
องค์การบริหารส่วนตำบลกุศกร	องค์การบริหารส่วนตำบลโคกจาน
องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยฝ้ายพัฒนา	องค์การบริหารส่วนตำบลเซเป็ด

ภาคผนวกที่ 6 พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540

แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546

- มาตรา 45 องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการภายในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังต่อไปนี้
  - (1) ตราข้อบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย
  - (2) จัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด
  - (3) สนับสนุนสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น
  - (4) ประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น
  - (5) แบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่สภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น
  - (6) อำนาจหน้าที่ของจังหวัดตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๘ เฉพาะภายในเขตสภาตำบล
  - (7) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
  - (7 ทวิ) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
  - (8) จัดทำกิจการใดๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกิจการนั้นเป็นการสมควรให้ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
  - (9) จัดทำกิจการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

บรรดาอำนาจหน้าที่ใดซึ่งเป็นของราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาค อาจมอบให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดปฏิบัติได้ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- มาตรา 45/1 การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการนั้น และหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด
- มาตรา 46 องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจจัดทำกิจการใดๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดอื่นที่อยู่นอกเขตจังหวัดได้ เมื่อได้รับความยินยอมจากราชการ

ส่วนท้องถิ่นอื่นหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่ กำหนดในกฎกระทรวง

- มาตรา 47 กิจการใดเป็นกิจการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัด พึงจัดทำตามอำนาจหน้าที่ ถ้า องค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่จัดทำรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีอาจมีคำสั่งให้ราชการ ส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคจัดทำกิจการนั้นได้

ในกรณีที่ราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคจัดทำกิจการตามวรรคหนึ่งให้คิดค่าใช้จ่าย และค่าภาระต่างๆ ตามความเป็นจริงได้ตามอัตราและระยะเวลาที่เหมาะสม

- มาตรา 48 องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจให้บริการแก่เอกชน ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่น โดยเรียกค่าบริการได้ โดยตราเป็นข้อบัญญัติ

- มาตรา 49 องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจมอบให้เอกชน กระทำกิจการซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดและเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบริการหรือค่าตอบแทนที่เกี่ยวข้องแทนองค์การ บริหารส่วนจังหวัดได้ แต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและผู้ว่าราชการ จังหวัดเสียก่อน

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการให้กระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่ กระทรวงมหาดไทยกำหนดสิทธิในการกระทำการตามวรรคหนึ่ง เป็นสิทธิเฉพาะตัวจะโอนไปไม่ได้

- มาตรา 50 การดำเนินกิจการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีลักษณะเป็นการพาณิชย์อาจทำได้ โดยการตราเป็นข้อบัญญัติ ทั้งนี้ตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

- มาตรา 51 ข้อบัญญัติจะตราขึ้นได้ในกรณี ดังต่อไปนี้
  - (1) เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่กำหนดไว้ใน พระราชบัญญัตินี้
  - (2) เมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดตราข้อบัญญัติ หรือให้มีอำนาจตรา ข้อบัญญัติ
  - (3) การดำเนินการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามมาตรา 50

ในข้อบัญญัติจะกำหนดโทษผู้ละเมิดข้อบัญญัติไว้ด้วยก็ได้ แต่ห้ามมิให้กำหนดโทษจำคุกเกินหกเดือน และหรือปรับเกินหนึ่งหมื่นบาท เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

- มาตรา 52 ร่างข้อบัญญัติจะเสนอได้ก็แต่โดยนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามกฎหมาย เกี่ยวกับการเข้าชื่อ ให้สภาท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่น

การเสนอร่างข้อบัญญัติเกี่ยวกับการเงินจะต้องมีคำรับรองของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

- มาตรา 53 ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้มีมติเห็นชอบด้วยกับร่างข้อบัญญัติใด ให้ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดส่งร่างข้อบัญญัตินั้นให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณา

ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องพิจารณาร่างข้อบัญญัติตามวรรคหนึ่งให้เสร็จและส่งคืนประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัตินั้น ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดไม่พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบด้วยกับร่างข้อบัญญัตินั้น

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบด้วยกับร่างข้อบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้ส่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลงนามใช้บังคับเป็นข้อบัญญัติต่อไป แต่ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดไม่เห็นชอบด้วยให้ส่งร่างข้อบัญญัตินั้นพร้อมด้วยเหตุผลไปยังสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพื่อพิจารณาใหม่ ถ้าสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีมติยืนยันตามร่างข้อบัญญัติเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ให้ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดส่งร่างข้อบัญญัตินั้นให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลงนามใช้บังคับเป็นข้อบัญญัติและแจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบต่อไป แต่ถ้าสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่ยืนยันภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัติหรือยืนยันร่าง ข้อบัญญัติเดิมด้วยคะแนนเสียงน้อยกว่าสองในสาม ให้ร่างข้อบัญญัตินั้นตกไป

- มาตรา 54 เมื่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้พิจารณาและเห็นชอบด้วยกับร่างข้อบัญญัติใด ให้ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดส่งร่างข้อบัญญัตินั้นไปยังนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพื่อลงนามแล้วส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณาภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ความเห็นชอบ

ในกรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่เห็นด้วยกับร่างข้อบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแล้ว ให้ส่งร่างข้อบัญญัตินั้นไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งเพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัยชี้ขาด ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นด้วยกับสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ส่งร่างข้อบัญญัตินั้นให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลงนามภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับคืนมา ถ้านายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่ลงนามภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดลงนามและประกาศใช้บังคับต่อไป

ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดไม่เห็นด้วยกับสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้ส่งร่างข้อบัญญัติคืนไปยังสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และให้สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจารณาใหม่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัติคืนมา ถ้าสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยังยืนยันให้ความเห็นชอบด้วยคะแนน

เสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเท่าที่มีอยู่ ให้ดำเนินการประกาศร่างข้อบัญญัตินั้นใช้บังคับต่อไป

▪ มาตรา 55 ในกรณีที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่รับหลักการแห่งร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่งประกอบด้วยกรรมการจำนวนสิบห้าคนเพื่อพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้ง โดยแก้ไข ปรับปรุง หรือยืนยันสาระสำคัญในร่างข้อบัญญัตินั้น ทั้งนี้ให้ยึดถือหลักเกณฑ์ตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประโยชน์ของท้องถิ่นและประชาชนเป็นสำคัญ

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเสนอจำนวนเจ็ดคน และบุคคลซึ่งเป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเสนอจำนวนเจ็ดคน โดยให้ตั้งภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีมติไม่รับหลักการ และให้กรรมการทั้งสิบสี่คนร่วมกันปรึกษาและเสนอบุคคลซึ่งมิได้เป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และมีได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นประธานกรรมการดังกล่าวภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่กรรมการครบจำนวนสิบสี่คน

ในกรณีที่ไม่สามารถเสนอบุคคลที่จะทำหน้าที่เป็นกรรมการหรือประธานกรรมการได้ภายในกำหนดเวลาตามวรรคสอง หรือกรรมการหรือประธานกรรมการไม่ปฏิบัติหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดตั้งบุคคลซึ่งมิได้เป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และมีได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดทำหน้าที่กรรมการหรือประธานกรรมการดังกล่าวให้ครบตามจำนวน

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งพิจารณาร่างข้อบัญญัติให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่ได้ตั้งประธานกรรมการในคราวแรก แล้วรายงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัด ในกรณีที่คณะกรรมการไม่สามารถพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดให้ประธานกรรมการรวบรวมผลการพิจารณาแล้ววินิจฉัยชี้ขาดโดยเร็ว แล้วรายงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดส่งร่างข้อบัญญัติที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการหรือประธานกรรมการในวรรคสี่ให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยเร็ว แล้วให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเสนอร่างข้อบัญญัติดังกล่าวต่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามมาตรา 52 ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัติจากผู้ว่าราชการจังหวัด หากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่เสนอร่างข้อบัญญัตินั้น

ต่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดภายในเวลาที่กำหนด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานต่อรัฐมนตรีเพื่อสั่ง
ให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่ง

- มาตรา 55/1 ให้สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายตาม
มาตรา 55 วรรคห้า ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัติจากนายกองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัด หากสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดหรือมีมติไม่เห็นชอบ
ให้ตราข้อบัญญัตินั้น ให้ร่างข้อบัญญัตินั้นตกไปและให้ใช้ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณปี
ที่แล้วไปพลางก่อน ในกรณีเช่นว่านี้ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเสนอรัฐมนตรีมีคำสั่งยุบสภาองค์การบริหารส่วน
จังหวัด

ในการพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด การเสนอ
การแปรญัตติหรือการกระทำด้วยประการใดๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีส่วนไม่
โดยตรงหรือโดยอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย จะกระทำมิได้

- มาตรา 56 ข้อบัญญัติให้ใช้บังคับได้ในเขตขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับ
ข้อบัญญัติท้องถิ่นอื่นในเขตจังหวัดนั้น

ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดปิดประกาศข้อบัญญัติที่ประกาศใช้บังคับแล้วไว้ ณ ที่ทำการ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยเปิดเผยเพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้

- มาตรา 57 ในกรณีฉุกเฉินซึ่งจะเรียกประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ทันท่วงทีมิได้ นายก
องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจออกข้อบัญญัติชั่วคราวที่มีใช้ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือ
ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมได้เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสามัญประจำสภา
องค์การบริหารส่วนจังหวัด และเมื่อได้ประกาศไว้ โดยเปิดเผย ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนจังหวัดแล้ว
ให้ใช้บังคับได้

ในการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดคราวต่อไป ให้นำข้อบัญญัติชั่วคราวนั้นเสนอต่อสภา
องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพื่ออนุมัติ และเมื่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอนุมัติแล้ว ให้ใช้ข้อบัญญัติ
ชั่วคราวนั้นเป็นข้อบัญญัติต่อไป แต่ถ้าสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่อนุมัติ ให้ข้อบัญญัติชั่วคราวนั้น
เป็นอันตกไป แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงกิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้ข้อบัญญัติชั่วคราวนั้น

**ภาคผนวกที่ 7 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ
ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542**

■ มาตรา 16 ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองดังนี้

- (1) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
- (2) การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
- (3) การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
- (4) การสาธารณสุขูปโภคและการก่อสร้างอื่นๆ
- (5) การสาธารณูปการ
- (6) การส่งเสริม การฝึก และประกอบอาชีพ
- (7) การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน
- (8) การส่งเสริมการท่องเที่ยว
- (9) การจัดการศึกษา
- (10) การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส
- (11) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- (12) การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
- (13) การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- (14) การส่งเสริมกีฬา
- (15) การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน
- (16) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
- (17) การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
- (18) การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
- (19) การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
- (20) การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน
- (21) การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
- (22) การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์
- (23) การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัย โรงมหรสพ และสาธารณสถานอื่นๆ

(24) การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(25) การผังเมือง

(26) การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร

(27) การดูแลรักษาที่สาธารณะ

(28) การควบคุมอาคาร

(29) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(30) การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

(31) กิจกรรมอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

▪ มาตรา 17 ภายใต้อำนาจมาตรา 16 ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

(1) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

(2) การสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น

(3) การประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

(4) การแบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

(5) การคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(6) การจัดการศึกษา

(7) การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน

(8) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น

(9) การส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสม

(10) การจัดตั้งและดูแลระบบบำบัดน้ำเสียรวม

(11) การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลรวม

(12) การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่าง ๆ

(13) การจัดการและดูแลสถานีขนส่งทั้งทางบกและทางน้ำ

(14) การส่งเสริมการท่องเที่ยว

(15) การพาณิชย์ การส่งเสริมการลงทุน และการทำกิจการไม่ว่าจะดำเนินการเองหรือร่วมกับบุคคลอื่นหรือจากสหการ

(16) การสร้างและบำรุงรักษาทางบกและทางน้ำที่เชื่อมต่อบริเวณระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

อื่น

- (17) การจัดตั้งและดูแลตลาดกลาง
- (18) การส่งเสริมการกีฬา จารีตประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น
- (19) การจัดให้มีโรงพยาบาลจังหวัด การรักษาพยาบาล การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ
- (20) การจัดให้มีพิพิธภัณฑ์และหอจดหมายเหตุ
- (21) การขนส่งมวลชนและการวิศวกรรมจราจร
- (22) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (23) การจัดให้มีระบบรักษาความสงบเรียบร้อยในจังหวัด
- (24) จัดทำกิจการใดอันเป็นอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตและกิจการนั้นเป็นการสมควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด
- (25) สนับสนุนหรือช่วยเหลือส่วนราชการ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น
- (26) การให้บริการแก่เอกชน ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น
- (27) การส่งเสริมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส
- (28) จัดทำกิจการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (29) กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด
- มาตรา 21 บรรดาอำนาจและหน้าที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบของรัฐตามกฎหมายรัฐอาจมอบอำนาจและหน้าที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการแทนได้
- ในการดำเนินงานตามอำนาจและหน้าที่ที่ระบุไว้ในมาตรา 16 มาตรา 17 มาตรา 18 และมาตรา 19 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจร่วมมือกันดำเนินการหรืออาจร้องขอให้รัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น แล้วแต่กรณี ดำเนินการแทนได้

**ภาคผนวกที่ 8 ประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเรื่อง
“ กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัด”
ลงวันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ. 2546**

4. หากมีปัญหา ข้อขัดข้อง ในการดำเนินงานตามอำนาจและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามที่กำหนดไว้ในข้อ 1 ข้อ 2 และข้อ 3 ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทำหน้าที่ในการวินิจฉัยและดำเนินการตามประกาศนี้

**ภาคผนวกที่ 9 ประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
“เรื่อง หลักเกณฑ์การสนับสนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหาร
ส่วนตำบลในการให้บริการสาธารณะ” ลงวันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2552**

ข้อ 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล อาจสนับสนุนงบประมาณให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ส่วนราชการ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐในจังหวัดในภารกิจด้านการศึกษา หรือด้านสาธารณสุขได้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในประกาศนี้

ภารกิจอื่นนอกจากภารกิจด้านการศึกษาหรือด้านสาธารณสุข องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งจะสนับสนุนได้ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการอำนวยการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัดเป็นรายการนี้ไป

ข้อ 2 การสนับสนุนงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตาม ข้อ 1 จะกระทำได้ต่อเมื่อ

(1) ภารกิจที่จะสนับสนุนจะต้องเป็นภารกิจที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้สนับสนุน

(2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้สนับสนุน ต้องกำหนดโครงการอันเป็นภารกิจหลักของตนเองตามแผนพัฒนาท้องถิ่นที่กำหนดไว้ในงบประมาณรายจ่ายประจำปีและงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมเสียก่อน แล้วจึงสนับสนุนงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

(3) การให้การสนับสนุนงบประมาณแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ต้องคำนึงถึงสถานะทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้สนับสนุนด้วย

ข้อ 3 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ส่วนราชการ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่ขอรับการสนับสนุน เสนอโครงการที่จะขอรับการสนับสนุนต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลหรือองค์การบริหารส่วน ตำบล ที่จะให้การสนับสนุนแล้วแต่กรณี พร้อมทั้งเหตุผลและรายละเอียดว่าโครงการมีงบประมาณไม่ เพียงพอในการดำเนินการและมีความจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุน

การเสนอขอรับการสนับสนุนตามวรรคหนึ่ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ส่วนราชการหรือ หน่วยงานอื่นของรัฐที่ขอรับการสนับสนุนต้องแสดงให้เห็นถึงกิจกรรมในโครงการที่เสนอโดยแบ่งส่วนที่ผู้รับ การสนับสนุนมีงบประมาณของตนเองและส่วนที่จะขอรับการสนับสนุนให้ชัดเจน

ข้อ 4 เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้สนับสนุนเห็นสมควรสนับสนุนโครงการตามข้อ 3 ให้นำ โครงการนั้นบรรจุไว้ในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินและมีความจำเป็นต้องดำเนินการตามโครงการโดยด่วน จะไม่ดำเนินการตาม วรรคหนึ่งก็ได้ แต่ให้รายงานการสนับสนุนดังกล่าวต่อคณะอนุกรรมการอำนวยการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัดทราบด้วย

ข้อ 5 การสนับสนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้สนับสนุนเป็นเงิน บุคลากร วัสดุ ครุภัณฑ์ และปรับปรุง ซ่อมแซม หรือก่อสร้างอาคาร ตลอดจนสิ่งก่อสร้างอื่น ได้ไม่เกินร้อยละสิบของรายได้ของ ปีงบประมาณที่ผ่านมาโดยไม่รวมเงินอุดหนุนจากรัฐ

การคำนวณวงเงินงบประมาณตามวรรคหนึ่ง ให้รวมถึงงบประมาณที่สนับสนุนให้แก่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นอื่น ส่วนราชการ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ในเขตจังหวัดด้วย

การสนับสนุนตามวรรคหนึ่ง จะสนับสนุนโดยใช้งบประมาณของตนเองและดำเนินการแทนก็ได้

**ภาคผนวกที่ 10 ประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเรื่อง
“ กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
(ฉบับที่ 2)” ลงวันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2552**

คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ถูกจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 นั้นได้มีการกำหนดถึง “กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัด” ลงวันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ. 2546 ซึ่งรองนายกรัฐมนตรี ในฐานะประธานกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ประกาศไว้ โดยระบุว่า

“เพื่อให้การดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในเขตจังหวัด เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ไม่เกิดความซ้ำซ้อนในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัด จึงสมควรกำหนดลักษณะของอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขึ้น

อาศัยอำนาจตามมาตรา 12 (15) และมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงประกาศกำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดไว้ ดังต่อไปนี้

1. ลักษณะของการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการให้บริการสาธารณะในเขตจังหวัด

(1) ดำเนินงานในโครงการที่มีขนาดใหญ่ที่เกินศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในเขตจังหวัด

(2) เป็นการดำเนินงานที่ปรากฏถึงกิจกรรมที่เป็นภาพรวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด ที่มุ่งต่อประโยชน์ของท้องถิ่นหรือประชาชนเป็นส่วนรวม และไม่เข้าไปดำเนินงานที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัดสามารถดำเนินงานได้เอง

(3) เข้าไปดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการในลักษณะที่มีความคาบเกี่ยวต่อเนื่อง หรือมีผู้ที่ได้รับประโยชน์ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่า 1 แห่งขึ้นไป

2. ในการดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามข้อ 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัดควรจะดำเนินการเพื่อให้เป็นไปในลักษณะดังนี้ คือ

(1) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองและประสานการจัดทำแผนจังหวัด โดยการสร้างและพัฒนาระบบการประสานแผนการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดเพื่อนำไปสู่การใช้จ่ายงบประมาณในการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความสมดุลและคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ

(2) การก่อสร้างและบำรุงรักษาโครงการที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่หรือมีการเกี่ยวเนื่องกันหลายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือในลักษณะที่เป็นเครือข่ายหลักในการเชื่อมโยงกับแผนงานโครงการที่ดำเนินการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัด

(3) การจัดการศึกษา สาธารณสุข การสังคมสงเคราะห์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนในระดับจังหวัด และไม่เป็นการซ้ำซ้อนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขยายศักยภาพและมุ่งต่อผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาการศึกษา สาธารณสุข การสังคมสงเคราะห์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัด

(4) การส่งเสริมจารีต ประเพณี วัฒนธรรม การท่องเที่ยว การส่งเสริมการลงทุน และพาณิชย์กรรมของจังหวัด

(5) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำหน้าที่เป็นองค์กรหลักในการกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูลรวม การดูแลระบบบำบัดน้ำเสียรวมให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัด

(6) ให้บริการด้านเทคนิค วิชาการ เครื่องมือ เครื่องจักรกล บุคลากร แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในเขตจังหวัด

(7) ดำเนินการตามภารกิจที่ได้รับถ่ายโอนภารกิจตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมถ่ายโอนที่องค์การบริหารส่วนจังหวัด “มีหน้าที่ที่ต้องทำ”

3. การให้การสนับสนุนแก่ประชาคม องค์กรประชาชน ควรเป็นไปในลักษณะของการส่งเสริมความสามารถดำเนินการ โดยใช้ศักยภาพของตนเองในการบริหารจัดการในลักษณะของการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ โดยไม่ให้การสนับสนุนในลักษณะของการให้สิ่งของ หรือการเข้าไปดำเนินการแทน

**ภาคผนวกที่ 11 กฎกระทรวง (พ.ศ. 2541) ซึ่งออกตามในพระราชบัญญัติ
องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 ลงวันที่ 15 กันยายน 2541**

“โดยกฎกระทรวง พ.ศ.2541 ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาตรา 6 และมาตรา 45 (8) ลงวันที่ 15 กันยายน 2541 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ โดยได้ระบุไว้ว่า “ให้กิจการดังต่อไปนี้ เป็นกิจการที่ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นสมควรให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดร่วมดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ

- (1) จัดให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคและการเกษตร
- (2) กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- (3) บำบัดน้ำเสีย
- (4) บำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (5) วางผังเมือง
- (6) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ซึ่งอย่างน้อยต้องเป็นทางหลวงชนบทตามกฎหมายว่าด้วยทางหลวง
- (7) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำ
- (8) จัดให้มีท่าเทียบเรือ ท่าข้าม ที่จอดรถและตลาด
- (9) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (10) รักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน
- (11) จัดการศึกษา ทำนุบำรุงศาสนาและบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- (12) จัดให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการศึกษา สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สวนสาธารณะและสวนสัตว์ ตลอดจนสถานที่ประชุมอบรมสำหรับราษฎร
- (13) จัดให้มีการสังคมสงเคราะห์และการสาธารณสุขการ
- (14) ป้องกันและบำบัดรักษาโรค
- (15) จัดตั้งและการบำรุงสถานพยาบาล
- (16) ส่งเสริมการท่องเที่ยว
- (17) ส่งเสริมและแก้ไขปัญหาการประกอบอาชีพ
- (18) กิจการที่ได้มีการกำหนดไว้ในแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด”

**ภาคผนวกที่ 12 กฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2541) ซึ่งออกตามในพระราชบัญญัติ
องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 ลงวันที่ 15 กันยายน 2541**

“ โดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2541 ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาตรา 6 และมาตรา 46 ลงวันที่ 15 กันยายน 2541 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ โดยได้ระบุไว้ว่า “ องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจจัดทำกิจการใดๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่น หรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดอื่น ที่อยู่นอกเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ เมื่อ

(1) การนั้นจำเป็นต้องกระทำและเป็นการที่เกี่ยวข้องกับกิจการที่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(2) ได้รับความยินยอมจากสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและ

(3) ได้รับความยินยอมจากสภาแห่งราชการส่วนท้องถิ่นหรือสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี

ภาคผนวกที่ 13 พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546

▪ มาตรา 9 เทศบาลตำบล ได้แก่ ท้องถิ่นซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบล ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อและเขตเทศบาลไว้ด้วย

▪ มาตรา 10 เทศบาลเมือง ได้แก่ ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัด หรือท้องถิ่นชุมนุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่หนึ่งหมื่นคนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามพระราชบัญญัตินี้ และซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย

▪ มาตรา 11 เทศบาลนคร ได้แก่ ท้องถิ่นชุมนุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ห้าหมื่นคนขึ้นไปทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามพระราชบัญญัตินี้ และซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นเทศบาลนคร ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย

▪ มาตรา 50 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาลดังต่อไปนี้

(1) รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน

(2) ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ

(3) รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่ง
ปฏิกูล

- (4) ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
- (5) ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง
- (6) ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม
- (7) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- (8) บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- (9) หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนโดยใช้
วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา
เทศบาล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการ
เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการนั้น และหลักเกณฑ์และ
วิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

▪ มาตรา 51 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลอาจจัดทำกิจการใดๆ ในเขตเทศบาล
ดังต่อไปนี้

- (1) ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
- (2) ให้มีโรงฆ่าสัตว์
- (3) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม
- (4) ให้มีสุสานและฌาปนสถาน
- (5) บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
- (6) ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้
- (7) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- (8) ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
- (9) เทศพาณิชย์

▪ มาตรา 52 (ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2543)

▪ มาตรา 53 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลเมืองมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาลดังต่อไปนี้

- (1) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา 50
- (2) ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
- (3) ให้มีโรงฆ่าสัตว์
- (4) ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์และรักษาคนเจ็บไข้

- (5) ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
- (6) ให้มีและบำรุงสิ่งแวดล้อมสาธารณะ
- (7) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- (8) ให้มีการดำเนินกิจการโรงรับจำนำหรือสถานสินเชื่อท้องถิ่น
- มาตรา 54 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลเมืองอาจจัดทำกิจการใดๆ ในเขตเทศบาลดังต่อไปนี้
  - (1) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม
  - (2) ให้มีสุสานและฌาปนสถาน
  - (3) บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
  - (4) ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก
  - (5) ให้มีและบำรุงโรงพยาบาล
  - (6) ให้มีการสาธารณสุข
  - (7) จัดทำกิจการซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข
  - (8) จัดตั้งและบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษา
  - (9) ให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการศึกษาและพลศึกษา
  - (10) ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ สวนสัตว์ และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
  - (11) ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม และรักษาความสะอาดเรียบร้อยของท้องถิ่น
  - (12) เทศพาณิชย์
- มาตรา 55 (ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2543)
- มาตรา 56 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลนครมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาลดังต่อไปนี้
  - (1) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา 53
  - (2) ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก
  - (3) กิจการอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข
  - (4) การควบคุมสุขลักษณะและอนามัยในร้านจำหน่ายอาหาร โรงมหรสพ และสถานบริการอื่น
  - (5) จัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและการปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม
  - (6) จัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
  - (7) การวางผังเมืองและการควบคุมการก่อสร้าง
  - (8) การส่งเสริมกิจการการท่องเที่ยว
- มาตรา 57 เทศบาลนครอาจจัดทำกิจการอื่นๆ ตามมาตรา 54 ได้
- มาตรา 57 ทวิ เทศบาลอาจทำกิจการนอกเขต เมื่อ
  - (1) การนั้นจำเป็นต้องทำและเป็นหน้าที่เกี่ยวเนื่องกับกิจการที่ดำเนินตามอำนาจหน้าที่อยู่ภายใน

เขตของตน

(2) ได้รับความยินยอมจากสภาเทศบาล คณะกรรมการสุขาภิบาล สภาจังหวัดหรือสภาตำบลแห่ง
ท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และ

(3) ได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

▪ มาตรา 57 ตริ เทศบาลอาจทำการร่วมกับบุคคลอื่นโดยก่อตั้งบริษัทจำกัด หรือถือหุ้นในบริษัท
จำกัด เมื่อ

(1) บริษัทจำกัดนั้นมีวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อกิจการค้าขายอันเป็นสาธารณูปโภค

(2) เทศบาลต้องถือหุ้นเป็นมูลค่าเกินกว่าร้อยละห้าสิบของทุนที่บริษัทนั้นจดทะเบียนไว้ ในกรณีที่มี
หลายเทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบลหรือสุขาภิบาลถือหุ้นอยู่ในบริษัท
เดียวกันให้หุ้นที่ถือหุ้นนั้นรวมกัน และ

(3) ได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

การเปลี่ยนแปลงจำนวนหุ้นที่เทศบาลถืออยู่ในบริษัทจำกัด ต้องได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงมหาดไทย

ความใน (1) และ (2) ของวรรคหนึ่ง ไม่ใช้บังคับในกรณีที่บริษัทจำกัดที่เทศบาลร่วมก่อตั้งหรือถือ
หุ้นนั้นไม่มีเอกชนถือหุ้นอยู่ด้วย

▪ มาตรา 58 ถ้ามีกิจการใดอันอยู่ภายในอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตั้งแต่สองแห่งขึ้นไปที่จะร่วมกัน
ทำเพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่ง ก็ให้จัดตั้งเป็นองค์การขึ้นเรียกว่าสหการ มีสภาพเป็นทบวงการเมือง และมี
คณะกรรมการบริหาร ประกอบด้วยผู้แทนของเทศบาลที่เกี่ยวข้องอยู่ด้วย

การจัดตั้งสหการจะทำได้ก็แต่โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาซึ่งจะได้กำหนดชื่อ อำนาจหน้าที่
และระเบียบการดำเนินงานไว้

การยุบเลิกสหการให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาโดยกำหนดวิธีการจัดทรัพย์สินไว้ด้วย

▪ มาตรา 59 สหการอาจได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาล และอาจกู้เงินได้ภายใต้บังคับมาตรา 66 (5)
หรือ (6)

▪ มาตรา 60 เทศบาลมีอำนาจตราเทศบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายในกรณีดังต่อไปนี้

(1) เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามหน้าที่ของเทศบาลที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

(2) เมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้เทศบาลตราเทศบัญญัติ หรือให้มีอำนาจตราเทศบัญญัติ

ในเทศบัญญัตินั้น จะกำหนดโทษปรับผู้ละเมิดเทศบัญญัติไว้ด้วยก็ได้ แต่ห้ามมิให้กำหนดเกินกว่า
หนึ่งพันบาท

▪ มาตรา 61 เทศพาณิชย์ของเทศบาล ให้ตราเป็นเทศบัญญัติ กิจการใดที่เทศบาลมีรายได้หรือผล
พลอยได้อันเกิดจากการกระทำตามอำนาจหน้าที่ จะไม่ตราเป็นเทศบัญญัติก็ได้

▪ มาตรา 61 ทวิ ร่างเทศบัญญัติจะเสนอได้ก็แต่โดย

(1) นายกเทศมนตรี

(2) สมาชิกสภาเทศบาล หรือ

(3) ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติ

ท้องถิ่น

(4) ในกรณีที่สมาชิกสภาเทศบาลเป็นผู้เสนอร่างเทศบัญญัติต้องมีสมาชิกสภาเทศบาลลงนามรับรองไม่น้อยกว่าสองคน

ร่างเทศบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน สมาชิกสภาเทศบาลจะเสนอได้ต่อเมื่อมีคำรับรองของนายกเทศมนตรี

▪ มาตรา 61 ตรี ร่างเทศบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน หมายความว่าร่างเทศพาณิชย์ หรือร่างเทศบัญญัติว่าด้วยเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(1) การจัดเก็บ ยกเลิก ลด เปลี่ยนแปลง แก้ไข ผ่อน หรือวางระเบียบ การบังคับอันเกี่ยวกับภาษีอากร

(2) การเก็บรักษาเงิน การจ่ายเงิน หรือการโอนงบประมาณของเทศบาล

(3) การกู้เงิน การค้าประกัน หรือการใช้เงินกู้

(3) การคลัง การงบประมาณ การเงิน ทรัพย์สิน การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน

(4) การจ้างและการพัสดุ

ในกรณีเป็นที่สงสัยว่าร่างเทศบัญญัติใดเป็นร่างเทศบัญญัติเกี่ยวกับการเงินที่จะต้องมีการรับรองของนายกเทศมนตรี ให้ประธานสภาเทศบาลเป็นผู้วินิจฉัย

▪ มาตรา 62 ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่สภาเทศบาลได้มีมติเห็นชอบด้วยกับร่างเทศบัญญัติใดในกรณีเทศบาลตำบลให้ประธานสภาเทศบาลส่งร่างเทศบัญญัติไปยังนายอำเภอเพื่อส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณา ในกรณีเทศบาลเมืองและเทศบาลนคร ให้ประธานสภาเทศบาลส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณา

ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องพิจารณาร่างเทศบัญญัติตามวรรคหนึ่งให้เสร็จและส่งคืนประธานสภาเทศบาลภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับร่างเทศบัญญัตินั้น ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดไม่พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบด้วยกับร่างเทศบัญญัตินั้น

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบด้วยกับร่างเทศบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้ส่งนายกเทศมนตรีลงนามใช้บังคับเป็นเทศบัญญัติต่อไป แต่ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดไม่เห็นชอบด้วย ให้ส่งร่างเทศบัญญัตินั้นพร้อมด้วยเหตุผลไปยังสภาเทศบาล และให้สภาเทศบาลพิจารณาใหม่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างเทศบัญญัติคืนมา ถ้าสภาเทศบาลมีมติยืนยันตามร่างเทศบัญญัติเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของสมาชิกเท่าที่มีอยู่ ให้ประธานสภาเทศบาลส่งร่างเทศบัญญัตินั้นให้นายกเทศมนตรีลงนามใช้บังคับเป็นเทศบัญญัติ และแจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบต่อไป แต่ถ้าสภาเทศบาลไม่ยืนยันภายใน

สามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างเทศบัญญัติคืนจากผู้ว่าราชการจังหวัด หรือยื่นยันตามร่างเทศบัญญัติเดิม ด้วยคะแนนเสียงน้อยกว่าสองในสามของสมาชิกสภาเทศบาลเท่าที่มีอยู่ให้ร่างเทศบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป

- มาตรา 62 ทวิ (ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่12) พ.ศ. 2546)

- มาตรา 62 ตริ ในกรณีที่สภาเทศบาลไม่รับหลักการแห่งร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีหรือเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่ง ประกอบด้วยกรรมการจำนวนสิบห้าคน เพื่อพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้ง โดยแก้ไขปรับปรุงหรือยื่นยันสาระสำคัญในร่างเทศบัญญัตินั้น ทั้งนี้ ให้ยึดถือหลักเกณฑ์ตามกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประโยชน์ของท้องถิ่นและประชาชนเป็นสำคัญ

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้ประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาลซึ่งสภาเทศบาลเสนอจำนวนเจ็ดคน และบุคคลซึ่งเป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกสภาเทศบาลซึ่งนายกเทศมนตรีเสนอจำนวนเจ็ดคน โดยให้แต่งตั้งภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่สภาเทศบาลมีมติไม่รับหลักการ และให้กรรมการทั้งสิบสี่คนร่วมกันปรึกษาและเสนอบุคคล ซึ่งมีได้เป็นนายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี เลขานุการนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และมีได้เป็นสมาชิกสภาเทศบาลคนหนึ่ง ทำหน้าที่เป็นประธานกรรมการดังกล่าว ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่กรรมการครบจำนวนสิบสี่คน

ในกรณีที่ไม่สามารถเสนอบุคคลที่จะทำหน้าที่เป็นกรรมการหรือประธานกรรมการได้ภายในกำหนดเวลาตามวรรคสอง หรือกรรมการหรือประธานกรรมการไม่ปฏิบัติหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดตั้งบุคคลซึ่งมิได้เป็นนายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี เลขานุการนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และมีได้เป็นสมาชิกสภาเทศบาล ทำหน้าที่กรรมการหรือประธานกรรมการดังกล่าวให้ครบตามจำนวน

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งพิจารณาร่างเทศบัญญัติให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่ ได้แต่งตั้งประธานกรรมการในคราวแรก แล้วรายงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัด ในกรณีที่คณะกรรมการไม่สามารถพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ประธานกรรมการรวบรวมผลการพิจารณาแล้ววินิจฉัยชี้ขาดโดยเร็ว แล้วรายงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดส่งร่างเทศบัญญัติที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการหรือประธานกรรมการในวรรคสี่ให้นายกเทศมนตรีโดยเร็ว แล้วให้นายกเทศมนตรีเสนอร่างเทศบัญญัตินี้ต่อสภาเทศบาลตามมาตรา 61 ทวิ ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ ได้รับร่างเทศบัญญัติจากผู้ว่าราชการจังหวัดหากนายกเทศมนตรีไม่เสนอร่างเทศบัญญัตินั้นต่อสภาเทศบาลภายในเวลาที่กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อสั่งให้นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่ง

- มาตรา 62 จัตวา ให้สภาเทศบาลพิจารณาร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายตามมาตรา 62 ตริ วรรคห้า ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างเทศบัญญัติจากนายกเทศมนตรี หากสภาเทศบาลพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดหรือมีมติไม่เห็นชอบให้ตราเทศบัญญัตินั้น ให้ร่างเทศบัญญัติ

นั้นตกไป และให้ใช้เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณปีที่แล้วไปพลางก่อน ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้มีคำสั่งยุบสภาเทศบาล

ในการพิจารณาร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายของเทศบาล การเสนอ การแปรญัตติหรือกระทำด้วยประการใดๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาเทศบาลมีส่วนไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่าย จะกระทำมิได้

- มาตรา 63 นอกจากนี้ที่ได้มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นเทศบัญญัตินั้นให้ใช้บังคับได้ เมื่อประกาศไว้โดยเปิดเผยที่สำนักงานเทศบาลแล้วเจ็ดวันเว้นแต่ในกรณีฉุกเฉิน ถ้ามีความระบุนไว้ในเทศบัญญัตินั้นว่าให้ใช้บังคับทันทีก็ให้ใช้บังคับในวันที่ได้ประกาศนั้น

- มาตรา 64 ในกรณีฉุกเฉินซึ่งจะเรียกประชุมสภาเทศบาลให้ทันท่วงที่มีได้ คณะเทศมนตรี อาจออกเทศบัญญัติชั่วคราวได้เมื่อได้รับอนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัด และเมื่อได้ประกาศไว้โดยเปิดเผยที่สำนักงานเทศบาลแล้วก็ให้ใช้บังคับได้

ในการประชุมสภาเทศบาลคราวต่อไป ให้นำเทศบัญญัติชั่วคราวนั้นเสนอต่อสภาเทศบาลเพื่ออนุมัติ ถ้าสภาเทศบาลอนุมัติแล้ว เทศบัญญัติชั่วคราวนั้นก็เป็นที่บัญญัติต่อไป ถ้าสภาเทศบาลไม่อนุมัติเทศบัญญัติชั่วคราวนั้นก็เป็นที่อันตกไป แต่ทั้งนี้ไม่กระทบถึงกิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้เทศบัญญัติชั่วคราวนั้น

คำอนุมัติและไม่อนุมัติของสภาเทศบาลที่กล่าวนี้ให้ทำเป็นเทศบัญญัติ

**ภาคผนวกที่ 14 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537
แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546**

- มาตรา 66 องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม

- มาตรา 67 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

(1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

(2) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

(3) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

(4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(5) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

(6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

- (7) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (8) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- (9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

▪ มาตรา 68 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

- (1) ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
- (2) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- (3) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
- (4) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
- (5) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
- (6) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- (7) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- (8) การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
- (9) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- (10) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
- (11) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
- (12) การท่องเที่ยว
- (13) การผังเมือง

▪ มาตรา 69 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา 66 มาตรา 67 และมาตรา 68 นั้น ไม่เป็นการตัดอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐในอันที่จะดำเนินกิจการใดๆ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในตำบล แต่ต้องแจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลทราบล่วงหน้าตามสมควร ในกรณีนี้หากองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจการดังกล่าว ให้กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐ นำความเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบลไปประกอบการพิจารณาดำเนินกิจการนั้นด้วย

▪ มาตรา 69/1 การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับว่าด้วยงานนั้น และหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

- มาตรา 70 เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลและข่าวสารจากทางราชการในเรื่องที่เกี่ยวกับการดำเนินกิจการของทางราชการในตำบล เว้นแต่ข้อมูลหรือข่าวสารที่ทางราชการถือว่าเป็นความลับเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ

- มาตรา 71 องค์การบริหารส่วนตำบลอาจออกข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อใช้บังคับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล หรือเมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้องค์การบริหารส่วนตำบลออกข้อบัญญัติหรือให้มีอำนาจออกข้อบัญญัติ ในการนี้จะกำหนดค่าธรรมเนียมที่จะเรียกเก็บและกำหนดโทษปรับผู้ฝ่าฝืนด้วยก็ได้ แต่มิให้กำหนดโทษปรับเกินหนึ่งพันบาท เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

ร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลจะเสนอได้ก็แต่นายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือราษฎรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น

เมื่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายอำเภอให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลลงชื่อและประกาศเป็นข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป

ในกรณีที่นายอำเภอไม่เห็นชอบด้วยกับร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลใด ให้ส่งคืนสภาองค์การบริหารส่วนตำบลภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่นายอำเภอได้รับร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลดังกล่าว เพื่อให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาทบทวนร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นใหม่ หากนายอำเภอไม่ส่งร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลคืนสภาองค์การบริหารส่วนตำบลภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่นายอำเภอได้รับร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลดังกล่าวให้ถือว่านายอำเภอเห็นชอบกับร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

เมื่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาทบทวนร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลตามวรรคสี่แล้ว มีมติยืนยันตามร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลลงชื่อและประกาศเป็นข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลได้โดยไม่ต้องขอความเห็นชอบจากนายอำเภอ แต่ถ้าสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ยืนยันภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลคืนจากนายอำเภอหรือยืนยันด้วยคะแนนเสียงน้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ให้ร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นเป็นอันตกไป

- มาตรา 72 การบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการ
นั้น

เพื่อประโยชน์แก่กิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลอาจขอให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ไปดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการชั่วคราวได้ โดยไม่ขาดจากต้นสังกัดเดิม ทั้งนี้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจอนุญาตได้ตามความจำเป็น และในกรณีที่เป็นการชั่วคราวซึ่งไม่อยู่ในอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด ให้กระทรวงมหาดไทยทำความตกลงกับหน่วยงานต้นสังกัดก่อนแต่งตั้ง

▪ มาตรา 73 องค์การบริหารส่วนตำบลอาจทำกิจการนอกเขตขององค์การบริหารส่วนตำบล หรือร่วมกับสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่น เพื่อกระทำการกิจการร่วมกันได้ ทั้งนี้ เมื่อได้รับความยินยอมจากสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และกิจการนั้นเป็นกิจการที่จำเป็นต้องทำและเป็นการเกี่ยวเนื่องกับกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตน

**ภาคผนวกที่ 15 กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2551**

▪ ข้อ 16 สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) ดำเนินการเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของกรมในเขตพื้นที่จังหวัด
- (2) อำนวยการ ประสาน ปฏิบัติงานและสนับสนุนงานอันเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด และนายอำเภอด้านการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (3) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

▪ หมายเหตุ : เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่สมควรจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดขึ้นในกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย เพื่อทำหน้าที่ประสานงานและปฏิบัติหน้าที่ในฐานะตัวแทนของกรมในราชการส่วนภูมิภาค เพื่อให้การดำเนินการกำกับดูแลและสนับสนุนการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ และจัดตั้งกลุ่มตรวจสอบภายในและกลุ่มพัฒนาระบบบริหารขึ้น ในกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินงานภายในส่วนราชการ สนับสนุนการปฏิบัติงานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและพัฒนาการบริหารของส่วนราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ มีประสิทธิภาพ และคุ้มค่า สมควรปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย และระบุอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการดังกล่าวให้เหมาะสมกับสภาพของงานจึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้